

ĐUỜNG THỜ

MỖI SỐ PHẬN MỘT THẾ GIỚI ★ 28 (52)

HUYỀN THOẠI
TRẦN
ĐÔNG
PHONG
TRÊN ĐẠI NHAI

TUÔNG LẠI
AI CẬP
ĐỈNH ĐÀ

TINH HUỆ
SỨC KHỎE
& NGHỆ THUẬT

SỰ KỶ ĐU CUA
NĂM

NHỮNG KHẢNH PHA
CHẤN ĐỘNG THẾ GIỚI

PHAN HỒNG
ĐỐ THOẠI

ẨN SỞ
NGUYỄN
QUANG
THIỆU

LỚN KHÔN CÙNG GROW CAO CÙNG THỂ GIỚI

Grow mới với hệ dưỡng chất tiên tiến G-Power
cùng ba mẹ nâng bé yêu đến tầm cao quốc tế!

Abbott luôn ưu tiên hàng đầu trong việc nghiên cứu và đưa khoa học dinh dưỡng vào chăm sóc sức khỏe trẻ em, bằng việc giới thiệu hệ dưỡng chất tiên tiến G-Power giúp phát huy tiềm năng chiều cao của trẻ với các ưu điểm sau:

- Giàu Canxi, khoáng chất, vitamin D - các dưỡng chất thiết yếu giúp phát triển xương và chiều cao.
- Hệ chất xơ kép cùng công thức chất béo không chứa dầu cọ - giúp tăng cường hấp thu Canxi.

Grow G-Power với 32 dưỡng chất thiết yếu giúp trẻ tăng trưởng mau chóng, gồm DHA, Taurin, Cholin hỗ trợ sự phát triển của não bộ. Nucleotid cùng các chất chống oxy hóa và nguyên tố siêu vi lượng giúp tăng cường sức đề kháng và sức khỏe của trẻ.

Grow G-Power - Cao hơn, thông minh hơn!

Sữa dành cho bé từ 3-6 tuổi

Abbott
A Promise for Life

Giấy tiếp nhận hồ sơ đăng ký quảng cáo số 761/2010/TNDC-ATTP

CÔNG TY TNHH SX TM HOÀNG CÔNG TÂN
 ● VPĐD: 246 Quang Trung, P.32, Q.Gò Vấp, TP.HCM
 ● ĐT: (84) 3 894 8117 / Fax: (84) 3 898 8528 / Hotline: 0977 218 3878
 ● Website: www.xungloimarketplace.com.vn
 Sản phẩm được lấy bản quyền từ các hãng nổi tiếng trên toàn thế giới

Trà Oolong

Hoàng Gia

TÂM VIỆT

*Oolong Tâm Việt,
tuyệt đỉnh công phu*

Tách trà, ấm trà - là những vật dụng mang đậm nét truyền thống hiếu khách của dân tộc Việt Nam. Mỗi trà là cách ứng xử văn hoá thể hiện sự mến khách, lòng nhiệt thành. Tách trà nóng bắt đầu một lời tâm sự, để bàn chuyện gia đình xã hội. Mỗi trà và dùng trà không những thể hiện sự ứng xử tao nhã mà còn biểu hiện sự tri kỷ kết giao, lòng mong muốn hòa hợp. Với rất nhiều loại trà mà bạn có thể chọn dùng, mỗi khách hay làm quà biếu tặng. Nhưng có một loại trà mà công dụng của nó chính là nguồn lợi vô hạn cho sức khỏe và sắc đẹp của chúng ta - Trà Oolong - Đồng sản phẩm Đồng Cấp Việt Thái Gian.

Được phát hiện cách nay 400 năm tại Phúc Kiến - Trung Quốc. Với những giá trị được tính quý báu, trà Oolong đã trở thành loại trà cao quý nhất, chỉ dành cho các thượng gia, quý tộc thời Phòng Kiến Trung Quốc và sau đó nổi tiếng trên cả Thế Giới nhờ vào hương vị đặc đáo và lợi ích cho sức khỏe.

Trà Oolong Tâm Việt là loại trà tuyệt đỉnh chất lượng được trồng tại vùng núi Cao Nguyên tỉnh Lâm Đồng. Được trồng, chế biến công phu theo công nghệ hiện đại và kinh nghiệm truyền đời, chỉ với những búp trà tươi non nhất được chọn lọc kỹ lưỡng từ hàng triệu búp non đã đạt được chất lượng chính phục người tiêu dùng tại các nước có quy định khắt khe về tiêu chuẩn an toàn thực phẩm như Nhật, Pháp, Mỹ, Đài Loan,...

VỚI MÀU VÀNG NHẠT, MÙI HƯƠNG THANH THIẾT TỰ NHIÊN, VỊ CHẤT NGỌI NHÈ NHẹ TRỘN LẤN VÀO NHAU, TRÀ OOLONG SẼ MANG ĐẾN CHO BẠN CẢM GIÁC SÁNG THOẢI CHỈ SAU MỘT NGUỒM TRÀ.

DTV

CÔNG TY TNHH THƯƠNG MẠI ĐỒNG CẤP VIỆT THÁI GIANG

Số 80 Đường Số 1
P. Bình Trị Đông B - Q. Bình Tân - TP. HCM

ĐT: 09.37.511.845 - Fax: 06.67643046

Email: group@onglongtea.vn@yahoo.com.vn

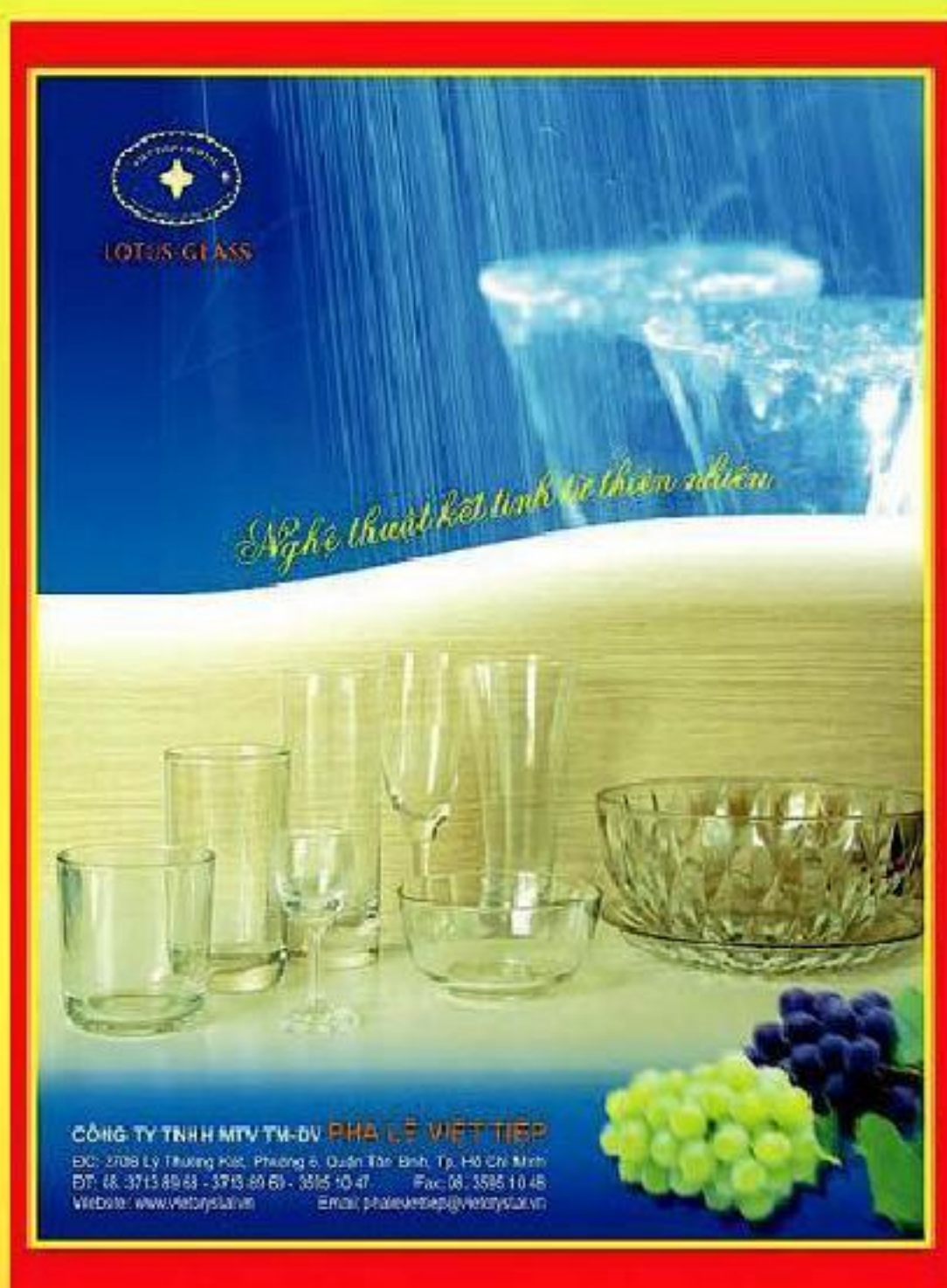
Mobile: 0904.70.05.70 - 0937.88.11.77

CÔNG TY TNHH MTV
THÁI PHI HÙNG

Địa chỉ Trụ sở chính: 92/69N Nguyễn Hồng, P.11,
Q.Bình Thạnh, TP.HCM
SĐKKD: 0309359059
ĐT: 84-08.35164604 Fax: 84 - 08.62943442
Email: thaiphihung65@gmail.com

LOTUS GLASS

Nghệ thuật kết tinh từ thiên nhiên

CÔNG TY TNHH MTV TM-DV PHẠ LÊ VIỆT TIỆP
ĐC: 270B Lý Thường Kiệt, Phường 6, Quận Tân Bình, TP. Hồ Chí Minh
ĐT: 08.3713.89.63 - 3713.89.60 - 3515.10.47 Fax: 08.3585.10.48
Website: www.phatle.net.vn Email: phatle.net.vn@phatle.net.vn

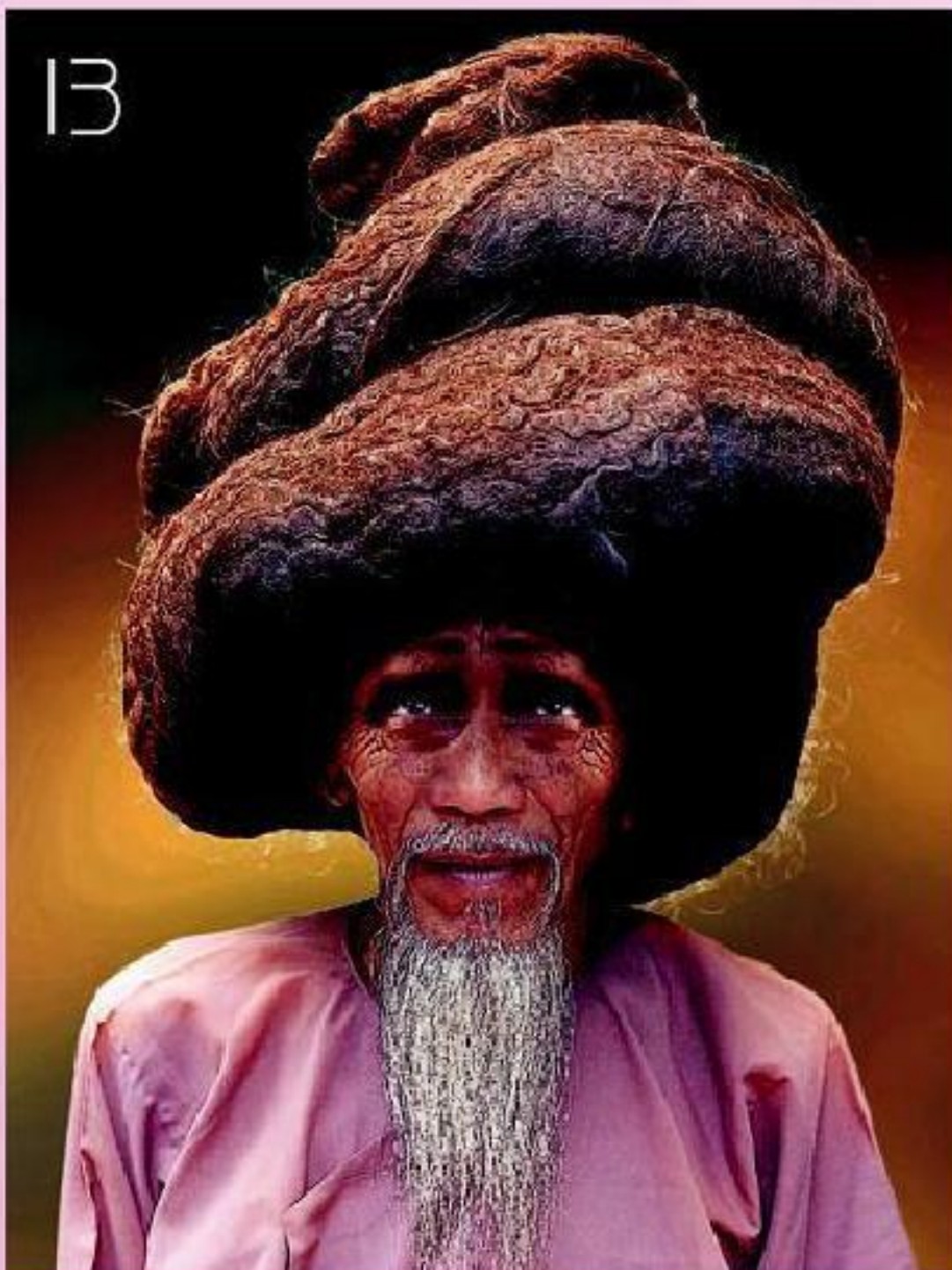
Nét Việt[®]
Netviet calligraphers group

Nét Việt Thư Hoa
Công ty TNHH Văn hóa Nét Việt

- Nhà sản xuất - cung cấp các dòng sản phẩm :
Tranh khung, Tranh màn, Tranh liễn, Tranh thêu thư pháp
Đá mỹ nghệ, Đá thư pháp, quà tặng ...
- Hợp đồng đào tạo và biểu diễn viết thư pháp nghệ thuật

Phòng trưng bày : 339/79E Lê Văn Sỹ, P13, Q3
ĐT : (08) 35.08 1203 - 0908.578 678
Shop online : www.thuphapnetviet.com

Sản phẩm có mặt tại các hệ thống :
Siêu thị Maxi, Nhà sách Fahasa ... trên toàn quốc.

TINH HOA - TÍNH CÁCH VIỆT

- 10- Huyền thoại Trần Đông Phong trên đất Nhật
- 13- Mái tóc của tôi
- 14- Người yêu lò đất nung
- 16- Từ chữ đến nghĩa: Vẫn còn chuyện mèo để nói
- 18- Chu An- người thầy của muôn đời
- 19- Chuyện xưa chuyện nay: Chí ngu và chí thành

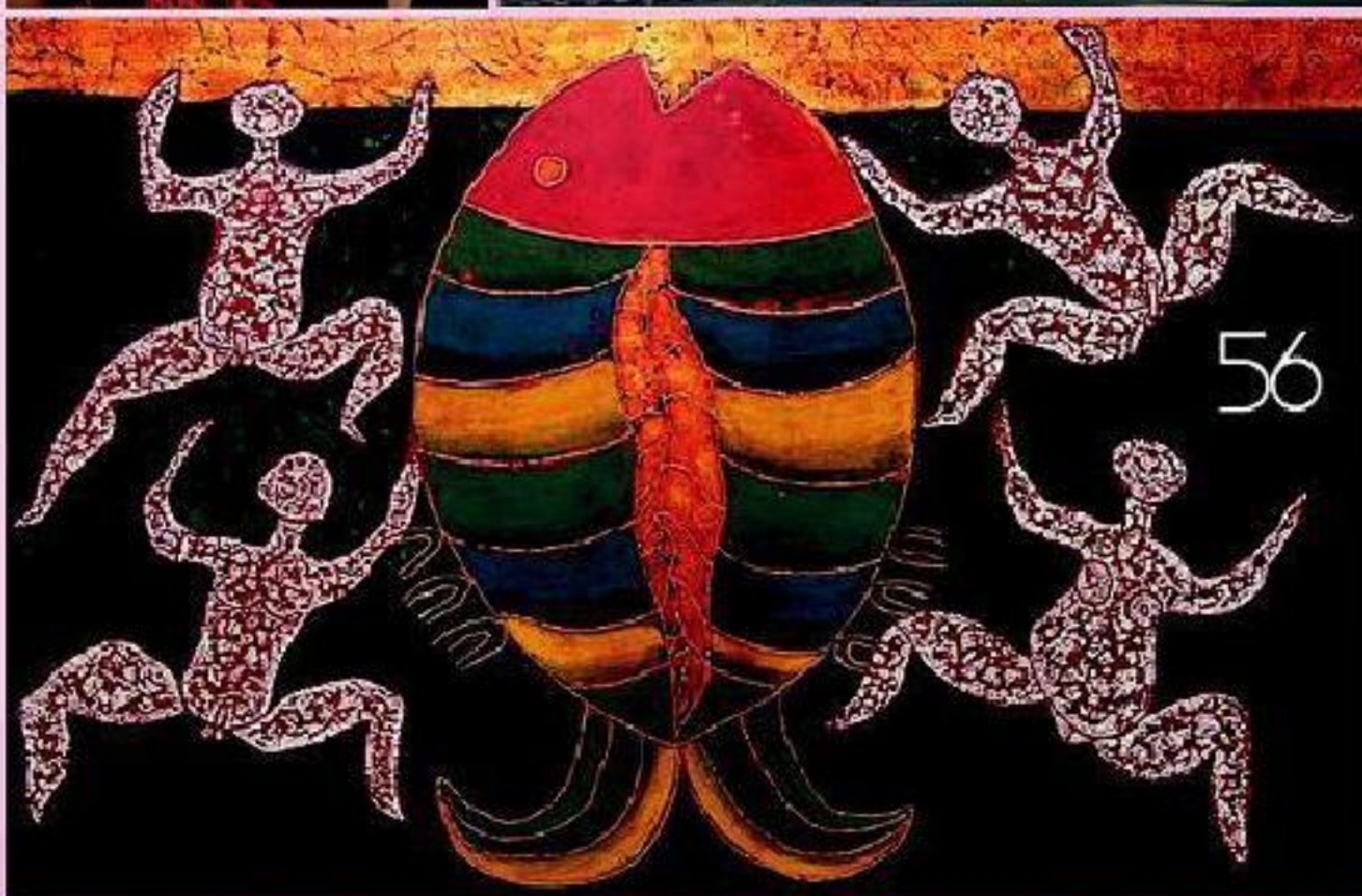
SÁNG TẠO & CỐNG HIẾN

- 22- Nguyễn Quang Thiều mãi là ẩn số
- 28- Nghĩa tình đêm thơ xuân Hoà Đồng
- 29- Làm nhà văn thì bị đẩy xuống tàu
- 30- Quỳnh Như tươi trẻ với những ca khúc phổ thơ
- 32- 4 nhà thơ họ Nguyễn gốc Quảng

THẾ GIỚI NHÂN VẬT & SỰ KIỆN

- 34- Tương lai Ai Cập đi về đâu?
- 36- Hành trình 30 năm quyền lực của Mubarak
- 38- Cảm hứng từ Ai Cập...
- 40- Nhà tạo mẫu ngoài chuẩn mực Coco Chanel
- 42- Những khám phá chấn động thế giới
- 45- Ai là tổng thống tốt nhất lịch sử Mỹ?
- 46- Gia Cát Khổng Minh: từ chính sử đến tiểu thuyết

KHÁM PHÁ VĂN HOÁ & KHOA HỌC

- 50- Quốc lộ 25- con đường ra biển ngắn nhất của Tây Nguyên
- 52- Truyện đọc lúc nửa đêm: Thiêng linh cái
- 54- Ước mơ năm mới của con gái nhà văn Nam Cao
- 56- Tàn mạn "tâm thức" sơn mài Việt
- 60- Luận chuyện bắt tài và tham nhũng
- 62- Quảng cáo và vô cảm
- 63- Bạn làm gì khi được thăng chức?
- 64- Bí mật mùi hương và nụ cười
- 67- Cảnh giác bệnh vô sinh ở phái nam
- 68- Vấn nạn béo phì
- 70- Tinh dục: sức khỏe và nghệ thuật

DU LỊCH - THẨM MỸ - TIÊU DÙNG

- 77- Biển ảo những ngón tay mềm
- 78- Văn hoá chợ hoa
- 79- Bí quyết học ngoại ngữ
- 81- Điều thần kỳ từ sữa chua
- 88- Nước hoa quyến rũ
- 90- Sự kỳ diệu của nấm
- 94- Làm bạn với cà phê
- 96- Bạn đã có bộ sưu tập mèo chưa?

ĐƯƠNG THỜI

28 (52) MỖI SỐ PHÂN MỘT THẾ GIỚI

CHUYÊN ĐỀ VĂN HOÁ VIỆT NAM & THẾ GIỚI

CHỦ BIÊN

PHAN HOÀNG

VỚI SỰ THAM GIA CỦA

AN CHI
VÕ NGỌC THÀNH
TRẦN PHỒ
PHÙ SA LỘC
NGUYỄN QUANG THIỀU
ĐÌNH CÔNG BẢY
THU TRẦN
NGÔ PHAN LƯU
VĂN CÔNG HÙNG
NGUYỄN HIẾP
ĐÀO ĐỨC TUẤN
LÊ MỸ Ý
LÊ QUỐC KỶ
HOÀNG QUỐC TUẤN
ĐƯƠNG QUỐC ĐỊNH
LÊ MINH
LONG THUY
PHAN TẤN KỶ
MAI XUÂN LONG

HOA SĨ TRÌNH BÀY

ĐÌNH TẤN LÊ

KỸ THUẬT

NGUYỄN ANH TRỌNG
NGUYỄN ĐĂNG TƯỜNG
VÕ THỊ MỘNG RƠI

PHÁT HÀNH - QUẢNG CÁO

HỒNG PHƯƠNG VŨ
ĐT: 0948.972.587
NGUYỄN MẠNH ĐÀN
ĐT: 0914.904.736 - 08.38.342.002
HỆ THỐNG MAXIMARK
CÔNG TY CỔ PHẦN ĐẦU TƯ AN PHONG
03 ĐƯỜNG BA THÁNG HAI, Q.10, TP.HCM
CÔNG TY TRƯỜNG PHÁT
179 LÝ CHÍNH THẮNG, QUẬN 3, TP. HCM

BÌA 1: BÍ MẬT MÙI HƯƠNG & NỤ CƯỜI
ẢNH HOÀNG QUỐC TUẤN

Long Phụng
Food International
CÔNG TY CỔ PHẦN THỰC PHẨM QUỐC TẾ
Đ/C: Lô D 5B Đường số 9 KCN Lê Minh Xuân,
H. Bình Chánh, TP.HCM
Tel: 37661664

Cho bữa ăn ngon hơn!

Chuyên Sản Xuất & Phân Phối Mắm - Đồ Chua Các Loại

CÔNG TY TNHH SẢN PHẨM QUỐC TẾ
CÔNG TY SÔNG HƯƠNG
Đ/C: 25/218/10A, P. 10, Q. 10, TP. HCM
Q. 10, TP. HCM
ĐT: (84) 9112642332
(84) (84) 9112642332
www.songhuong.com.vn

**CÔNG TY TNHH TM-DV
NHẬT VÂN**

CHUYÊN KINH DOANH THUỶ HẢI SẢN DÔNG LẠNH

Đc: Ô4 Điện Biên Phủ P.25 Q.Bình Thạnh Tp.HCM
Website: www.nhatvanseafood.com
Email: info@nhatvanseafood.com
ĐT: 08.35126965/ Fax: 08.35121120

Chiều thật thanh bình với người nông dân miền sông nước. Tắm trâu là công việc cuối ngày và cũng là cái thú nhà nông đền đáp cho “người bạn lực điền bốn chân”. Những người bạn hiền lành dầm mình trong làn nước trong xanh sau một ngày lao động cật lực. Ánh hoàng hôn buổi chiều tà khiến đàn trâu sáng bừng giữa sông nước bao la. Thấp thoáng trong ánh sáng này, người nông dân ân cần té nước cho “bạn” như tình cảm nồng ấm bao đời vốn dĩ giữa trâu và người. Ông kính nhà nhiếp ảnh Vũ Việt Dũng đã kịp ghi lại hình ảnh này để thêm một lần khẳng định sự gắn bó keo sơn giữa người và trâu sau lũy tre làng: *con trâu đi trước cái cày theo sau*.

Bãi tắm trâu 10 cũng là hình ảnh bắt đầu chuyên mục *Tinh hoa Việt* cho *Đương Thời 28 (52)* ★

TINH HOA TÍNH CÁCH VIỆT

Bãi tắm trâu 10- Ảnh: Vũ Việt Dũng

LỐI VÀO NGHĨA TRANG

Huyền thoại Trần Đông Phong trên đất Nhật

LÊ THỊ THANH TÂM

NGHĨA TRANG ZOSHIGAYA REIEN Ở TOKYO- NHẬT

"Tự sát ở chùa Tohoji
nơi xứ người,
Trần Đông Phong đã để lại
một câu chuyện cảm động kỳ lạ về
lòng ái quốc...
Dù đã được thầy nhắc nhở
phải cố đi thăm cho được
mộ chí sĩ Trần Đông Phong,
nhưng tôi cũng không hình dung
hết được sự tôn kính
và niềm tin đến vậy
của những người Việt xa xứ
đối với cụ.
Nghe câu chuyện các sinh viên
Việt Nam kể cho nhau,
tôi càng ngạc nhiên hơn.
Họ nói:
Sinh viên ở đây xin cụ
gì cũng được,
xin gì cụ cũng cho..."

Trước ngày tôi đến Nhật (với tư cách là người nghiên cứu thời gian ngắn), thấy tôi đã cần dặn: Khi đến Tokyo, em nhớ thăm mộ cụ Trần Đông Phong nhé. Tôi nhớ lời và có xin thầy bản đồ hướng dẫn đường đến nghĩa trang có mộ cụ ở Toshima.

Mùa thu đầu tiên ở nước Nhật, đất đầy sóng của phong trào Đông Du cách đây hơn trăm năm, tôi vẫn còn thơ thẩn với bao dự định. Tôi vẫn cứ loay hoay mãi với sách vở, nghĩ suy và sự hoà nhập không dễ dàng với một đất nước Đông A duy nhất từ lâu đã thành cường quốc, tôi chưa thể nghĩ đến việc đi thăm cụ Phong như lời thầy dặn.

Rồi cơ duyên cũng đến. Một hôm, một đồng nghiệp lớn tuổi người Hà Nội (đã làm việc ở Nhật gần 20 năm) tâm sự: vừa rồi con trai bị ốm mãi không khỏi,

chắc phải đi xin cụ Phong thôi. Dù đã được thầy nhắc nhở phải cố đi thăm cho được mộ chí sĩ Trần Đông Phong, nhưng tôi cũng không hình dung hết được sự tôn kính và niềm tin đến vậy của những người Việt xa xứ đối với cụ. Nghe câu chuyện các sinh viên Việt Nam kể cho nhau, tôi càng ngạc nhiên hơn. Họ nói: Sinh viên ở đây xin cụ gì cũng được, xin gì cụ cũng cho. Nghe cứ như một truyện truyền kỳ nào đó.

Ngày chúng tôi đến thăm mộ cụ là một buổi sáng nắng ấm, sau những ngày mưa bão dữ dội. Từ ga chính Shinjuku, sau khi bắt tuyến Amanote chạy vòng trung tâm Tokyo, chúng tôi chuyển sang tàu điện nhỏ xíu khá cũ chạy leng keng trên mặt đường phố quận Toshiba, gọi là tàu điện tuyến Toden Arakawa. Người đồng nghiệp Hà Nội bâng khuâng bảo: giống tàu điện xưa ở Hà Nội đấy. Không chỉ tàu điện nhỏ, quận Toshiba sao cũng buồn vắng như cái không khí có trong mấy tấm ảnh cũ về ba mươi sáu phố phường đất kinh kỳ.

Đến nghĩa trang Zoshigaya Reien, chúng tôi theo phong tục người Nhật định mua hương, hoa và xách một xô

nước bằng gỗ có chiếc gáo nhỏ tròn rất xinh, cùng với một cây chổi thanh thanh để quét dọn mộ. Nhưng hôm ấy lại là ngày nghỉ. Chúng tôi đứng ngơ ngẩn. Không ai bán hoa, bán hương, không xô nước, không chổi. Đồng nghiệp tôi nói: Biết làm thế nào. Hay là khẩn thôi. Nghĩ thế, tôi thấy thương cụ quá. Con cháu đi thăm mà không có gì để phúng viếng. Ít phút sau, bỗng dưng có người phụ nữ Nhật lớn tuổi mở cửa, cười rất tươi. Bà nói hôm nay ngày lễ nghỉ, nhưng nếu mọi người muốn vào viếng thì bà tặng hương, không cần mua. Hoa thì có thể mua của hàng bên cạnh (khi ấy cửa hàng bên cạnh cũng tự nhiên hé mở), chỉ còn mấy bó thôi. Xô nước và chổi bà cũng cho mượn. Mừng quá.

Người dẫn đường của chúng tôi không hiểu sao lại nhầm đường. Mãi gần một tiếng mà vẫn không tìm được mộ. Mấy con quạ đen cứ bay nhao nhác. Tôi lờ thấp hương nên cứ cầm trên tay mãi, vừa cầm hương vừa đi tìm mộ cụ. Thị thoảng hương cứ loét cháy phùng phùng rất lạ. Đặc điểm thế nào cơ? Mộ cụ cũ, không giống mộ người Nhật lắm, trông rất đơn giản; đường

vào có cây thông nhỏ thấp nghiêng nghiêng. Trời, chỗ nào cũng có thể có cây thông nghiêng nghiêng...

Tôi nhớ đến câu chuyện của thầy tôi kể. Khi xưa thầy đến thăm mộ cụ Phong, đi cũng khá đông người, tìm cả ngày không ra mộ. Đến khoảng 6 giờ chiều, tuyệt vọng, tất cả kéo nhau ra về. Nhưng cứ đi ra hướng cổng thì lại lạc vào trong, cứ đi ra lại là đi vào, trời đã tối dần, rồi thấy bảo, tự nhiên như có ma lực, trong bóng chiều sắp tối, tất cả lại đi vào trong nghĩa trang theo một sự hướng dẫn nào đó vô hình, và hơn mười phút sau đã tìm thấy mộ. Mọi người xúc động quá, trước mắt là bia mộ ghi rõ dòng chữ Hán: *Đồng bào chí sĩ Trần Đông Phong chi mộ*. Khẩn vái xong, thầy về nhà mà hấp chân, người cứ ớn lạnh từng cơn. Sao cụ lại thiêng đến thế.

Đến lượt chúng tôi, lát sau cũng tìm được mộ. Mà tìm được là vì vô tình có một bà cụ người Nhật sống lâu ở nghĩa trang chỉ cho. Mộ nằm trên dãy 1-4A-14. Tôi có cảm giác rất lạ khi đứng trước mộ cụ. Tôi nhìn rõ hai bó hoa ai đó vướng còn mới thơm cảm ngay ngắn cùng với hai bó hương đã tàn. Vậy là vừa có sinh viên hay người Việt Nam đến viếng. Mọi người đã nói với tôi, mộ cụ lúc nào cũng có hương hoa, lúc nào cũng được dọn sạch cỏ. Trong tôi trào lên một nỗi niềm không sao tả được. Nơi này, từ tên quận, tên đường, tên nghĩa trang, tên khu mộ, đều không có lấy một dòng chữ Việt Nam. Nhưng lại có một “đồng bào chí sĩ” ra đi từ phong trào Đông Du năm yên đã trăm năm.

Nơi này, một con người đã tuấn tiết ở tuổi hai mươi với lá thư tuyệt mệnh: *“Nhà tôi giàu có, cả tiền với thóc, kể đến hàng vạn, mà gần đây học phí trong trường, chỉ là nhờ Nam Kỳ cấp cho anh em, tôi đã nhiều lần viết thư về nhà, khuyên cha tôi bắt chước làm như ông Trương Tử Phòng, phá sản vì nước, cha tôi không trả lời. Tôi nghĩ tôi là con một nhà giàu, xấu thẹn với anh em quá, nên tôi phải tự vẫn cho cha tôi biết chí tôi, và cũng để tạ tội với anh em”*. Những dòng chữ nghĩa khí tiết liệt đã khiến Kỳ ngoại hầu Cường Để kính phục đến mức đích thân người đã xây mộ cho ông ngay trên đất Nhật, và về sau, xương cốt Cường Để một phần cũng nằm trong ngôi mộ của chí sĩ này.

Chúng tôi cắm hoa, thắp hương cho cụ. Ngôi mộ cực kỳ giản dị, không hề có một nét hoa văn nào. Tường mộ lấm rêu, nhiều phần xi măng mỏng vỡ loang. Cảm giác gặp được người Việt ở nước ngoài bình thường đã khiến tôi cảm động. Nhưng cảm giác tìm được nắm mộ người xưa ở nước ngoài là một trải nghiệm rất đặc biệt. Nhất là mộ của một chí sĩ đã chết “độc nhất vô nhị” trong lịch sử dân tộc: *“Nhà tôi giàu có nhưng đất nước có bị diệt vong cũng không giúp được gì thì tôi còn mặt mũi nào nhìn thiên hạ nữa...”*. Tự sát ở chùa

Trần Đông Phong (1887-02.05.1908) quê ở làng Di Luân, xã Đồng Văn, huyện Thanh Chương, tỉnh Nghệ An, còn được gọi là đồ Mường. Sinh trưởng trong một gia đình giàu có, ông vốn có tính hào phóng từ nhỏ, thích giao du với những người quảng đại và yêu nước. Khi được biết kế hoạch của Phan Bội Châu sang Nhật, ông đã lấy của gia đình 100 quan tiền biểu Phan Bội Châu cùng các chiến hữu làm phí tổn sang Nhật cầu viện. Hội Duy Tân cũng thường nhờ ông giúp đỡ về tài chính. Năm 1907, ông bị thực dân Pháp bắt bỏ tù. Ông đã tống tiền cho cai ngục và trốn thoát, ra Bắc hoạt động bên cạnh Đệ Thám. Năm 1908, ông sang Nhật cùng với nhiều chí sĩ khác thuộc phong trào Đông Du của Phan Bội Châu, rồi tự sát.

ĐT

Tohaji nơi xứ người, Trần Đông Phong đã để lại một câu chuyện cảm động kỳ lạ về lòng ái quốc. Một trí thức ưu tú, người làng Di Luân, xã Đồng Văn, huyện Thanh Chương, xuất thân từ một gia đình giàu có bậc nhất ở Nghệ An, đã chết theo cách riêng của mình, mà lập luận dai dẳng đáng cay cho đến lúc chết là: *có tiền mà vong quốc thì không thể sống được*. Ý nghĩ giản dị này ám ảnh tôi mãi, nó sống trong tâm trí tôi hơn vô số những khẩu hiệu quen thuộc được dán đầy ở các cung đường chính nơi quê nhà. Chao ôi, ý nghĩ giản dị và quý giá đó nếu như được nuôi dưỡng trong tâm hồn người Việt bao lâu nay thật mạnh mẽ và sâu sắc thì hẳn mọi sự làm giàu đều chính đáng, đều hướng đến sự sang trọng đúng nghĩa của nó,

cái sang trọng đích thực sẽ để ra một nền văn hoá cao cấp, nền văn hoá của tự do (chứ không phải một cơn khát làm giàu đầy ngạo mạn mà vẫn nô lệ).

Có tiền mà vong quốc thì không thể sống được- quan niệm tử sinh gắn liền với quan niệm giá trị của Trần Đông Phong được đảm bảo tính trung thực bằng cái chết. Những dòng chữ cuối cùng để lại của cụ không phải là lời nói suông, không phải là lời thề sáo rỗng. Cái chết của Trần Đông Phong thực sự bất tử, không phải là sự bất tử tự nó, mà lịch sử và những khúc quanh của thời đại ở xứ sở cội nguồn người Việt đã làm cho cái chết ấy càng sáng lên nhiều giá trị, càng bắt người ta phải đối diện lâu dài và bền bỉ với công cuộc “chấn hưng” hồn vía và văn hoá dân tộc.

Cách đây hơn một thế kỷ, người ta sẵn sàng hy sinh mạng sống vì quyền được thoát khỏi “phần dã man”, đời nô lệ; *Người ta sẵn sàng bỏ thân vì không chịu nổi sự nhục nhã của cảnh ngộ đồng tiền đang vô tâm ngự trị trong sự khốn cùng của đồng bào, đất nước*. Nỗi thao thức về đồng tiền trong cuộc duy tân và hiện đại hoá dân tộc (tuy không được nói nhiều, bàn nhiều, như là đề tài cấm kỵ vô hình) từ những năm đầu tiên của thế kỷ XX của một chí sĩ Việt Nam vẫn là câu chuyện dài của thế kỷ XXI, thậm chí câu chuyện ấy ngày càng nhiều biến thái, nhiều kịch bản hơn... Hẳn những bậc hào kiệt năm xưa khi xuất dương không tưởng tượng nổi 100 năm sau, cũng ở ngay trên xứ sở “đồng bào”, báo chí đang nhan nhản cái cụm từ *tham nhũng là quốc nạn* như một thứ tin tức hằng ngày, đến nỗi dường như nó là điều bình thường không có gì phải nghĩ. Ngày nay, người ta cũng có thể nghĩ đến tự sát, có thể chết vì đồng tiền, nhưng chắc chắn không phải với cái nghĩa khí đáng tôn vinh kia, mà chết vì không thể vơ vét được nhiều hơn nữa...

Lịch sử ghi lại hằng hà những tấm gương nghĩa khí, nhưng cái chết của Trần Đông Phong là trường hợp quá đặc biệt: *chết vì hổ thẹn, chết không vì lỗi của mình, mà vì gia đình mình không hy sinh của cải cho đất nước*. Điều này vượt ra ngoài phạm vi, ngoài hành vi của một con người cụ thể, vượt ra ngoài cái nghĩa khí thông thường. Câu chuyện về lòng ái quốc hoà quyện trong câu chuyện biết xấu hổ, câu chuyện nhân cách. Mà điều ấy, thời xưa đã hiếm, thời nay còn hiếm gấp bội; xảy ra ở nước người cũng là quý, xảy ra ở nước ta còn quý gấp bội... Tôi càng ngẫm nghĩ càng thấy vẻ đẹp cao thượng này của Trần Đông Phong quả thực là một ẩn số của lịch sử. Câu chuyện sao mà có quá nhiều thứ để hậu thế suy gẫm, cái chết ấy là thứ kỷ luật của tâm hồn, đạo đức của tâm hồn, là tấm gương một liệt sĩ-chí sĩ (*chết vì suy nghĩ, vì dâng cấp nhân cách*), là niềm tin của hiện tại đối với... quá khứ, là sản phẩm của tinh hoa giáo dục truyền thống

MỘ CHÍ SĨ YÊU NƯỚC TRẦN ĐÔNG PHONG DO KỶ NGOẠI HẦU CƯỜNG ĐỂ XÂY

(cá nhân chịu trách nhiệm cho gia đình), là câu hỏi về mục đích và ý nghĩa chân chính của sự làm giàu...

Từ một chí sĩ, cụ Trần Đông Phong giờ giống như vị thần hoàng trong đình làng Việt Nam ở ngay trên đất Nhật. Người ta mặc nhiên cúng tế, sùng tín. Người đi trước mách người đi sau. Kẻ du học cũng như người lập nghiệp. Người ta tin cụ, đến viếng cụ, xin cụ cho học giỏi, cho sức khỏe, cho danh vọng... Có người đến viếng cụ vì thương cảm, cảm phục, cũng có người đến cụ vì nghe nói cụ rất thiêng, cũng có người đến để biết mộ người Việt ở nghĩa trang Nhật Bản thế nào. Tôi trộm nghĩ biết đâu cái xứ Thần Đạo này vì cảm thương linh hồn xa xứ của cụ, cũng để cho cụ nhập vào cái tâm linh mệnh mông của họ, nên giờ đây cụ cũng là "vị thần" cho các lưu học sinh, người Việt Nam đang sống và học tập ở nước Nhật này.

Tôi nhìn mộ cụ, không có ảnh, đúng như mộ người Nhật. Cả trăm năm cụ vẫn nằm đấy, lặng lẽ vô hình phù hộ cho những ai là con dân Việt Nam bước chân đến Nhật, không biết có phải vì hồn linh ấy mãi hướng về cố quốc, hay bởi ánh sáng của phong trào Đông Du năm xưa vẫn còn lóe lọi trong một nấm mồ? Tôi nghe nói đường như qua con đường tâm linh nào đó liên quan tới cụ Koyama Katsuzo- người có công thành lập Hội Giáo dục Việt Nam của thành phố Gunma tại Nhật- người ta được biết hồn cụ Phong mong được về lại Việt Nam bởi cụ đã biệt xứ đến trăm năm có lẻ.

Nhưng nếu đưa cụ về Việt Nam thì những người đến Nhật như chúng tôi

lại thiếu vắng lắm... Cụ đã chết như một vô sĩ đạo, dưới gốc cây một ngôi chùa, khác nào câu chuyện chỉ có trong kịch Nô, trong tiểu thuyết Nhật, nhưng đối với tâm linh và văn hoá Việt Nam, điều cao quý hơn trong cái chết vì đại nghĩa ấy, theo tôi, là sự nhắc nhở âm thầm sâu sắc về sứ mệnh của trí thức đối với giống nòi. Tôi vẫn mãi băn khoăn: **nền giáo dục nào, hệ tư tưởng nào, tầng văn hoá nào đã tạo ra những con người khí phách và cao thượng đến dường ấy...**

Tôi đứng nhìn ngôi mộ Trần Đông Phong đơn sơ giữa nước Nhật giàu có. Mộ cụ vẫn như ngày chôn cất năm xưa, nước Nhật vẫn là cường quốc Đông Á, Việt Nam vẫn còn đang trên đường "hứa hẹn" hiện đại hoá; du học sinh Việt Nam vẫn nhiều, và ngày càng nhiều hơn thế kỷ trước, nhưng khí khái và hoài bão của Đông Du chỉ si ngày nào chắc phần lớn chỉ còn trong kỷ niệm, bảo tàng, hội thảo. 100 năm trước đây, biết bao chí sĩ từ đất Việt ra đi đến xứ mặt trời mọc với tâm niệm và sứ mệnh cao cả: cứu nước bằng ánh sáng trí tuệ. Mấy chục năm sau, cho đến bây giờ, vẫn ồ ạt những cuộc du học bằng đủ mọi phương tiện hỗ trợ, và "chắc là", cũng hướng đến văn minh, hiện đại, xây dựng Tổ quốc cách này cách khác... Những chuyến đi vẫn tiếp diễn, các chí sĩ được thay bằng các lưu học sinh đủ mọi lứa tuổi, nguồn tài chính không quá ngặt nghèo "bị kịch" như trước nữa... Mọi thứ bề thế hơn, dễ dàng hơn, nhân danh điều này điều khác nhiều hơn, duy chỉ có niềm khát vọng thoát khỏi "phận dã man"

của những tâm hồn vì giống nòi thì vẫn cứ là... khát vọng, thậm chí vẫn cứ là... hoài vọng.

Tôi nghĩ đến hoài bão cháy bỏng của lớp thanh niên trí thức hồi đầu thế kỷ của phong trào Đông Du. Rồi lại nghĩ đến hàng vạn người dân trong nước mong ngóng tìm việc làm ở nước ngoài với giá nhân công rẻ mạt và bao rủi ro khôn đồn... Cảm giác "tội phạm dã man" ngày trước có cái gì thật cao cả, bây giờ cũng vẫn cảm giác "tội phạm" đó, chỉ có điều ít nhiều nó được gán thêm cái tiếp vĩ ngữ "đói nghèo", "lạc hậu" nữa.

Viếng thăm nấm mộ một anh hùng Việt Nam ngay trên đất Nhật, biết đâu người ta mới đủ cảm xúc và dư chấn để nghe được một cách rõ ràng hơn tiếng vọng hoài bão người xưa, biết đâu từ khoảnh đất được đánh số lạnh lẽo ở nghĩa trang lại dấy lên chí lớn và những nghĩ suy về dân tộc, và biết đâu, năm mộ đơn sơ lấm rêu này sẽ là một chứng tích vô giá cho những ai có cơ hội vượt qua biên giới xứ sở để hiểu được, dù là một chút, số phận và vinh dự, cái chết và sự sống, lòng ái quốc và đức hy sinh, tình yêu và dự cảm của những anh hùng lưu biệt một thời.

Trở về tìm những gì được nói lên từ trái tim, từ khối óc cụ Trần Đông Phong, tôi thấy đủ cả tâm lý hoạ phúc đắp đổi, bi cực thái lai, hùng tâm tráng chí và khát vọng hưng quốc mãnh liệt chưa từng thấy:

"Hoạ hệ phúc sở y

Phúc hệ hoạ sở phục"

Gươm đao trời khi bi có khi hanh

Mở mắt coi thế giới văn minh

Ai cách mạng, ai cộng hoà,

ai dân chủ, ai dân quyền

Những ai ấy cạnh tranh thời đại

Năm canh trót nghĩ đi rồi nghĩ lại

Giot vắn dài riêng tội phạm dã man

Mấy năm nay đứt ruột với giang san

Vua như thế, quan như thế,

mà quan sau cũng như thế

Anh em thấy đồng bào tương hệ

Tính rằng đây? sao nỡ ngáy khô khô

Trên đã dành giáo huấn không lo

Dưới ta phải tu sinh cho hợp đạo

Bỏ ý gian tham, bỏ lòng kiêu ngạo

Bỏ riêng, bỏ, bỏ vợ, bỏ vào

Bỏ đại, bỏ khờ, bỏ lường, bỏ lão

Bỏ cho hết thói cũ sạch sành sanh

Trên đã dành năm triệu chẳng lành

Của của mình, nhà nhà mình,

nước nước mình

Nỡ để ấy ai dành mà ai đồ

Có khờ mới biết khôn,

muốn khôn phải chịu khó

Gánh thảo ngay dành để cho ai

Còn non, còn nước, còn dài

Bài ca trù này có thể chỉ được tìm thấy trong sách khảo cứu về thơ ca Đông Du, nhưng thực ra, nó đã sống với anh linh Trần Đông Phong và con đường thăng trầm hiện đại hóa của nước Việt ta suốt cả thế kỷ này ★

Mái tóc của tôi

ĐẶNG TƯỜNG

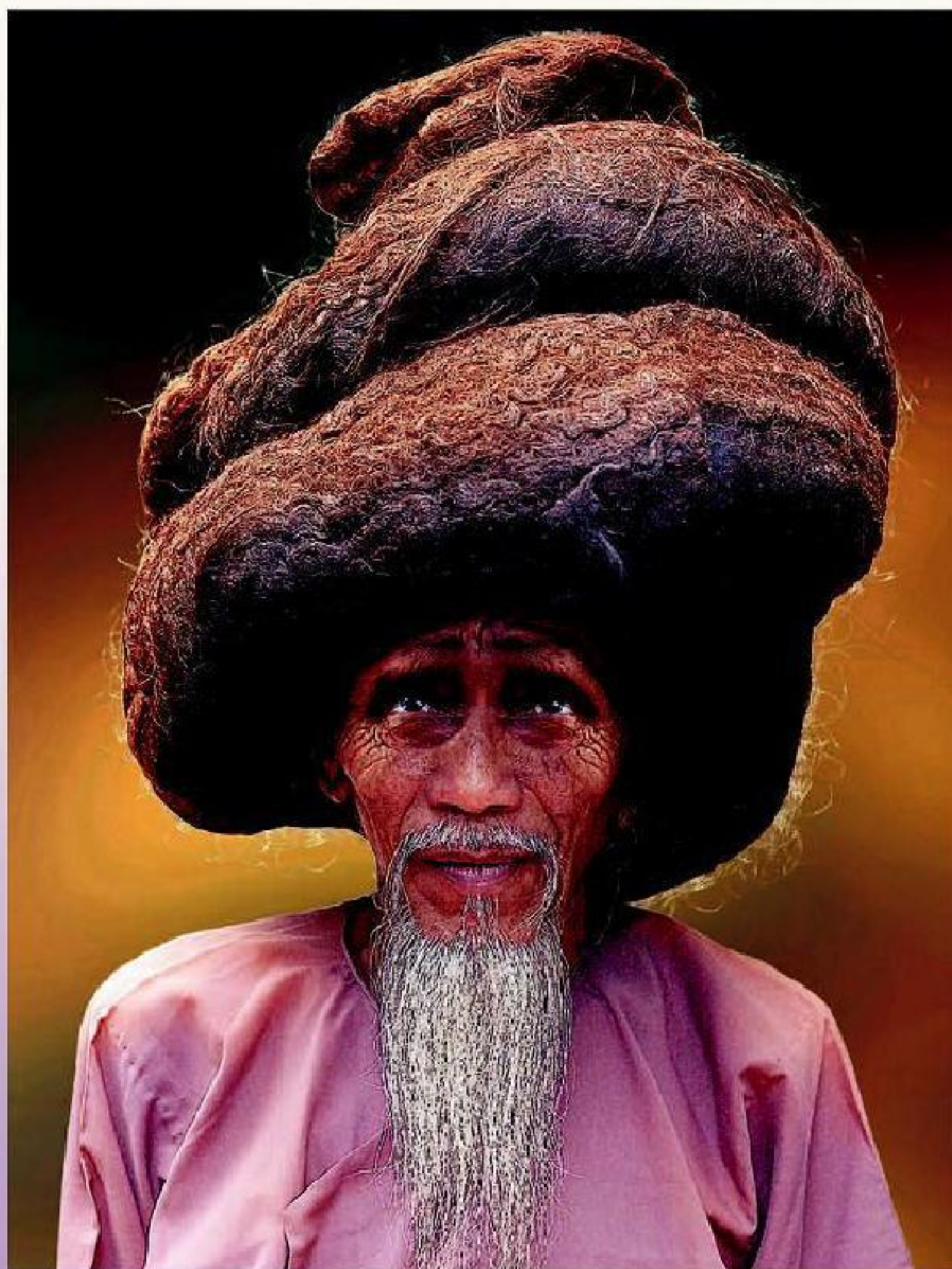
Cách đây tròn một năm, một ngày cuối tháng hai, chúng ta mãi mãi chia xa người có mái tóc dài nhất Việt Nam. Đó là cụ Trần Văn Hay ở ấp Hoà An, xã Mong Thọ, huyện Châu Thành, tỉnh Kiên Giang.

Vào năm 2006, *Sách Kỷ lục Việt Nam* đã xác định mái tóc cụ Hay dài 6,2m và cân nặng 9,5kg. Cụ ra đi 4 năm sau ở tuổi 79, lúc ấy mái tóc của cụ chắc chắn dài và nặng hơn. Theo người bạn đời cụ Hay là cụ bà Nguyễn Thị Hoa, thời niên thiếu cụ Hay để tóc ngắn như mọi người nhưng đến năm 21 tuổi đột nhiên xuất hiện chuyện lạ: một túm tóc mọc ở đỉnh đầu của cụ và dài ra rất nhanh. Cứ cụ vừa đi hớt thì vài ngày sau tóc lại mọc dài ra. Hơn nữa cụ Hay để ý thấy mỗi lần mình hớt tóc thì trong người lại khó chịu, đau bệnh. Vì vậy, cụ quyết định để mái tóc dài luôn. Đến năm 23 tuổi, cụ Hay bị bắt đi quân dịch, thấy tóc dài tướng cụ là dân chơi nên những người chỉ huy kêu lính xõn tóc. Họ vừa cắt tóc xong, cụ Hay tự nhiên ốm liệt giường nhiều ngày nên được thả về...

Chỉ riêng chuyện hàng ngày cụ Hay phải "đội" mái tóc nặng gần chục ký mà vẫn đi đứng sinh hoạt bình thường đã là lạ. Kỳ lạ hơn, dù cụ không bao giờ gội đầu nhưng mái tóc vẫn sạch sẽ không chỉ rận. Ra đường gặp trời mưa dù nhỏ hay lớn cụ đều núp vì sợ ướt tóc. Kể từ năm 2008, khi ai ra đường cũng phải đội nón bảo hiểm thì không xe ôm nào dám chở cụ Hay bởi không có nón bảo hiểm nào vừa cho mái tóc của cụ.

Như một định mệnh, cả đời cụ Hay giữ gìn mái tóc như một báu vật. Và ước mơ lớn nhất của cụ là được chu du khắp thế giới để "đấu" với những ai có tóc dài nhằm chứng minh người có mái tóc dài nhất chính là người ở Việt Nam. Dù ước mơ ấy không thành hiện thực, nhưng hình ảnh mái tóc độc đáo và kỳ lạ của cụ sẽ vẫn lưu lại trong ký ức nhiều người, nhất là qua nhiều bức ảnh sống động, trong đó tác phẩm *Mái tóc của tôi* do nghệ sĩ nhiếp ảnh Hoàng Quốc Tuấn thực hiện đã đoạt 2 huy chương vàng ảnh quốc tế năm 2006.★

MÁI TÓC CỦA TÔI- ẢNH: HOÀNG QUỐC TUẤN

ÔNG BA "THỐI HỒN" VÀO LÒ ĐẤT NUNG

Cũng "lạc hậu" nhưng bền bỉ như nổi đất, lò đất nung vẫn tồn tại song hành cùng bếp điện, bếp gas...
Tính năng của lò đất nung qua ánh lửa bập bùng trong đêm đông buốt giá, qua tiếng nổ lép bép của mỡ than hồng ngày giáp tết hanh hao... khiến ta không nỡ xa rời gia đình yêu dấu.
Bếp lửa làm từ đất và nước cho ta một khái niệm sắc nét về cội nguồn văn minh lúa nước.
Lề loi giữa đất Tân Vạn (Biên Hoà- Đồng Nai) giữa một vùng nông thôn ồn ào đô thị hoá, "Ông ba hoá lò" vẫn sống là làm việc cùng "ông hoá lò" bao nhiêu năm qua...

Người yêu lò đất nung

LÊ HOÀNG

KHOI NGHIỆP BÊN SÔNG ĐỒNG NAI

Năm 1958, Trần Diêm Dong vừa tròn 20 tuổi đã rời gia đình ở Chợ Lớn, một mình khăn gói đến Tân Vạn lập nghiệp với số vốn ít ỏi trong tay. Sau trải nghiệm gần 5 năm của người thợ làm bếp lò bằng đất nung (hoả lò) ở vùng Chợ Lớn, cậu Dong tìm thuê đất để mở lò làm "ông táo". Ban đầu, người chủ cho thuê đất tỏ vẻ hoài nghi năng lực sản xuất kinh doanh của chàng trai trẻ góc Hoa này. Bởi vùng Tân Vạn thường chỉ "có duyên" với các nghề truyền thống như sản xuất gạch ngói, lu hũ... Nhưng trước quyết tâm và tính chân thật của chàng trai trẻ, chủ đất đồng ý cho Dong thuê vài trăm mét vuông đất mọc đầy cỏ dại đang bỏ không. Thuê được đất, Dong gọi thêm người anh từ Chợ Lớn về bắt tay vào việc sản xuất hoả lò với tên hiệu cơ sở là Tiểu Phát. Chỉ vài tháng sau, cơ sở Tiểu Phát đã cho ra mẻ hoả lò đầu tiên với vài trăm sản phẩm.

Khởi đầu do chưa có mối mai, mỗi lần ra sản phẩm, hai anh em Dong phải dùng xe đạp chở "ông táo" đi bỏ mối hay ký gửi ở các chợ. Hoả lò là mặt hàng gia dụng "tối cần" cho mỗi gia đình, là người bạn thân thiết "ấm áp" của các bà nội trợ nên chẳng bao lâu sản phẩm "ông táo made in Tân Vạn" đã "nhập hộ khẩu" vào các gia đình không chỉ ở vùng Tân Vạn- Biên Hoà mà cũng đã xuất hiện ở các vùng lân cận như Thủ Đức, Dĩ An, Bình Dương...

Nhu cầu tăng, sức mua mạnh, Dong phải xây thêm lò nung, thuê thêm lao động và truyền nghề cho một số nhân công. Nhờ vậy, từ vài trăm sản phẩm bước đầu chỉ trong một thời gian ngắn, Tiểu Phát đã tăng lên vài ngàn sản phẩm một lần ra lò. Dong phải sắm thêm xe Lam, xe ba gác, có khi vào mùa giáp Tết phải thuê cả xe ngựa để vận chuyển hoá lò kịp thời đến các mối lái. Nhờ sức lan toả của sản phẩm hoá lò cậu Dong, vài năm sau, vùng Tân Vạn đã hình thành địa danh "xóm hoá lò" - ngày nay thuộc khu phố 2, phường Tân Vạn. Và cái tên Trần Diêm Dong chỉ còn là tên "tự", người ta đã quen gọi, ông chủ cơ sở Tiểu Phát là "ông ba hoá lò". Hơn nửa thế kỷ trôi qua, nói về nghề, ông Dong vẫn phần chần chừ trẻ như thuở ban đầu: "Tui chọn đất Tân Vạn làm nghề vì thấy vùng này có nhiều nguyên liệu đất sét và vỏ trấu ở mấy nhà máy xay lúa chung quanh. Nguyên liệu làm hoá lò đơn giản chỉ là đất sét trộn tro trấu nhồi với nước cho thật dẻo. Sau đó đưa vào các cỡ khuôn, in ra thành phẩm, gọt tía rồi đem nung. Quy trình làm hoá lò không phức tạp cầu kỳ; nếu siêng năng, chịu khó học hỏi chỉ cần vài tháng là biết nghề."

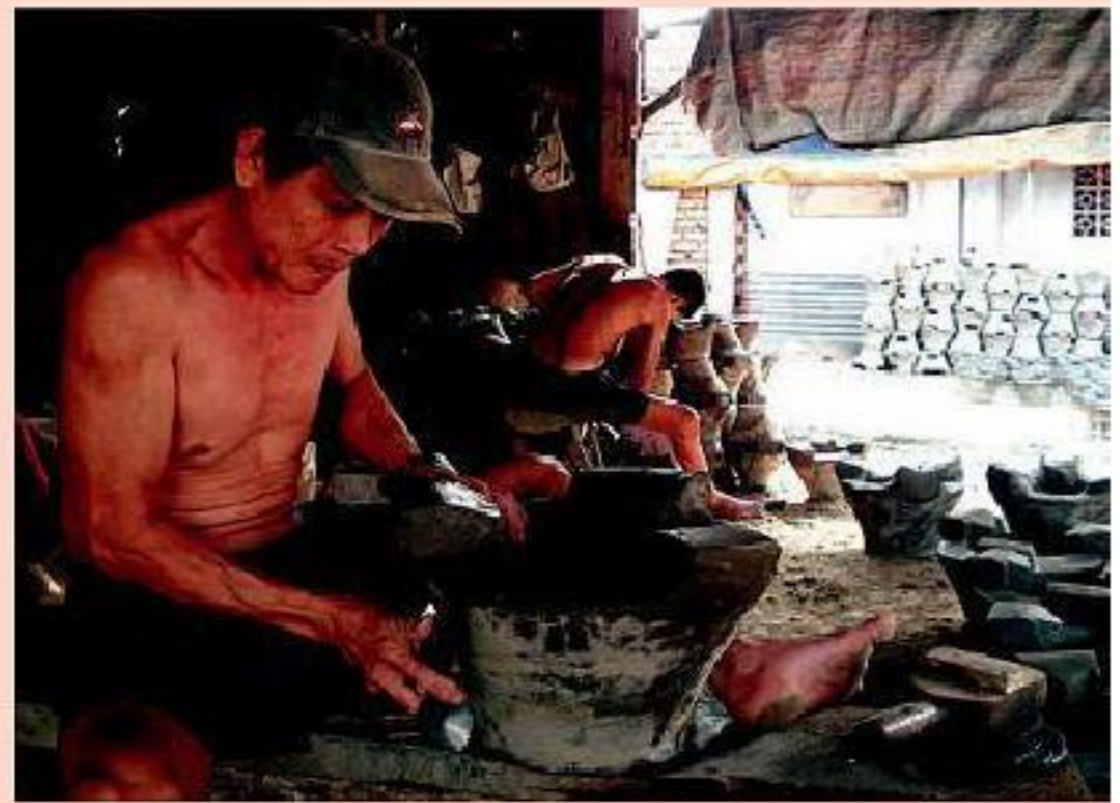
YÊU NGHỀ NHƯ YÊU MÌNH

Bây giờ ông ba hoá lò đã 74 tuổi, người anh phụ việc cho ông qua đời cách đây vài năm. Ông đã làm chủ miếng đất thuê khi xưa. Cơ sở sản xuất hoá lò vẫn chốn cũ. Một ngôi nhà xây khá khang trang đã được dựng lên làm nơi "đại đồng đường" cho vợ chồng ông và 8 đứa con cùng hơn chục đứa cháu nội

ngoại!

Thời gian cận Tết con mèo này, ông ba vẫn luôn tất bật với công việc sản xuất "ông táo". Gần 60 năm trôi qua, tuy cuộc sống của gia đình ông đã khá hơn nhiều nhưng kiểu dáng, kích cỡ "ông táo" của Tiểu Phát vẫn như thuở nào. Đây không hẳn là sự đơn điệu trong sản xuất mà gần như là quan niệm "thủ thường" của người đã có hơn nửa thế kỷ trải nghiệm với một nghề thủ công mà chẳng ai buồn cạnh tranh! Đôi tay vẫn thao tác nhanh nhẹn, thuần thục trên sản phẩm; như sợ tôi không hiểu hết vấn đề, ông ba giải thích: "Cũng chưa hẳn là chuyện ỷ y một mình một chợ đâu; tui thấy cái nghề này dễ học, dễ mất, nhưng luôn phải đầu tắt mặt tối tay lấm chân bùn, phải quần quật năm này qua tháng nọ, mà chỉ cho thu nhập vừa phải, nên chẳng mấy ai thêm mất, có người còn chê là nghề vất vả! Nhờ thiên hạ "chê" mà công việc mất ăn của tui ổn định."

Ngày nay, trước sự ra đời của các "ông táo" hiện đại, thời trang như bếp điện, bếp gas, bếp nhiệt từ, bếp lò viba... hoá lò vẫn cố vị trí riêng của nó. Sản lượng lò đất của cơ sở Tiểu Phát vẫn ra đều đều. Sản phẩm ra đến đâu, mối lái đến tận lò lấy đến đó, có lúc còn không đủ hàng để giao! Bằng giọng lạc quan, ông ba hoá lò cho biết: "Bây giờ cơ sở tui cung cấp hoá lò chủ yếu cho các vùng

nông thôn. Nhu cầu sử dụng hoá lò tại các vùng này rất lớn do người nghèo còn xài chất đốt bằng than, củi. Ở thành phố, lò đất nung tồn tại nhờ thú ẩm thực "về nguồn". Người đi nhà hàng ăn lẩu muốn an toàn chỉ thích xài bếp than. Khách du lịch đến Đà Lạt, Sapa rất thích quây quần bên bếp lửa hồng chờ trứng nướng, bắp nướng".

Không chỉ "xóm hoá lò" phường Tân Vạn mà các vùng lân cận nơi đây giờ đều đã "đô thị hoá". Tình trạng san lấp, giải toả mặt bằng khiến cho nguồn đất sét tại chỗ trở nên khan hiếm. Ruộng lúa bị thu hẹp, các nhà máy xay lúa ngưng hoạt động, nguồn vỏ trấu không còn! Nếu khi xưa ông ba hoá lò phải chạy đôn chạy đáo lo đầu ra cho sản phẩm thì giờ đây ông lại tất bật lo tìm kiếm nguồn nguyên liệu cho đầu vào. Việc lùng kiếm đất sét và tro trấu để làm hoá lò của ông ba có khi phải đi xa vài mươi cây số. Đây là khó khăn khách quan nhưng nếu cố gắng, vẫn có thể khắc phục được. Điều khó nhất mà ông ba lo đầu đau trong lòng là đám con cháu ông không chịu nối nghề "nặng ông táo". Buồn buồn ông cho biết: "Tụi nhỏ bây giờ đều thích mất công nhàn hết trời! Không đứa nào chịu theo nghề. Thời thì mình đành chiều theo sở thích sắp nhỏ, không nên ép. Còn người ngoài đến làm thuê, phụ việc cũng có, nhưng để sống với nghề này thì ai cũng lác đầu"! Sau lời trần tình, ông ba đưa mắt dăm chiêu nhìn hàng nghìn "ông táo" lồ lộ đang phơi trước sân nhà trong ánh nắng chiều hiu hắt. Rồi bỗng nhiên ông nở nụ cười mãn nguyện: "Hà, cái lấy thôi kệ! Hồng ai chịu mất nghề thì thôi. Tới đâu hay tới đó, mình cứ tiếp tục vui với công việc, chừng nào... hui nhì tì thì đẹp".

Mãn nguyện là phải! Cái nghề đất lửa nuôi người đã cho ông một gia đình no ấm. Và với chừng ấy thời gian trôi qua, chỉ ít ông cũng có vài trăm học trò mang nghề "nặng ông táo" đi khắp nơi để phục vụ người, phục vụ đời ★

AN CHI

từ
chữ
đến
nghĩa

Vẫn còn chuyện mèo để nói

Cử tướng hai ẩn dụ trong câu thành ngữ *mèo mả, gà đồng* đã rõ như ban ngày nhưng sự thật thì lại chẳng đơn giản đến thế. Bằng chứng là trong 1575 *thành ngữ tục ngữ cần bàn thêm* (Nxb Văn Nghệ, 2009), tác giả Lê Gia đã thay chữ đối nghĩa của về trước thành “mèo mả” mà hiểu như sau:

“*Mèo mả*, cũng nói là ‘mèo mả’. Do hai chữ *miếu mả* là cô gái lẳng lơ chỉ có bộ mả tốt đẹp bên ngoài. Chữ *miếu* (cũng đọc là *miếu*, đồng âm với chữ *miếu* là con mèo), có nghĩa là cô gái lẳng lơ, lẳng mạn, gái đi, chơi bời, bất nhân tình với nhiều người. Chữ *mả* là nhãn hiệu dán trên gói hàng. Dáng vẻ đẹp tốt bên ngoài (*hàng mả*). *Mèo mả* thì chữ *mả* được hiểu thêm theo chữ *mả* là nhìn xéo, liếc mắt, đá lông nheo, và chữ *mả* là tìm kiếm, rủ rê (...) Cũng hiểu thêm là con mèo chồn vờn miếng thịt mả.”

Những lời giảng “ly kỳ” kiểu như trên có rất nhiều trong quyển 1575 của ông Lê Gia. Nhưng nó chỉ có

MÈO MẢ

thể “hấp dẫn” những độc giả thích phiêu lưu mạo hiểm trong rừng chữ nghĩa mà không cần đến nguyên tắc và phương pháp chú làm sao có thể đúng vững được trước một sự soi rọi chặt chẽ và nghiêm cẩn về ngữ nghĩa và từ nguyên. Từ hình thức gốc là *mèo mả* (chữ *mả* dấu hỏi) sang “mèo mả” (chữ “mả” dấu ngã), rồi “mèo mả” đã là cả một sự đại nhảy vọt cực kỳ vô lý về chính tả và từ ngữ mà chẳng có tác giả nào nghiêm túc và có kiến thức tối thiểu về ngôn ngữ dám thực hiện. Nhưng cái sai nặng nề nhất của tác giả Lê Gia là ở chỗ ông đã không hề quan tâm rằng *mèo* trong *mèo mả* là mèo thú còn *mèo* trong *mèo mả* thì lại là mèo người. Xin lưu ý là ở đây, ta đang nói về nghĩa gốc của chữ *mèo* trong từng danh ngữ đang bàn, chứ không phải nghĩa bóng.

Ngay từ cái câu đầu tiên mà chúng tôi trích thì ông Lê Gia đã nhầm. Ông khẳng định rằng “mèo mả” cũng nói là “mèo mả”. Hoàn toàn sai! Ông không

biết hai tiếng “cũng nói” dùng để làm gì. Nó dùng để nói về những biến thể ngữ âm của cùng một đơn vị như: *giở chử* cũng nói *trở chử*; *giở giới* cũng nói *trở giới*; *dắt gái* cũng nói *nhát gái*; *dáo dác* cũng nói *nháo nhác*; *binh an* cũng nói *binh yên*; v.v.. Từng cặp thí dụ này chỉ khác nhau về mặt ngữ âm chứ về ngữ nghĩa thì chúng hoàn toàn như nhau vì thực ra chỉ là một. Chúng khác với các đơn vị cận âm cận nghĩa, nhất là có một âm tiết trùng nhau tuyệt đối như: *đại diện* và *đại biểu*; *hoa liễu* và *đa liễu*; *hành động* và *cử động*; v.v.. Tuy *đại diện* và *đại biểu* là hai đơn vị đồng nghĩa nhưng ta không thể nói rằng “*đại diện* cũng nói *đại biểu*”. Dẫn chứng: *đại biểu quốc hội* không thể nói thành *đại diện quốc hội*; *đại diện của Liên đoàn Bóng đá Argentina* không thể nói thành *đại biểu của Liên đoàn Bóng đá Argentina*; v.v.. Còn *hoa liễu* chỉ là một khái niệm hẹp hơn *đa liễu* nên ta không thể nói rằng “*hoa liễu* cũng nói *đa liễu*”. Cũng thế, “mèo mả” (theo cách “sáng tạo” và cách hiểu của ông Lê Gia) và *mèo mả* rất khác nhau về mặt nghĩa nên làm sao có thể nói “*mèo mả* cũng nói là *mèo mả*”? Ở đây, “mả” đâu có phải là một biến thể ngữ âm của *mả*. Huống chi, “mèo mả” chỉ là một danh ngữ ảo do tác giả Lê Gia sáng tác ra chứ làm gì có trong tiếng Việt.

Rồi đến hai chữ “*miếu mả*”, thì cũng chỉ là một cấu trúc ảo do ông sáng tác. Huống chi nếu *miếu* là một yếu tố Hán Việt thì ông

cũng chẳng hề cho ta biết tự dạng của nó ra sao. Và nếu đây có đích thực là một yếu tố Hán Việt thì cũng không thể nói rằng chữ *miếu* cũng đọc thành *miêu* như ông đã viết. Lý do: “cũng nói”, “cũng đọc” là những tiếng dùng để nói về từng cặp hiện tượng đồng đại. Còn *miếu* và *miêu* thì lại là những hiện tượng lịch đại, nghĩa là cái sau kế thừa cái trước chứ không tồn tại trong cùng một giai đoạn lịch sử với nó. Ngữ âm học lịch sử về các yếu tố Hán Việt đã chứng minh rằng giữa hai tiếng có cùng phụ âm đầu d-, l-, m-, n-, v.v., cùng gốc mà cùng vận khác thanh, thì tiếng mang thanh 2 (đấu huyền) xưa hơn tiếng mang thanh 1 (không dấu): – *đắm* trong *mưa đắm* xưa hơn *dám* 𠂔 trong *dám vũ*; – *liễn* trong *gần liễn* xưa hơn *liên* 𠂔 trong *liên tử*; – *mãng* trong *mùa mãng* xưa hơn *mang* 𠂔 trong *mang nguyệt*; v.v.. Khi *miếu* xuất hiện thì *miếu* chết dần, rồi chết hẳn trong ngôn ngữ hàng ngày mà chỉ còn tồn tại trong thư tịch; trong khi đó thì *giở* và *trở*, *dáo dác* và *nháo nhác*, *dắt* và *nhát*, *an* và *yên*, có thể cùng tồn tại song song, thường là ở những địa phương khác nhau. Vì vậy nên mấy tiếng “cũng nói”, “cũng đọc” mới áp dụng được cho những trường hợp này mà không áp dụng được cho trường hợp của *miếu* – *miêu*.

Ông Lê Gia lại giảng rằng “chữ *mả* là nhãn hiệu dán trên gói hàng”. Thì

MỘT CON MÈO MÃ KHÁC

cũng sai. Chữ mã này, Hán tự là 碼, có nghĩa là chữ số, phương tiện để thể hiện con số; rồi trong tiếng Việt, nó mới có nghĩa rộng là ký hiệu bằng số dùng để đánh dấu riêng cho từng mặt hàng. Với cái nghĩa rộng này, nó mới có mặt trong danh ngữ đẳng lập *mẫu mã*. *Mã* đâu phải là nhân hiệu hàng hoá. Mà cũng chẳng phải là “dáng vẻ đẹp tốt bên ngoài” vì đây chỉ đơn giản là cái dáng vẻ bên ngoài nói chung, không phân biệt đẹp, xấu, như đã được giảng trong *Từ điển tiếng Việt* của Trung tâm Từ điển học do Hoàng Phê chủ biên:

“Mã: [khẩu ngữ] vẻ bên ngoài, cái hình thức phỏ ra bên ngoài: – Con gà tốt mã vì lông, Răng đen vì thuốc rượu nồng vì men – (...) từ ngày nghỉ hưu bác ấy xuống mã nhanh quá (...)”.

Ông Lê Gia còn gán chữ *mở* trong *mèo mở* với chữ “mã” (?) là “nhìn xéo, liếc mắt, đá lòng nheo”, và cả chữ “mở” là “tìm kiếm, rủ rờ” (...). Đây là một kiểu liên hệ hoàn toàn không thích hợp, như chúng tôi đã có nhận xét nhiều lần, kể cả trên *Đương Thời*. Thực ra, ở đây, *mèo* là một danh từ hoàn toàn độc lập với *mèo* trong *mèo mã*, *mèo chó*, v.v.. Nó có nghĩa là bố, là nhân tình và chỉ dùng cho phái nữ. Còn

mở cũng có tính chất giống hết như *chuột* trong *mèo chuột*, nghĩa là một từ bị truất nghĩa để đồng hoá về nghĩa với *mèo* (chỉ người), nhằm diễn đạt một cách không có thiện cảm cái nghĩa “nhân tình nhân ngãi nhăng nhít”. Vậy về mặt cú pháp - ngữ nghĩa, *mèo mở* là một cấu trúc giống như những *phe phẩy*, *văn nghệ văn gừng*, *chính trị chính em*, v.v., những cấu trúc hài hước - chế bai, mà chúng tôi đã nhiều lần đề cập. Và vì nó mang tính chất này, và chỉ tính chất này mà thôi, nên cấu trúc *mèo mở* cũng chẳng dính dáng gì đến chuyện “con mèo chôn vồn miếng thịt mỡ” cả.

Tóm lại, đây chỉ là chuyện *mèo mã*, với chữ *mã* (dấu hỏi) trong *mở mã*, không liên quan gì đến chữ “mã” (dấu ngã) của ông Lê Gia. Nhưng để chống đỡ cho chữ “mã” của mình, ông Lê Gia biện hộ: “Và có lẽ do liên tưởng đến cái mã ngoài đồng nên trong dân gian ta lại có câu *Mèo mã gà đồng* và dùng theo nghĩa: Con mèo bỏ nhà ra sống ở gò mã, nơi có nhiều hang ổ chuột (...) Nhưng thực tế ít có con mèo nào làm như vậy.”

Thực ra thì rất nhiều con mèo “thích” làm như vậy, nghĩa là thích ở mã, như có thể thấy trong vô số ảnh ở trên mạng.

Chúng còn hợp bầy hợp đàn nữa ấy chứ! Những con mèo ở các nghĩa trang Montmartre (Pháp), Recoleta (Argentina) hay Guayaquil (Ecuador), v.v., là mèo mã chứ không phải mèo nhà. Đó là những con mèo hoang, không còn “thường trú” tại nhà chủ nữa. Ở Paris chẳng hạn, nơi mà mèo là con vật yêu, tây đầm ôm chum chum, thậm chí còn cho ngủ chung giường thì chẳng con mèo nhà nào lại thỉnh thoảng vào nghĩa trang chơi rồi về. Sống ở nghĩa trang chỉ là những con mèo bỏ nhà chủ, “nhất khứ bất phục hoàn” mà thôi. Huống chi, một nghĩa trang như Père-Lachaise ở Paris rộng hơn 43ha thì mèo vào đây chỉ để sống chung với Molière, Honoré de Balzac, La Fontaine, Colette và những danh nhân khác

chứ làm gì có chuyện vào chơi rồi về. Lại một điều là nhiều con rất tốt mã. Ở một số nước, người ta phải lập kế hoạch triệt sản những con mèo này; nếu không thì đội quân của chúng sẽ càng ngày càng đông.

Vậy *mèo* trong *mèo mã* là mèo thú còn *mèo* trong *mèo mở* là mèo người, hoàn toàn khác nhau cả về ngữ nghĩa lẫn từ nguyên. Đồng thời *mã* ở đây đồng nghĩa với *mở* và đi chung với danh từ này để tạo thành danh ngữ đẳng lập *mở mã*. Góp phần khẳng định cho cách hiểu này về từ *mã* là về trước của câu tục ngữ *Mèo lành chẳng ở mã; ả lành chẳng ở hàng cơm*. Với sự tồn tại của từ *mã* trong câu tục ngữ này thì toàn bộ lập luận có vẻ như rất bác học của ông Lê Gia cũng đã bị lật đổ ★

MÈO MÃ Ở NGHĨA TRANG GUAYAQUIL (ECUADOR)

MÈO MÃ Ở NGHĨA TRANG RECOLETA (ARGENTINA)

Danh nhân văn hoá Chu An, thời Trần, người dâng sớ xin vua chém 7 tên gian thần đang ngự ở trong triều, vua không nghe, bèn bỏ kinh thành về Chí Linh, Hải Dương mở trường tư, kiếm sống bằng nghề dạy học và bốc thuốc. Khi chết được thờ ở Văn Miếu và được vinh danh là: “Người thầy của muôn đời”...

Oái oăm thay, một người suốt đời bảo vệ cái đúng mà khi chết, ngay chính tên mình lại bị viết sai, in sai, sai lâu đến mức thành quen: tên đường phố, tên trường, tên làng xã, đặc biệt tên đền thờ thờ mình cũng ghi sai tên mình. Cụ không phải là Chu Văn An (thực ra, cũng không có ai trong số những người nổi tiếng có tên là Chu Văn An cả). Cụ là Chu An, mất năm 1370. Sau khi mất, cụ mới được vua Trần Nghệ Tông truy tặng tước Văn Trinh Công. Như vậy, đương thời cụ không biết mình có tên là Văn Trinh. Vì thế, ghi tên cụ: **CHU AN** là đúng, hoặc **CHU VĂN TRINH** cũng được, nhưng ghi là Chu Văn An thì sai; cũng như Trần Quốc Tuấn là tên, Hưng Đạo Vương là tước, ghi Trần Quốc Tuấn

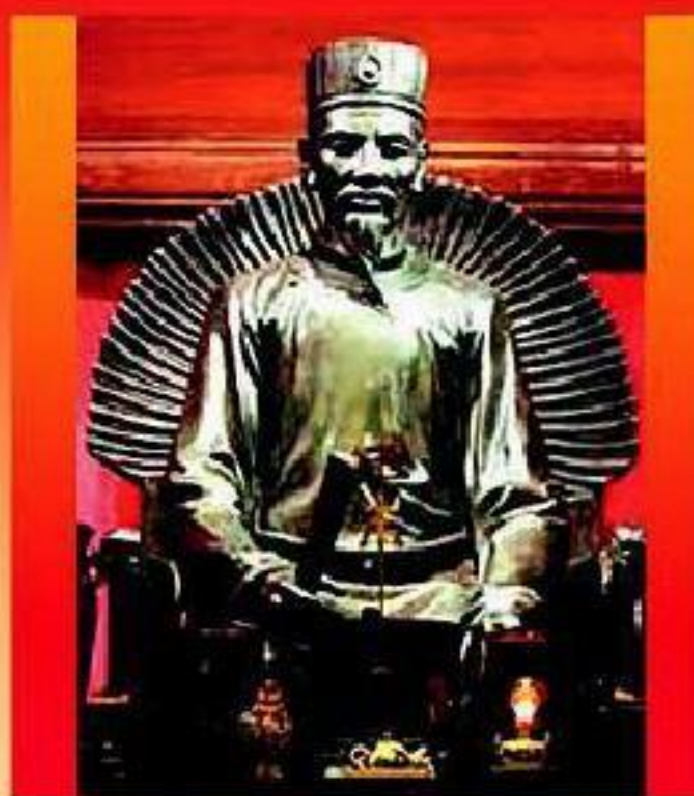
Một người suốt đời bảo vệ cái đúng mà khi chết, ngay chính tên mình lại bị viết sai, in sai, sai lâu đến... tên đền thờ thờ mình cũng ghi sai tên mình. Đó là Chu An, mà mọi người cứ gọi nhầm Chu Văn An!

TRẦN NHUẬN MINH

Chu An người thầy của muôn đời

ĐỀN THỜ CHU AN (CÙNG GHI SAI LÀ CHU VĂN AN)

hoặc Trần Hưng Đạo đều đúng, nhưng ghi **TRẦN HUNG TUÂN** là sai. Giả sử bất cứ một người nào có tên thực như thế mà viết như thế, liệu công an của ta hiện nay có ghi vào sổ hộ khẩu hay cấp chứng minh thư cho không?

Theo thông tin tôi được biết thì sai lầm này là từ bác sĩ Trần Văn Lai. Ông là người thân Nhật. Sau khi đảo chính Pháp, Nhật đưa ông lên làm thị trưởng Hà Nội. Trong thời gian rất ngắn cầm quyền (từ tháng 3 đến 8.1945) ông đã làm được một việc rất có ý nghĩa là đổi lại tên cho nhiều tên phố ở Hà Nội, trước kia mang tên người Pháp. Ông bác sĩ yêu nước này, am tường lịch sử chống ngoại xâm, nên nhiều tên đường phố Hà Nội mang tên

Chu Văn An (tên thật là Chu An, hiệu là Tiểu Ẩn, tên chữ là Linh Triệt; 1292-1370) là một nhà giáo, thầy thuốc, đại quan nhà Trần, Việt Nam, được phong tước Văn Trinh Công. Quê ông ở làng Văn Thôn, xã Quang Liệt, huyện Thanh Đàm (Thanh Trì), nay thuộc phường Hoàng Liệt, quận Hoàng Mai, Hà Nội.

Là người chính trực, ông đã từng đỗ Thái học sinh nhưng không ra làm quan mà mở trường dạy học ở làng Huỳnh Cung, bên kia sông Tô Lịch. Ông có công lớn trong việc truyền bá, giáo dục tư tưởng đạo đức Khổng giáo vào Việt Nam. Vua Trần Minh Tông (1314-1329) vời ông ra làm tư nghiệp Quốc Tử Giám, dạy cho Thái tử Trần Vương, tức là vua Trần Hiến Tông tương lai. Đến đời Dụ Tông, ông thấy quyền thần làm nhiều điều vô đạo, ông dâng *Thất trảm sớ* xin chém 7 tên gian nịnh, nhưng vua không nghe. Ông chán nản từ quan về ở núi Phượng Hoàng (Chí Linh, Hải Dương) dạy học, viết sách cho tới khi mất. Cuộc đời thanh bạch và tiết tháo của ông là tấm gương sáng của thời phong kiến. Ông là một trong số rất ít bậc hiền nho được thờ ở Văn Miếu. Sự nghiệp của ông được ghi lại trong văn bia ở Văn Miếu-Quốc Tử Giám.

Câu đối thờ Chu An:

*Trần văn thử hà thời, dục
vĩnh đại phi hiền giả lạc*

*Phượng sơn tồn ẩn xứ, trí lưu
trường ngưỡng triết nhân phong*

(Cuối đời Trần là thời nào, ngâm vịnh rong chơi há chẳng phải là cái thú vui của bậc hiền giả?

Núi Phượng vẫn còn dấu vết ở ẩn, đỉnh non vẫn mãi mãi ngưỡng mộ phong thái của kẻ triết nhân)

ĐT (Theo Wikipedia)

các vị anh hùng dân tộc, từ thời ông còn được giữ đến bây giờ, nhưng không hiểu sao, ông đã sai khi viết (hoặc cho viết) Chu An là Chu Văn An.

Cái sai này không biết đến bao giờ mới sửa được đây? Trong trường hợp của một người trung thực và tiết tháo như Chu An, thì điều này quả thực là rất không nên có ★

NGÔ PHAN LƯU

chuyện
Xưa
chuyện
Nay

Trong xã hội thịnh thoảng có những người đã hành động chí ngu, nhưng xem ra lời nói để bào chữa của họ lại chí thành. Vì chí thành nên họ chưa hoàn toàn dè hèn. Hôm

qua, tôi nằm vông nghĩ trưa, bốc quyển sách trên kệ, đọc bất kỳ vài trang để dỗ giấc ngủ. Nhưng không tài nào ngủ được, lại thức rảo hoảnh, vì câu chuyện trong sách buộc phải để tâm suy nghĩ. Suy nghĩ vì tinh thần nó không hề lỗi thời, không hề xưa cũ đối với thời đại bây giờ và có lẽ cả đến mai sau. Nghĩa là cứ vẫn có khả năng mới tinh. Vẫn cứ sinh động hợp thời như thường. Đó là chuyện *Mê vàng* trong sách *Liệt Tử*. Chuyện *Mê vàng* như sau:

Xưa kia có người ở nước Tề mê vàng. Sáng sớm thay xiêm y, đi ra chợ, đến hàng người đổi tiền, chộp một khối vàng, rồi thần nhiên đi.

Người ta bắt anh, hỏi: "Tại sao giữa đám đông, anh dám đoạt vàng của người khác như thế?"

Anh ta đáp: "Lúc tôi thấy vàng, tôi đâu còn thấy có thiên hạ xung quanh nữa".

Câu chuyện chỉ có vậy nhưng đã làm tôi suy nghĩ. Cái anh "mê vàng" này đã thốt lên những lời thật lòng đấy chứ. Anh ta thú thật mình chỉ biết có vàng, ngoài ra không còn biết gì nữa. Vàng đã làm mờ mắt anh ta rồi. Vàng hoàn toàn ngự trị cuộc sống anh ta. Vàng là trên hết. Khi một người đã như thế, thì còn nói gì đến việc quan tâm người khác có sống hiện diện chung quanh, làm gì có đạo lý, làm gì còn nhân nghĩa. Anh ta bất chấp tất cả, anh ta chỉ biết có vàng. Và mọi phương tiện đều tốt nếu đem được vàng về nhà. Đơn giản đến hai hùng!

Vàng hay tiền cũng thế. Hễ có tiền là có vàng, có vàng là có tiền. Những người mê tiền, ham tiền cũng thế. Họ chỉ biết có tiền và cũng bất chấp tất cả. Phương tiện nào cũng tốt, nếu nó đem lại nhiều tiền vào túi mình. Lương tâm đối với họ chỉ là con số 0, thậm chí còn âm (-) số 0.

Ngày nay cũng khối người mê vàng, mê tiền nhưng mồm họ lại nói liêm khiết đạo đức nhân nghĩa, hành động và lời nói đều ngược nhau để che đậy lòng tham không đáy. Những người này thật sự đã rớt vào dè hèn.

Đại văn hào Ai Nhĩ Lan Bernard Shaw trong thi tập gồm 5 vở hài kịch *Ngược dòng đến ông Bành Tổ Mathusalem* ở tuồng thứ tư, ngài có tiền

đoán vào thời gian khoảng sau năm 3.000, sự "dè hèn" được xem như một đức tính cao thượng, có thành lập nhà thờ hẳn hoi để ca ngợi nó ở Falstaff. Ôi trời! Thật dị thường đến mức khôi hài, nhưng biết đâu vẫn cứ xảy ra. Mà cũng không sao, vì lúc ấy mình đã thành "đất" rồi, khỏi phải ưu tư, phiền muộn.

Ngắm lại thời nào cũng có kẻ mê vàng, mê tiền nhưng ở mức độ nặng hay nhẹ mà thôi. Dĩ nhiên, mức độ mê vàng của anh chàng nước Tề này quá nặng, nên anh ta đã hành động chí ngu để bị

người ta bắt. Nhưng có một điều là anh ta chưa dè hèn, vì anh ta dám nói lên sự thật lòng tham mê vàng của mình. Lời nói anh ta chí thành. Còn biết bao kẻ mê vàng cũng như anh ta, họ lăm lăm ma chước quỷ để lấy vàng, tiền về nhà, nhưng mồm nói toàn chuyện đạo đức, như thế họ mới thật sự dè hèn. Ngày nay họ chỉ khôn một cách dè hèn.

Cái anh chàng mê vàng nước Tề chắc chắn đã chết rồi. Xương tàn cốt rụi rồi. Những người bắt anh ta cũng chết rồi. Nhưng chuyện của anh ta chắc chắn vẫn còn sống mãi. Vì sao? Vì anh ta còn là con người, tuy chí ngu nhưng lại chí thành, anh ta chưa dè hèn ★

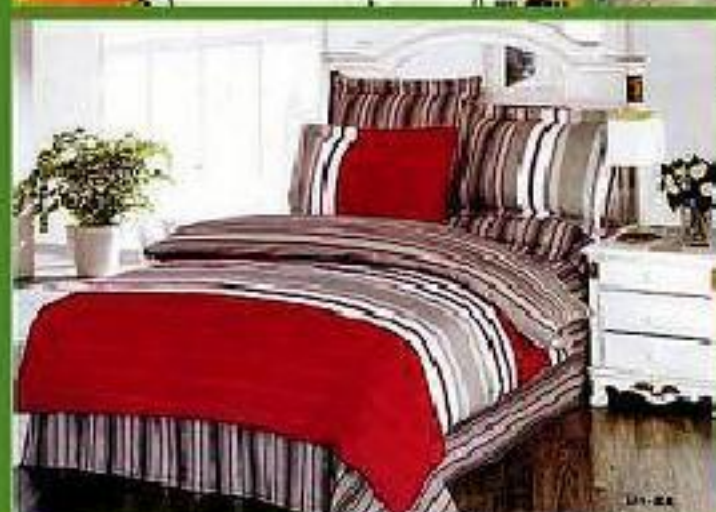

Chí ngu & chí thành

Công ty TNHH SX TM DV
Hoàng Mỹ Trân

432/14/26 Xô Viết Nghệ Tĩnh, P.25,
Q. Bình Thạnh, TP. Hồ Chí Minh
Tel: (84.8) 62745664 - fax: (84.8) 38998841
Mobile: 0913.631810
Email: trangtrinoithatmytran999@yahoo.com.vn
Website: www.hoangmytran.com.vn

CƠ SỞ **KHÁNH LINH**

Đ/C: 413 Lô C3 Tân Vinh, P.6, Q.4, TP.HCM
Tel: 08.39430164 - Fax: 08.39430164
Email: khanhlinh_bedding@yahoo.com

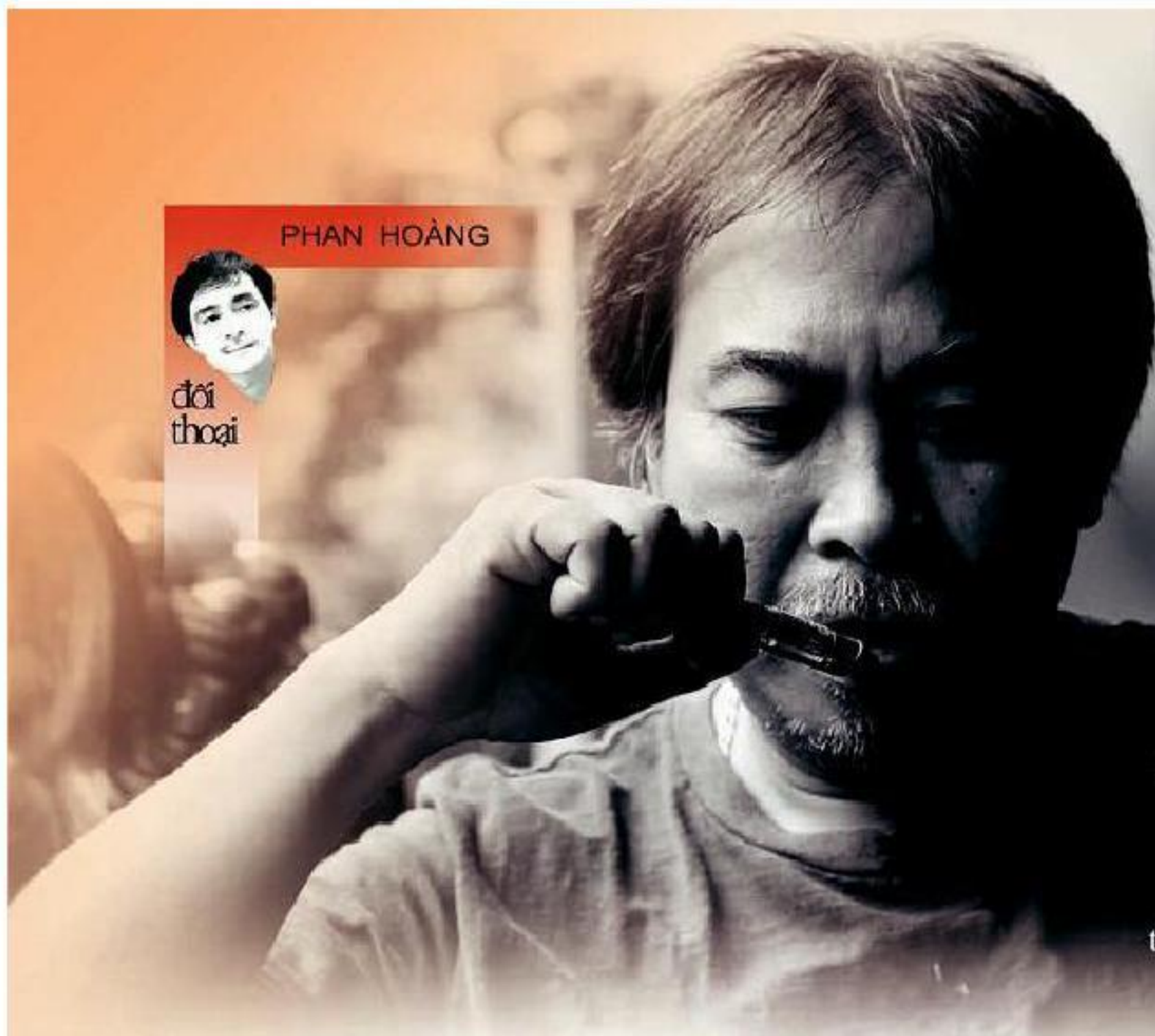
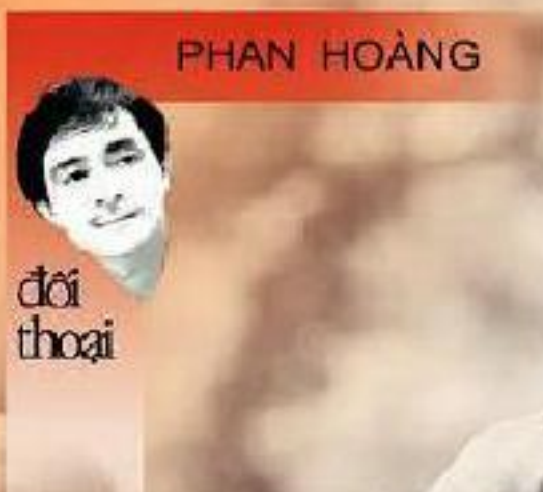

SÁNG TẠO & CÔNG HIỆN

Đây là ngôi nhà tuổi thơ của nhà thơ Nguyễn Quang Thiều ở làng Chùa, xã Sơn Công, huyện Ứng Hoà, tỉnh Hà Tây cũ, nay đã thuộc Hà Nội. Từ ngôi nhà này nhiều tác phẩm của anh đã ra đời. Và ngôi nhà còn mang nhiều bí ẩn như con đường sáng tạo của anh: “Thi thoảng tôi thấy khu vườn rực sáng và tôi nhìn thấy cha tôi đang ngồi uống trà dưới vòm lá đào. Nhiều lúc, tôi không nghĩ hình ảnh ấy là của kỷ ức mà là một hình ảnh của hiện tại. Nó có thật. Và nhiều đêm gần sáng, tôi lại nghe từ căn buồng bên cạnh tiếng mẹ tôi rành rọt gọi tôi lấy cho bà chiếc chậu để bà đi tiểu đêm...”★

NGÔI NHÀ TUỔI THƠ CỦA NHÀ THƠ NGUYỄN QUANG THIỀU

Nguyễn Quang Thiều là ai?
Câu hỏi ấy cứ mãi ám ảnh tôi.
Đã hơn mười lăm năm chơi với anh,
càng gần càng hiểu anh thì câu hỏi ấy
lại càng ám ảnh tôi, như một ẩn số
không bao giờ có lời giải. Ẩn số ngay cả
khi tôi cùng nhà thơ Nguyễn Quế
ngồi trà đạo xuyên đêm với
Nguyễn Quang Thiều tại ngôi nhà
sinh trưởng nên anh ở làng Chùa
bên bờ sông Đáy; ngôi nhà và cái
làng mà tình yêu, ước mơ và sự hiến
đáng của anh dành cho nó cũng là một
điều bí ẩn, nhất là từ khi cha mẹ anh
cùng ra đi trong vòng một năm:
“Thi thoảng tôi thấy khu vườn rực
sáng và tôi nhìn thấy cha tôi đang ngồi
uống trà dưới vòm lá đào. Nhiều lúc,
tôi không nghĩ hình ảnh ấy là của ký
ức mà là một hình ảnh của hiện tại.
Nó có thật. Và nhiều đêm gần sáng,
tôi lại nghe từ căn buồng bên cạnh tiếng
mẹ tôi rành rọt gọi tôi lấy cho bà chiếc
chậu để bà đi tiểu đêm...”

Nguyễn Quang Thiều mãi là ẩn số

**CÓ LẼ KIẾP TRƯỚC LƯỚI NHẮC
QUÁ... VÀ THÊM MỘT LẦN ĐƯỢC
NGU DẬY MUỘN**

Với mọi người một giấc ngủ muộn là chuyện bình thường. Nhưng với nhà thơ Nguyễn Quang Thiều đó là cả một niềm mơ ước. Bởi công việc và công việc cứ mãi cuốn lấy anh.

Chẳng những tôi mà nhiều người cũng ngạc nhiên không hiểu Nguyễn Quang Thiều lấy đâu ra thời gian và năng lượng để làm việc dư dật đến vậy. Anh làm thơ, viết truyện ngắn, tiểu thuyết, kịch sân khấu, kịch bản phim, tiểu luận và liên tục in sách. Anh cũng không ngừng xuất hiện cùng các bài báo dưới hàng loạt bút danh khác nhau, rồi biên tập, phỏng vấn trực tuyến. Anh còn là một trong những nhà văn đi nước ngoài như “đi chợ”, thường xuyên dự các hội thảo văn học, liên hoan thơ quốc tế...

Vậy thì thời gian đâu để Nguyễn Quang Thiều làm... chồng và dành cho những riêng tư của mình? Phải chăng anh có bí quyết sắp xếp thời gian nào đó? Trước boăn khoăn của tôi, nhà thơ Nguyễn Quang Thiều thổ lộ:

- Đã có nhiều người hỏi tôi câu hỏi này. Quả thực tôi đã sống như một dòng nước chảy xiết chưa một phút chậm lại. Tôi cứ nghĩ có lẽ kiếp trước mình lưới nhấc quá, rong chơi nhiều quá... cho nên

kiếp này phải trả nợ. Đã nhiều lần tôi muốn dừng lại cường độ làm việc như thế nhưng tôi không thể nào làm được. Tôi không có bí quyết gì trong việc sắp xếp thời gian. Tôi chỉ là kẻ có khả năng say mê mọi công việc. Có những việc lúc đầu tôi bắt tay làm như một sự bắt buộc. Nhưng chỉ ngay sau đó, tôi đã làm như một kẻ tự nguyện điên rồ. Tôi không biết như thế có phải là một sai lầm hay không.

Thời gian dành cho riêng tư tôi thực sự không nhiều. Sống ở thành phố hình như tôi không có thời gian cho những riêng tư. Nhưng tôi may mắn có một làng quê cách Hà Nội không xa. Thế là, cuối tuần lái xe về làng, sống gần như một mình trong ngôi nhà của ông bà, cha mẹ tôi. Tôi đi câu, chăm sóc cây cối trong vườn và đêm xuống tôi ngồi trong vườn uống cà phê, lắng nghe mọi âm thanh của khu vườn.

* Chăm sóc cây cối và cũng phải chăm sóc vợ một chút nữa chứ. Tôi mà là vợ anh thì khó lòng sống với một đấng lang quân suốt ngày chỉ biết tới công việc, chữ nghĩa và làng quê. Tôi cũng nghe nói tác giả Sự mất ngủ của lửa luôn

ngủ rất ít, đừng không thừa nhà thơ?

- Tất nhiên tôi cũng phải dành thời gian cho vợ con rồi, nhưng không được như ý muốn. Nhiều năm nay, có những buổi tối tôi hạ quyết tâm ngày mai mình sẽ ngủ dậy thật muộn, sau đó sẽ đi uống cà phê rồi tắt điện thoại và chìm vào một cuốn sách hay những trang bản thảo của mình. Vậy mà cho đến lúc này, cái ngày mai ấy vẫn chưa tới. Tôi vẫn như một cậu bé thèm được một ngày ngủ dậy thật muộn.

* Ít ngủ nhưng nhìn anh lúc nào cũng rắn chắc, cũng phong độ, kể cũng

NGUYỄN QUANG THIỀU
VÀ NHÀ THƠ MỸ, BRUCE
WEIGL TẠI LẠNG CHÙA

BÀ NỘI NGUYỄN QUANG THIẾU, NGƯỜI KỂ NHỮNG CÂU CHUYỆN MA CHO ANH HỒI NHỎ

MỘT LỐI ĐI Ở LÀNG CHÙA

NHÀ THƠ PHẠM TIẾN DUẬT (ẢNH TRÊN) VÀ NHÀ THƠ NGUYỄN QUANG THIẾU (ẢNH DƯỚI) ĐỌC THƠ TRONG NGÀY CUỐI CỦA NGUYỄN QUANG THIẾU TẠI LÀNG CHÙA

cổ truyền làng Chùa thuộc xã Sơn Công, huyện Ứng Hoà, tỉnh Hà Tây cũ mà nay đã nhập vào Hà Nội, nơi anh đã cất tiếng khóc chào đời ngày 13.02.1957. Đặc biệt, ngay cả bây giờ trên cương vị phó chủ tịch Hội Nhà văn Việt Nam, anh vẫn thường xuyên có mặt ở làng khi có thể, rồi "ông phó chủ tịch hàm ngang thứ trưởng" còn lo tổ chức hội thơ, làm thư ký cho cuộc thi thơ làng Chùa. Ngược lại người làng Chùa cũng rất yêu quý, tự hào và trân trọng đứa con tài hoa và nhân ái của làng.

Tôi định ninh là người làng Chùa chắc hẳn Nguyễn Quang Thiệu rất mê lễ chùa, nhưng theo anh:

- Tôi khác rất nhiều người, tôi rất ít đi chùa vào mùa xuân và thậm chí vào những mùa khác trong năm. Nếu tôi không gặp may mắn thì tôi cũng không dám kêu ca, trách móc Thần Phật sao không phù hộ độ trì cho tôi.

NGUYỄN QUANG THIẾU VÀ VỢ- LÊ THỊ TRANG, PHÓ GIÁM ĐỐC SỞ VH-TTDL HÀ NỘI, TẠI NHÀ RIÊNG Ở HÀ ĐÔNG

lạ. Đã ở tuổi "tri thiên mệnh", anh quan niệm ra sao về thời gian? Anh có chịu áp lực hay nổi ám ảnh về thời gian?

- Đúng là quan niệm về thời gian đã thay đổi hoàn toàn trong tôi, không phải ở tuổi tri thiên mệnh mà từ nhiều năm trước. Tôi không "định giá" thời gian theo những chiếc kim đồng hồ mà theo những gì chứa đựng trong khoảng thời gian mình đã sống. Mỗi khi ngồi một mình trong khu vườn ở làng Chùa, lòng tôi ngập tràn những ký ức, những sự kiện và những suy tưởng hay những lúc tôi đang sáng tạo là những lúc thời gian chứa trong đó một trữ lượng khổng lồ của những giá trị sống. Tôi đã từng nhiều lần suy nghĩ về cái chết. Hồi còn trẻ, tôi đã từng trực tiếp bốc mộ hoặc chứng kiến công việc bốc mộ những người thân đã mất. Quả thực lúc đó, ý nghĩ về cái chết đã làm tôi hoảng sợ khôn cùng. Nỗi sợ hãi ấy đã bám theo tôi một thời gian rất dài. Nhưng thời gian với những kinh nghiệm sống và những khai mở trí tuệ, tôi đã nhìn cái chết với một tinh thần khác.

* Anh nhìn cái chết với một tinh thần khác, cụ thể...

- Nó làm tôi chất chiu những giây phút mình sống. Nó làm tôi chia sẻ, cảm thông và nhân ái với con người hơn. Nó làm tôi có thể ngồi cả buổi chiều trong vườn vào một ngày xuân ngắm nhìn vẻ đẹp diệu kỳ của hoa lá và tiếng chim. Nó làm cho tôi khát khao được chết trong một ngày tại khu vườn quanh ngôi nhà ở làng Chùa đầy gió và hương thơm của hoa nguyệt quế. Khi hiểu được điều đó, chúng ta sẽ nhận ra sự kỳ diệu của thời gian chứ không phải nỗi đe dọa của nó.

* Tôi tin tinh thần đối với thời gian và cái chết của anh sẽ giúp khai mở cho không ít tâm hồn đang u uẩn. Theo dòng thời gian, cho tôi bây giờ những khoảnh khắc nào trong đời mình mà anh thường nhớ tới?

- Đó là những khoảnh khắc tôi được sống với những người thân yêu như bà nội tôi và cha mẹ tôi. Ngôi nhà ở quê tôi đã được sửa sang sạch sẽ và nhiều ánh sáng, nhưng thì thoảng tôi vẫn nhận

thấy trong căn buồng nơi bà nội tôi nằm khi đau ốm vì bệnh bại liệt sức nức mùi thuốc Bắc và mùi nước tiểu của người già. Sau khi cha mẹ tôi mất, tôi về quê và nhiều lúc thức suốt đêm trong ngôi nhà này. Thì thoảng tôi thấy khu vườn rực sáng và tôi nhìn thấy cha tôi đang ngồi uống trà dưới vòm lá đào. Nhiều lúc, tôi không nghĩ hình ảnh ấy là của ký ức mà là một hình ảnh của hiện tại. Nó có thật. Và nhiều đêm gần sáng, tôi lại nghe từ căn buồng bên cạnh tiếng mẹ tôi rành rọt gọi tôi lấy cho bà chiếc chậu để bà đi tiểu đêm. Tôi không rõ những hình ảnh kia và giọng nói kia sẽ tồn tại đến khi nào và có hình ảnh nào, âm thanh nào khác có thể chen vào không.

MỐI QUAN HỆ THIÊNG LIÊNG BÍ ẨN & ƯỚC NGUYỄN XÂY THƯ VIỆN CHO TRẺ EM LÀNG CHÙA

Thật khó khăn nếu như có năm nào đó tôi phải rời xa làng quê Hoà Đông ở Phú Yên để ở lại Sài Gòn ăn Tết. Làng Chùa đối với Nguyễn Quang Thiệu cũng vậy. Anh không bao giờ rời xa cái Tết

Thời gian này, tôi vẫn chỉ muốn về làng Chùa của mình.

* Cái Tết làng Chùa của anh năm Tân Mão này có gì mới?

- Năm nay, tôi trồng thêm được một cây đào trong vườn mà bạn tôi, một người nông dân, chở từ Sơn La về vì biết tôi thích trồng hoa đào trong vườn. Tôi muốn trở về để ngắm hoa mơ, hoa đào nở trắng khu vườn trong sự yên tĩnh đến tột cùng tinh khiết. Tôi muốn chiêm ngưỡng và hưởng thụ những vẻ đẹp bất tận của thiên nhiên. Và cũng để có thời gian tam xa thành phố với cuộc sống ngạt thở và quá nhiều trống rỗng mà tôi cũng là một kẻ ít nhiều đóng góp vào nỗi ngạt thở và sự trống rỗng đó. Và để chiều cuối năm, tôi được lang thang trong gió lạnh và mưa bụi trên cánh đồng cuối làng giữa những ngôi mộ của những người thân đã khuất. Tôi thường ngồi

lâu hơn trước mộ mẹ tôi. Tôi muốn được nhìn thấy mẹ tôi một lần nữa. Tôi muốn nghe được chính giọng nói mẹ tôi tha thứ cho những lỗi lầm nào đó của tôi với cuộc đời này. Tôi không bao giờ quên được một đêm trăng khi mẹ tôi còn sống. Đêm ấy mẹ con tôi ngồi bên nhau trong khu vườn đầy trăng và ngào ngạt hương nguyệt quế, mẹ tôi nói: "Khi mẹ mất đi rồi, có còn ai yêu con như mẹ nữa không". Nhưng cho dù chẳng còn ai yêu tôi nữa thì tình yêu thương của mẹ dành cho tôi đủ giúp tôi không cô độc đến hết đời.

* Đứng vậy, trên cõi đời này không tình yêu thương nào lớn lao hơn tình mẫu tử. Và tôi không tin bất kỳ con người nào có thể sống tình nghĩa nếu họ không phải là người con hiếu thảo. Ngoài những ký ức anh vừa thổ lộ thì làng Chùa còn những bí mật gì có sức hút mãnh liệt đối với anh?

- Mỗi người đều có một mối liên hệ vừa mơ hồ, vừa bí ẩn, vừa thiêng liêng và vừa uy quyền với nơi chôn nhau cắt rốn của mình. Thực ra, tôi không thể lý giải được rành mạch mối liên hệ này. Nhưng tôi hiểu mối liên hệ này được tạo dựng lên bởi rất nhiều yếu tố vừa cụ thể vừa mơ hồ: kỷ ức, kinh nghiệm, phong tục, văn hoá, ẩm thực, thổ ngữ, dòng họ, hàng xóm, những ngôi mộ, con sông, cánh đồng, đình làng, những câu chuyện ma thuở nhỏ, những đầm nước, những năm tháng đói rét, những cơn ốm đau, mối tình thuở học trò, những người dân bà tấm trần trên bến sông, những phiên chợ, những đám tang, những thôn nữ tóc dài, ngực nở rần rần chắc tưởng chỉ chạm kề là mang thai, những nhân vật đặc biệt của làng... Tất cả những thứ đó đã dựng lên một không gian sống động và huyền ảo mà chúng ta không thể lớn lên nếu không có một không gian như thế và không thể nào đi ra khỏi không gian đó nếu muốn làm người có chút gì lương thiện.

* Anh từng có tuyên ngôn thơ về làng Chùa, đứng ra tổ chức hội thơ thì thơ và quảng bá hết mức cho làng. Anh cũng lạng lẽ giúp đỡ bà con lán giềng nghèo

NHÀ THƠ NGUYỄN QUANG THIỀU CÙNG VUA VÀ HOÀNG HẬU NÀ UY TẠI HOÀNG CUNG NÀ UY NĂM 2003

khó của làng. Ngoài cái ước mơ kiếp sau làm "con chó nhỏ" canh giữ "nồi buồn-bầu vật cổ hương" như thơ anh viết, thì anh còn những tâm nguyện nào chưa thực hiện được cho làng Chùa?

- Câu hỏi này làm tôi lúng túng và sự xấu hổ bắt đầu xâm chiếm tôi. Nhiều lúc tôi nghĩ, những gì tôi đã, đang và sẽ làm cho làng Chùa của tôi hình như chẳng hề an ủi được bao nhiêu cho những người nông dân làng Chùa đang sống một cuộc sống vô cùng vất vả. Tôi không thể có tiền để xây nhà cho tất cả những gia đình ở làng Chùa đang khó khăn, để trợ giúp lệ phí học hành cho con cháu họ, để trợ giá nông sản cho những người nông dân, để xây một trạm y tế điều dưỡng cho những người già đau ốm, để trả lại sự công bằng cho một ai đó, để xây dựng một hệ thống nước sạch cho cả làng... Nhưng là một nhà thơ, tôi muốn cùng những người làng nuôi giữ giấc mơ cho chính làng mình.

Người làng Chùa có nói: "Thơ ca không làm ra lúa vàng, gạo trắng, nhưng làm ra giấc mơ cho người gieo trồng". Tôi nghĩ, đó là sứ mệnh của mọi nền thơ. Tôi muốn người làng Chùa nhận ra phía sau những đói rét, những mất

mát, những thiệt thòi trong đời sống thường nhật của họ có những vẻ đẹp kỳ diệu của đời sống này. Nhiều năm nay, tôi nung nấu tổ chức một *Đêm làng Chùa*. Đó không phải là một đêm thơ nhưng thơ là lý do chính.

* Anh có thể nói rõ hơn cái ý tưởng *Đêm làng Chùa*.

- Đêm đó, khi bóng tối buông xuống thì một thế giới của những vẻ đẹp và lòng nhân ái tràn ngập mọi ngôi nhà, mọi lối ngõ... của làng Chùa hiện ra. Rồi sáng sau, khi mặt trời lên, tất cả lại biến mất nhưng những gì hiện ra trong đêm trước đó như một nơi chốn nào đấy của Thiên đường là có thật. Con người phải được nhìn thấy Thiên đường một lần trong chính cuộc sống thế gian của mình cho dù chỉ là trong khoảnh khắc. Để những người nông dân tin rằng: cuộc sống của họ không chỉ là lam lũ và đói nghèo mà vẫn chứa đựng trong đó những điều kỳ diệu.

Tôi cũng đang bàn luận với chính quyền địa phương để tôi có thể xây một thư viện cho trẻ em làng Chùa. Một thư viện nổi trên một đầm sen trắng. Nhưng để làm việc này thì tôi phải có cơ hội thăm được đầm nước kia trong một thời gian mấy chục năm. Nhưng mọi chuyện thủ tục đâu dễ như ta nghĩ.

* Với một dự định tốt đẹp và với một người có mối quan hệ rộng như Nguyễn Quang Thiều mà cũng gặp rắc rối về thủ tục với một cái đầm nhỏ vậy sao?

- Chính tôi cũng tự hỏi: vì sao những người nước ngoài có thể đến Việt Nam thuê đất để kinh doanh làm giàu cho cá nhân họ trong khi tôi muốn bỏ tiền ra xây dựng một cơ sở tri thức và văn hoá cho cộng đồng mình thì lại gặp khó khăn. Nhưng cho dù khó khăn thế nào thì tôi cũng không từ bỏ ý định đó. Xin anh hãy cầu chúc cho những người làng Chùa và tôi thực hiện được mong ước chân chính đó.

KHÔNG THẤY DẤU HIỆU SỰ PHAN ĐỐI VÀ TÔNG BIẾN TẬP BAO VĂN NGHỆ KHÔNG PHẢI LÀ VẤN ĐỀ CỦA MỘT CÁ NHÂN

Chẳng những cầu chúc mà tôi tin nhà thơ Nguyễn Quang Thiều và người làng Chùa sẽ sớm thực hiện được mong ước xây thư viện nổi cho trẻ em làng mình trên đầm sen trắng, cái đầm nhỏ thơ mộng nằm ngay trước mặt ngôi nhà tuổi thơ của chính Nguyễn Quang Thiều.

Chuyện làng quan trọng. Chuyện "quốc gia đại sự" càng quan trọng, nhất là kể từ khi Nguyễn Quang Thiều trúng cử ban chấp hành và trở thành phó chủ tịch Hội Nhà văn Việt Nam bằng niềm tin và

NGUYỄN QUANG THIỀU CÙNG NHỮNG ĐỨA TRẺ Ở ACHILL, AILEN TRONG BUỔI ĐỌC THƠ

VỚI NHỮNG ĐỨA TRẺ ẤN ĐỘ Ở TAMILNADU

NGUYỄN QUANG THIẾU
TRÊN ĐOÀN CHỦ TỊCH HỘI
THẢO THƠ CÁC NHÀ THƠ
ĐÔNG Á TẠI HÀN QUỐC

hy vọng của đồng
đạo hội viên. Tôi
hỏi:

* Thưa "ông"
phó chủ tịch, cho
tôi bây giờ anh tự
cảm thấy mình đã
đáp ứng được bao
nhiều phần trăm
hy vọng của hội
viên? Có việc nào
anh được Hội giao

mà chưa thể thực hiện?

- Ban Chấp hành (BCH) Hội Nhà văn Việt Nam khoá 8 mới bắt đầu hoạt động, cũng đã vạch ra được lộ trình hoạt động cho nhiệm kỳ này và đã triển khai được một số công việc có ý nghĩa. Hơn nữa, trong cách nhìn của tôi, thời gian qua rất cần thiết cho các uỷ viên BCH hiểu nhau. Phải hiểu nhau thì mới có thể làm việc được một cách hiệu quả.

Nếu các hội viên đặt niềm tin vào cá nhân tôi 100 thì tôi mới làm được 1. Nhưng hãy cho cá nhân tôi nói riêng và cho BCH nói chung thời gian. Có một điều tôi biết rất rõ là: từ khi tham gia BCH thì tôi mất đi thời gian cho riêng tôi, mất đi ít nhiều một số quan hệ, phải đọc, phải nghe những gì mà một số người viết và nói về tôi rất hài hước, thì thoảng lại phải đọc một vài tin nhắn hay thư nặc danh ít thiện chí cho dù không liên quan đến cá nhân mình. Mới đây, tôi nói với một nhà văn là nếu tất cả các hội viên có thể lần lượt tham gia BCH thì chắc họ sẽ chia sẻ với chúng tôi hơn. Nhưng nói chung công việc của BCH bước đầu là khá thuận lợi.

* Giả sử có bạn yêu văn hỏi nhà thơ Nguyễn Quang Thiều rằng: Hội Nhà văn Việt Nam có vị trí và vai trò ra sao đối với đời sống sáng tạo văn học hiện nay, anh giải thích thế nào?

- Chức năng của Hội Nhà văn Việt Nam là tạo ra một không gian sáng tạo cho các nhà văn là hội viên và chưa hoặc không là hội viên. Nghĩa là Hội Nhà văn Việt Nam phải tạo ra một môi trường sạch cho sự sáng tạo, làm cho những giá trị sáng tạo văn học và tinh thần của các tác phẩm văn học có khả năng lan toả ngày càng sâu rộng trong đời sống xã hội. Như vậy, Hội phải tôn trọng cá tính sáng tạo của mỗi nhà văn và tôn vinh, bảo vệ những giá trị của các tác phẩm một cách cao nhất.

* Tôi hiểu cái "môi trường sạch" ấy anh cùng BCH mới bắt đầu thực sự gây dựng và người quan tâm còn phải chờ đợi. Nếu không có gì bí mật, anh có thể cho biết sự đổi mới về hoạt động của BCH Hội Nhà văn Việt Nam hiện nay so với trước đây? Ý kiến tranh luận lẫn công việc của từng thành viên BCH đã thực sự dân chủ và hiệu quả?

- Ban Chấp hành Hội mới hoạt động được mấy tháng. Nhưng một điều mà cá nhân tôi nhận thấy là không khí dân chủ được thể hiện rõ ràng và có ít nhiều hiệu quả. Tôi mong không khí dân chủ trong mọi công việc của BCH được duy trì và phát huy. Có một lý do thật đơn giản là khi BCH làm việc vì lợi ích chung của Hội một cách thực sự thì không cần kêu gọi dân chủ mà dân chủ vẫn hiển hiện và BCH sẽ tìm được tiếng nói chung. Sức mạnh của BCH không phụ thuộc về số lượng mà phụ thuộc vào sự đoàn kết và sáng tạo trong công việc. Nếu 15 uỷ viên BCH không đoàn kết thì hiệu quả công việc còn tồi tệ hơn một BCH chỉ có 5 hoặc 7 uỷ viên không đoàn kết.

Một sự thật mà tôi muốn nói là BCH khoá 8 đang phát huy khả năng đối thoại và tranh luận trong công việc nhưng nó không thấy dấu hiệu của sự phản đối lẫn nhau. Chúng tôi đang làm việc với sự tôn trọng và lắng nghe nhau. Và tôi muốn không khí này sẽ tiếp tục và có chất lượng hơn.

* Nhiều hội viên từng ước muốn Nguyễn Quang Thiều sẽ về đứng đầu tuần báo Văn Nghệ, nhưng cho tới nay điều ấy vẫn chưa thể thành hiện thực. Anh có suy nghĩ gì trước nguyện vọng của hội viên? Và nếu trở thành tổng biên tập báo Văn Nghệ, anh có tin rằng mình sẽ làm thay đổi theo chiều hướng tích cực tờ báo này không?

- Trước hết, tôi có thể nói rằng nguyện vọng của nhiều hội viên về sự khởi sắc của báo Văn Nghệ là chính đáng. Đó là hiện thực mà chúng ta phải thừa nhận. Việc cải tổ báo Văn Nghệ là một trong những nhiệm vụ quan trọng nhất của BCH. Còn việc ai làm tổng biên tập tờ báo này là việc xét cho cùng rất đơn giản. Tôi muốn nhấn mạnh rằng, tổng biên tập báo Văn Nghệ không phải vấn đề của một cá nhân mà là vấn đề của một tờ báo, của Hội Nhà văn Việt Nam. Khi chúng ta thấu hiểu điều này thì mọi chuyện sẽ dễ dàng rất nhiều.

Ai làm tổng biên tập báo Văn Nghệ cũng sẽ phải đưa tờ báo đi theo chiều hướng tích cực, thể hiện sống động nhất, phong phú nhất và đa dạng nhất đời sống văn học nước nhà. Đó phải là tờ báo của mọi giá trị sáng tạo và thẩm đắm chủ nghĩa nhân văn vì tự do của con người và vì dân tộc này. Chắc chắn không ai làm ngược lại cả. Còn cá nhân mình, tôi đang làm việc trong một tổ chức mà tôi tự nguyện chấp nhận. Vì vậy, tôi sẽ làm hết sức mình ở bất cứ công việc nào mà BCH phân công cho dù sự phân công đó không phải là sự lựa chọn của tôi. Ý thích cá nhân và công việc của tập thể thường khác biệt. Nhưng năng lực và sở trường của mỗi uỷ viên BCH thì phải được xem xét một cách nghiêm cẩn để phục vụ sự phát triển của Hội Nhà văn Việt Nam một cách có hiệu quả nhất.

THƠ PHẢI LÀM MỚI LẠI NHỮNG GÌ ĐÃ CŨ VÀ LÀM SỐNG LẠI NHỮNG GÌ ĐÃ CHẾT

Nguyễn Quang Thiều là một tài năng có nội lực mạnh mẽ và giàu cá tính sáng tạo. Đọc thơ, văn hay những bài báo của anh, dù dưới bút danh nào người đọc cũng dễ nhận ra, vì nó có sức hút riêng, hiện đại, sâu sắc, nhiều ý tưởng. Tuy nhiên, đối với tôi, Nguyễn Quang Thiều trước hết và sau chót đã và vẫn là một nhà thơ cách tân hàng đầu của thi ca Việt đương đại.

Những ngày cuối năm 2010, Nguyễn Quang Thiều đã ra mắt tập *Châu thổ* - thơ tuyển lần thứ nhất từ sáu tập thơ đã xuất bản của anh: *Ngôi nhà 17 tuổi* (1990), *Sự mất ngủ của lửa* (1992), *Những người đàn bà gánh nước sông* (1995), *Nhịp điệu châu thổ mới* (1997), *Bài ca những con chim đêm* (1999) và *Cây ánh sáng* (2009). Thơ Nguyễn Quang Thiều khó đọc khó nắm bắt nếu như không đọc lại nhiều lần. Và giống như để được tiếp cận một người đẹp khó tính, để leo lên được ngọn núi cao bình bóng mây trắng, càng khó tôi càng muốn tiếp cận, càng khó tôi càng thích leo... và luôn ở tư thế leo lại từ đầu.

Tất nhiên, có những văn bản đọc một lần chẳng ai đủ can

NGUYỄN QUANG THIẾU CHƠI PIANO TẠI BOSTON, MỸ

đảm đọc lại lần thứ hai. Nó trôi tuột. Nhưng có những văn bản càng đọc càng mở ra cho chúng ta nhiều chiều kích của trí tưởng tượng. Thế giới thơ Nguyễn Quang Thiều đã mở ra nhiều chiều kích như vậy. Một thế giới tín hiệu không lối mòn, không lặp lại. Một không gian xúc cảm khác lạ. Không ít lần tôi dò theo từng bước “chuyển động” rồi “chuyển dịch” của thế giới thơ anh để khám phá không gian mới của cái đẹp đau buồn tuyệt vọng lẫn hy vọng, của giấc mơ bị huỷ diệt và đang sinh sôi, của những sinh linh hăm hiu vô danh bị vùi lấp và đang tái sinh... để rồi nhiều khi giật mình tôi thấy chính tôi cũng ẩn hiện trong không gian thơ đa chiều chông chênh hư thực ấy.

Có một điều từ lâu tôi muốn hỏi Nguyễn Quang Thiều mà bây giờ mới có dịp: Ý thức cách tân thơ đến với anh từ khi nào? Và ý thức ấy xuất phát từ nhu cầu nội tại hay do hoàn cảnh khách quan? Anh cho biết:

- Tôi không gọi ra một cách chính xác được là lúc nào mình phải viết khác đi. Nhưng có lẽ là sau tập thơ đầu tay *Ngôi nhà 17 tuổi* xuất bản năm 1990. Tập thơ này đã lọt vào chung khảo Giải thưởng Hội Nhà văn Việt Nam năm 1991 cùng 3 tập khác. Nhưng tôi đã thực sự không muốn tập thơ đó được giải. Vì sao? Vì nó không hoàn toàn là tôi. Có một phần của ai đó trong những bài thơ tôi viết ra. Tôi nhận thấy lối viết đó đã ít nhiều đi lại lối đi của một số nhà thơ trước đó. Hơn nữa, tôi nhận thấy con người thực sự của tôi vẫn đang đứng sau những bài thơ kia. Có lẽ tôi không ý thức rõ ràng sự cách tân mà chỉ muốn là chính tôi. Và ngay sau đó hai năm, tập thơ *Sự mất ngủ của lửa* ra đời. Đó là giọng nói của chính tôi, là thế giới ngôn từ và hình ảnh của tôi, là tất cả những gì mà tôi muốn phơi bày và tưởng tượng...

* Với nhiều người, thơ Nguyễn Quang Thiều rậm lời, khó hiểu. Đó có phải là chủ ý của anh?

- Tôi đã từng làm những bài thơ rất ngắn không khó khăn gì. Nhưng ngắn hay dài, khó hiểu hay dễ hiểu không phải những phẩm tính của thơ. Thơ ca không chọn lựa một hình thức riêng biệt nào để sinh ra. Thơ ca chứa đựng trong mọi hành động sống và mọi ngôn từ. Những gì tôi viết ra là thế giới của tôi. Thế giới đó có nhiều điều không giống thế giới của người khác. Nhưng đó lại là điều chúng ta đợi chờ ở một nhà thơ. Tôi biết, nhiều năm trước, các nhà nghiên cứu thơ Mỹ mỗi năm chọn một tờ báo để đặt một câu hỏi: Thơ ca Mỹ đang sống hay đã chết? Một trong những cảnh báo của họ là: nếu mang thơ của nhiều nhà thơ Mỹ cùng in vào một tập và lấy tên một tác giả thì cũng không ai nhận ra. Đó chính là sự giống nhau. Hay nói cách khác đó là sự sáo mòn trong sáng tạo của các nhà thơ. Khi nhà thơ không đứng lên được thế giới riêng biệt của anh ta

hay không xác lập được chân dung thơ ca của anh ta thì nghĩa là anh ta đã chết.

* Anh từng có nhiều tuyên ngôn, định nghĩa, phát biểu về thơ. Đến giờ nếu có một tuyên ngôn thơ tâm đắc nhất của anh, đó là câu nào?

- Làm mới lại những gì đã cũ và làm sống lại những gì đã chết.

* Điều quan trọng nhất và điều tệ hại nhất của thơ, theo anh là gì?

- Điều quan trọng nhất là tạo ra sự ám ảnh và điều tệ hại nhất là thiếu trí tưởng tượng.

* Không chỉ hướng về cái đẹp, với những giấc mơ nhân bản, thơ anh còn đầy những dự cảm, cảnh báo, thức tỉnh về sự đồi bại, suy tàn, huỷ diệt cái đẹp của cuộc sống này do chính con người gây ra. Tôi có cảm giác anh tin vào sức mạnh của cái đẹp, của thi ca sẽ cứu rỗi thế giới này, mà trước hết là cứu... chính anh?

- Tôi viết rất nhiều thể loại như truyện ngắn, tiểu thuyết, kịch sân khấu, kịch bản phim, tiểu luận, báo chí... Nhưng thơ ca là nơi duy nhất để tôi giải phóng tôi và để tôi trú ẩn. Một điều tôi muốn nói đến là: có thể những bài thơ cụ thể nào đó không cứu rỗi được thế giới nhưng những gì mang tinh thần của thi ca đã và đang cứu rỗi thế giới.

Một lần, có một đôi vợ chồng làm doanh nghiệp nói với tôi, họ không hề có nhu cầu đọc thơ và thơ ca không ảnh hưởng gì đến cuộc sống của họ. Tôi hỏi họ với một số câu hỏi như:

+ Có lúc nào anh chị muốn ngồi một mình ở một nơi tĩnh lặng và nhớ về những năm tháng đẹp để đã đi qua không?

+ Có lúc nào anh chị đang đi trên đường bỗng trầm ngâm khi nhìn thấy những bông hoa vừa nở không?

+ Có lúc nào anh chị cảm thấy trống rỗng và muốn chia sẻ với một người bạn không?

+ Anh chị mang cảm giác gì khi nắm bàn tay mẹ mình lúc bà đang nằm thở trên giường bệnh?

+ Anh chị mang cảm giác gì khi thức dậy thấy một ban mai rực rỡ trong khu vườn trước nhà?

Câu trả lời của họ đều tuyệt vời. Và tôi nói với họ rằng tất cả những điều đó chính là thi ca. Còn nhà thơ chỉ là người cố gắng văn bản hoá những khoảnh khắc đó mà ta gọi là bài thơ cho dù quá nhiều những cố gắng của các nhà thơ đều rơi vào thất bại. Năm 2007, tôi tham dự Liên hoan Thơ quốc tế lần thứ 20 tại thành phố Medellin, Colombia. Đó là một đất nước yêu thơ ngoài trí tưởng tượng của tôi. Đêm khai mạc liên hoan thơ, hơn 2000 người ngồi dưới trời mưa trong suốt hơn 4 giờ để nghe các nhà thơ đọc thơ mà hầu như không có ai bỏ về. Chúng ta đều biết Colombia có những vấn nạn như bạo lực, ma túy, mại dâm. Vì thế tôi hỏi một nhà thơ Colombia là sứ mệnh của thơ ca như thế nào đối với xã hội

Colombia. Ông nói: “Hãy cho rằng xã hội Colombia như một con phố, đây phố bên này là nhà thơ và bạn đọc, đây phố bên kia là bạo lực, ma túy, mại dâm. Các nhà thơ khó có thể chiếm được đây phố bên kia nhưng họ phải giữ cho đây phố bên này trong sạch”.

Thơ ca từ khi xuất hiện đến nay không hề thay đổi sứ mệnh của nó. Chỉ có các nhà thơ đã thay đổi và lạc đường mà thôi.

BẢO ĐỘNG VỀ CÁCH HÀNH XỬ ĐỐI VỚI THƠ VIẾT VÀ HOANG MANG VỀ “NHAN SẮC” CỦA MÌNH

* Anh đọc nhiều, đi nhiều, luôn tiếp cận thông tin về thi ca thế giới. Theo anh thơ Việt đương đại hiện đứng ở đâu trong nền thơ thế giới?

- Tôi không có cơ hội đọc tất cả thơ của các nền thơ trên thế giới. Nhưng tôi có thể nói nền thơ Việt Nam là một nền thơ đáng được trân trọng trên thế giới. Nhưng vấn đề đáng báo động nhất trong đời sống thơ ca ở nước ta là hành xử của con người chúng ta đối với thơ ca. Con người ở đây bao gồm cả nhà thơ và những người liên quan đến nó. Không ít các nhà thơ lo sợ rằng người ta đang lãng quên thơ. Không phải thế. Chúng ta phải nói chính xác về vấn đề này. Đó là, người ta đang rẽ sang một lối khác, một lối không dẫn tâm hồn họ đến với vương quốc của thơ ca. Nghĩa là, họ không đi trên con đường dẫn đến một tinh thần sống mà đi một con đường khác.

* Đến hẹn lại lên, cứ vào Nguyên tiêu là diễn ra Ngày Thơ Việt Nam. Không kể đến chức trách, với tư cách một nhà thơ, hỏi thật anh hướng về lễ hội thơ này bằng tâm thế ra sao?

- Ngày Thơ Việt Nam là một sự kiện văn hoá. Ở đó, không phải chúng ta (nhà thơ và bạn đọc) đến để xem ngày thơ năm nay có “chiều” gì độc trong việc tổ chức hay không hoặc xem sân “thơ trẻ” có lấn át được sân “thơ già” hay không. Mà chúng ta đến đó phải với tâm thế đang hướng về Cái đẹp. Công việc sáng tạo của nhà thơ có thể diễn ra trong một căn phòng không ai chứng kiến và đầy cô độc. Nhưng ngày thơ hay một hoạt động tương tự là một hành xử văn hoá của chúng ta đối với cái đẹp. Mục đích của ngày thơ hay của những sự kiện văn hoá khác phải tạo lên những sự kiện tâm hồn cho con người. Nó phải làm cho cái đẹp lan toả vào đời sống xã hội cho dù rất chậm và rất mơ hồ.

* Tôi từng tiếp xúc nhiều người đẹp yêu thơ yêu văn Nguyễn Quang Thiều. Mà phụ nữ đã yêu văn thì cũng có thể... yêu nhà văn. Có chị nói rằng anh Thiều nội lực con chữ mạnh, nên nội lực con người chắc cũng mạnh lắm đây, nhìn gương mặt và hàm râu đã thấy hấp lực. Có cô thi ái ngại rằng ông Thiều lùn, lưng hơi gù, mà “xuất chữ” nhiều cỡ đó,

giờ còn “vướng” thêm chuyện “quan văn” thì còn thì giờ và sức lực đâu mà yêu với đương, mà “làm” với “ăn”. Nghe phụ nữ nói vậy, tôi cũng đâm hoang mang cho anh. Còn anh thì thế nào?

- Còn tôi thì đang hoang mang không biết phải trả lời câu hỏi này như thế nào. Nhưng “chuyện” này luôn luôn là bí mật mà chỉ hé lộ cho hai người biết thôi. Tôi sẽ đợi một người nào đó để hé lộ bí mật ấy.

* Anh hãy thử hình dung mười năm nữa, sự nghiệp và con người Nguyễn Quang Thiệu sẽ như thế nào?

- Tôi không biết sự nghiệp của tôi như thế nào. Nhưng con người thì có thể hình dung đôi chút. Mười năm nữa tôi sẽ 64 tuổi. Tóc rụng nhiều hơn, râu bạc nhiều hơn, lưng gù nhiều hơn, sai lầm nhiều hơn... và chắc sẽ không có ai thêm hỏi như câu hỏi ở trên anh hỏi tôi nữa. Lúc đó có muốn trả lời thật ngay lập tức cũng không được.

Nguyễn Quang Thiệu

64 tuổi với con người hiện đại chưa phải là già, vẫn còn đủ sức cho mọi mơ ước đời mình, cả làm nguyên thủ quốc gia hay bắt đầu tập làm thi sĩ. Đối với nhà thơ Nguyễn Quang Thiệu, như anh nói, hình thể sẽ thay đổi và sự sai lầm có thể nhiều hơn, nhưng về sức làm việc và sáng tạo thì tôi tin anh sẽ còn mạnh mẽ hơn, khát khao hơn. Và đó cũng là lúc mà tôi hình dung thi sĩ dầy ấn số Nguyễn Quang Thiệu sẽ trên đường trở về hân với làng Chùa như thơ anh dự cảm trong bài *Lẽ tạ nổi tiếng*:

Con đường
Con đường
Con đường
Đất ta về hồ nước cũ

Phăng phắc một lá sen già
Đợi ta trên miền nước lặng
Hỡi người hái hoa kiếp trước
Kiếp này có hoá bình không?

Phải đào ba tấc đất sâu
Mới tìm được người uống rượu?
Phải lên đến bảy tầng trời
Mới tìm được người hầu chuyện? ★

NGUYỄN QUANG THIỆU

Thư của một nhà thơ Việt thế kỷ 21 gửi những nhà thơ đời Đường

Vẫn trong bình cổ rượu đục, vẫn trong nghiền mực mài
Vẫn bên hiên gần sáng chìm én kêu,
vẫn góc vườn đổ quỳên mầm nẩy
Vẫn ngọn núi tuyết phủ, vẫn con đường gió lạnh thổi
Vẫn lầu khuya trắng sáng sương,
vẫn chân cầu nước chảy lạnh
Vẫn thời thế như lụa bay, kiếm phất,
vẫn đồng nội máu chảy, quạ kêu
Vẫn gối mây chiều cỏi, vẫn rũ tóc canh khuya,
vẫn ngóng chân mây cuối bể
Vẫn vận luật ấy, vẫn bài thơ bốn câu,
vẫn lầu quán say nghiêng ngả dọc
Vẫn đập chén giữa mặt thể, vẫn gạt lệ nhìn hoa cui đầu tử
Nhưng không còn kẻ nào mặc áo mỏng rời kinh thành
ra đi một mình trong mùa đông này.

Bản tuyên ngôn của cơn mơ

Em nằm xuống và cánh đồng mênh mông
Chúng ta hiện ra dưới bầu trời không có gì che chắn
Những con chim ăn thịt lợn rừng vòng phía trên
Chúng ta nằm bên nhau, hai dải đồi im lặng

Mặt em toả rạng một ban mai hồ nước
thân thể em được mặt trời chiếu sáng và đốt nóng
môi em thì thắm làm hoa cỏ sinh nở
cặp đùi em trải như sông đến tận chân trời

Và chúng ta cùng hát, đôi môi bắt từ
Chúng ta như hai khối đồng nung chảy tan hoà vào nhau
Chúng ta hắt sáng như ban mai, chúng ta nồng thơm như cánh đồng
Chúng ta vô tận như nơi sinh ra chúng ta

Trên đầu chúng ta bầy chim ăn thịt mỗi lúc một đông
Chúng liệng từng vòng mắt nhìn chúng ta không chớp
Từ trên cao tiếng chúng mang theo cái chết.
Chúng ta thấy những cái móng sắc lướt lạnh dọc sống lưng

Chúng chỉ chờ máu chúng ta ngừng chảy, tiếng chúng ta ngừng vang
thân thể chúng ta ngừng nóng và mất chứa đầy bóng tối
như những kẻ đói khát nhất thế gian này chúng sẽ lao xuống
Và tình yêu sợ hãi của chúng ta sẽ thành bữa tiệc cho sự khoái trá

Bởi thế tình yêu trở nên vĩ đại và thách đố
trong cả những nơi tăm tối chúng ta phải sống
trong cả những giấc ngủ trên chiếc giường chật hẹp
cơn mơ chúng ta không được phép đầu hàng

CHỦ TỊCH UBND XÃ MAI NE TẶNG QUÀ CHO ĐẠI DIỆN HỌC SINH NGHÈO

Năm ngoái, đêm thơ Hoà Đồng là đêm thơ đầu tiên cả nước bày tỏ tình cảm đối với đại lễ 1000 năm Thăng Long, với sự góp mặt của nhà thơ Thanh Tùng-tác giả *Thời hoa đỏ* và nhà thơ Phan Hoàng với *Bước gió truyền kỳ* từ TP.HCM về dự. Năm nay, thơ xuân Hoà Đồng là đêm thơ đầu tiên hướng về kỷ niệm 400 năm thành lập tỉnh Phú Yên, vùng đất một thời trấn biên trên đường cha ông "lưng kiếm túi thơ" mở cõi hướng về phương Nam.

Không chỉ có thơ nhạc, mà đêm thơ Hoà Đồng còn là dịp quy tụ những người con thành đạt xa quê nhưng lòng luôn hướng về quê cha đất tổ, mong muốn góp phần xây dựng quê hương. Xen kẽ giữa tiếng thơ nhạc, năm ngoái ban tổ chức đã trao 35 suất quà, năm nay lên 40 suất quà (mỗi suất trị giá 200.000đ) cho học sinh nghèo hiếu học của qua sự quyên góp của các mạnh thường quân trước và ngay trong đêm thơ. Có thể nói đây là đêm thơ xuân đầu tiên của Việt Nam có được nghĩa cử này.

Đêm thơ Nguyễn tiểu núi Nhạn của tỉnh Phú Yên vốn góp phần quan trọng vào việc thành lập Ngày Thơ Việt Nam. Và vào hội thơ hàng năm, tất cả các huyện và thành phố Tuy Hoà của tỉnh Phú Yên đều tổ chức đêm thơ; nhiều xã phường cũng có đêm thơ hướng về Ngày Thơ Việt Nam. Vì vậy, đêm thơ Hoà Đồng nhận được sự quan tâm đặc biệt của lãnh đạo văn hoá các cấp của Phú Yên. Có mặt tại đêm thơ, nhà sử học Phan Đình Phùng, tỉnh uỷ viên, đại diện Sở Văn hoá - thể thao và du lịch phát biểu rằng, đêm thơ xuân mang vẻ đẹp nhân văn của Hoà Đồng là điểm sáng cần được nhân rộng khắp các địa phương, khơi mạch đời sống tinh thần văn hoá và hiếu học đầu xuân. Còn nhạc sĩ Ngọc Quang, chủ tịch Hội VHNT Phú Yên cho rằng đây là sáng kiến độc đáo, đưa thơ vào đời sống nhân dân, biến thơ thành thức ăn tinh thần giá trị và bổ ích, những em học sinh nghèo nhận quà từ đêm thơ nhất định sẽ giữ mãi kỷ niệm đẹp này cho mình.

Từ TP.HCM, nhà thơ Phan Hoàng đã về gây dựng, tổ chức và tài trợ chính

Nghĩa tình đêm thơ xuân Hoà Đồng

KIM KHOA-TẤN QUY

QUANG CẢNH ĐÊM THƠ
HOÀ ĐỒNG

Nếu như ngoài Bắc có đêm thơ xuân làng Chùa nổi tiếng thì ở miền Trung có đêm thơ xuân xã Hoà Đồng rất đáng tự hào. Hướng về Ngày Thơ Việt Nam lần thứ IX, từ tối mùng 4 Tết Nguyên đán, tại trung tâm xã Hoà Đồng, huyện Tây Hoà, tỉnh Phú Yên đã diễn ra đêm thơ xuân thật lãng mạn, ấm áp nghĩa tình và tặng quà cho học sinh nghèo hiếu học.

đêm thơ tình nghĩa Hoà Đồng. Ngoài những tên tuổi quen thuộc trên văn đàn cả nước như Ngô Phan Lưu, Nguyễn Tường Vân, Lê Thiếu Nhơn, Đào Đức Tuấn, Trần Hoàng Nhân, Phạm Ngọc Hiền,... thì đêm thơ còn quy tụ nhiều gương mặt thơ chuyên và không chuyên trong tỉnh và ngay tại địa phương như Phan Thanh Bình, Đắc Hoa, Nguyễn Đắc Tấn, Hữu Bình, Nguyễn Đắc Dinh, Đặng Thi Dãy, Quang Bình, Kim Khoa, Văn Nhiên, Hữu Ái, Diễm Phúc, Bùi Tấn Quy, Lê Thị Kim Loan, Huyền Mơ, ... và cả những lãnh đạo yêu văn học nghệ thuật của xã nhà: Nguyễn Ngọc Sự, Nguyễn Văn Tư, Mai Ne, Cao Trung, Nguyễn Bá Thịnh, Lê Văn Mười, Bá Đạt,... Đặc biệt là tấm lòng những mạnh thường quân vừa yêu thơ vừa hết lòng ủng hộ quỹ khuyến học, họ là những doanh nhân, nhà giáo, nông dân, công nhân, buôn bán nhỏ, sinh viên, cán bộ hưu trí... hết lòng với thơ, với tương lai con em quê hương mình.

Rất nhiều ấn tượng đáng nhớ tại đêm thơ. Ấy là hình ảnh hồn nhiên vui nhộn của những em bé trong đội múa lân, võ thuật tí hon múa minh hoa cho thơ. Ấy là hình ảnh xúc động của những học sinh mẫu giáo nghèo lên kệ kệ "ôm" quà tặng. Ấy là nỗi ngẹn ngào của những người

con tha hương khi có dịp trở về quê. Và ấy là tấm lòng của những mạnh thường quân "của ít lòng nhiều", trong đó có cụ bà Huỳnh Thị Kiến gần 80 tuổi vẫn quyên góp 500.000đ, nhà thơ lão thành Nguyễn Đắc Tấn: 500.000đ, chị Phan Thị Thắm về thăm quê góp 500.000đ, cô giáo mẹ thơ Diễm Phúc ủng hộ 500.000đ, hay nhà giáo- nhà báo Phan Lê Lưu và doanh nhân Phan Văn Lâm từ TP.HCM gọi điện về ủng hộ 1.000.000đ và 2.000.000đ ngay trong lúc chương trình đang diễn ra...

Đêm thơ xuân Hoà Đồng khép lại trong tiệc liên hoan. Nhiều xúc cảm và tràn trề đã mở ra trong lòng người yêu thơ lẫn những người có trách nhiệm đối với đời sống văn hoá tinh thần người dân. Cùng với người làng Chùa ở Hà Tây (bây giờ thuộc Hà Nội) thì người nông dân Hoà Đồng xứng đáng là những người yêu thơ nhất Việt Nam. Để rồi sau mỗi năm vật vã trên cánh đồng hay đôn đảo mưu sinh khắp nơi, xuân về tết đến họ lại ngóng trông đêm thơ đầy nghĩa tình ở quê hương ★

TRAO QUÀ CHO HỌC SINH NGHÈO HIẾU HỌC ▶

Người khác được nuôi bằng thịt gà, còn nhà văn tự nuôi mình bằng những lời khen- một nhà văn đã đưa giới mình thế. Không sai! Đâu riêng gì nhà văn, nó đúng với tất cả mọi người. Ít ai từ chối các lời mật ngọt rót vào tai, càng bùi càng tốt. Cả khi chúng trật lất, nghe, ta vẫn cứ khoái. Nó vượt ve sự yếu đuối, xoa dịu tâm tự ái của ta. Ta cảm thấy ấm lòng, vững dạ khi, với kẻ xung quanh, ta không phải là kẻ vắng mặt. Ta có một giá trị nào đó, chứ không hoàn toàn là con số không đi động giữa trần đời.

Nổi lên tiếng đầy ồn ào của nhà văn- cả trẻ lẫn già- thời gian qua cũng là một cách.

F. Nietzsche: "Ngay cả quả hồ đào rỗng nhất cũng muốn được người ta đập cho nó nổ ồn ào!". Nhưng chuyện "nổ" đó chỉ dành cho các cây bút chưa đủ độ chín về mặt tinh thần. Lại là, trong văn giới hôm nay, bộ phận này chiếm số lượng đáng kể- những nhà văn còn chưa chịu lớn!

Được khen- khi ngồi bút ta biết chiều chuộng thị hiếu đám đông, viết theo đuôi số đông, được số đông yêu thích. Được khen- khi ta biết "kính trọng độc giả", viết đúng tầm mong đợi horizon of expectations của người đọc cùng thời. Được khen- khi ta không thử dùng cảm khai phá vùng đất mới cho văn học, ta sợ không được công chúng đón nhận, sợ thất bại, dẫu là thất bại tạm thời. Được khen- khi ta luôn nhân nhượng trước mấy phát ngôn to tát nhưng lạc hậu về văn học, im lặng trước bao nhiêu tấn tưng mang tính bợ đỡ; khi ta cúi rạp mình trước quyền lực các loại, cảm lạnh khuất nhục trước bất công xảy ra khắp xung quanh, hèn nhát không dám lên tiếng cho bao nhiêu thiệt thòi của các thân phận dưới đáy xã hội... Được khen, khi ta chọn làm văn chương thuần túy. Được khen, khi ta quyết đứng ngoài cuộc với bàn tay sạch của thứ văn nghệ xa-lông.

Được khen, có khi chỉ vì ta không tỏ thái độ.

Nhưng nhà văn là kẻ tỏ thái độ. Dù hấn có vào tu chùa hay lên tận hang sâu núi thẳm sống, chính trang viết hấn lộ bày thái độ của hấn. Khi đề tài tác

Làm nhà văn có nghĩa là bị đẩy xuống tàu

INRASARA

Chắc chi thiên hạ đời nay
Mà đem non nước làm rẫy chiêm bao
Nguyễn Trãi

phẩm động cập đến vấn đề xã hội, nhất là xã hội biến động đầy bất trắc của thời hiện tại. Trục tiếp hoặc gián tiếp- nó vẫn là cách tỏ thái độ. Ngay cả khi nhà văn từ chối tỏ thái độ- bất chước lối nói của J.-P. Sartre- hấn cũng đã chọn lựa thái độ không tỏ thái độ. Và rồi, xã hội tỏ thái độ lại với hấn, có khi gay gắt dễ gây tổn thương tâm hồn nhạy cảm của hấn.

Nhà văn biết học chấp nhận điều đó.

Còn hơn thế, nhà văn hôm nay cần học chấp nhận sinh phận làm "kẻ bị đẩy xuống tàu". Đây là từ dùng của Albert Camus. Không phải là nhập cuộc *engagement*, bởi nhập cuộc ít nhiều còn mang tính tự nguyện, mà là bị đẩy xuống *embarqué*, theo nghĩa mạnh nhất của từ này. Ông thêm: Nhà văn như kẻ đi trên dây giữa hai bờ vực, một bên là tuyên truyền cho thế lực, bên kia là xa hoa giả trá. Hấn cần giữ thăng bằng giữa hai thứ quyền lực đầy cám dỗ đó. Hơn nữa, giữa truyền thống và hiện đại, dân tộc và đất nước, tổ quốc và thế giới, trách nhiệm công dân và ý hướng tính sáng tạo của nghệ sĩ trước vũ trụ vô cùng. Do đó, hấn luôn phải chấp nhận sống cùng bấp bênh và hiểm nguy thường trực. Vì chỉ như thế, hấn mới còn "sáng tạo" theo đúng nghĩa nguyên ủy của từ.

Nhà văn là kẻ sống thời đại mình, phơi trần toàn bộ con người mình ra

với nó- tron ven.

Trong lúc thời cuộc ẩn chứa đầy rẫy tai ương rình rập.

Hải sợ, nhà văn quyết đui điếc trước thời cuộc, chui vào vỏ sò cô độc, viết vọng ra. Không ít nhà văn chạy thoát thân, như đám chuột vội vã rời bỏ con tàu sắp đắm; rồi khi đã yên ổn, từ ngoài viết vào, như thế một cách ban bố. Số khác chọn cho mình quyền vô trách nhiệm với cuộc sống nhân quần, *sống chết mặc bay*... Có thể không? Anh chị em ta, con cháu ta, bà con xóm giềng quanh ta, bằng hữu ta mỗi ngày gặp mặt bù khú, đột ngột một quyết định từ trên phát xuống làm xáo trộn dòng sống vốn bình lặng của họ. Miền thủy lợi phí hay phụ thu thuế nông nghiệp, giải thể hợp tác xã hoặc tái cấp phát ruộng đất cho nông dân. Hấn hấn năm nay gây thất bát mùa màng bà con nông dân ta đã đành, ngay trận cháy rừng tận đầu đầu bên Úc vẫn khả năng lấy mất phần trăm khẩu phần bữa ăn hằng ngày của ta. Khủng hoảng chính trị tại Thái Lan hay các vụ tập trận cấp tập giữa vùng biển Đông ảnh hưởng trực tiếp tới tâm thế ta thì miễn nói rồi, cả loạt vụ ô nhiễm tự sát tận xứ Iraq, Apganistan hay cú sụp đổ kinh hoàng của toà Tháp Đôi tuột đất nước chủ Sam, dẫu phải không liên quan tới ta.

Không thể chạy trốn. Bởi tất cả đã bị kẻ bị đẩy xuống tàu, con tàu thời đại nhà văn đang sống. Không thể chọn lựa.

CÁC NHÀ THƠ TP.HCM GIAO LƯU VỚI SINH VIÊN ĐẠI HỌC ĐỒNG THÁP TRONG HỘI THẢO KHOA HỌC THƠ VỚI NHÀ TRƯỞNG, TỪ PHẢI SANG: INRASARA, NGUYỆT PHẠM, TRƯƠNG GIA HOÀ, PHAN HOÀNG

Thế là không ít nhà văn buộc dần thân nhập cuộc. Với hi vọng xoay chuyển cuộc thế theo hướng nhân bản hơn, hoặc ít ra- phần nào xoa dịu nỗi đau nhân quần. Thế rồi, ở đó, không ít người trong số họ chìm ngấm vào thời cuộc. Hoặc may mắn hơn, sau trận chiến khốc liệt, khi chiếm được thế thượng phong, từ kẻ chịu đựng lịch sử họ trở lại đóng vai kẻ làm lịch sử. Họ quên mất tư thế nhà văn của mình, quay sang đe nạt hay bức hại đồng nghiệp khi xưa. Sự căm đồ của quyền lực đã từng xô đẩy bao nhiêu tên tuổi rơi vào vực thẳm của tha hoá.

Giữa mớ hỗn độn ấy, số ít vẫn đứng vững. Nhập cuộc, nhưng họ không bị lôi cuốn vào trò chơi quyền lực. Thực nhận định phận nhà văn, hần học chấp nhận cư trú trên đường biên nhiều bấp bênh bất trắc, chịu sự co kéo giằng xé giữa miếng bánh béo bở của quyền lực và sự cô đơn bản hàn của sáng tạo. Hần không sợ cô đơn, không sợ cô độc, cả không sợ hãi cô lập. Hần hiểu một cách sâu thẳm rằng sinh phận của hần là trở về với trang viết, cô đơn trước trang viết, một cô đơn toàn phần. Nỗi cô đơn không ai có thể lấy đi của hần. Là giấc mộng của hần. Hần yêu nó như là quê hương mình, ngôi nhà vĩnh cửu mà định mệnh đã dành cho hần.

*Chắc chi thiên hạ đời nay
Mà đem non nước*

làm rầy chiêm bao.

Suốt chiều dài lịch sử văn học và hoạt động trí thức, kẻ sáng tạo đích thực luôn bị rầy. A. Solzhenitsyn sau thời gian dài chịu tù đầy đã bị trục xuất khỏi quê hương. Kazantzakis bị mật sát, rẽ rúng ở Hi Lạp. Sách Henri Miller bị cấm bán thời gian dài tại Mỹ đến nỗi người Mỹ phải mua lậu sách ông từ Pháp mang về. Mới nhất, Orhan Pamuk bị đại đa số trí thức Thổ Nhĩ Kỳ tẩy chay, đành sống cuộc đời bán lưu vong...

Bị rầy, kẻ sáng tạo luôn nhớ nhưng miền "chiêm bao" với vơi. Cho bị rầy, chấp nhận "hoà" vào nỗi "non nước" để "thiên hạ đời nay" rầy, nhưng hần vẫn cứ nhớ nhưng. Trăm bận quyết dứt áo ra đi, trăm lẻ một lần mang thân trở lại. Sự giằng xé co kéo diễn ra ngay trong tâm thức kẻ sáng tạo. Kéo dài và thương trực. Cuộc chiến tinh thần le combat spirituel - theo cách nói của Arthur Rimbaud - như muốn huỷ hoại hần. Hần quyết hoà giải và hoá giải chúng, dịch chuyển "non nước" vào trong "chiêm bao", biến "non nước" làm một phần không thể thiếu của "chiêm bao", cho chính sự "rầy" chốn "non nước" kia thành chất liệu làm giàu sang xứ miền "chiêm bao" mộng huyền của hần. Rốt cùng, như một biện chứng pháp của tinh thần, khi sự đối kháng giữa non nước - chiêm bao hết tồn tại, một hoát ngộ nổ ra nơi thẳm sâu tâm hồn kẻ sáng tạo: Nhà văn nhìn thấy Quê hương của mình ★

Gần đây,
trong các chương trình
Thơ ca giao hoà
các đài VTV, HTV
thực hiện,
người ta thấy xuất hiện
một gương mặt ca sĩ mới:
Quỳnh Như,
mà giọng ca
giàu cá tính và triển vọng.

18 tuổi, rất xinh xắn và duyên dáng, Quỳnh Như được chú ý bởi phong cách tươi trẻ và chất giọng trong trẻo, mượt mà. Điều thú vị là hầu hết những ca khúc cô thể hiện đều như cô ca sĩ trẻ này ngay từ lúc bắt đầu con đường lối đi ấy không đơn giản chút nào. Những ca khúc được phổ thơ thường có giai điệu sâu lắng- ảnh hưởng trực tiếp từ "điệu hồn" của lời thơ, lại không phải là dòng nhạc thị trường dễ gây ảnh hưởng. Sự lựa chọn ấy của một ca sĩ rất trẻ là một tín hiệu vui, hé lộ cái "gu" âm nhạc trữ tình sâu lắng ở Quỳnh Như.

Từ khi mới khoảng 8 tuổi Quỳnh Như đã được nhà thơ Trương Nam Hương nhận làm con nuôi. Chính "bé Quỳnh Như" là nguyên mẫu trong những bài thơ viết cho thiếu nhi của nhà thơ như *Mùa xuân thất nơ (nhạc sĩ Quỳnh Hợp đã phổ nhạc)*, *Cái đuôi dễ ghét*, *Con gái lớp mình*. Nhà thơ Trương Nam Hương còn "truyền" cho con niềm đam mê sáng tạo, những cảm nhận về thơ. Ca khúc đầu tiên cô bé xuất hiện trước công chúng là chương trình *Tình ca mùa xuân* do Cung Văn hoá Lao động và HTV tổ chức với bài *Nắng ô mai thơ*

Trương Nam Hương- nhạc Võ Công Diên. Sau đó, Quỳnh Như đã thể hiện hàng loạt ca khúc: *Mơ thu*, *Chát với cơn mưa*, *Hai mươi mùa*, *Ký ức phố* (thơ Trương Nam Hương); *Thời 16 tuổi*, *Heo may nắng vàng*, *Vắng anh* (thơ Huệ Triệu); *Khoảng trời xanh của tóc*, *Đừng nhìn em như thế* (thơ Lê Thị Kim); *Ta mãi bên nhau*, *Trở lại dòng xưa* (thơ Phạm Quang Tiến)... của các nhạc sĩ Lê Trung Tín, Vinh Phúc, Lê Minh Hải, Võ Công Diên, Lê Hải... Quỳnh Như còn xuất hiện một cách tự tin và bước đầu tạo được dấu ấn trong các chương trình Ngôi sao của bạn, Những dòng sông hồ hẹn...

Là "cây" văn nghệ, thể thao từ những năm tiểu học, Quỳnh Như đã sinh hoạt trong nhóm Đàn chim Việt của Đài Truyền hình TP.HCM, nhận được nhiều giải thưởng từ các trường Khai Minh, Lê Quý Đôn, Trung học Thực hành (Đại học Sư phạm TP.HCM). Bản tính nhí nhảnh, hồn nhiên đã khiến

Quỳnh Như được đạo diễn Minh Chung chọn tham gia một vai trong bộ phim truyền hình nhiều tập *Kính vạn hoa* (kịch bản của Nguyễn Nhật Ánh).

Người đầu tiên đã động viên, luyện thanh cho Quỳnh Như là NSND Quý Dương, ông nhận xét: "Với chất giọng nữ cao trong trẻo, trữ tình và nồng ấm cùng phong cách thể hiện trẻ trung và tự tin, tôi tin Quỳnh Như sẽ trở thành giọng ca giàu cá tính và triển vọng". Chứng kiến quá trình học tập, rèn luyện của Quỳnh Như, nhiều nhạc sĩ, người nghe có chung cảm nhận về một ca sĩ trẻ đầy niềm đam mê và nỗ lực. Nhạc sĩ Võ Công Diên đánh giá: "Giọng hát Quỳnh Như trong, mạnh và dày, âm vực rộng, nhạc cảm tốt, do đó dễ dàng thể hiện những ca khúc thể loại tự sự". Còn nhạc sĩ Vĩnh Phúc: "Trẻ trung và nồng nàn, Quỳnh Như cuốn hút người nghe ở những quãng lung lũng của âm nhạc. Quỳnh Như còn biết xử lý những tiết tấu khó nên dù khó tính, ta vẫn có thể dễ chịu". Cô giáo- nhà thơ Huệ Triệu lại cảm động vì "Nghe Quỳnh Như thể hiện ca khúc Thời mười sáu tuổi, tôi như được trở lại thời mười sáu đẹp như hoa như mộng"...

Với khởi đầu tốt đẹp, hy vọng ca sĩ trẻ Quỳnh Như tiến xa trên con đường nghệ thuật và sớm có một CD với những ca khúc phổ thơ trong năm mới Tân Mão 2011★

Quỳnh Như

tuổi trẻ
với ca khúc phổ thơ

TRIỆU DƯƠNG

NGUYỄN VĂN THIÊN

Xuân nhớ

Ngày ta đi, vịn gốc cau em khóc
Vườn ra giếng ngơ ngác tiếng chim gù
Mười xuân xa thời gian pha sắc tóc
Gió đông đưa hồn rộn sóng sông Thu

Gạch hoang rêu thóp thoi mùa mong đợi
Mẹ già buồn tháp cổ có Bằng An?
Mơ bếp chiều toả thơm hương nếp mới
Về bên hiên ta đếm nụ mai vàng

Biết ai còn ra bến xưa gội tóc
Ngóng ven cầu xe tung bụi vù qua?
Người không về lẽ mười mùa hoa khóc
Sao người còn hoá tượng đứng Ngã Ba?

Bồng Lai ơi! Gọi thăm tên làng cũ
Ngoài ngày thơ hun hút bóng thiên đường
Trong chiêm bao bờ tre khuya gió hú
Lật đời buồn đêm bao tết tha hương.

TỪ TRÁI SANG, 4 NHÀ THƠ
NGUYỄN HỮU THUY,
NGUYỄN VĂN THIÊN,
NGUYỄN LƯƠNG HIỆU,
NGUYỄN TAM PHÙ SA
TRONG ĐÊM RA MẮT TẬP THƠ NGUYỄN,
21.01.2011, TẠI CAFÉ 145 BÀU CÁT 2,
TÂN BÌNH, TP.HCM.

Có 4 chàng họ Nguyễn gốc Quảng Nam, mỗi người một hoàn cảnh, cùng xa quê lưu lạc xứ người, tình cờ gặp nhau ở Sài Gòn và rất tâm đầu ý hợp: Nguyễn Tam Phù Sa, Nguyễn Văn Thiên, Nguyễn Hữu Thụy, Nguyễn Lương Hiệu. Họ vốn "máu" thơ lại là đồng hương nên dễ có sự đồng cảm sẻ chia những vui buồn trong cuộc sống lẫn sáng tạo. Mỗi nhà thơ một "nàng thơ", một bút pháp, một giọng điệu riêng nhưng "nhập" lại thành Tứ-tấu-thơ qua tập thơ mới in chung *Nguyễn đầu xuân 2011*. Xin chúc mừng và trân trọng giới thiệu thơ của 4 nhà thơ rút ra từ tập Nguyễn. (PH)

NGUYỄN TAM PHÙ SA

Áo bàng đỏ

Đâu đợi Giáng sinh mới lạnh hã em
Lạnh trong máu lạnh ra từ bụng mẹ
Chết nồng ấm môi người than lửa trẻ
Như Tam An còn ở tuổi mười lăm

Như Núi Thành trăng mật mới tròn năm
Mắt lúng liếng cười khoe bốn nụ
Anh hoá trẻ võ lòng môi khát bú
Ơi Thanh tân! Sóng sánh ngọc Thu Bồn

Có sinh thêm lần, có chết sắp chôn
Cũng xin Chúa cho anh nhàn mai tím
Nhàn mai tím nhàn khe sâu bí hiểm
Hồn mơ tiên, mơ vỗ đập Sơn Trà

Núm cát Chu Lai, đôi tháp Champa
Đồng mai tuyết phút giây nầy tắt thở
Một thoáng Mỹ Sơn nghìn thu ngỗ...
Tháp cổ mà đâu có tháp nào già!

Thương hết tháng mười, nhớ suốt tháng ba
Cộng tháng chùa Bà thành tam hợp
Áo bàng đỏ một thời qua cửa lớp
Để một đời ray rứt nhớ mong quê.

NGUYỄN LƯƠNG HIỆU

Giọng nói Quảng Nam

Vào Sài Gòn tất bật cuộc mưu sinh
Hình ảnh quê hương để quên trong ký ức
Ô chiều nay, buổi chiều rất thực
Gặp ánh mắt em và giọng nói quê nhà

Giọng nói Quảng Nam nặng hạt phù sa
Thấm đẫm tuổi thơ dấu chân bùn đất
Mênh mang triền sông miền man cầu hát
Biên dấu xưa gió tạt đến hôm nay ?

Giọng nói Quảng Nam nặng nhọc đường cày
Thờ đất nâu sông bồi lên xứ sở
Hạt lúa nhỏ tình mẹ cha màu mỡ
Láng giềng ơi, hàng xóm ân tình...

Đến Sài Gòn tất bật cuộc mưu sinh
Cuộc sống mới bao tấm lòng trầm tích
Nhưng cái giọng Quảng Nam cũ rề cũ rích
Tôi mang trong lòng nặng trĩu nghĩa nhân

NGUYỄN HỮU THUY

Khi xa quê nhớ những tên làng

Tên những làng tôi đẹp tựa bài thơ
Phước Mỹ, Phước Khương, Trường An, Phiếm Ái...
Đối diện hai bờ sông - dòng Vu Gia chảy mãi
Những điệp khúc thăng trầm, hồn hậu ước mơ xanh

Tên những làng tôi đẹp tựa bức tranh
Tâm ý người xưa vẽ lên từ thời võ đất
Đặt để niềm tin như là có thật!
Những mỹ từ hằng sống với thời gian

Khi xa quê nghĩ về những tên làng
Âm ảnh nỗi buồn thương cây nhớ cội
Định hướng mặt trời tìm phương đi tới
Câu thơ đồng hành - lối nhịp với đồng hương

Bến lờ sông trôi, giậu đỗ chân tường
Tắc đất tắc vàng giữa lòng thành phố
Chénh choáng Hồ Trường - đau niềm Thất Thổ
Chiều trọ mồn lưng mới yên chỗ cắm dùi

Lại gặp nhau đây những thằng bạn cùng thời
Ăn cơm mới vẫn nhắc hoài chuyện cũ
Ơn kẻ lòng lành chứ ơn gì kẻ dữ
Giữa đám hoa trần gian còn chữ phúc lưu tình

Lưu lại trong tâm những bóng những hình
Gốc rạ hồn quê hiền lành đến tội
Trụ lại giữa đời mệnh mông gió thổi
Bản sắc riêng, địa chỉ những tên làng

THẾ GIỚI NHÂN VẬT & SỰ KIỆN

TỔNG THỐNG BEN ALI

Những cuộc biểu tình mạnh như vũ bão từ châu Phi đã làm rung động thế giới, dẫn tới sự ra đi của những nhà cầm quyền tối cao lâu năm: Tổng thống Ben Ali của Tunisia và Tổng thống Hosni Mubarak của Ai Cập. Làn sóng biểu tình tiếp tục lan rộng ở nhiều nước Bắc Phi và Trung Đông như Algeria, Yemen, Iran, Bahrain,... với những kết cục khó dự đoán.

Trong khi đó, tại châu Á, cuộc tranh chấp giữa Thái Lan- Campuchia quanh ngôi đền cổ Preah Vihear diễn ra căng thẳng dẫn tới sự đụng độ của binh lính 2 nước láng giềng. Ngược lên Bắc Á, dư luận đang quan tâm việc Đại tướng Kim Jong Un, con trai của Chủ tịch Triều Tiên Kim Jong Il, vừa được thăng chức phó chủ tịch Ủy ban Quốc phòng quốc gia hôm 10.2, trở thành người có quyền lực cao thứ 2 nước này. Theo đánh giá từ phía Hàn Quốc, có lẽ Triều Tiên đang đẩy nhanh quá trình chuyển giao quyền lực cho người thừa kế của Chủ tịch Kim Jong Il ★

ĐẠI TƯỚNG KIM JONG UN

TỔNG THỐNG MUBARAK

Tương lai Ai Cập đi về đâu?

AN CHI

NGƯỜI BIỂU TÌNH ĐỒNG NGHỊ
QUẢNG TRƯỜNG TAHRIR

ĐÓT ẢNH MUBARAK

TỔNG THỐNG MUBARAK RA ĐI LÀ TẤT YẾU

Theo *Radio-Canada.ca* thì ngày 8.2, Phó tổng thống Hoa Kỳ Joe Biden đã gọi cho người đồng cấp Ai Cập là Omar Suleiman yêu cầu gỡ bỏ tình trạng khẩn cấp kéo dài đã 30 năm (3 thập kỷ— từ ngày Mubarak lên cầm quyền). Rồi ngày 9.2 thì Robert Gibbs, người phát ngôn của Nhà Trắng, còn bổ thêm rằng văn bản ngửa mà Chính phủ Ai Cập đã chơi cho đến lúc này không đáp ứng được cái ngưỡng tối thiểu mà người Ai Cập đòi hỏi và rằng quá trình chuyển tiếp của Phó tổng thống Omar Suleiman cũng có vẻ không đáp ứng sự chờ đợi của người dân. Đáp lại, trong cuộc phỏng vấn của kênh truyền hình Hoa Kỳ PBS, Ngoại trưởng Ai Cập Ahmed Aboul Gheit nói mình kinh ngạc trước những lời lẽ kia và tố rằng Hoa Kỳ muốn áp đặt ý muốn của mình (cho Ai Cập).

Trước tình thế nguy kịch cho địa vị của mình, Mubarak đã dọa sẽ sử dụng đến quân đội nhưng những người biểu tình thì không hề tỏ ra một nỗi sợ hãi. Trước sức ép mạnh mẽ của quần chúng, tối ngày 10.2, Tổng thống Mubarak đã lên đài truyền hình tuyên bố trao quyền lại cho Phó tổng thống Suleiman. Đến ngày 11.2, Tổng thống Mubarak đã từ chức và trao quyền điều hành đất nước cho quân đội.

Bây giờ, xin điểm lại 2 tuần làm thay đổi tình hình Ai Cập:

25 tháng 1: Bắt đầu những cuộc biểu tình huy động hàng ngàn người, sau năm vụ hy sinh tự sát mà một vụ đã đưa đến tử vong, theo kiểu tự thiêu tuần tiết của một người dân Tunisia.

26 tháng 1: Hàng ngàn người biểu tình trên đường phố bất chấp lệnh cấm của nhà cầm quyền. Cảnh sát dùng lựu đạn cay và ma-trắc, rồi cả gạch đá để trấn áp người biểu tình. Người biểu tình thì ném đá về phía cảnh sát.

27 tháng 1: Theo tin chính thức, ít nhất là 1.000 người đã bị bắt. Ở phía Bắc Sinai, tên lửa chống tăng bắn vào cảnh sát. Đụng độ giữa người biểu tình với cảnh sát ở Ismailiya. Ở Suez, người biểu tình đốt một trại lính cứu hoả. Mohamed El Baradei, nhân vật chống đối độc chú ý nhất, đã về đến Cairo và nói đã sẵn sàng cho việc chuyển giao chính quyền.

28 tháng 1: Những cuộc biểu tình đồng đảo đã chuyển thành xô xát: ít nhất 62 người chết trong các cuộc đụng độ giữa cảnh sát và người biểu tình. Mubarak yêu cầu quân đội thiết lập an ninh, trật tự và thực hiện giới nghiêm ở Cairo, Alexandria và Suez. Ông ta hứa hẹn một số cải cách và cải tổ chính quyền. Trụ sở của đảng cầm quyền và nhiều đồn cảnh sát bị đốt cháy. Một số vụ cướp phá về ban đêm đã được ghi nhận.

29 tháng 1: Ít nhất 33 người chết trong những cuộc đụng độ. Tại Rafah và

Hơn hai tuần nay,
bắt đầu từ 25.1,
sau một giấc ngủ đông
dài 30 năm,
người khổng lồ Ai Cập
đã bừng dậy với những cuộc
biểu tình rầm rộ,
huy động
hàng triệu người tại
Thủ đô Cairo và
nhiều thành phố khác
quyết tâm hạ bệ
Tổng thống
Hosni Mubarak- pharaon
đã cai trị Ai Cập gần 3 thập kỷ,
tạo được một gia sản
cho dòng họ lên đến 70 tỉ đôla,
theo công bố của tờ
The Guardian ngày 6.2.2011.

NGƯỜI BIỂU TÌNH ĐỒNG NGHỊ
QUẢNG TRƯỜNG TAHRIR
VÂY TÒA NHÀ QUỐC HỘI ĐÓT
ẢNH MUBARAK

DÂN CHÚNG AI CẬP VUI MỪNG KHI MUBARAK TỪ CHỨC

GIỜ CAO GIÀNG BẦY TỔ KHINH BÍ KHI MUBARAK PHÁT BIỂU TRÊN TRUYỀN HÌNH QUỐC GIA

Ismailya, trụ sở Cơ quan An ninh quốc gia bị tấn công. Xô xát trong các nhà tù. Mubarak tuyên bố chỉ định tướng Ahmad Shafik làm tân thủ tướng và bổ nhiệm tướng Omar Suleiman, giám đốc tình báo, làm phó tổng thống.

30 tháng 1: Hàng ngàn người biểu tình ở Cairo. Quân đội bao vây trung tâm thành phố bằng chiến xa và máy bay chiến đấu bay sà xuống rất thấp trên thủ đô Cairo.

31 tháng 1: Mubarak thành lập chính phủ mới. Ở Bộ Nội vụ, Habib El Adli được Mahmud Wagdi thay thế. Quân đội hứa không dùng vũ lực vì cho rằng những yêu sách của dân chúng là "hợp pháp". Suleiman đề nghị thương lượng với phe đối lập.

1 tháng 2: Hơn 1 triệu người biểu tình trên toàn cõi Ai Cập. Sự kiện này được mệnh danh là "Cuộc tuần hành 1 triệu người". Biển người tràn ngập Quảng trường Tahrir (Giải Phóng) của trung tâm Cairo. Buổi chiều, Mubarak xuất hiện trên truyền hình, tuyên bố vẫn tiếp tục cầm quyền nhưng không ứng cử cuộc bầu tổng thống dự kiến sẽ diễn ra vào tháng 9 tới. Còn những người biểu tình thì đòi Mubarak phải ra đi ngay lập tức. Tổng thống Hoa Kỳ B. Obama khẳng định đã có nói với Mubarak rằng một cuộc chuyển giao chính quyền trong hoà bình phải bắt đầu "ngay bây giờ". Cao uỷ Liên Hiệp Quốc về nhân quyền thông báo đã có 300 người chết, 3.000 người bị thương và hàng trăm cuộc bắt bớ.

2 tháng 2: Những cuộc xô xát đẫm máu đã nổ ra khi những kẻ ủng hộ Mubarak xuất đầu lộ diện. Những người biểu tình chống chính quyền đã đẩy lui những kẻ tấn công mình ra khỏi Quảng trường. Việc ném đá và lựu đạn chai (Molotov cocktail) qua lại kéo dài nhiều giờ. Theo Bộ Y tế Ai Cập, ít nhất có 6 người chết và 836

người bị thương. Các thành viên Huynh đệ Hồi giáo bác bỏ việc Mubarak tiếp tục nắm quyền cho đến hết nhiệm kỳ vào tháng 9.

3 tháng 2: Xung đột giữa những người phản đối và những kẻ ủng hộ Mubarak vẫn tiếp diễn mặc dù quân đội cố ngăn cách họ. Hàng trăm kẻ ủng hộ chế độ đã ngăn chặn lối vào quảng trường, không để cho những người biểu tình tăng cường lực lượng hoặc tiếp tế. Ít nhất 8 người chết và 830 người bị thương. Tân Thủ tướng Ahmed Shafik xin lỗi về những vụ bạo lực ở Cairo. Omar Suleiman thông báo rằng Gamal, con trai của Mubarak, sẽ không tranh cử tổng thống trong cuộc bầu cử sắp tới. Trong một cuộc phỏng vấn không ghi hình của kênh ABC, Mubarak nói mình đã chán ngán và muốn ra đi nhưng lại thông thêm: "Nếu tôi ra đi bây giờ thì sẽ xảy ra hỗn loạn." Theo *New York Times*, Nhà Trắng đã thảo luận với các nhà lãnh đạo Ai Cập về một kịch bản bao gồm sự ra đi tức khắc của Mubarak và việc thành lập một chính phủ chuyển tiếp do Suleiman lãnh đạo.

4 tháng 2: Hàng trăm ngàn người Ai Cập xuống đường trong một cuộc huy động lớn cho "Ngày ra đi" (của Mubarak) – ngày thứ sáu 4.2 đã được đặt tên như

thế – để kêu gọi Mubarak từ chức ngay lập tức. Amr Moussa, tổng thư ký của Liên đoàn A Rập, cựu ngoại trưởng (1991 – 2001) của Mubarak, người rất quen thuộc với người dân, đích thân đến Quảng trường Tahrir để làm dịu tình hình. Ông cũng cho biết không loại trừ khả năng mình sẽ ra tranh cử tổng thống. Bộ trưởng Quốc phòng Mohamed Hussein Tantawi cũng đến nơi để đánh giá tình hình. Iran thì chào mừng một "phong trào giải phóng thiên Hồi giáo".

5 tháng 2: Đây là ngày thứ 12 của phong trào biểu tình và tình hình ở Quảng trường Tahrir vẫn không thay đổi. Những người biểu tình quyết không nhượng bộ để cho Mubarak cứ ngồi lì. Và lại, họ còn tiên liệu rằng nếu họ chấm dứt biểu tình thì sẽ xảy ra một cuộc đàn áp khủng khiếp. Họ rất cần một sự giúp đỡ của quốc tế. Thủ tướng Ai Cập Ahmed Shafik nói bữa rằng 95% dân chúng muốn Mubarak ở lại cho đến hết nhiệm kỳ. Còn Ban lãnh đạo của

QUYẾT HẠ BÊ MUBARAK

NÓI CHUYỆN VỚI LÍNH

Đảng Dân tộc dân chủ, đảng cầm quyền, thì tuyên bố từ chức. Một cái mách để gỡ khó cho Mubarak. Lúc sáng sớm, một số kẻ lạ mặt đã cho nổ ống dẫn dầu ở Sheikh Zuwayed, trên bán đảo Sinai.

6 tháng 2: Nhà cầm quyền và phe chống đối bắt đầu đàm phán. Tại Quảng trường Tahrir, những người biểu tình vẫn siết chặt hàng ngũ. Người Hồi giáo và người Thiên Chúa giáo cùng cầu nguyện trong im lặng.

7 tháng 2: Sau phiên họp đầu tiên của chính phủ cải tổ, Thủ tướng Ahmed Shafik tuyên bố: "Chính phủ quan tâm đến người dân Ai Cập và muốn nâng cao mức sống của họ." Thực ra, cái mà người dân đang cần không phải là lời tuyên bố mị dân của Shafik, mà là tinh thần của chuyện tiêu thoát sau đây:

Mubarak và ba cố vấn của ông ta đang ngồi trên máy bay bay qua Cairo. Mubarak lấy một xấp 1.000 đô ra khỏi va-li rồi hỏi họ ông ta có thể làm gì với số đô này để cho dân Ai Cập được sung sướng hơn. Người thứ nhất góp ý: "Thưa ngài, ngài hãy mở cửa sổ máy bay và ném xấp tiền ấy xuống thì một gia đình Ai Cập sẽ được sung sướng." Người thứ hai: "Thưa ngài, nếu ngài muốn cho hai gia đình Ai Cập được sung sướng thì hãy chia xấp ấy thành hai xấp bằng nhau rồi ném xuống." Người thứ ba: "Tôi có ý còn hay hơn để làm cho toàn dân Ai Cập hạnh phúc. Ngài hãy cất tiền vào túi và nhảy ra khỏi cửa sổ."

Theo dự đoán của một số nhà phân tích thì, dù có tham quyền cố vị đến đâu, Hosni Mubarak cũng phải ra đi vì quân chúng rất kiên quyết duy trì các cuộc biểu tình đòi tổng cổ ông ta và còn lâu họ mới hệt hơi, nhất là sau khi họ vừa có một thần tượng mới: Wael Ghonim, người đã bị cảnh sát của Mubarak bắt giam 12 ngày vì đã đưa những thông tin có hại cho nhà cầm quyền lên Facebook và YouTube. Pharaon Mubarak ra đi thì còn là khôn ngoan bởi nếu cứ ngồi lì trên ngai vàng thì có khi sẽ bỏ mạng cũng không biết chừng khi mà sự phẫn nộ của dân chúng đã lên đến cùng cực mà pharaon nhà ta lại chạy không kịp.

MUBARAK ĐÃ LÀM GÌ CHO ĐẤT NƯỚC?

Ai Cập rộng gấp 2 lần nước Pháp, có trên 80 triệu dân mà tuổi thọ trung bình là 69,9 năm. Người ta nói rằng từ thời Nasser trở đi, dân Ai Cập chỉ biết có những tay pharaon. Theo Liên Hiệp Quốc, với sản phẩm nội địa (PIB) bằng 189 tỉ đôla mà 27,8% người dân Ai Cập sống với mức dưới 1 đôla một ngày, nghĩa là 365 đôla một năm. Xã hội Ai Cập chỉ có hai giai cấp: kẻ giàu và người nghèo. Gia tộc của pharaon Mubarak đã vơ vét hết 70 tỉ đôla từ PIB của Ai Cập, tức đến 40% tài sản quốc gia. Đó là nguyên nhân khiến người dân Ai Cập căm ghét Mubarak và muốn tổng cổ y một lần cho xong. Và họ đang đấu tranh dữ dội. Họ đang làm cách mạng.

Vậy đây có phải là cách mạng không? Phải, đây là một cuộc cách mạng. Alan Woods, cũng như nhiều tác giả khác, đã trả lời như thế. Trong bài *Ai Cập bên bờ nội chiến* (2.2.2011), ông viết: "Cách mạng Ai Cập đã đạt đến điểm đỉnh. Quyền lực già cỗi đã khuy xuống dưới những cú đục tủa của sự huy động quần chúng. Nhưng cách mạng là cuộc đấu tranh của những lực lượng linh hoạt. Chế độ (cầm quyền) không chịu đầu hàng mà không chiến đấu. Các lực lượng phản cách mạng sẽ phản công (...)"

Phải, cách mạng Ai Cập chắc chắn còn gặp nhiều khó khăn từ trong đến ngoài, mà ở ngoài thì trước nhất, chắc chắn là Israel, rồi Hoa Kỳ và phương Tây. Nhưng có lẽ nào người dân Ai Cập cứ cam tâm làm nô lệ cho những tên pharaon thời hiện đại và bọn chủ của chúng ở nước ngoài?

Sự ra đi của nhà độc tài Mubarak hy vọng sẽ mở ra một tương lai tươi sáng cho xứ sở Kim Tự Tháp ★

Muhammad Hosni Sayyid Mubarak sinh ngày 4.5.1928 tại một ngôi làng nhỏ ở châu thổ sông Nile. Ông trải qua tuổi thơ nghèo khó, cố gắng học tập và tốt nghiệp Học viện Quân sự Ai Cập năm 1949 trước khi gia nhập lực lượng không quân nước này. Bằng con đường bạo lực, Hosni Mubarak được đưa lên vị trí lãnh đạo cao nhất của quốc gia đông dân nhất khối Ả Rập, để rồi cuối cùng ông lại buộc phải từ chức và bí mật trốn đi trong buồn đau bằng một làn sóng biểu tình rộng khắp đất nước. Sự ra đi của Tổng thống Mubarak đang kéo theo những hệ lụy cho vùng Trung Đông và cũng là lời cảnh tỉnh cho những nền độc tài chuyên chế xem thường sức mạnh của nhân dân.

Sau đây là một số sự kiện chính qua hình ảnh trong gần 30 năm cầm quyền của Hosni Mubarak, một pharaon của Ai Cập đương đại.

MUBARAK LÀ CHỈ HUY LỰC LƯỢNG KHÔNG QUÂN AI CẬP VÀ LÀ THỦ TRƯỞNG QUỐC PHÒNG. ÔNG GIỮ MỘT VAI TRÒ QUAN TRỌNG TRONG VIỆC HOẠCH ĐỊNH CUỘC TẤN CÔNG BẤT NGỜ NHẢM VÀO QUÂN ISRAEL TẠI BÃN ĐẢO SINAI NGAY TỪ ĐẦU CUỘC CHIẾN YOM KIPPUR NĂM 1973

MUBARAK (BÊN PHẢI) ĐÃ THAM GIA ĐÀM PHÁN HIỆP ƯỚC HÒA BÌNH VỚI ISRAEL TẠI TRẠI DAVID NĂM 1979, ĐƯỢC KÝ GIỮA TỔNG THỐNG AI CẬP ANWAR SADAT (GIỮA) VÀ THỦ TƯỚNG ISRAEL MENACHEM BEGIN

TRƯỚC KHI TỔNG THỐNG ANWAR SADAT BỊ ÁM SÁT NĂM 1981, MUBARAK ĐÃ ĐƯỢC CỬ LÀM PHÓ TỔNG THỐNG, VÀ IT AI CÒ THỂ DỰ ĐOÁN VỊ PHÓ TỔNG THỐNG CHƯA MẤY TIẾNG TÂM LẠI GIỮ VỊ TRÍ LÃNH ĐẠO TỐI CAO AI CẬP TỐI GẦN

TỔNG THỐNG MUBARAK ĐÃ THIẾT LẬP MỐI QUAN HỆ VỮNG CHẮC VỚI MỸ. NGUỒN VIỆN TRỢ QUÂN SỰ HÀNG TỶ ĐÔLA CHO AI CẬP. VỚI PHƯƠNG TÂY, AI CẬP LÀ ĐỒNG MINH CHỦ CHỐT, CÓ TIẾNG NÓI ỒN HOÀ VỀ CUỘC XUNG ĐỘT ISRAEL-PAL ESTINE

VÌ LÀ ĐỒNG MINH CỦA PHƯƠNG TÂY NÊN MUBARAK TRỞ THÀNH MỤC TIÊU CỦA QUÂN HỘI GIÁO CỤC ĐOÀN. ÔNG ĐÃ THOÁT 6 CUỘC MƯU SÁT, TRONG ĐÓ CÓ VỤ THOÁT CHẾT TRONG GANG TẮC VÀO NĂM 1995 TẠI THỦ ĐÔ ADDIS ABABA CỦA ETHIOPIA. CÓ KHOẢNG 5.000 NGƯỜI CHÚC PHÚC ĐÁ TẬP TRUNG TẠI DINH TỔNG THỐNG QUBBA Ở CAIRO TRONG MỘT CUỘC MÍT TÍNH CỐ TỎ CHÚC NHÂM BAY TỜ SỰ ỦNG HỘ ĐỐI VỚI TỔNG THỐNG MUBARAK SAU CUỘC "THẬP TỬ NHẤT SINH"

TUY NHIÊN, ĐĂNG SAU SỰ NẢM QUYỀN LÂU DÀI CỦA ÔNG MUBARAK, CÓ NHỮNG KHOẢNG TỐI NHƯ: NHIỀU NGƯỜI DÂN CÒN SỐNG TRONG NGHÈO ĐÓI, CÁC THÀNH VIÊN NHÓM ĐỐI LẬP HUYNH ĐỆ HỘI GIÁO THƯỜNG BỊ BẮT GIAM VÀ TRA TẤN, CƠ QUAN MẬT VỤ THÂM NHẬP KHẮP NƠI VÀ NHIỀU NGƯỜI AI CẬP CẢM THẤY PHẨM GIẢ BỊ TƯỚC BỎ

THỜI GIAN GẦN ĐÂY, TRƯỚC SỰ CHUYỂN CHỈNH ĐỘC TÀI, MẤT DÂN CHỦ, TỔNG THỐNG MUBARAK PHẢI CHỊU SỨC ÉP KHUYẾN KHÍCH DÂN CHỦ TỬ TRONG NƯỚC LẤN PHƯƠNG TÂY, NHẤT LÀ NƯỚC MỸ ĐỒNG MINH THÂN THIẾT

LẦN SONG BIỂU TÌNH CỦA NGƯỜI DÂN AI CẬP NỔ RA THÁNG 1.2011, VỚI SỨC ÉP NGÀY CÀNG QUÁ MẠNH, BUỘC TỔNG THỐNG MUBARAK PHẢI TỪ CHỨC ĐỪNG MỘT NGÀY SAU KHI PHÁT BIỂU TRÊN TRUYỀN HÌNH RẰNG ÔNG SẼ TẠI VỊ TỚI CUỘC BẦU CỬ THÁNG 9.2011

SAU 18 NGÀY DIỄN RA CÁC CUỘC BIỂU TÌNH KHẮP ĐẤT NƯỚC, PHÓ TỔNG THỐNG OMAR SULEIMAN ĐÃ TUYÊN BỐ MUBARAK RỜI GHẾ TỔNG THỐNG TRAO QUYỀN LÃNH ĐẠO LẠI CHO QUÂN ĐỘI

Hành trình 30 năm quyền lực của MUBARAK

VŨ MINH

Ngon đuốc Mohamed Bouazizi 26 tuổi ngùn ngụt bốc cháy trên đường phố Sidi Bouzid ở Tunisia. Tầm hình thương tâm này ngay lập tức tràn ngập các trang mạng xã hội Facebook hơn một tháng qua, gây xúc động cho triệu triệu con tim. Ngoài sự quả cảm chỉ những người có đức tin mới dám hành động như vậy.

Ngon đuốc sống có thật Mohamed Bouazizi đã thiêu trụi chính thể Ben Ali sau 24 năm cầm quyền, lật nhào Tổng thống Ai Cập Mubarak sau 30 năm tại vị. Nhiệt lượng cao của ngọn đuốc đang lan sang một số quốc gia lân cận khác, đốt nóng cả vùng Bắc Phi- Trung Đông (MENA), và chưa ai đoán chắc được điểm dừng của nó ở đâu.

CÁCH MẠNG ĐẾN TỪ ĐÂU?

Mubarak đã ra đi!

Công bằng mà nói, theo một số nhà nghiên cứu, Mubarak đã lãnh đạo Ai Cập chuyển sang kinh tế thị trường từ 1991, tiến hành cải cách, xoá đói giảm nghèo và phát triển sản xuất với tốc độ GDP bình quân là 7%. Ông đưa Ai Cập bước vào hàng ngũ có mức thu nhập trung bình trên thế giới, và là nước được xếp vào loại khá tại MENA.

Nhưng mặt trái của tấm huân chương là Mubarak đã không đổi mới chính trị. Nghịch lý cải cách nằm ở chỗ chế độ của nhà độc tài này vẫn buộc phải hiện đại hoá đất nước và nâng cao trình độ của lực lượng lao động, để theo kịp với mức phát triển của nền kinh tế. Một khi trình độ dân trí và mức sống xã hội được nâng cao thì người dân không chấp nhận ách độc tài nữa.

Một cách giải thích khác là Mubarak đã phải trả giá cho sự thành công thuần túy về kinh tế, khi trong xã hội Ai Cập đã xuất hiện một tầng lớp trung lưu khá giả. Lực lượng xã hội mới này đã đòi hỏi những thay đổi chính trị trên thượng tầng mà giới lãnh đạo không theo kịp. Đó là những nguyên nhân sâu xa dẫn đến tình trạng độc tài, kéo theo tham

HOSNI MUBARAK CẦM QUYỀN AI CẬP TRONG SUỐT 30 NĂM

Cảm hứng Ai Cập

TS. ĐINH HOÀNG THẮNG

nhìn xa để nghĩ gần

NGON ĐUỐC SỐNG MOHAMED BOUAZIZI Ở TUNISIA

Để xây dựng và bảo vệ đất nước, tài nguyên thiên nhiên không quan trọng bằng tri thức và nguồn nhân lực. Cải cách kinh tế phải đi cùng cải cách chính trị như hai chân và phải cùng bước nhịp nhàng thì mới có thể tiến xa mà không bị ngã. Phần kết của câu chuyện gây sốc ở Ai Cập, Bắc Phi và dưới các chế độ độc tài khác có thể mở ra một kỷ nguyên mới.

những, trong các tầng lớp trên ở Ai Cập.

Cách giải thích thứ ba về sự thất bại của Mubarak chính là vì chiều bài bảo vệ ổn định. Ông ta đã sử dụng các biện pháp có thể để giữ ổn định, như củng cố phe cánh, xây dựng nền an ninh trị và bưng bít thông tin. Mubarak xây dựng vị thế lãnh đạo suốt cả ba thập kỷ của mình trên một nhóm lợi ích chiếm thiểu số, nhưng nắm giữ đa số các đặc quyền và đặc lợi.

Những thành viên trong nhóm này cấu kết với nhau để làm giàu. Riêng phần Mubarak sở hữu một tài sản lên đến hàng chục tỉ USD. Hai người con trai của ông ta cũng đều là tỉ phú. Đặc biệt, Gamal Mubarak, người con trai thứ, ngoài chuyện làm giàu, còn có tham vọng chính trị rất lớn. Nếu không có cuộc cách mạng vừa qua, rất có khả năng lên thay thế ông bố.

Trong khi đó, hơn 40% dân số Ai Cập vẫn sống với khoản thu nhập trung bình mỗi ngày dưới 2 đô la! Đó là chưa nói tới hàng chục ngàn sinh viên tốt nghiệp đại học đã không có việc làm.

Tất cả những dẫn chứng nói trên hẳn đã gây rất nhiều công phẫn trong quần chúng. Những tiếng nói đòi tự do dân chủ cũng từng cất lên đây đó,

nhiều lần.

Nhưng Mubarak vẫn cố bịt tai mình lại. Giới bình luận chính trị Tây phương nhận định rằng, trong vô vàn những điều Mubarak không hiểu, có một điều vừa rồi đã đóng vai trò chính yếu trong việc kết liễu sự nghiệp chính trị của ông. Đó là các phương tiện truyền thông mới như Internet, Twitter và Facebook.

DÂN CHỦ HAY ĐỘC TÀI?

Có một hình ảnh khiến người ta phải dừng mắt lại để suy ngẫm. Đó là anh thanh niên 30 tuổi, Wael Ghonim, Trưởng ban Tiếp thị của Công ty Google Inc. Chính quyền Mubarak phớt lờ Ghonim với mục đích xoa dịu phong trào biểu tình, với hy vọng Thủ đô Cairo trở lại yên tĩnh.

Wael Ghonim đã xuất hiện lần đầu tiên sau 12 ngày bị giam giữ. Anh bật khóc trước ống kính truyền hình của các phóng viên nước ngoài và nghẹn ngào nói: "Chúng tôi không phải là những kẻ phản bội". Bởi, Wael đã khóc cho hàng trăm người bị bắn chết trong các cuộc biểu tình diễn ra trong suốt những tuần qua.

Lập tức những tràng pháo tay nổ ra như sấm. Wael lại nói với các phóng

TRÁCH NHIỆM QUÂN ĐỘI AI CẬP VỪA BẢO VỆ ĐẤT NƯỚC VỪA BẢO VỆ NGƯỜI DÂN

viên báo chí nước ngoài rằng những cuộc biểu tình này là "một cuộc cách mạng trên Internet".

Hôm sau, một "quý bà" tên là Fifi Shawqi thuộc tầng lớp trên đã lần đầu tiên xuống đường biểu tình. Đi cùng bà có cả 3 cô con gái và một người em của bà. Bà Fifi nói với các phóng viên: "Tôi nhìn thấy Wael trong cuộc phỏng vấn hôm qua và tôi đã khóc. Tôi thấy Wael như con trai tôi, và tất cả những thanh niên ở đây cũng như con tôi. Tôi nghĩ hình ảnh Wael đã khiến nhiều người, rất nhiều người, đến đây".

Những người khác trong đám biểu tình cũng nói họ ra khỏi nhà đến quảng trường lần đầu sau khi biết tin Wael Ghonim đã được tự do. Ghonim đã trở thành một ngọn cờ tự nghĩa đối với những người biểu tình. Cuộc nổi dậy trở nên kiên định hơn, khi những người tham gia quyết không chấp nhận bất cứ sự thương lượng nào. Trừ việc Mubarak phải từ chức.

Một cách càn cãnh, đấu tranh giữa dân chủ và độc tài đã diễn ra như vậy. Nhưng cách mạng chưa kết thúc, vì chưa ai biết rõ về thái độ của quân đội Ai Cập, hiện đang nắm quyền lãnh đạo thông qua một hội đồng tướng lĩnh. Quân chúng vẫn hoài nghi. Bởi cái chính quyền mà họ đã từng phản đối, đến nay, vẫn hầu như không thay đổi.

Trách nhiệm của quân đội Ai Cập trở nên rất lớn lao. Họ vừa phải bảo đảm ổn định, vừa phải đáp ứng khát vọng dân chủ của nhân dân. Liệu họ có bảo đảm cho tiến trình chuyển tiếp dân chủ diễn ra êm thấm hay không? Họ sẽ hành động như đã hứa, hay lại giữ nguyên chế độ toàn trị như cũ, với một tân Mubarak?

Các mục tiêu mà những người biểu tình đòi hỏi từ lâu như dân chủ, nhân quyền, công ăn việc làm, các tiêu chuẩn xã hội đối với người lao động nói chung, đặc biệt là đối với giới trẻ và trí thức, đã trở thành mục tiêu tối hậu quan trọng không kém, so với các nhu cầu về bánh mì và thực phẩm.

Theo thông cáo trên truyền hình hôm chủ nhật vừa rồi, quân đội đã giải tán quốc hội, và nắm lấy quyền điều hành đất nước trong vòng sáu tháng. Thủ tướng Ai Cập nói các bộ trưởng hiện nay sẽ lưu nhiệm cho tới khi có nội các mới. Quân đội cam kết tuân thủ mọi thoả thuận quốc tế, và xác nhận hoà ước quan trọng năm 1979 với Israel vẫn được tôn trọng.

Điều gì sẽ bảo đảm những yêu sách về dân chủ, nhân quyền sẽ được đáp ứng? Phải chăng vì quyền lực vẫn trong tay quân đội cho nên dù quảng trường Giải phóng đang được thu dọn, một số người biểu tình vẫn ở lại? Họ tuyên bố tuần này sẽ còn tiếp tục biểu tình, bãi công, một khi một chính phủ dân sự chưa lên nắm thực quyền.

Xem ra đây sẽ là cuộc đấu sức, đấu trí mới chưa thể ngã ngũ trong những tuần tới, những tháng tới. Người dân có quyền hồ nghi rằng các thành quả cách mạng của họ có thể bị quân đội chiếm đoạt, nếu, rồi đây, giữa quân đội và các lực lượng đối lập không thoả thuận được với nhau cái gọi là "lộ trình chuyển tiếp dân chủ".

VẾT DẤU LOANG?

Nhiều nhà quan sát tin rằng người dân Ai Cập đã được truyền cảm hứng từ cuộc nổi dậy của Tunisia cách đây một tháng. Nhưng giờ đây, khi tình hình ở những quốc gia MENA khác cũng đang nóng lên từng ngày, nhiều nhà phân tích lại cho rằng người dân Bắc Phi, đến lượt mình, lại đang lấy cảm hứng từ chính các cuộc biểu tình ở Ai Cập.

Thật ra, cảm hứng là quá trình hai chiều, nó tương tác, đan quện và qua lại. Trong trường hợp này khó xác định cảm hứng đến từ đâu, ngoại trừ từ nhân quần lao khổ và từ những sai lầm chết người của chế độ. Cảm hứng, kể cả của các lãnh đạo cao nhất, nhiều khi đến từ các sự kiện nóng hổi.

Bản thân Tổng thống Obama đã được báo trước về sự ra đi của Mubarak, vẫn phải xem truyền hình trực tiếp cảnh vui mừng của người biểu tình để chuẩn bị phát biểu trước quốc dân và thế giới. Chính ông thừa nhận ngay sau đó rằng, người dân Ai Cập đã tạo cảm hứng bằng cách sử dụng phương pháp bất bạo động để uốn "vòng cung lịch sử về phía công lý".

Nguyên nhân các cuộc nổi dậy ở

các nước MENA đều xuất phát từ những mâu thuẫn nội tại âm ỉ lâu ngày. Bất công về thu nhập, phân phối phúc lợi và của cải xã hội, cùng với bất hợp lý trong chính sách nhà nước liên quan trực tiếp đến đời sống người dân, đã dẫn đến sự phân hoá, chênh lệch giàu nghèo ngày càng trầm trọng.

Nhưng trong MENA nhiều nước còn nghèo hơn và thể chế còn độc tài hơn cả Tunisia và Ai Cập mà cách mạng vẫn chưa nổ ra. Bởi lẽ chính trị không phải là môn hoá học! Có khi lượng đổi nhưng chất vẫn chưa đổi. Bấy nhiêu bất công, bấy nhiêu độc tài đủ để Tunisia và Ai Cập làm cách mạng, nhưng ở nơi chốn khác chỉ mới âm ỉ, thậm chí vẫn án binh bất động! Tuy nhiên, cơn bão lửa nổi lên từ Tunis và Cairo đã làm nhiều tàn lửa xẹt sang một số nước khác.

Algerie đã có người tự thiêu vì thất nghiệp trước cơ quan hành chính chính Tebessa. Từ cuối tuần qua các cuộc xô xát giữa người biểu tình với cảnh sát ở Algerie, ở Yemen đã trở nên ác liệt, số người chết và bị thương tăng dần. Tại Jordanie, một cán bộ nghiệp đoàn đã đứng lên kêu gọi làm "cách mạng hoa nhài" trước toà đại sứ của Tunisia tại Amman.

Hàng ngàn sinh viên Syria đã biểu tình kêu gọi dân xuống đường chống chính quyền Sanaa. Nhà cầm quyền đã không dám lớn tiếng về tình hình Ai Cập, do lo sợ về các cuộc biểu tình ở trong nước. Tại Soudan, ngay thủ đô Khartoum, nhà đối lập nổi tiếng Moubaral al-Fadil nhận định rằng nhân dân nước này đã sẵn sàng cho một cuộc nổi dậy.

Tất cả các nhà độc tài Ả Rập, từ Maroc tới Ả Rập Xêút và Các tiểu vương quốc Ả Rập thống nhất (UAE) hiện đều đang run sợ. Câu chuyện về Ai Cập trong những tuần qua trở thành một trong những biến động địa- chính trị quan trọng nhất trong thế kỷ 21. Các Pharaoh, dù cổ đại hay hiện đại, đều phải chứng kiến ngày tàn của họ.

Những gì xảy ra tại Ai Cập và một số nước ở MENA cho thấy dù là Hồi giáo, hoặc bất cứ nền văn hoá nào đi nữa, cũng không thể duy trì mãi chính sách độc tài, toàn trị. Gải cách kinh tế phải đi cùng cải cách chính trị như hai chân và phải cùng bước nhịp nhàng thì mới có thể tiến xa mà không bị ngã.

Chiều bài ổn định đã không tạo được sự ổn định cho Ai Cập và MENA. Ổn định phải được xây dựng trên sự đồng thuận. Tức là, dân chúng đồng thuận với chính quyền và ủng hộ chính quyền. Ngược lại, cái gọi là ổn định nhưng bất chấp đồng thuận, bị áp đặt từ trên xuống và được duy trì bằng bạo lực, sớm muộn sẽ thất bại ★

NHỮNG KIỂU THỜI TRANG
COCO CHANEL

Những mẫu mã Coco thiết kế không những làm thay đổi thời trang mà còn phá vỡ những ràng buộc nữ giới. Coco là một trong những nhà thiết kế thời trang có tầm ảnh hưởng nhất thế kỷ 20, cũng là một trong những phụ nữ gây nhiều scandal nhất trong thời đại bà.

Coco Chanel từng nói: "Một cô gái phải có hai điểm: sang trọng và kỳ dị". Bà mặc quần áo đàn ông bởi trông thoải mái và gợi cảm, mặc đồ đen để than khóc tình nhân mới chết, từ đó sáng tạo kiểu đầm ngắn màu đen tân thời. Ngay từ thời điểm đó, vào đầu thế kỷ 20, Coco Chanel chẳng ưa gì những kiểu quần áo lụng thụng, diềm tua, xếp nếp và quyết định sáng tạo phong cách thời trang lịch thiệp, đơn giản, thoải mái và tiện lợi cho phụ nữ. Bà góp phần thay đổi lối sống phụ nữ đương thời, giúp họ thay đổi cách nhìn chính mình bằng phong cách ăn mặc. Bà nói: "Hãy nhìn phụ nữ phục trang, nếu không có phụ nữ, không có trang phục".

Chanel đã không ít lần gây náo động xã hội Pháp. Những chuyện tình bà đan díu với những người đàn ông giàu có, tiếng tăm hoặc quyền lực đều là những scandal vang dội. Dẫu họ là ai, tất cả đều bị bà khước từ khi ngỏ lời cầu hôn. Bà trở thành hiện thân của chủ nghĩa

18 tuổi, Coco ra khỏi cô nhi viện, đến làm cho một tiệm may địa phương, đêm đêm đi hát ở quán rượu cùng chị. Bà thường hát bài: "Qui a vu Coco?" (Ai đã thấy Coco?), nói về con chó bị lạc tên Coco. Coco đã trở thành biệt danh của bà từ đó. Trong thời gian làm việc tại tiệm may, bà gặp gã playboy cũng là

LỊCH THIỆP VÀ QUÝ
PHẢI Ở TUỔI 70.

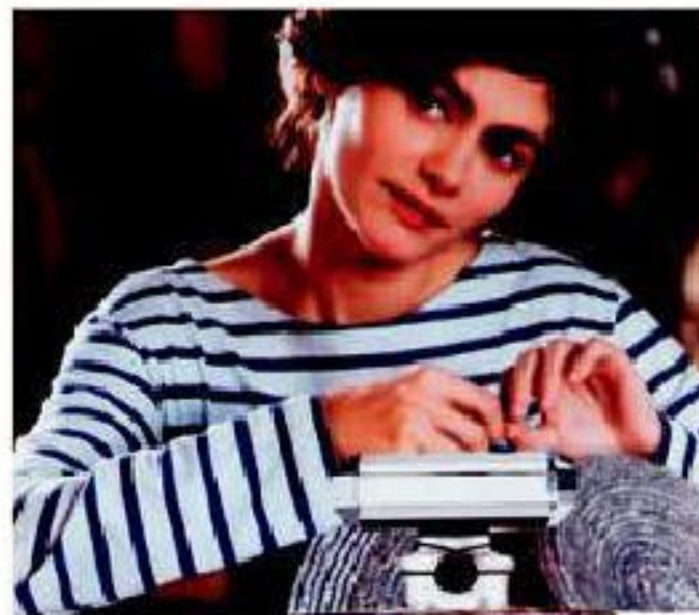
LONG VÂN

Nhà tạo mẫu ngoài chuẩn mực Coco Chanel

nam nữ bình quyền, giải phóng phụ nữ khỏi những thực tại bất hợp lý.

Đã có ít nhất 42 cuốn sách viết về cuộc đời bà. Hai bộ phim lớn đã trình chiếu: *Coco Avant Chanel* và *Coco Chanel & Igor Stravinsky*. David Blakeley, một quản đốc của hãng nước hoa nổi tiếng Chanel, nói về bà: "Coco Chanel là một huyền thoại, bà đã sáng tạo nên phong cách thời trang tân kỳ với tầm ảnh hưởng còn kéo dài đến tận ngày nay".

Coco Chanel sinh năm 1883 với họ tên đầy đủ là Gabrielle Bonheur Chanel trong một gia đình nghèo khổ ở thành phố nhỏ Saumur, miền tây nước Pháp. Mẹ bà là Jeanne Devolle, phụ việc bán hàng và bố Albert Chanel bán rong hệ phố. Mẹ mất vì lao phổi lúc bà mới 12 tuổi. Người bố, lấy cô đi làm ăn xa, tổng bà và người chị gái Julia vào trong một cô nhi viện. Cô bé Gabrielle cứ thế mỗi sáng chủ nhật ngồi trên bậc thềm cô nhi viện, chờ bố đến đón về. Nhưng ông ta chẳng bao giờ đến. Bị bỏ rơi như thế đã hình thành trong bà từ nhỏ sự bất tín nhiệm với đàn ông và đa nghi với đàn bà.

Đã 40 năm, kể từ khi qua đời vào năm 1971, những cuốn sách và những bộ phim về cuộc đời nhà tạo mẫu người Pháp lừng danh Coco Chanel vẫn chưa mô tả hết những "pha" nổi loạn độc đáo của người phụ nữ này.

NỮ DIỄN VIÊN PHÁP ANDREY TAUTOU
ĐÓNG VAI COCO
TRONG PHIM COCO TRƯỚC CHANEL
Cũng là gương mặt quảng bá
nước hoa Chanel N°5

40 ĐƯƠNG THỜI

nhà triệu phú ngành vải người Pháp Etienne Balsan. Bị mê hoặc bởi vẻ đẹp và cá tính của người thiếu nữ, Balsan gạ gẫm Coco làm tình nhân, đưa về sống trong toà lâu đài Royallieu và giúp nàng thực hiện giấc mơ trở thành nhà thiết kế thời trang.

Thành công nhanh chóng đến, trước tiên là những chiếc mũ rơm và những chiếc váy đơn sơ, hấp dẫn; cắt bỏ hết điểm tua, lòe loẹt. Coco tiếp tục gây sốc khi mặc quần áo dân ông, đặc biệt là chiếc quần bó ống khi ra ngoài cưỡi ngựa. Trong khi các phụ nữ khác mặc váy dài, buộc họ phải ngồi nghiêng một bên yên ngựa. Chiếc áo cộc khoác vai trong một ngày chớm lạnh cuối ngựa chơi bóng polo sau này trở thành kiểu áo jacket nổi tiếng của bà. Với bản tính xem thường các chuẩn mực, bà từ chối mặc áo ngực bó buộc vào thời đó, tuyên bố thích những gì khôu gợi và sống một nếp sống không bị cấm đoán.

Chia tay Etienne Balsan, Coco đan dúi vào mối tình với người bạn thân cùng chơi bóng polo: nhà kỹ nghệ Anh Arthur Capel. Họ sống cùng nhau trong một căn hộ ở Paris. Năm 1910, bà có đủ vốn

COCO (KHÂN QUẢNG ĐỎ) Ở XƯỞNG THIẾT KẾ VÀO THẬP NIÊN 1960

và uy tín để mở các cửa tiệm trên đường phố Paris. Khi tạp chí thời trang *Harper's Bazaar* của Mỹ đăng tám hình chụp bà trong "chiếc váy và áo sơ mi duyên dáng", Coco thật sự trở thành người nổi tiếng.

Năm 1919, Arthur Capel chết vì tai nạn xe hơi. Trong tang lễ, Coco mặc đầm đen than khóc tình nhân và sau đó vui mình vào công việc. Một năm sau, bà có mối quan hệ với đại công tước người Nga Dimitri Pavlovich, đang sống lưu vong tại Pháp. Ông giới thiệu bà làm quen với một nhà bào chế nước hoa trẻ người Pháp. Và chính nhà bào chế này đã giúp bà sáng chế loại nước hoa mang tên bà: Chanel No5. Được đưa vào thị trường năm 1922, đây là hiệu nước hoa đầu tiên trên thế giới mang tên một nhà thiết kế thời trang. Ngôi sao màn bạc nổi tiếng lúc đó là Marilyn Monroe đều dùng Chanel No5 trước khi đi ngủ.

Khi niềm đam mê với đại công tước phai nhòa, Coco đem lòng mến mộ nhà soạn nhạc nghèo người Nga Igor Stravinsky. Như thể được mô tả trong phim *Coco Chanel & Igor Stravinsky*: Coco cho hai vợ chồng cùng con cái Igor về ở trong biệt thự của bà rồi tìm mọi cách quyến rũ người nhạc sĩ này. Năm 1926, chiếc đầm ngắn màu đen do bà thiết kế được tạp chí *Vogue* so sánh là một sáng chế ngang tầm với chiếc xe Ford của Mỹ.

Coco cũng được giới thiệu với một trong những người đàn ông giàu có nhất châu Âu: Hugh Richard Arthur Grosvenor, quận

công thứ 2 của Westminster, nước Anh. Hai người là nhân tình của nhau trong năm năm. Thời gian này Coco trở thành nữ chủ nhân toà lâu đài Rose Hall của quận công.

Vào đầu những năm 1930, Coco được nhiều ngôi sao Hollywood mời thiết kế trang phục. Dù các mẫu mã của bà được công chúng Mỹ ưa chuộng, nhưng bà vẫn không thích qua Hollywood sống, mà ở lại các xưởng thời trang cao cấp tại Paris. Sau khi nước Pháp bị Đức xâm chiếm vào năm 1940, bà đóng các cửa tiệm, tuyên bố chiến tranh không phải là thời điểm của thời trang. Sau đó, bà quan hệ với một sĩ quan điệp viên Đức quốc xã: Gnthervon Dinaklage. Mối quan hệ bất chính này đã làm bại hoại thanh danh và đeo đẳng bà đến cuối đời.

Sau khi nước Pháp được giải phóng năm 1945, Coco tị nạn ở Thụy Điển. Năm 1954, bà quay về Pháp, tiếp tục làm việc, cạnh tranh với hãng thời trang mới nổi Christian Dior. Năm 1957 bà được đề cử giải Oscar thời trang với danh hiệu *Nữ thiết kế thời trang ảnh hưởng nhất thế kỷ 20*.

Coco Chanel lèo lái cơ nghiệp cho đến khi qua đời vào năm 1971 ở tuổi 87. bà đã làm một cuộc cách mạng thời trang cho nữ giới. Nước hoa và các mẫu đồ trang sức của Coco Chanel có mặt khắp thế giới. Karl Lagerfeld, nhà thiết kế hiện tại của hãng kể từ năm 1983, cho biết: "Thời trang cao cấp của Coco đã khai sinh ra một tư tưởng nữ giới hiện đại". Trong khi đó, đạo diễn Yan Kounen của phim *Coco Chanel & Igor Stravinsky* phát biểu: "Coco là biểu tượng của một con người vươn lên từ nghèo khổ. Lòng can đảm, sự kiên trì và phong cách của bà đã gây ấn tượng sâu đậm nơi mọi người" ★

Soyfresh : Sữa đậu nành cho sức khỏe gia đình

Sữa đậu nành SOYFRESH được phân phối bởi:
TOGII CO., LTD
 83d Khu B, KCH Hiệp Phước, H. Nhà Bè,
 TP. HCM
 Tel : (08) 3771 0351
 Fax: (08) 3771 0352
 E-mail: togioo@togioo.vn
 Website: www.lamsaon.com.my/soyfresh

Sữa đậu nành SOYFRESH làm từ hạt đậu nành nhập khẩu của Canada ; Không biến đổi gen (Non-GMO) ; Không chứa chất bảo quản ; Không cholesterol và không đường lactose.

SOYFRESH là sữa đậu nành nhập khẩu duy nhất có bổ sung thêm **CANXI** và các **vitamine A, B1, B2, B12**.

Sữa đậu nành SOYFRESH được đóng trong hộp 250ml và 1 lít rất tiện dụng và có nhiều hương vị khác nhau để thưởng thức: **Hương tự nhiên, Hương socola, Hương dâu, Hương mạch nha, Hương Cappuccino.**

Sản phẩm hiện có bán tại siêu thị và các cửa hàng bán lẻ:

Trên toàn quốc

NHẬT CHÁNH

Những khám phá chấn động THẾ GIỚI

Bí ẩn văn minh nhân loại từ quá khứ luôn vô cùng hấp dẫn. Nó khơi gợi cho chúng ta trí tò mò về những dấu ấn sâu sắc và kỳ thú trên hành trình lịch sử tiến hoá của loài người.

Trong năm qua, thế giới được chứng kiến nhiều kỳ tích trong khảo cổ học, từ việc giải mã Cổ bản Biển Chết, bắt được bệnh của nhà vua Ai Cập cổ đại, tìm thấy con thuyền của Noah, lộ diện thành cổ Maya hoành tráng, đường hầm lăng mộ vua Seti cho đến những hình ảnh mới nhất về hiện trạng con tàu huyền thoại Titanic. Tạp chí khoa học nổi tiếng *National Geographic* đã chọn ra 10 khám phá quan trọng nhất gây kinh ngạc thế giới.

CỔ BẢN BIỂN CHẾT

GIẢI MÃ CỔ BẢN BIỂN CHẾT?

Ai đã viết Cổ bản Biển Chết (Dead Sea Scrolls)? Đó là một trong những bí ẩn lớn nhất của nền văn minh nhân loại mà từ lâu người ta không ngừng giải mã.

Tháng 7.2010, từ những phát hiện khảo cổ ở Trung Đông, trong đó có một số tài liệu cổ nhất thế giới về tin ngưỡng, có thể là tàng thư vô giá của một vài nhóm người được giấu kỹ trong thời gian chiến tranh, các nhà khoa học đánh giá đó có thể là "kho báu vĩ đại nhất của Đền Jerrusalem", mà theo Kinh thánh là nơi lưu giữ Hòm Giao ước. Và với thành tựu mới trong việc giải mã ý nghĩa của một chiếc cốc khó hiểu, việc khai quật các đường hầm cổ ở Jerrusalem cùng những phát hiện khảo cổ mới của thế giới, các nhà nghiên cứu tin rằng nhân loại đã hiểu được một trong những điều bí ẩn lớn nhất thế giới: Ai đã viết Cổ bản Biển Chết?

THẾ GIỚI AMAZON QUA NHỮNG HÌNH THỦ KỲ LẠ

Năm 1999, một số hình ảnh chụp từ vệ tinh về khu vực lưu vực thượng Amazon ở Nam Mỹ cho thấy có hơn 200 công trình mang hình hình học, trải dài tới 250 km. Giới khoa học đoán rằng có thể đang tồn tại những hình hình học như vậy với số lượng gấp 10 lần số mà chúng ta đã biết, nhưng chúng còn ẩn giấu dưới những cánh rừng rậm rạp Amazon.

Thế rồi hồi tháng giêng năm 2010, hàng trăm hình tròn, vuông và các hình hình học khác trong những khu rừng Amazon đã được phát hiện. Các nhà nghiên cứu vui mừng tin rằng đó có thể là chìa khoá dẫn đến kho tàng hiểu biết về cuộc sống xã hội phong phú của vùng đất rộng lớn và đầy bí ẩn này.

THẾ GIỚI AMAZON

CON THUYỀN CỦA NOAH BÊN DƯỚI LỚP TUYẾT VÀ TÀN DƯ CỦA NÚI LỬA ARARAT

CON THUYỀN NOAH DƯỚI BĂNG TUYẾT NÚI LỬA ARARAT

Từ một cuộc khai quật hồi tháng 4.2010, một nhóm nhà thám hiểm Thiên chúa giáo Phúc âm tuyên bố họ đã phát hiện ra con thuyền của Noah bên dưới những lớp tuyết và tàn dư của núi lửa Ararat ở Thổ Nhĩ Kỳ. Thế nhưng nghi vấn được đưa ra: các nhà khảo cổ và sử học cho rằng lời tuyên bố này có mức độ nghiêm túc cũng chỉ như những tuyên bố của các nhóm khảo cổ khác từng đưa ra trước đây mà thôi.

THÀNH CỔ MAYA

PHÁT LỘ THÀNH CỔ MAYA HOÀNH TRẮNG

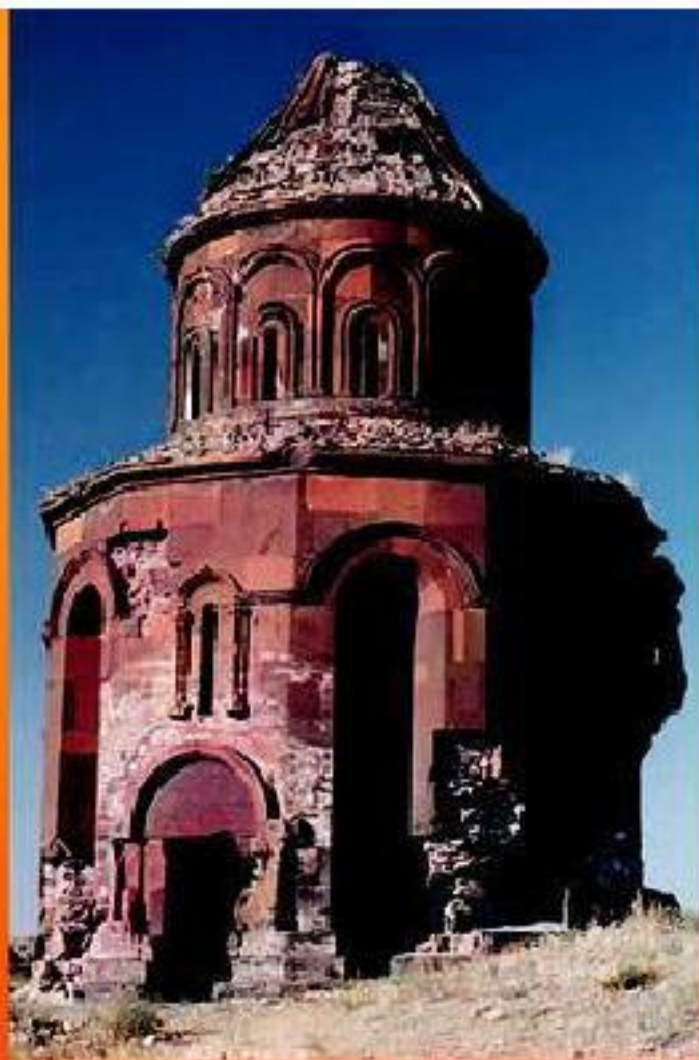
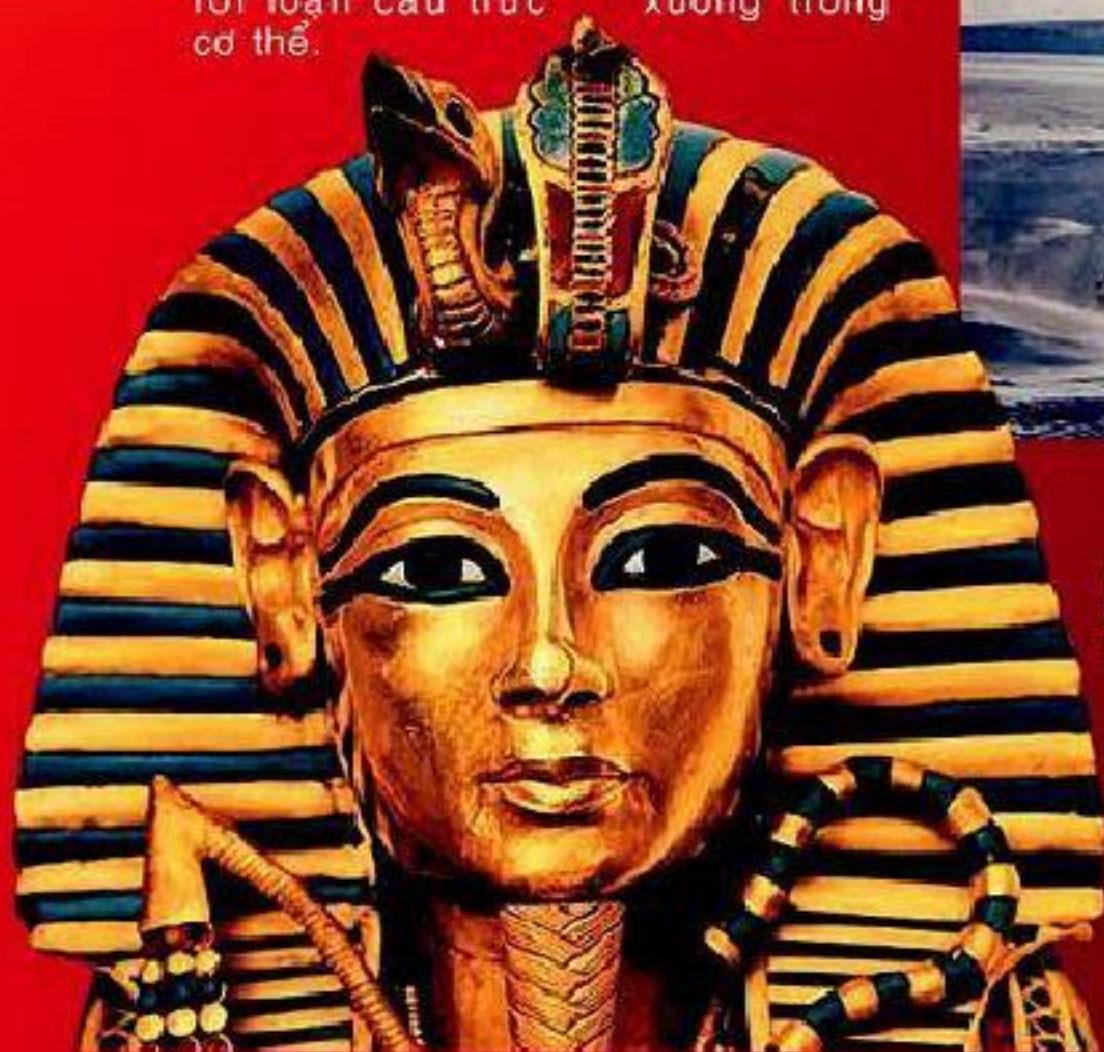
Sau khi các nhà khoa học sử dụng tia laser để giúp xây dựng thành công hình ảnh 3D về một khu vực ở Belize hồi tháng 4.2009, một công trình nghiên cứu mới được tiến hành ngay lập tức. Để rồi những kết quả công bố vào tháng 5.2010, các nhà khoa học đã chỉ ra những toà nhà, đường sá và các công trình khác của một đô thị hoành tráng của người Maya cổ.

Những tia laser đã "gạt bỏ" lớp rừng rậm nhiệt đới để làm lộ ra những hình ảnh mới về một đô thị cổ Maya lớn hơn rất nhiều so với những gì nhân loại từng hình dung.

XÁC LẬP GENE CỦA HOÀNG ĐẾ TUT

Lịch sử ghi nhận hoàng đế Tutankhamun như một quốc vương dũng mãnh và vĩ đại đã trị vì vương quốc Ai Cập cổ đại. Tuy nhiên, theo các kết quả giám định DNA công bố tháng 2.2010, cho thấy hoàng đế Tut không cường tráng như truyền thuyết mà ông luôn bị hành hạ bởi bệnh sốt rét và có rối loạn cấu trúc xương trong cơ thể.

NGÔI ĐỀN KỶ LẠ Ở PERU

Đây là ngôi đền một nghìn năm tuổi đã được phát hiện bên dưới những đụn cát bay ở vùng Tây Bắc Peru. Trong đền có chứa một hầm mộ với nhiều hài cốt của những người bị hiến tế. Phát hiện này là một bằng chứng bổ sung cho giả thuyết về Naylamp, vị thần từng sáng lập nền văn minh tiền Inca ở khu vực này vào thế kỷ thứ 8.

NGUY CƠ BIẾN MẤT CÁC CÔNG TRÌNH CỔ ĐẠI

Thành phố Ani tọa lạc tại một khu vực gần nơi tranh chấp biên giới giữa Armenia và Thổ Nhĩ Kỳ. Theo báo cáo của Quỹ Di sản toàn cầu, thành phố Ani là một trong số 12 địa điểm văn hoá thế giới đang trên bờ vực sụp đổ. Và những bức bích hoạ bị hư hại trên vòm trần Nhà thờ St. Gregory ở thành phố Ani, được các nhà khảo cổ ghi nhận, đã kể cho chúng ta nghe câu chuyện về sự quên lãng của con người đối với nền văn hoá nhân loại đang diễn ra.

TÀU TITANIC SẴN BIẾN MẤT

Đầu tháng 9.2010, trong một bức ảnh được công bố nhân kỷ niệm 25 năm ngày phát hiện xác con tàu R.M.S. Titanic, cho người xem thấy những cục gỉ sắt ở mũi thuyền cũng như bộ phận neo, dưới độ sâu gần 4.000m dưới nước biển. Bức ảnh này là một phần trong hàng loạt ảnh chụp được trong chuyến thám hiểm Titanic do một công ty tư nhân tiến hành, nhằm sử dụng những hình ảnh, sonar và video 3D thu được để tái hiện chân thực hiện trạng con tàu dưới lòng biển. Nhờ đó, các nhà khoa học có thể ước đoán tàu đã hư hỏng đến mức nào và nó còn có thể tồn tại được bao lâu với hình hài cũ trong lòng biển.

NGÔI LỀU HUYỀN THOẠI

Sau gần một thế kỷ thuyền trưởng Robert Falcon Scott người Anh thám hiểm lục địa ở cực nam trái đất, các nhà nghiên cứu đang cố gắng bảo tồn chiếc lều gỗ của ông. Khu lều gỗ dài 15m, rộng 7,6m từng là nơi trú chân của 33 người. Scott cùng những người dưới quyền đã trú trong lều này trước chuyến thám hiểm Terra Nova ở cực nam vào tháng 1.1912. Ông và bốn người khác qua đời sau đó.

Một bức ảnh chụp chiếc lều gỗ trên hồi tháng 8.2010, cho thấy khu lều này, cùng ba khu tương tự, đang đứng trước nguy cơ bị vùi vĩnh viễn trong nhiều lớp tuyết ★

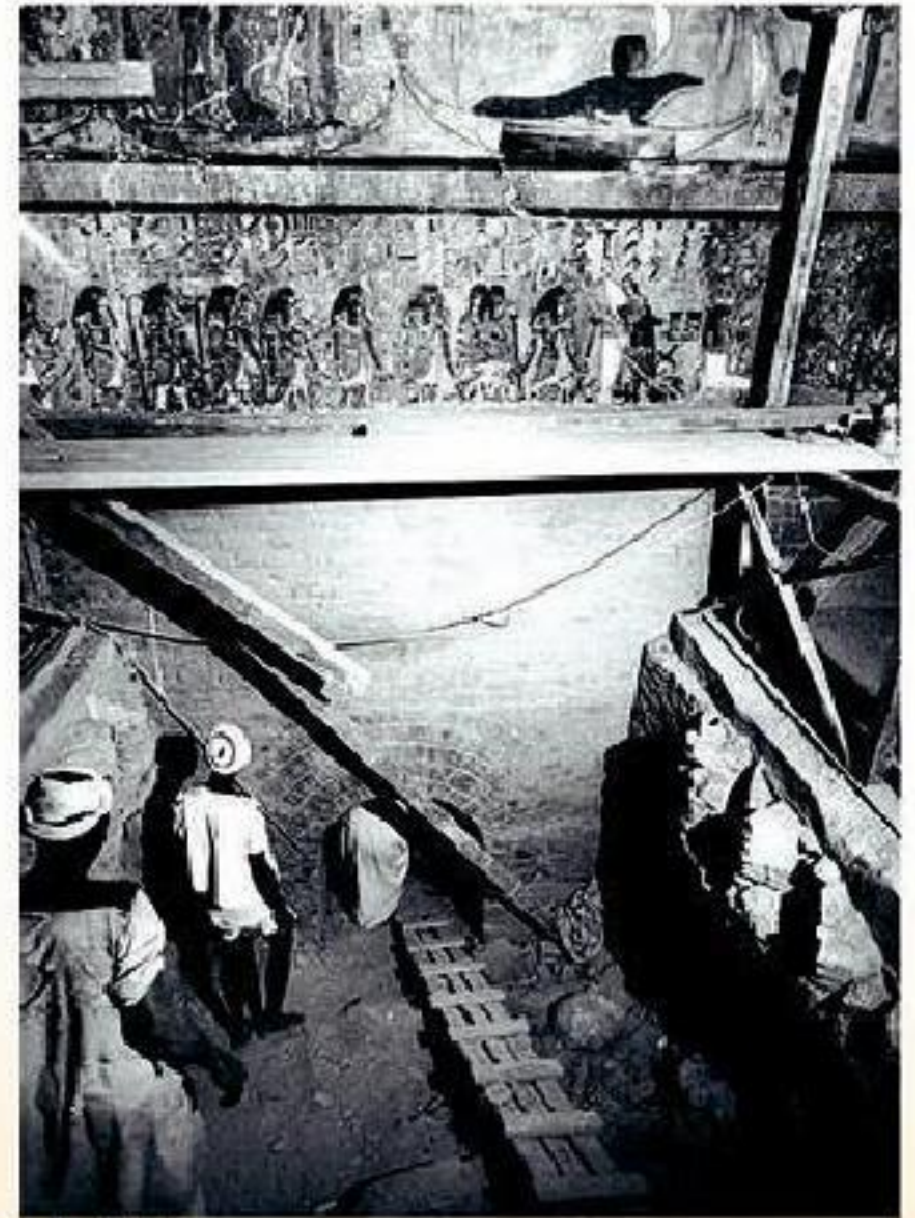
NHẬT QUANG

Bí mật đường hầm lăng vua Seti

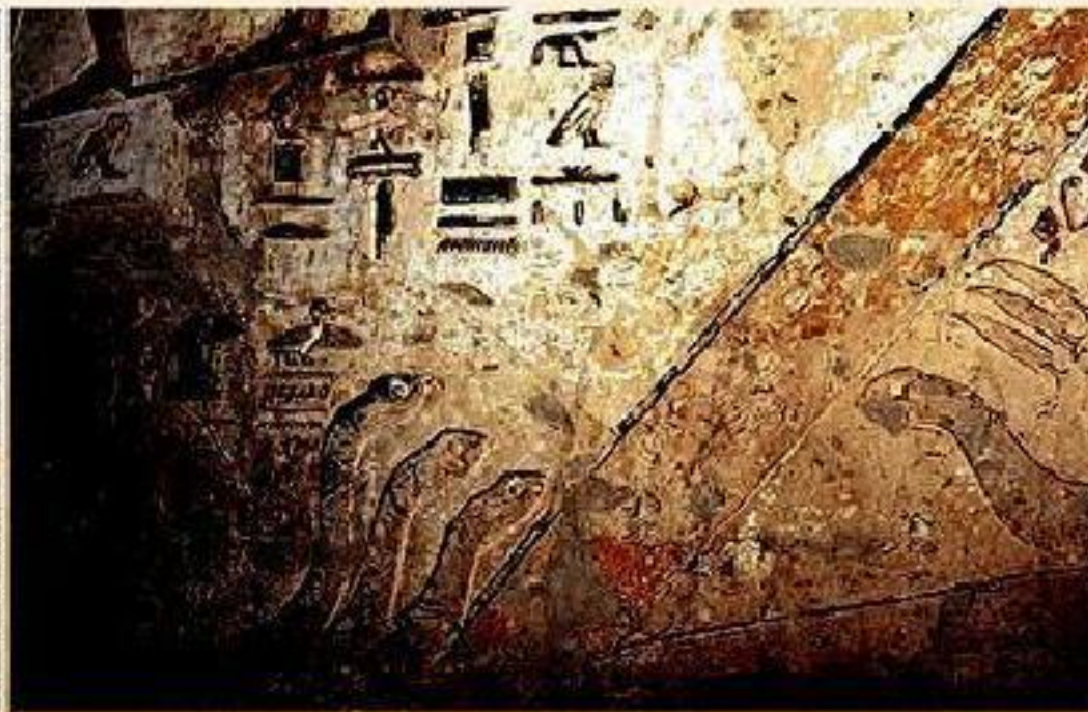
LĂNG MỘ VUA SETI ĐỆ NHẤT LỘ RA DƯỚI CÁC LỚP ĐẤT
(ẢNH MINH HOA)

BỨC ẢNH TỪ NĂM 1960
CHO THẤY NHỮNG
NGƯỜI CÔNG NHÂN
CHUI VÀO MỘT ĐƯỜNG
HẦM ĐỂ TIẾN VÀO HẦM
CHỨA MỘ VUA SETI ĐỆ
NHẤT. TRONG SUỐT
THẬP NIÊN 60 CÁC NHÀ
KHẢO CỔ CHỈ KHAI
QUẬT ĐƯỢC TỚI ĐỘ SÂU
100 M

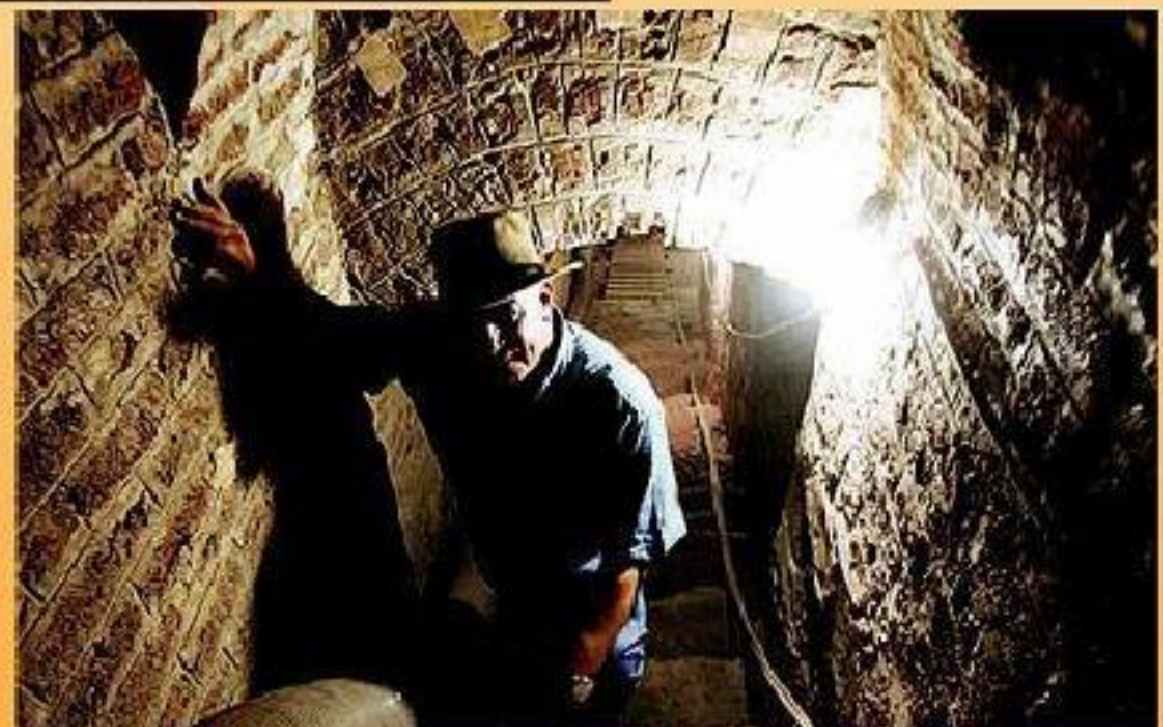
Seti đệ nhất là vị pharaoh thứ hai trong triều đại thứ 19 (tồn tại từ năm 1550- 1069 trước Công nguyên) của Ai Cập cổ đại. Lăng mộ của ông có niên đại 3.300 năm, nằm trong Thung lũng các vua ở gần thành phố Luxor. Từ thập niên 1960, các nhà khảo cổ đã phát hiện một đường hầm bí mật trong lăng mộ của Seti đệ nhất, mà nhiều người cho rằng nó có thể dẫn tới một kho báu. Tuy nhiên, theo ông Zahi Hawass- tổng thư ký Hội Cổ vật tối cao Ai Cập thì cho tới nay các nhà nghiên cứu vẫn thực sự chưa biết mục đích tồn tại của đường hầm này. Và dĩ nhiên, kho báu vẫn là một ẩn số mà họ tiếp tục tìm kiếm. Tạp chí khoa học *National Geographic* vừa cho công bố một loạt ảnh độc đáo về con đường hầm bí mật ít ai biết tới ở xứ sở Kim Tự Tháp ★

TRÊN VÁCH ĐƯỜNG HẦM BÍ MẬT Ở LĂNG MỘ SETI ĐỆ NHẤT, CÓ NHIỀU HÌNH ẢNH NHỮNG CON RẪN ĐƯỢC CHẠM KHẮC. THEO ĐỨC TIN CỦA NGƯỜI AI CẬP CỔ ĐẠI, RẪN CÓ SỨC MỆNH DẪN ĐẤT CÁC LINH HỒN TỚI THIÊN ĐƯỜNG.

NHÀ KHẢO CỔ ZAHİ HAWASS ĐỪNG TRONG CẦU THANG CỎ, ĐANG KHÁM PHÁ ĐƯỜNG HẦM XUẤT PHÁT TỪ LĂNG MỘ SETI ĐỆ NHẤT. HAWASS XÁC NHẬN RẰNG CÁC CHUYÊN GIA KHẢO CỔ CHƯA TÌM THẤY KHO BÁU NÊN CŨNG CHƯA HIỂU MỤC ĐÍCH TỒN TẠI CỦA ĐƯỜNG HẦM BÍ MẬT NÀY

NHỮNG BỨC TƯỢNG NHỎ SHABTI ĐƯỢC TÌM THẤY KHÁ NHIỀU TRONG LĂNG MỘ CỦA CÁC PHARAOKH. SHABTI ĐƯỢC CHÔN THEO TRONG MỘ ĐỂ HỒI HẠ CÁC VỊ VUA Ở THẾ GIỚI BÊN KIA

Từ năm 1960, việc đánh giá và bình chọn các đời tổng thống Mỹ được khởi đầu với cuốn sách *Presidential Power* của chuyên gia nghiên cứu chính trị Mỹ Richard Neustadt. Trong công trình này ông giải thích: "Tại nước Mỹ chúng tôi ưa thích được xếp hạng một tổng thống. Chúng tôi đánh giá ông là yếu hay mạnh". Kể từ đó, việc đánh giá các tổng thống Mỹ một cách có hệ thống đã trở thành công việc quen thuộc của các học giả Mỹ. Cùng khoảng thời gian này, nghiên cứu về lịch sử và chính trị Mỹ cũng phát triển nhanh chóng trong các đại học tại Anh.

Tuy nhiên, theo BBC đây là lần đầu tiên có một cuộc xếp hạng các đời tổng thống Mỹ do các học giả Anh thực hiện, với sự tham gia của 47 chuyên gia nghiên cứu về lịch sử và chính trị Mỹ, được Trung tâm Tổng thống Mỹ thuộc Học viện Hoa Kỳ học nằm trong hệ thống Đại học London tiến hành. Các học giả Anh được yêu cầu xếp hạng năng lực của tất cả các tổng thống Mỹ từ năm 1789 đến 2009 (ngoại trừ William Henry Harrison và James Garfield vì họ đã qua đời ngay sau khi nhậm chức không lâu) theo 5 tiêu chí: xây dựng chương trình hành động, năng lực lãnh đạo trong nước, chính sách đối ngoại, sự trong sạch của chính quyền và ý nghĩa lịch sử về di sản của họ. Các học giả chấm điểm các đời tổng thống Mỹ theo từng tiêu chí với thang điểm từ 1 (không hiệu quả) đến 10 (rất hiệu quả). Kết quả sau đó được tính trên tổng số điểm mà mỗi tổng thống nhận được để đưa ra danh sách cuối cùng.

Kết quả cho thấy, Tổng thống Franklin D Roosevelt (1933-1945) được xếp vị trí số một chung cả danh sách. Ngoài ra ông còn dẫn đầu về 3 tiêu chí là xây dựng chương trình hành động, năng lực lãnh đạo trong nước và chính sách đối ngoại. Tổng thống có công giải phóng chế độ nô lệ Abraham Lincoln (1861-1865) giữ vị trí thứ hai, đồng thời dẫn đầu tiêu chí ý nghĩa lịch sử về di sản. Vị tổng thống đầu tiên trong lịch sử Mỹ George Washington (1789-1797) đứng thứ ba và dẫn đầu về tiêu chí sự trong sạch của chính quyền. Và hầu hết tổng Mỹ trong Top 15 đều thuộc thế hệ "người xưa", chỉ có một tổng thống trong nhóm cầm quyền từ 1977 đến 2009 là Ronald Reagan (1981-1989) đứng vị trí thứ 8. Trái lại, 5 tổng thống cầm quyền giai đoạn đầu của lịch sử nước Mỹ từ 1789 đến 1825 đều xếp ở vị trí cao như George Washington và Thomas Jefferson (trong Top 5) và John Adams, James Monroe và James Madison (trong Top 15).

Dù đương kim Tổng thống Barack Obama không nằm trong danh sách xếp hạng của các học giả Anh, nhưng ước

Đây là lần đầu tiên các học giả Anh tổ chức một cuộc xếp hạng các đời tổng thống Mỹ, trong đó vị trí số một thuộc về nhà lãnh đạo gắn liền với Thế chiến 2 là Franklin D Roosevelt, còn G. Bush con "hồng hách" nằm ở nhóm cuối bảng.

TỔNG THỐNG
FRANKLIN
D. ROOSEVELT
(1933-1945)

NGUYỄN LÊ

Ai là tổng thống tốt nhất lịch sử Mỹ?

tính cho thấy ông có thể lọt vào Top 10 nếu được chấm. Ông được đánh giá cao chủ yếu vì tầm quan trọng mang tính biểu tượng của việc đây là tổng thống da màu đầu tiên tại Mỹ. Còn người tiền nhiệm của ông là George W Bush (2001-2009) đứng ở vị trí thứ 31, thuộc nhóm 10 tổng thống cuối danh sách, do những di sản tiêu cực về cuộc chiến Iraq và việc ông bị đánh giá là "hồng hách".

Trong các cuộc xếp hạng tổng thống của giới học giả Mỹ, họ thường đặt Abraham Lincoln đứng vị trí số một vì thành tựu lịch sử của ông trong cuộc nội chiến, đặc biệt là việc chấm dứt chế độ nô lệ. Họ cũng thường xếp George Washington đứng ở vị trí thứ hai vì vai trò lịch sử của ông trong việc khai lập quyền lực của tổng thống Mỹ. Tuy nhiên, cuộc bình chọn của các học giả Anh đã cho thấy quan điểm khác đến từ xứ sở sương mù. Họ chọn Franklin D Roosevelt đứng vị trí số một vì đánh giá cao những thách thức lớn mà ông phải đối mặt khi làm tổng thống trong cả thời kỳ Đại suy thoái và Chiến tranh thế giới thứ hai, cũng như sự tự tin và năng lực lãnh đạo của ông trong hai cuộc khủng hoảng lịch sử này. Ý nghĩa lịch sử của di sản chính trị mà ông để lại cho nước Mỹ cũng được đánh giá cao.

Bên cạnh đó, sự khác biệt trong đánh giá của các học giả Mỹ và Anh còn thể hiện qua cách xếp hạng một số tổng thống nổi tiếng khác. Chẳng hạn, học giả Mỹ thường xếp John F Kennedy (1961-1963) ở vị trí thứ 6, nhưng ông chỉ đứng ở vị trí thứ 15 trong cuộc xếp hạng tại Anh. Các học giả xứ sương mù tỏ ra không hài lòng với Kennedy vì khoảng trống giữa khả năng hùng biện với những thành tựu cụ thể khi ông làm tổng thống ★

TOP 3
(ẢNH LỚN):
ROOSEVELT, LINCOLN,
WASHINGTON
VÀ 5 VỊ TRÍ TIẾP THEO
(ẢNH NHỎ):
THOMAS JEFFERSON,
THEODORE ROOSEVELT,
WOODROW WILSON,
HARRY TRUMAN
VÀ RONALD REAGAN

LÊ THỜI TÂN

Gia Cát Lượng Khổng Minh

từ
chính sử
đến
tiểu thuyết

Trong giảng sử và tạp kịch Tống-Nguyên, Gia Cát Lượng trở thành nhân vật tức trí đa mưu có pháp thuật, nhuộm màu đạo sĩ thần kì. Giảng sử, bình thoại, hý khúc, kịch kịch - những thể loại nhắm tới đại chúng cũng thường thiên về tô đậm hình ảnh một vị quân sư thần mưu diệu toán, tiên phong đạo cốt, trong bất kỳ hoàn cảnh nguy nan nào cũng ung dung bình thân với cây quạt lông trên tay. Tác giả tiểu thuyết *Tam Quốc diễn nghĩa* đương nhiên cũng chú trọng khắc họa phong cách đó, thậm chí đã đẩy việc miêu tả phương diện thông minh tài trí lên đến một đỉnh cao điển phạm làm hình thành ấn tượng mà Mao Tôn Cương đã khái quát - ấn tượng về một đấng “tuyệt trí” bên cạnh một “tuyệt gian” Tào Tháo và “tuyệt nghĩa” Quan Công (Tam Quốc tam tuyệt).[1] Tuy thế ai từng đọc

kỹ *Tam Quốc Diễn Nghĩa* đều phát hiện thấy việc đó dường như cũng chưa phải là trọng tâm của tác giả tiểu thuyết và rằng ấn tượng về một vị quân sư tài trí cơ mưu cũng chỉ là kết quả của một lối đọc thông tục thích thú quan tâm theo dõi cốt truyện li kỳ mà thôi. Việc đó cũng tương tự như cách hiểu thông tục về một Lưu Bị - nhân vật được xem là hình ảnh kết tinh lý tưởng một ông vua nhân nghĩa hay hình dung phổ biến

về một Tào Tháo gian hùng đáng lên án từ đầu đến chân. Huống nữa, không thể không công nhận tác giả *Tam Quốc Diễn Nghĩa* dường như cũng đã phải trả giá ít nhiều cho việc biểu hiện cái “tuyệt trí” của nhân vật Gia Cát Lượng. Từ Hồ Thích buổi đầu thế kỉ XX cho đến Hạ Chí Thanh những năm giữa thế kỷ XX, nhiều học giả đều nhận thấy La Quán Trung trên thực tế vì để biểu hiện tài trí tuyệt vời của Khổng Minh nên vẽ hình trung biến các nhân vật đối thủ từ Chu Du, Lỗ Túc cho đến Tư Mã Ý về sau thành ra những kẻ ít nhiều ngây thơ và ngờ nghệch. Và cho dù là chính sử (từ chú giải *Tam Quốc Chí* của Bùi Tùng Linh cho đến *Tư Trị Thông Giám* của Tư Mã Quang) đã xác nhận việc hoà công nhờ gió đông trong trận Xích Bích thì việc cất nghĩa trời trở gió bằng tình tiết cầu phong của Gia Cát Lượng dấu sao vẫn gây ra ít nhiều khó chịu cho những độc giả đòi hỏi cao về nghệ thuật xử lý cốt truyện tiểu thuyết.[2]

Gia Cát Lượng như sử sách kí tải hẳn là một nhà chính trị, nhà quân sự lỗi lạc trong thời đại Tam Quốc. *Tam Quốc Chí* nhận định chung Gia Cát Lượng giỏi nhất việc trị quốc yên dân, kế đó mới là tài cầm quân, mà việc ứng phó với biến hoá trên chiến trường thì không phải là mặt mạnh của ông (“Ứng biến tướng lược phi kì sở trường” - xem *Tam Quốc Chí*, phần Gia Cát Lượng truyện thuộc Thục thư).[3] B.L.Riftin tỏ thái độ không đồng ý với tác giả bộ sử *Tam Quốc Chí* trong việc đánh giá tài năng quân sự của Gia Cát Lượng. Học giả người Nga viết trong *Sử thi lịch sử và truyền thống văn học dân gian Trung Quốc*: “Những người nghiên cứu công trình của Trần Thọ tìm thấy trong thể giới quan của ông nhiều chỗ mâu thuẫn thường thường gắn liền với những lí do có tính chất cá nhân lộ liễu. Chẳng hạn người ta biết rằng Gia Cát Lượng con trai Gia Cát Lượng khinh bỉ nói về Trần Thọ, và xem ra nhà sử gia trả thù anh ta khi viết: “Đàn

chỉ đọc sách, tiếng tăm của ông ta vượt xa những cống hiến thực tế của ông ta”. Ở trên đã nói đến sự quan tâm của Trần Thọ tới di sản của chính Gia Cát Lượng. Thọ thậm chí đã viết liệt truyện chi tiết của ông ta. Song những lời sau đây là của Trần Thọ: “Lượng không giỏi với tư cách một vị tướng và không đủ tài năng để chiến thắng kẻ thù”. Tính chất bất công của những lời đánh giá như vậy là hiển nhiên đối với các tác giả *Tân sử*, là những người dẫn những lời trích dẫn này trong *Trần Thọ liệt truyện*, nhưng nhận xét rằng những đoạn như vậy ở nhà sử gia Tam quốc không phải là nhiều”.[4]

Nhìn chung sử *Tam Quốc Chí* thiên về nhấn mạnh hoạt động quản lý quốc gia của một bậc tướng quốc hơn là quan tâm đến cuộc đời trận mạc của một vị quân sư. *Tam Quốc Chí* chép công kiến thiết, xây dựng nền hành chính của Khổng Minh ở Ba Thục khá tường tận. Sự nghiệp kinh bang tế thế của Gia Cát Lượng ở Thục Quốc (chủ yếu tại vùng Tây Xuyên lấy từ tay Lưu Chương, vùng mà Lưu Bị định đô và trở thành hậu phương của công cuộc bắc phạt sau ngày Quan Công để mất trong địa Kinh Châu) mà chính sử chép để lại ấn tượng về một Khổng Minh nhà hoạt động chính trị kết hợp một cách nhuần nhuyễn Nho gia với Pháp gia. Trong đó yếu tố pháp trị dường như có phần nổi trội hơn. Điều đó cũng dễ hiểu trong tình hình đất mới thay chủ và quốc gia cần ổn định để chuẩn bị cho cuộc viễn chinh lên phía bắc thu phục Trung nguyên, khôi phục Hán triều.

Tất cả những điều đó - tài trí siêu phàm và trị quốc hiệu quả của Gia Cát Lượng vẫn được tiếp tục biểu hiện trong tiểu thuyết *Tam Quốc Diễn Nghĩa*. Thế nhưng tác giả *Tam Quốc Diễn Nghĩa* đồng thời với việc tô đậm tài trí siêu phàm còn ra sức khắc sâu nội hàm nhân cách đạo đức cho nhân vật. Kết quả là người đọc *Tam Quốc Diễn Nghĩa* không chỉ phục tài mà còn mến đức Gia Cát Lượng. Đức trung thứ, tâm hồn kiên trinh, cuộc đời liêm chính, cung cúc tận tụy, trị thiên mệnh mà vẫn gắng gỏi chuyện đời, độ tình tế trong ứng xử các mối quan hệ nhân sinh... tất cả những nét nhân cách đó của Khổng Minh được tác giả bộ tiểu thuyết khắc họa rất nhuần nhả tạo nên một bề sâu hiếm thấy cho hình tượng thừa tướng nước Thục. Khác với lối trần thuật ngôn hành khô khan đơn điệu của chính sử, tư sự của tác giả *Tam Quốc Diễn Nghĩa* đã cho ta thấy một con người Khổng Minh sinh động khả cảm, khả ái. Nhiều tình tiết, câu chuyện mà bản thân chúng không hợp hoặc khó cho lối kể chuyện kiểu bình thoại, thuyết thư mà cũng không quan trọng lắm đối việc chép sử lại trở nên rất khả thú trong tư sự tiểu thuyết *Tam Quốc Diễn Nghĩa*. Những tình tiết, mẩu chuyện đó rất giàu sức biểu hiện. Chúng khiến cho hình tượng vị quân sư được khắc họa một cách đầy đặn và chân thực hơn. Có thể tìm thấy những tình

tiết như vậy từ trong những trần thuật của tác giả về mối quan hệ giữa Khổng Minh với Quan Công và Trương Phi - hai hiền đệ của chúa công nhưng đồng thời lại là đại tướng thuộc quyền chỉ huy của mình. Độc giả không khó phát hiện thấy thái độ bất phục tùng lúc công khai lúc ngấm ngầm, cố tình làm khó dễ của hai tướng Quan Trương đối với vị quân sư ngay từ những ngày đầu. Riêng đối Trương Phi thì từ thuở theo đại ca tam cố thảo lữ đã từng dõng dạc ném lửa đốt nhà xem *tên thôn phu quyền có chịu dây tiếp huynh trưởng hay không*. Như tướng vị quân sư trẻ tuổi dài lưng tồn tại vì chen ngang vào cái quan hệ tình cảm vườn đào kia mà suốt đời đã hững hờ mỗi kỳ thì ghen tuông vô hình đến từ cả Quan Công lẫn Trương Phi. Còn chúa công Lưu Bị trong khi đã để toàn quyền cho Khổng Minh nhưng vẫn vì mối tình thân với riêng hai người em “không sinh cùng năm nhưng thể chết cùng ngày” mà thường đem lại những khó xử cho quân sư. Như ta đọc thấy, chẳng hạn khi Quan Công để mất Kinh Châu rồi chết về tay Đông Ngô, Lưu Bị bất chấp lời khuyên của Khổng Minh đã cất quân cả nước trả thù cho em. Kết quả là toàn bộ chiến lược của thừa tướng đã bị phá sản. Lưu Bị ăn năn đã đã muộn, nhuộm bệnh lâm chung. Thủ độc màn trần thuật cảnh Lưu Bị trời trăng cùng Khổng Minh:

“(Lưu Bị đánh Đông Ngô báo thù cho Quan Công bại trận chạy về Bạch Đế thành, ốm nằm thấy Quan Trương đến báo mộng, tỉnh dậy biết mình không còn sống được bao lâu-LTT) Liễn sai sứ về Thành Đô, mời thừa tướng và bọn thương thư lệnh Lý Nghiêm đi gấp ngày đêm đến thành Bạch Đế nghe di mệnh. Khổng Minh cùng các quan đem con thứ Tiên Chủ là Lỗ Vương Lưu Vinh và Lương Vương Lưu Lý đến chầu ở cung Vĩnh An thăm bệnh, để Thái Tử Lưu Thiện ở lại coi Thành Đô.

Khổng Minh đến cung Vĩnh An, thấy Tiên Chủ bệnh đã nguy kịch, vội vàng phủ phục cạnh lòng sàng. Tiên Chủ truyền mời ngồi lên cạnh mình, đưa tay vỗ vỗ vào lưng Khổng Minh mà bảo rằng: “Trẫm từ khi có được thừa tướng, may thành được đế nghiệp. Vì nỗi trí thức thiên lậu, không nghe lời thừa tướng, tự rước lấy thảm bại. Ân hận thành bệnh, chưa biết sống chết lúc nào. Con nối nghiệp thì ngu hèn, trẫm không thể không đem đại nghiệp mà ủy thác cùng thừa tướng.” Nói đoạn, nước mắt dàn giụa. Khổng Minh cũng khóc nói: “Mong bề hạ bảo trọng long thể, để thoả lòng trông đợi của thiên hạ.” Tiên Chủ đưa mắt ngó quanh một lượt thấy có Mã Tắc em của Mã Lương đang đứng gần cạnh, bèn truyền cho tam lữ. Mã Tắc lui ra. Tiên Chủ bảo cùng Khổng Minh rằng: “Thừa Tướng coi tài Mã Tắc ra sao?” Khổng Minh đáp: “Người này cũng là anh tài thời nay.” Tiên Chủ bảo: “Không phải, trẫm xem người này nói nhiều mà làm thì không được như lời, không nên dùng vào việc lớn. Thừa tướng phải xét cho kỹ.” Dặn dò xong, truyền gọi các quan lên diện, lấy giấy bút thảo xong di chiếu đưa cho Khổng Minh mà than rằng: “Trẫm không học hành sách vở được gì, chỉ biết đại khái mà thôi. Thánh nhân có câu “Con chim sắp chết, tiếng kêu ai oán; người ta sắp chết, lời nói khôn ngoan.” Trẫm vốn những mong cùng các khanh diệt giặc Tào chung phò nhà Hán. Không may nửa đường chia biệt. Vậy phiền Thừa Tướng cầm chiếu này trao cho Thái Tử Thiện, bảo nó chớ xem đó là lời nói thương. Phàm mọi việc còn mong thừa tướng dạy bảo thêm cho nó!” Khổng Minh cùng các quan khóc lay dưới đất: “Xin bề hạ tính dưỡng long thể, chúng thần nguyện đem hết sức trâu ngựa để báo đền ơn tri ngộ!” Tiên Chủ sai nội thị đưa Khổng Minh dậy, một tay gạt lệ, một tay cầm lấy tay Khổng Minh mà rằng: “Trẫm chết đến nơi rồi, còn lời tâm phúc ngỏ cùng Thừa Tướng đây.” Khổng Minh nói: “Bề hạ thánh du điều gì?” Tiên Chủ khóc nói: “Tài Thừa Tướng gấp mười Tào Phi, tất có thể an bang định quốc, hoàn thành nghiệp lớn. Con trẫm nếu phò trợ được thì làm, nhược bằng nó bất tài thì tiên sinh tự làm chủ nhân của Thành Đô vậy.” [5] Khổng Minh vừa nghe, tay chân rụng rời, mồ hôi đổ khắp mình, khóc lay dưới đất: “Thần đâu dám không hết sức càn lực, dốc niềm trung trinh cho đến chết mới thôi!” Dứt lời, rập đầu xuống đất đến chảy máu. Tiên Chủ bảo Khổng Minh ngồi lại lên giường, gọi Lỗ Vương Lưu Vinh, Lương Vương Lưu Lý đến trước mặt, dặn rằng: “Chúng may

phải nhớ lời trẫm: sau khi trẫm mất rồi, ba anh em may phải coi Thừa Tướng như cha, không được khinh nhờn.” Nói đoạn, sai hai con cùng lay Khổng Minh. Hai Vương bái lay xong, Khổng Minh nói: “Thần dù gan óc lầy đất cũng không báo đáp được ơn tri ngộ này.” Tiên Chủ bảo các quan: “Trẫm đã giao con côi cho Thừa Tướng, bảo chúng coi Thừa Tướng như cha. Các khanh cũng chớ coi thường mà phụ lòng trông đợi của trẫm.” Lại dặn Triệu Vân: “Trẫm với khanh cùng nhau tử thuở gian nan, hoạn nạn vui buồn có nhau cho đến giờ, không ngờ chia biệt ở đây. Khanh nghĩ đến tình cố cựu mà sớm hôm trông nom con trẫm, chớ phụ lời trẫm!” Triệu Vân khóc lay nói: “Thần há dám không hết sức khuyến mã.” Tiên Chủ lại bảo với các quan: “Bá quan các khanh, trẫm không thể dặn dò từng người một, chỉ mong mỗi người ai cũng bảo trọng!” Dứt lời vua băng, thọ 63 tuổi. Bấy giờ là ngày 24 tháng Tư, mùa hạ, năm Chương Võ thứ ba (công lịch 222 - LTT).” [6]

Ngay cả với những độc giả quen nét đọc cho biết cốt truyện cũng không thể không thẩm phục tài tư sự quán xuyến diễn biến toàn sách của tác giả *Tam Quốc Diễn Nghĩa*. Chỉ tiết Mã Tắc trong đoạn trên xem ra có vẻ hơi lạc lõng thế nhưng chỉ khi ta đọc đến hồi 95 kể chuyện Khổng Minh mắc sai lầm dùng Mã Tắc ở trận Nhai Đình thì mới bộc lộ tính đích đáng của nó. Tác giả *Tam Quốc Diễn Nghĩa* đã tô đậm đoạn “Tiên Chủ lâm chung phó thác con côi” thành một màn tự sự giàu sức biểu cảm. Trần thuật của tác giả cho thấy so với đoạn kí tài thuật kể sơ lược trong *Tam Quốc Chí* kịch tính của màn chuyện này được nâng cao lên rất nhiều. Khổng Minh dường như đã trở thành nhân vật chính của màn chuyện. Lưu Bị lâm chung ngoái đi ngoảnh lại cũng chỉ trực tiếp trời trăng dặn dò có mấy người. Không kể hai người con (đáng lẽ phải có con trưởng Lưu Thiện) thì chỉ có nói chuyện cùng Khổng Minh rồi Triệu Vân. Thái tử kế vị ngày nay chính là cháu A Đẩu mà Triệu Vân bọc trước ngực tả xung hữu đột phá trùng vây quân Tào cứu ra năm xưa. Khi đó Lưu Bị quảng con xuống đất, nói “Vi mày, suốt nửa ta mất một viên đại tướng” (hồi 42) thì giờ đây giao con cho Thừa Tướng, Lưu Bị còn dặn dò thêm Triệu Vân nữa. Lưu Bị năm xưa quảng con mà khiến cho Triệu Vân “dù gan óc lầy đất cũng không đủ báo đáp” thì giờ đây trao con lại “khiến cho Thừa Tướng nguyện “độc lòng trung trinh đến chết mới thôi”. Đằng sau câu chuyện tình vua tôi, nghĩa quân thần cảm động lòng người, đằng sau sự thú vị của tình tiết được trình bày hết sức chọn lọc, một độc giả tinh tường sẽ còn đọc thấy biết bao ý vị nhân sinh và dư ba trong tâm tư. Chính điều đó làm nên chiều sâu nội tâm, đường nét nhân cách cho các hình tượng nhân vật, gợi lên sự sâu thẳm của cuộc đời nhân thế. Lưu Bị vì sao mà trời cùng Khổng Minh “Con trẫm nếu phò trợ được thì làm, nhược bằng nó bất tài thì khanh tự làm chủ nhân của Thành Đô vậy (Chúng tôi nhấn mạnh bằng in nghiêng- LTT)? Còn Khổng Minh vì sao mà vừa nghe mấy lời đó đã “tay chân rụng rời, mồ hôi đổ khắp mình, khóc lay” “rập đầu đến chảy máu”? Mĩ nhân đẹp cho người yêu mình, kẻ sĩ chết cho người tri kỉ. Thuật hoài, ngôn chí suy cho cùng cũng chỉ là bút mực lời chữ. Muốn tỏ được lòng trung trinh, lập trường kiên định nhiều lúc phải máu nhuộm cờ đào, gan óc lầy đất, gột thân da ngựa mới thoả nguyện cam lòng.

Thế giới nhân vật *Tam Quốc* là thế giới của gồm cả những minh quân hiền tướng năng thần lẫn hồn quân bạo chúa nịnh thần tặc tử cho chí vô số những anh tài trên các phương diện chính trị ngoại giao quân sự. Trong đó hàng mưu sĩ thuyết khách sớm Sở tới Tần - một đặc sắc của thời đại được mô tả khá sinh động. Có sự gia liên hệ đến tình trạng tự do lưu thông nguồn nhân lực trong một số khu vực trên thế giới ngày nay. Người ta cũng chú ý đến ngoài thường lệ chúa chọn bề tôi còn có hiện tượng anh tài chọn mình chủ trong *Tam Quốc*. Ai cũng thấy Trần Cung chọn thờ Lã Bố là sai, nhưng cũng có người tiếc Khổng Minh không theo phò Tào Tháo. Có thể vào thừa tam cố thảo lữ, Lương chưa thấu được cái tài diễn điều nhân của Bì nhưng cái sáng suốt của kẻ “nắm được xu thế của lịch sử” chắc đã khiến cho kẻ sĩ này ngán ngại khi rời Ngọa Long Cương. Thế nhưng nếu Khổng Minh không ra khỏi lều tranh

thì Tam Quốc ai biết rõng ngoạ Nam Dương? Vậy mà ở đời nhiều khi chỉ vì nặng một lời nguyện, một lời thề gửi dinh ninh của đồng chí mà cam lòng dấn thân làm đấng bậc giữa đời. Dù có khi biết sức không trù nù nổi cuộc cờ tranh bạc hoặc biết rõ oan khốc lằng lộn sẽ đổ xuống giữa đầu. Nhưng bù lại họ đã có thể nhắm được mắt xuôi được tay, tâm hồn chính nhân an nhiên cùng cây cỏ. Khổng Minh chắc chắn là một người như thế.

Tác giả *Tam Quốc chí* diễn nghĩa tìm cách nhấn mạnh màu sắc nho gia và ý vị bi kịch trong hình tượng Khổng Minh. Quả đúng như nhận xét tinh tường của Hạ Chí Thanh: "Việc Khổng Minh nhận gánh vác cái trách nhiệm giúp rập Lưu Bị - người được xem là thừa kế hợp pháp chính thống dòng dõi nhà Hán phục hưng Hán triều tỏ rõ lập trường nho gia của ông" (*Trung Quốc cổ điển tiểu thuyết sử luận*, Giang Tây nhân dân xuất bản xã, tr.56). Vốn định tiêu dao ngày tháng giữa sơn lâm, Khổng Minh từng phát tay áo bỏ đi khi Từ Thứ muốn giới thiệu ông ra giúp đời (hồi 36). Vậy mà cảm cái đức ân cần, ơn tri ngộ và tấm lòng thành khẩn của Hoàng thúc, Khổng Minh cuối cùng đã giả từ lều tranh Nam Dương. Có tránh đường nhập thế phần lớn vì bản thân ông biết trước khó lòng xoay chuyển mệnh trời, mà rốt cuộc đành dấn thân cho sự nghiệp - ấy là phong độ của một kẻ sĩ biết rõ không thể làm mà gắng gỏi làm, cù cùn tận tụy tử nhi hậu dĩ - một lòng tận tụy cho sự nghiệp đến chết mới thôi. Không biết cho đến tận lúc quấy lại gánh nặng non sông Thục Hán mà tiên chúa phó lại rồi trút hơi thở cuối cùng giữa đường hành quân thu phục Trung Nguyên, Khổng Minh có biết câu mà người bạn thời ẩn dật Nam Dương Tư Mã Huy nói khi Lưu Bị tìm đến Ngoạ Long Cương năm xưa - "Khổng Minh tuy gặp chủ, nhưng không gặp thời, tiếc thay!"[7] hay không? Thành thử, đọc hết bộ *Tam Quốc Diễn Nghĩa* độc giả phục tài thần mưu diệu toán của quân sư quân Thục quốc một phần mà càng cảm bội phần đức trung thứ, chí công vô tư, tinh thần hy sinh, xử thế nghĩa dũng, cuộc đời thanh bạch liêm khiết của vị thừa tướng Thục Hán. Đỗ Phủ dường như cũng chung phần cảm nghĩ khi viết câu bất hủ "Xuất sư vị tiếp thân tiên tử, Trưởng anh hùng lệ mãn khâm" (Sư nghiệp chưa thành quân sư đã sớm mất, Mãi khiến bậc anh hùng tiếc thương lệ đầm ướt áo).[8]

Cùng với võ tướng Triệu Tử Long, quân sư Gia Cát Lượng là một nhân vật có lẽ giành được cảm tình trọn vẹn nhất của cả tác giả lẫn độc giả. Chúng ta thậm chí có quyền nghĩ tới việc cho đây là cặp nhân vật lý tưởng trong bộ tiểu thuyết trường thiên này.[9] ★

Tài liệu tham khảo:

1. Trần Thọ, *Tam Quốc chí* (Bùi Tùng Linh chú), Trung Hoa thư cục, 1959.
2. La Quán Trung, *Tam Quốc diễn nghĩa* (thượng, hạ quyển), Nhân dân xuất bản xã, 2004.
3. La Quán Trung, *Tam Quốc diễn nghĩa* (ba tập), Phan Kế Bính dịch, Bùi Kỳ-Lê Huy Tiểu hiệu đính, Nxb. Văn Học, 2004.
4. La Quán Trung, *Tam Quốc chí diễn nghĩa* (2 tập), lời bình Mao Tôn Cương, dịch thuật Từ Vi Lang, Nxb. Văn hoá Thông tin, 2006.
5. La Quán Trung, *Tam Quốc chí diễn nghĩa* (hai tập), lời bình Mao Tôn Cương, dịch thuật Mộng Bình Sơn, Nxb. Văn hoá Thông tin, 2006.
6. *Sử Ký của Tư Mã Thiên*, Giản Chí & Nguyễn Hiến Lê giới thiệu, trích dịch và chú thích, Lá Bối in lần thứ nhất 1970, Saigon-Vietnam.
7. Claudine Salmon biên soạn, *Tiểu thuyết truyền thống Trung Quốc tại Á châu*, Trần Hải Yến dịch, Nxb. KHXH, 2004.
8. B.L.Riffin, *Sử thi lịch sử và truyền thống văn học dân gian Trung Quốc*, Phan Ngọc dịch từ nguyên bản tiếng Nga, Nxb. Thuận Hoá- Trung tâm văn hoá ngôn ngữ Đông Tây.
9. Lỗ Tấn, *Trung Quốc tiểu thuyết sử lược*, Bách Hoa văn nghệ xuất bản xã, bản in năm 2002.
10. *Trung Quốc văn học thất luận - Seven Topics on Chinese Literature*, Quảng Tây Sư phạm Đại học Xuất bản xã (Guangxi Normal Univ. Press).
11. Lưu Sóc, *Tiểu thuyết khảo tín biến*, Thượng Hải cổ tịch xuất bản xã, 1997.
12. Chu Nhất Huyền, *Tam Quốc diễn nghĩa tư liệu hội biên*, Bách hoa văn nghệ xuất bản xã, bản in 1983.
13. Trịnh Chấn Đạc, *Văn học đại cương- Literature compendium*, Trung Hoa thư cục xuất bản lần đầu 1926, Quảng Tây sư phạm đại học xuất bản xã

tái bản, 2003.

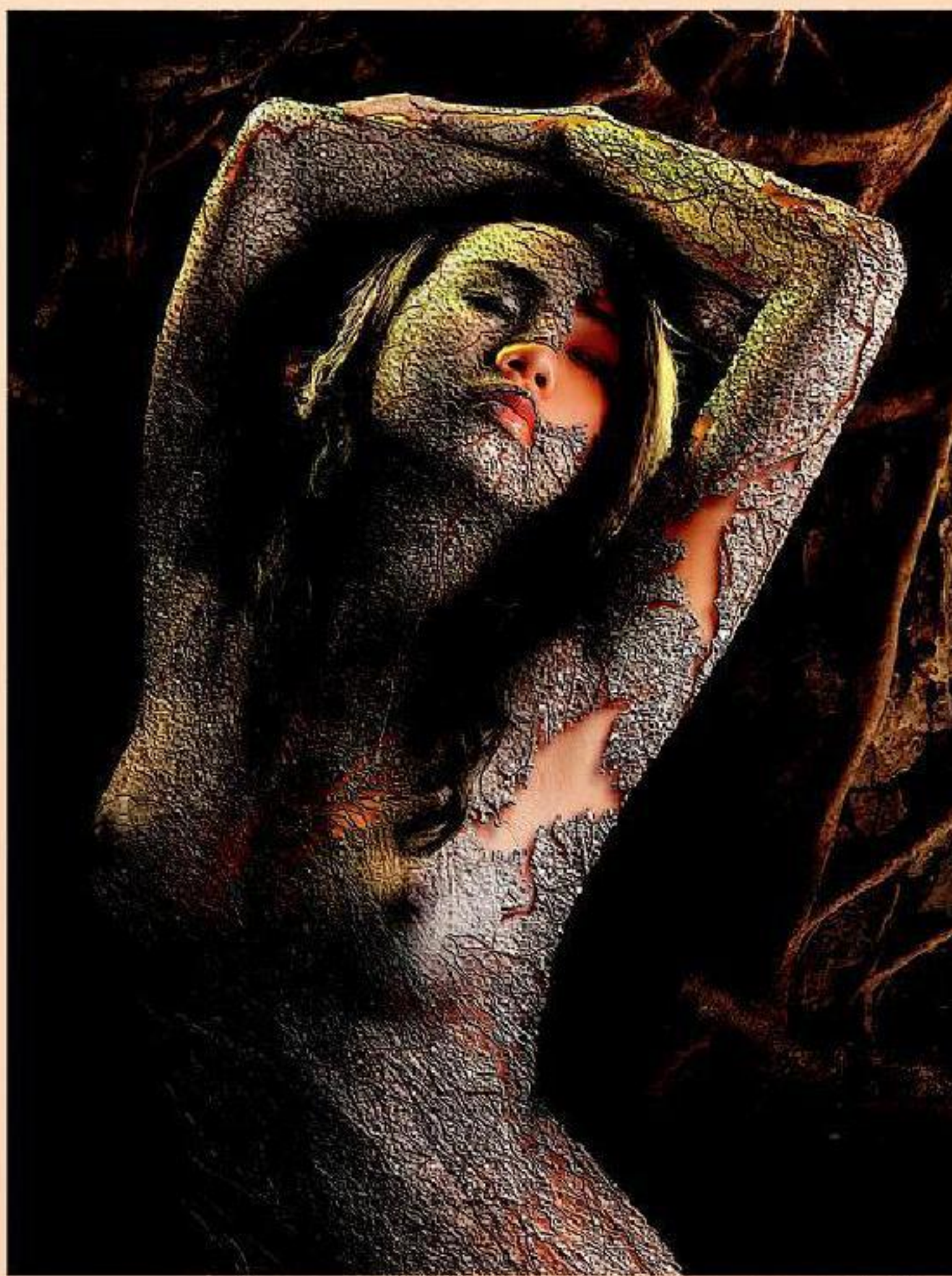
14. Hayden White, *Hậu hiện đại lịch sử tự sự học*, Trần Vĩnh Quốc-Trương Văn Quyền dịch, Trung Quốc xã hội khoa học xuất bản xã xuất bản, bản in năm 2003.
15. Chu Nhất Huyền, *Minh Thanh tiểu thuyết tư liệu tuyển biên*, Tế Lỗ thư xã, bản in 1990.
16. Hoàng Sương-Hứa Kiến Bình, *Nhị thập thế kỷ Trung Quốc cổ đại văn học nghiên cứu sử - Tiểu thuyết quyển*, Đông Phương xuất bản trung tâm, 2006.
17. Andrew H. Plaks, *Trung Quốc tự sự học*, Bắc Kinh đại học xuất bản xã, bản in 1996.
18. Tôn Khải Đệ, *Tam Quốc chí bình thoại dữ Tam Quốc chí thông tục diễn nghĩa*, Văn Sử, quyển 1, 2 kì, 6/1934.
19. *Hồ Thích cổ điển văn học nghiên cứu luận tập*, Thượng Hải cổ tịch xuất bản xã, bản in 1998.
20. Trịnh Phúc Điền, Khả Vĩnh Quyết, Dương Hiệu Xuân, *Tướng soái cổ đại Trung Hoa*, tập 1, Nxb. Lao động, 2006.
21. *Minh Thanh tiểu thuyết nghiên cứu*, Kỳ 1, năm 2000.
22. Hạ Chí Thanh, *Trung Quốc tiểu thuyết sử luận* (Hồ Ích Dân, Thạch Hiểu Lâm, Đơn Khôn Cẩm dịch từ bản tiếng Anh *The Classic Chinese Novel*), Giang Tây nhân dân xuất bản xã, bản in 2001.
23. Chúc Tử Hiệp, *Tam Quốc nhân vật tân luận*, Thượng Hải, Quốc tế văn hóa phục vụ xã, 1948
24. Lỗ Tư Miển, *Tam Quốc diễn nghĩa nghiên cứu luận văn luận tập*, Bắc Kinh, Tác gia xuất bản xã, 1957.

Chú thích:

- [1] Lời Mao Tôn Cương: "Ngô dĩ vi Tam Quốc hữu tam kì, khả xưng tam tuyệt: Gia Cát Khổng Minh nhất tuyệt dã, Quan Vân Trường nhất tuyệt dã, Tào Tháo diệc nhất tuyệt dã" - *Độc Tam Quốc Chí Pháp*.
- [2] Cách nói *Tam Quốc diễn nghĩa* là một tập bình thư suy cho cùng cũng chỉ là một lối so sánh mà thôi. Những mưu mẹo trong bộ tiểu thuyết không phải là những khuôn mẫu luôn luôn đúng. Việc trình bày nó cũng không phải là kín kẽ hoàn toàn. Một độc giả đã từng đọc nhiều tiểu thuyết trinh thám hay truyện tình báo phương Tây chắc chắn sẽ bất mãn ít nhiều khi đọc *Tam Quốc Diễn Nghĩa*.
- [3] Nguyên văn cả đoạn: "Khả vị thức tri chi lương tài. Quân, Tiêu chi á bí hĩ. Nhiên liên niên động chúng, vị năng thành công, cái ứng biến tướng lược, phi kì sở trường!"
- [4] B.L.Riffin, *Sử thi lịch sử và truyền thống văn học dân gian Trung Quốc* (Bản dịch Phan Ngọc, Nxb. Thuận Hoá- Trung tâm văn hoá ngôn ngữ Đông Tây).
- [5] *Tam Quốc Diễn Nghĩa* lấy nguyên đoạn lời Lưu Bị từ Gia Cát Lượng truyện- *Thục Thư- Tam Quốc Chí*, chỉ thay đổi mấy chữ cuối cùng "Nhược kì bất tài, quân khả tự thủ" (Nếu con ta bất tài, khanh có thể tự mình tự làm chủ lấy) thành "Nhược kì bất tài, quân khả tự vi Thành Đô chi chủ". Hàm ý dĩ từ chỗ mơ hồ (tự thủ- thay thế mà làm hoặc nói làm thay) chuyển sang rõ ràng xác định (tự là chủ nhân của kinh đô). Chả trách Khổng Minh nghe xong "tay chân rụng rời, mồ hôi đổ khắp mình, khóc lạy dưới đất", đáp lời xong còn "rập đầu xuống đất đến chảy máu" (chúng tôi nhân mạnh bằng in đậm- LTT). Xin nhớ là trong *Gia Cát Lượng truyện (Tam Quốc Chí)* không có các chi tiết đó! Mọi biết hàm súc trong văn đầu phải là số chữ, số lời. Và cái sự thực, ý vị nhân sinh mà tiểu thuyết diễn tả đâu phải là thứ mà kí tài lịch sử (chỉ/ thủ/lược) phản ánh được!
- [6] *Tam Quốc Diễn Nghĩa*, Nhân dân văn học xuất bản xã, bản in lần thứ 13, 2004, hồi 85, quyển hạ, tr.697.
- [7] Nguyên văn: "Ngoạ Long tuy đắc kì chủ, bất đắc kì thời, tiếc tai!". Xem *Tam Quốc Diễn Nghĩa*, Nhân dân văn học xuất bản xã, bản in lần thứ 13, 2004, hồi 63, quyển thượng, tr.310.
- [8] Đỗ Phủ viết Thục tướng (Thừa tướng nhà Thục) vịnh Khổng Minh:
Tam cổ tán phiến thiên hạ kế,
Lương triều khai tế lão thần tâm.
Xuất sư vị tiếp thân tiên tử,
Trưởng anh hùng lệ mãn khâm
Tạm diễn nghĩa:
Ba lần đến thảo luận với hội kế sách bình thiên hạ,
Hai triều sáng nghiệp tấm lòng của lão thần.
Sư nghiệp chưa thành quân sư đã sớm mất,
Mãi khiến bậc anh hùng tiếc thương lệ đầm ướt áo.
- [9] Triệu Vân trên thực tế đã trở thành tùy tướng của Khổng Minh. Khổng Minh trước sau giữ một mối cảm tình nồng hậu đối viên tướng này. Trần thuật của tiểu thuyết cũng cho ta thấy Tử Long đáng gọi văn võ song toàn kiêm gồm trí dũng. Triệu cũng là một danh tướng đã để cho "nhân gian được thấy đầu bạc", khác với phần đa những chiến tướng đã kết liễu đời mình ngoài cửa trận. Trần thuật về Triệu Vân và Gia Cát Lượng có thể nói dường như không có yếu tố gọi là "phùng dụ ngầm".

KHÁM PHÁ VĂN HOÁ & KHOA HỌC

Cây cối, đất nước
và con người làm nên sự sống.
Hiển nhiên là như thế.
Thấp thoáng qua ống kính
nhà nhiếp ảnh
Dương Quốc Định
với *Chất liệu sống 2*
(huy chương vàng FIAP 2005) sự
sống còn được vun bồi,
tiếp nối bởi những huyền thoại
và nỗi khát khao vô bờ!
Nói cách khác,
đây cũng là những chất liệu
làm nên cuộc sống.
Hôm qua, hôm nay
và mãi mãi về sau,
sự sống luôn cần những
hoà quện- kết hợp hoàn ca.
Khởi đi từ đất và nước,
con người cũng thăng hoa
và kết thúc từ đất và nước.
Đời sống giản dị
nhưng biến ảo muôn đời
là thế!
Đồng hành cùng bạn đọc
Đường Thời, *Chất liệu sống 2*
xin trân trọng
được là trang mở đầu
chuyên mục
Khám phá Văn hoá & khoa học
kỳ này ★

CHẤT LIỆU SỐNG 2- ẢNH: DƯƠNG QUỐC ĐỊNH

THANH HÙNG

Tây
Nguyên
huyện
bị

Quốc lộ 25

con đường ra biển ngắn nhất của Tây Nguyên

CÁI CÀ LÙI RANH GIỚI GIỮA PHÚ YÊN
VỚI GIA LAI TRÊN QL25

TRUY KÍCH TRÊN ĐƯỜNG SỐ 7

Quốc lộ 25 đi qua địa phận 2 tỉnh Gia Lai và Phú Yên có chiều dài 182 km, được xây dựng vào những năm đầu của thế kỷ 20 với tiêu chuẩn đường cấp thấp. Đây là một trong những tuyến đường được xây dựng từ thời Pháp thuộc, phục vụ mục tiêu khai thác nông-lâm thổ sản của thực dân Pháp tại các tỉnh Tây Nguyên đưa về đồng bằng Nam Trung Bộ để xuất đi các nước qua hệ thống cảng biển miền Trung. Tuyến đường này còn phục vụ nhiệm vụ chính trị, quân sự với mưu toan mua chuộc người Thượng ở cao nguyên, biến cao nguyên thành vùng đất có vị thế quan trọng trong tầm nhìn toàn vùng Đông Dương của thực dân Pháp.

Cuối những năm 60 của thế kỷ trước, Mỹ đã cải tạo lại tuyến đường này, láng nhựa một số đoạn để phục vụ chiến tranh xâm lược Việt Nam. Những ngày tháng 4 năm 1975, Quốc lộ 25 lại là nhân chứng cho cuộc tháo chạy của quân đội Sài Gòn từ Tây Nguyên xuống cơ cụm ở đồng bằng.

Sau khi Buôn Ma Thuột thất thủ, Tổng

Có nhiều con đường đi từ các tỉnh Nam Trung bộ lên Tây Nguyên nhưng đi theo Quốc lộ 25 từ Phú Yên lên Gia Lai là con đường ngắn nhất. Những con đường sẽ mang đến cho bạn cảm giác thú vị khi chuyển từ đồng bằng qua vùng đất bán sơn địa, rồi cao nguyên bao la hùng vĩ. Nhưng Quốc lộ 25 vẫn là con đường mang lại cho bạn nhiều thi vị nhất, bởi nó men theo sông Ba, con sông dài và rộng nhất miền Trung. Nhiều người có cùng cảm nhận như vậy khi lần đầu đi qua Quốc lộ 25 từ Tuy Hoà, Phú Yên đến Gia Lai để tiếp tục hành trình khám phá Tây Nguyên. Nhưng bằng đi một thời gian khá dài, con đường như chưa được đánh thức, cho dù tiềm năng nhiều mặt của nó là hết sức to lớn.

thống Nguyễn Văn Thiệu, Đại tướng Cao Văn Viên, Thiếu tướng Phạm Văn Phú - Tư lệnh quân đoàn 2 ra lệnh cho sư đoàn 23, các đơn vị biệt động quân và không quân tái chiếm Buôn Ma Thuột. Ngày 12.3.1975, tướng Phú ra lệnh sư đoàn 23

sử dụng trung đoàn 44 đổ quân xuống Phước An để phản kích phía đông. Đây là sư đoàn thiện chiến nhất của quân đội Sài Gòn trên chiến trường Tây Nguyên. Nhưng chúng bất ngờ bị ta tấn công tiêu diệt, nên ngày 14.3.1975, Tổng thống Nguyễn Văn Thiệu bay ra Nha Trang để nghe Thiếu tướng Phạm Văn Phú báo cáo tình hình chiến sự của quân đoàn 2, đồng thời yêu cầu Sài Gòn nếu muốn giữ Tây Nguyên phải tăng viện. Tổng thống Nguyễn Văn Thiệu nói: "Chúng ta đang bị tấn công khắp nơi, chứ không phải chỉ quân đoàn 2, địch đánh mạnh hơn những năm 1968-1972, chúng ta không thể giữ nổi cao nguyên nữa. Tôi ra lệnh rút về giữ vùng duyên hải Trung phần" (Tài liệu của bộ tổng tham mưu quân đội Sài Gòn). Chiều 17.3.1975, bộ

QL25 Ở ĐIỂM ĐẦU ĐỊA PHẬN PHÚ YÊN

phận đi đầu của đoàn quân rút lui đã đến Củng Sơn, thuộc huyện Sơn Hoà tỉnh Phú Yên ngày nay. Hành trình của chúng là theo đường số 7 (tức Quốc lộ 25) đến tây Củng Sơn, rồi theo đường mòn xuống Hòn Một để về Thanh Hải, dừng lại chờ bắc cầu phao vượt sông Ba qua đường số 5. Ngày 17.3.1975, địch bắc cầu phao vượt sông Ba đoạn từ ngã ba sông Nhau và sông Ba. Ngày 18.3.1975, địch lần lượt qua cầu phao về cơ cụm khu vực Hòn Kén- Sơn Thành. Nhưng từ 19 giờ ngày 19.3.1975 đến 11 giờ ngày 25.3.1975, lực lượng vũ trang địa phương Phú Yên đã chặn đánh một lực lượng lớn quân rút lui từ Tây Nguyên và đại bộ phận quân địch đóng ở Phú Yên tiếp viện. Quân địch bị quân và dân Phú Yên chặn đánh trên đường số 5 là một lực lượng lớn có tổ chức chỉ huy, không phải là tàn quân bỏ chạy từ Tây Nguyên xuống như một số tài liệu đã ghi chép.

QUỐC LỘ 25 RA BIỂN HÔM NAY...

Điểm đầu của Quốc lộ (QL) 25 giao với QL1A thuộc địa phận TP.Tuy Hoà, tỉnh Phú Yên và điểm cuối giao với QL14 tại Km 567+ 800, thuộc huyện Chư Sê, tỉnh Gia Lai. Đây là trục quốc lộ thứ 2 trong vùng nối liền 2 trục xuyên quốc gia là QL1A và QL14, đồng thời cũng là một trong hai đường ngắn nhất nối Tây Nguyên tới các tỉnh duyên hải Nam Trung bộ.

Sau ngày miền Nam hoàn toàn giải phóng, QL25 được nhà nước đầu tư xây dựng theo tiêu chuẩn đường cấp V miền núi, là cấp đường thấp nhất trong hệ thống đường bộ Việt Nam hiện nay. Nhưng suốt một thời gian dài, tuyến đường này gần như bị lãng quên, không được đầu tư nâng cấp, cải tạo. Hàng loạt xe vận tải nặng chở gỗ, khoáng sản từ Tây Nguyên xuống, hàng hoá từ Phú Yên lên cây xối con đường vốn đã xuống cấp lại càng hư hỏng nghiêm trọng. Có những đoạn, mặt đường chỉ còn 3-3,5m,

CTY TNHH SX-TM
KY NGUYEN XANH
Sống Tạo cho Cuộc Sống

Cong việc bận rộn hàng ngày **VĂN** thường xuyên tiếp xúc với khói bụi và không khí ô nhiễm, nhưng **VĂN** vẫn tự tin mình có làn da trắng hồng và khỏe mạnh.
Đặt mí với các bạn nhé! **VĂN** dùng sản phẩm của **CTY KY NGUYEN XANH** đặc biệt là sữa tắm sữa rửa mặt.

ĐC : 247/80 F9 LẠC LONG QUÂN P.3 Q.11 TP.HCM
TEL : 08.62.641.430 - FAX: 08. 62.642.465

nhựa đường bị bong ra cùng hàng ngàn ổ gà, ổ trâu. 34 cây cầu trên toàn tuyến cũng bị xuống cấp và quá tải trọng với nhiều phương tiện vận tải hiện đại.

Xác định vị thế quan trọng của tuyến đường, Tổng cục Đường bộ Việt Nam đã xây dựng và làm chủ đầu tư dự án cải tạo-nâng cấp QL 25 với số vốn gần 1,4 tỷ đồng, từ nguồn vốn trái phiếu chính phủ.

Tuyến đường mới sau khi cải tạo-nâng cấp sẽ đạt tiêu chuẩn đường cấp IV đồng bằng, nền đường rộng đến 9m, mặt đường rộng 7m. Riêng đoạn đi qua thị trấn Củng Sơn, huyện Sơn Hoà, tỉnh Phú Yên nền đường rộng 16m, mặt đường 15m, phù hợp với qui hoạch của tỉnh Phú Yên. Toàn tuyến đường có 12 cây cầu được xây mới với chiều rộng cầu

12m, tính đến khả năng mở rộng tuyến đường trong tương lai.

Dự án được tách ra thành 2 tiểu dự án riêng, do UBND 2 tỉnh Phú Yên và Gia Lai tổ chức thực hiện với nhiều phần việc như: giải phóng mặt bằng, rà phá bom mìn do chiến tranh để lại cùng nhiều công tác kỹ thuật quan trọng khác.

Cùng với QL1A, đường Hồ Chí Minh (tức QL14 cũ), QL14C, QL19 và đường Trường Sơn Đông đang xây dựng, QL25 là tuyến giao thông quan trọng để thông thương hàng hoá từ các tỉnh Đông bắc Campuchia, Nam Lào và các tỉnh Tây Nguyên xuống Nam Trung bộ, thông qua các cảng biển lớn. Con đường đi qua nhiều vùng đất đai rộng lớn, nhiều buôn làng đồng bào các dân tộc thiểu số với những giá trị văn hoá từ ngàn đời. Đây là một tiềm năng to lớn của Việt Nam trong tam giác phát triển kinh tế Đông bắc Campuchia, Nam Lào và các tỉnh Tây Nguyên. Việc cải tạo- nâng cấp dự án này còn có ý nghĩa đặc biệt quan trọng trong việc đảm bảo an ninh quốc phòng cho khu vực miền Trung - Tây Nguyên và các khu vực lân cận.

Sau khi hoàn thành việc cải tạo-nâng cấp dự án QL25 vào quý IV năm 2012, nếu du khách đi Tây Nguyên qua con đường này, buổi sáng có thể tắm biển, ăn sáng tại thành phố Tuy Hoà lộng gió; rồi bon xe để cảm nhận những danh lam thắng cảnh hai bên đường dọc con sông Ba thơ mộng. Để rồi buổi trưa, được thưởng thức những món ăn mang hương vị cao nguyên. Chiều đến, ngắm hoàng hôn trên vùng đất đỏ bazan, lắng hồn vào những giai điệu Tây Nguyên rực lửa bên chén rượu cần hay tiếp tục hành trình đến các nước bạn Lào, Campuchia, Thái Lan... ★

KHOẢNG CÔNG DỰ ÁN NÂNG CẤP QL 25

HÀ PHƯƠNG NAM

Thiên linh cái

Bến xe ngựa làng Xẻo Rô nằm cặp con kênh Xáng có ba ông xà ích: Hai Xuân, Ba Rạng và Tám Tèo. Bến có vườn cao su râm mát nên cũng là nơi “buôn dưa lê” của nhiều người. Càng “buôn dưa lê”, sự làm ăn của ba ông xà ích càng phát đạt. Xe ngựa mấy ông lúc nào cũng chật ních người và hàng hoá, nhiều lúc xe lên con dốc cao trước khi rời bến, ngựa nào ngựa nấy thở lặc lè thấy thương.

Một ngày đẹp trời, trong khi chờ khách, ba ông xà ích tum lai làm lai rai xì dế với khô cá đuối nướng của cô Năm Béo. Cô Năm vừa quạt lửa nướng cá khô vừa ra rả thật thà:

- Chớ mấy ông cũng ngộ à nghen, uống xin rồi lát ai lái xe ngựa cho?

Hai Xuân ngược mặt lên trời cười ha hả:

- Vậy chớ tui dõ cô Năm, xà ích xin thì ngựa có xin theo không mà lo làm chi cho bỏ trống rãnh vậy há!

Năm Béo ngó ra à há một cái rồi phóng tầm nhìn sắc lẹm về phía Ba Rạng:

- Nói vậy chớ cũng uống vừa vừa thôi nghen, ở một thân một mình không ai lo cho đó!

Tám Tèo tức cảnh đưa ly rượu nốc cái khà rồi sờ sờ hàm râu chia chia ngân nga thông thiết:

Lạnh lùng tối tối nằm không

Em muốn chống lay ơ mụ mới ơ...

Không tha Năm Béo, Hai Xuân khêu nhẹ:

- Nồi lòng vậy sao cô Năm, ủa, chuyện cô mà sao Tám Tèo biết?

Năm Béo đỏ mặt chống chế nhưng lời cái đuôi con nòng nọc:

- Chuyện tui hỏi nào mà chuyện, mấy anh ở đây tui dõ xử công bằng, không thiên vị ai hết!

Được nước Tám Tèo lướt tới:

- Thiết hông, thiết vậy thì uống cái mới tin!

Năm Béo bước ra khỏi quày đón ly rượu ngựa cổ làm cái ót. Hai Xuân cười khà khà, nhip nhip bàn tay một bên mông cô Năm lảng lướt vãi Mỹ A đen tuyền:

- Ủa, công bằng thiệt, cô Năm thương đều đám này nghen!

Nhưng phải nói là tui thương cô nhứt trong ba thằng xe ngựa.

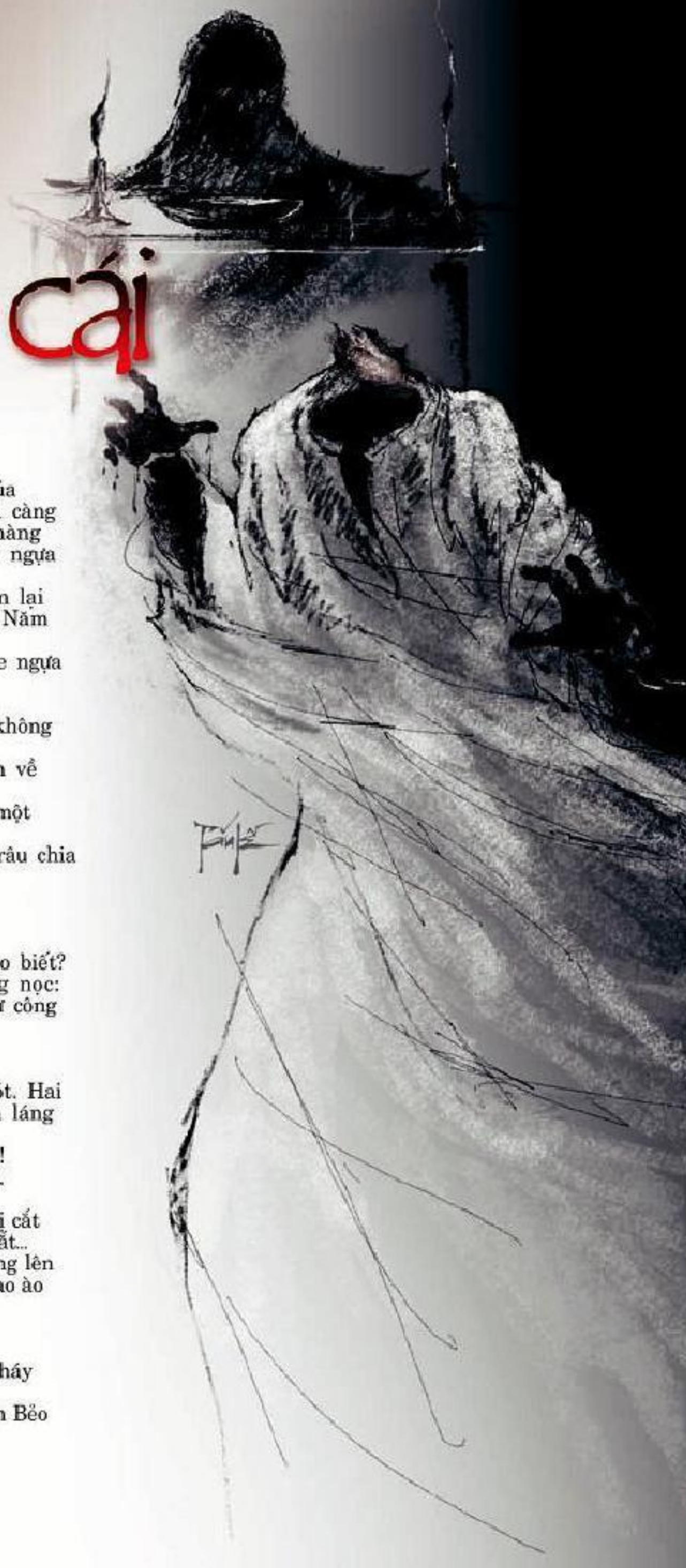
Tám Tèo bổ bả cao trào:

- Bậy nà, phải là tui mới đúng, con mẹ vợ ông ghen như mèo bị cắt đuôi, nói năng bặt mặng bả nghe được coi chừng có ngày ông bị cắt...

Không nói không rằng, Ba Rạng hăm hăm xô bàn cái râm đứng lên phui dít đi một nước về phía xe ngựa rồi leo lên quất ngựa phóng ào ào đến cuối vườn cao su, bụi đường tung mịt mù đồ quạch...

Ba Rạng tuyên bố không làm ăn chung bến với Hai Xuân, Tám Tèo nữa. Có ai hỏi sao vậy, Hai Xuân nháy nháy mắt nhìn Tám Tèo: “Tại thằng quý này nè!”.

Tám Tèo cãi: “Chớ bộ bữa đó ông không ăn theo nói leo hả?”. Năm Béo

cũng dăng dốt bỏ bến xe ngựa dầu yêu, dọn hàng ra đầu chợ bán, hai mắt đỏ hoe. Tám Tèo còn độc ác hát với theo chọc ghẹo tình là tình nhiều khi không mà có, tình là tình nhiều lúc có như không...

Kỳ lạ là từ ngày Ba Rạng tách bến xuống cuối con kênh Xáng, cạnh ngôi miếu thờ Ông hổ linh thiêng, bến của Hai Xuân- Tám Tèo, mà bây giờ người ta gọi tắt là bến Xuân Tèo gần như không còn khách. Mọi người theo Ba Rạng hết. Có lúc khách đông đến mức phải xếp hàng, chờ xe ngựa Ba Rạng đi hết một tua mới đến tua mình mà vẫn xếp hàng. Phục vụ không xuể nhưng Ba Rạng vẫn nhất quyết không chia khách cho hai đồng nghiệp vì tội xách mé "ý trung nhân" của hắn là cô Năm Béo.

Biết chuyện, Hai Xuân tức anh ách chống chèo: "Ý ý cái con khi khô, nó với con Năm có gì đâu mà nghiêm trọng vậy, muốn gì phải nói với anh em một tiếng chứ! Kỳ cục vậy nên hơn bốn mươi mà vẫn cu kỳ một mình!". Dầu ế khách, Hai Xuân- Tám Tèo vẫn chịu khó bám bến, chờ mỗi cho mấy bà bán hàng bông từ dưới ghe bên kia sông sang cũng đủ sống qua ngày.

Một tối mưa lâm râm, Tám Tèo chạy tới nhà Hai Xuân:

- Anh Hai, tui biết sao Ba Rạng trên "cờ" mình rồi.

- Sao?

- Chả luyện "Thiêng linh cái" ông ơi!

- Thiệt ă?

- Ông không biết gì hết hả? Qua quán cà phê bên này ngồi tui nói cho nghe!

Nói một hồi nghe lòng vòng sót ruột, Hai Xuân đề nghị:

- Bây giờ tốt nhất là mày với tao tới nhà Ba Rạng chứng kiến mới linh!

Ba Rạng luyện Thiêng linh cái thiệt.

Cái đầu lâu trinh nữ chưa tới tuổi "hăm" phủ vải điều đỏ chót để trên chiếc đĩa to chằm chằm giữa bàn thờ nghi ngút khói hương, bên dưới Ba Rạng cũng đầu phủ vải điều quý xồm xồm bó nhang lâm râm khẩn vái.

Người làng Xẻo Rô kể nhau nghe râm ran chuyện Ba Rạng luyện Thiêng linh cái hàng mấy tháng nay mà bây giờ Hai Xuân mới chứng kiến tận mắt.

Thằng chơi độc thiệt. Nó kiếm đầu ra cái đầu lâu trinh nữ vậy ta. Rồi còn làm đám cưới với cái đầu lâu nữa mới ghê! Đêm lễ cưới nghe nói có hàng mấy trăm người tới coi.

Ông thầy pháp làm chủ hôn buộc "chỉ tơ hồng" cho cô dâu chú rể bằng hai cọng lông đuôi con gà trống thiên.

Một cọng đeo vào ngón tay Ba Rạng, cọng còn lại cúng trên bàn thờ. Vụ Thiêng linh cái lùm xùm của Ba Rạng cũng đã bị công an áp nhắc nhở nhiều lần nhưng hắn bảo thiên hạ hiểu kỳ dị chuyện, hắn có làm gì đâu bởi chúa ghét ba cái chuyện tào lao này.

Thiên hạ đồn từ ngày nên vợ nên chồng với Thiêng linh cái, Ba Rạng làm ăn phát thấy rõ.

Bởi nếu ai không đi xe ngựa ủng hộ Ba Rạng thì Thiêng linh cái hại cho bệnh chết hoặc tấn gia bại sản đi ăn mày đầu chợ. Đêm rằm hàng tháng,

người làng còn lấp ló bám tay nhau đi coi "vợ chồng"

Ba Rạng... động phòng. Nhưng phải nhớ mang khẩu trang,

đã có mấy người hé mắt vô vách coi mê hồn trận

bị trúng nhảm khí độc của Thiêng linh cái phải đi cấp cứu,

phải trả tiền thở oxy lọc khí độc hết hai ngày ở bệnh viện.

Bác sĩ hỏi thở trúng khí ở đâu,

khai đại bình gas bếp nhà bị xì chớ đồ dám nói

bị trúng khí độc vì đi coi ma động phòng.

Thấy gì khi đi coi ma động phòng không nghe ai kể lại

nhưng Tám Tèo trong một lần mục kích bên hông nhà

Ba Rạng đã thể độc là có nghe tiếng rên và tiếng thở hỗn

hển sung sướng của con Thiêng linh cái lúc cao trào.

Tuyệt nhiên không héo lánh qua nhà Ba Rạng từ ngày bị

Hai Xuân vuốt mộng nhưng Năm Béo cũng lắng nghe mọi

chuyện về Thiêng linh cái rồi hóng hớt: "Xời, tưởng gì,

người thiệt nheo nhẻo đây không lấy mà đi lấy ma, đồ

khùng hết cỡ!". Vậy chớ cũng nhong nhóng ăn diện hơn xưa, ngấm ý sợ con Thiêng linh cái có phần nổi trội.

Con Thiêng linh cái nhà Ba Rạng làm Hai Xuân mất ngủ mấy đêm liền. Ngày còn nhỏ, anh có nghe ông nội kể về con Thiêng linh cái được thầy pháp nuôi nhảm sai khiến làm theo ý mình để ăn tiền nhân gian. Đó là hồn ma các trinh nữ bị nhốt vào đầu lâu của chính họ, mọi thứ đã bị ếm xi bùa nên phải chịu phép

điều binh khiển tướng của thầy pháp.

Thiêng linh cái ăn toàn trứng gà so. Một ngày ăn ba bữa.

Đến bữa, thầy pháp để một trứng gà trên đầu lâu đọc thần

chữ chứng một giây là trứng chỉ còn cái vỏ. Lâu lâu đổi bữa,

thầy pháp còn cho Thiêng linh cái ăn tóc đàn bà dề (?).

Những câu chuyện được lặp đi lặp lại trong đêm mưa dầm rả

rich nằm bên ông nội lâu ngày đã trở thành cổ tích. Không

ai đặt vấn đề nên tin hay không tin. Cũng không buồn truy

tìm tông tích mấy ông thầy pháp đó nay ở đâu, còn sống hay

đã chết. Nghe cho đỡ buồn, cho có chuyện để nói, chuyện đời

xưa đời xưa...

Vậy mà giờ đây Ba Rạng- thằng bạn bộ đội cùng tham

gia chiến trường Ka ác liệt với anh năm xưa-

đang làm cái việc... liều trai như mấy ông thầy pháp vợ vẫn

từ kiếp trước. Nhớ những bận hành quân trong rừng,

hai thằng nằm canh xác đồng đội suốt đêm chỉ thấy lạnh và

đói. Không có một ấn tượng ma nào,

mà cũng chẳng bao giờ thấy ma.

Chính Ba Rạng đã động viên khi Hai Xuân chùng bước:

"Cố bình tĩnh, giữ xác tui nó cho nguyên lành,

nghĩa tử nghĩa tận, ma có gì đâu mà sợ!".

Một ý nghĩ chợt loé lên trong đầu Hai Xuân...

... Coi miệng nói leo leo vậy mà Tám Tèo cũng chết nhát

ra trò. Mười hai giờ đêm. Xóm làng bốn bề yên ắng.

Khi khoá cửa nhà Ba Rạng vừa bung ra kêu cái cạch,

Tám ta đã nằm lưng quần Hai Xuân:

- Ghê quá anh, coi chừng cái đầu lâu

nó bay lại phía mình!

- Nó bay lại phía mày, phía thằng độc thân mới ép phê,

chớ bay lại phía tao chi, vợ con đùm để rắc rối!

- Vừa thôi cha nội, tui quay ra bây giờ đã!

Suyt! Hai Xuân đưa một ngón tay lên môi ra hiệu cho

Tám Tèo im lặng. Đường như có tiếng động trong buồng.

- Hai đứa nó đang động phòng anh ơi...

- Mày ngu chết mẹ, đi làm chuyện thám tử mà cứ lào xào

lào xào...

Một chú, hai chú, ba chú dóm dóm...

từ trong buồng bay ra; chập chờn chập chờn trước mắt

hai người, lúc gần lúc xa.

Trống ngực Tám Tèo đánh bùm bụp:

- Ra thôi anh ơi, con Thiêng linh cái điều động ma trời về

chiến đấu với mình đó!

- Mày im, nói hoài, Ba Rạng thức

làm sao mình hành động!

Cộc, cộc, cộc! Tiếng guốc đàn bà, má ơi,

Tám Tèo kêu lên lí nhí như chuột:

- Nhìn kia, Hai Xuân!

Ngọn đèn ngủ đỏ như trái ớt trên bàn thờ

Thiêng linh cái tắt phụp. Hiện ra trước mắt hai người một

con ma cái không đầu, mình mặc áo choàng trắng toát,

chân cách mặt đất một mét. Có hơi choáng váng, nhưng đã

dự đoán trước tình huống không đèn, Hai Xuân bậm môi,

cố bình tĩnh móc túi quần lấy cây đèn pin hạt tiêu ra bấm.

Mặc con ma nữ đang cố tình tiến về phía mình,

anh bỏ dép bám chặt mười đầu ngón chân trên nền nhà,

bước rộng ba bước đến bàn thờ Thiêng linh cái,

giật phắt tấm vải điều trùm lấy sợ người...

A, Tám Tèo kêu lên hãi hùng rồi té xỉu. Không phải sợ

người mà là trái bưởi lăn lông lốc trên mặt bàn, Hai

Xuân với tay định chụp lấy... Nhưng thoáng cái, anh thấy

trời đất quay cuồng, lảo đảo... Trước khi không còn biết

gì, Hai Xuân đã kịp nhả điện thoại di động cho công an áp bước vào...

- Nói đi, sao anh bày trò mê tín dị đoan Thiêng linh cái?

Sau câu thăm vắn của công an áp, Ba Rạng liếc nhìn Hai Xuân đang nằm mê man trên giường. Vợ con Hai Xuân về quê chưa lên kịp nên chủ yếu nhờ bạn bè ra vào chăm sóc. Với lòng hối hận vô biên sau những gì đại dốt,

Ba Rạng cúi đầu đáp lí nhí:

- Về văn phòng ban áp tui sẽ trả lời, còn đây là bệnh viện, hãy để cho anh ấy yên.

Người công an viên "mắt mẽ":

- Ban bè, đồng nghiệp, đồng đội vào sinh ra tử tốt quá! Nếu anh nghĩ ra cái điều này trước khi xịt khí độc vào mặt Hai Xuân thì có phải yên ổn không?

Không trả lời, hàng cây lạng im phăng phắc bên ngoài, trời trưa tròn bóng. Có y tá đẩy xe thuốc vào thay dịch truyền cho Hai Xuân. Ba Rạng hỏi với bộ mặt cực kỳ thảm nảo:

- Cô ơi, tình hình sức khỏe anh ấy thế nào?

Người y tá vẫn giữ nguyên khẩu trang trả lời:

- Qua cơn nguy kịch rồi, bác sĩ nói may mà anh ấy không mắc bệnh mãn tính, như bệnh tim mạch chẳng hạn, mắc thì khó mà chống chọi với mấy loại khí độc. Nghe nói trước nạn nhân này, nhiều người ở Xẻo Rô cũng bị anh xịt khí độc rồi phải không?

Kể bày trò mê tín ngập ngừng:

- Cũng ít thôi, tại người ta tò mò quá. Thử tưởng tượng coi, mình sống mà cứ bị bao nhiêu cặp mắt thiên hạ rập rập qua vách nhà là sao?

- Tại anh, tối nào cũng cúng bái trùm khăn đỏ khăn xanh lên trái bưởi chi vậy? Khùng vừa vừa thôi chứ!

- Chị khủng thì có! tui phải làm vậy mới dụ khách đi xe ngựa được chứ. Mà nè, bà cũng vừa phải thôi nghe, quyền gì hạch sách tui như công an vậy?

- Không phải công an nhưng tui phản đối trò ác nhơn, anh mua ba cái khí độc này ở đâu?

- Chỗ hàn xì khí đá.

Nói câu cuối, người y tá lướt mắt lên người Ba Rạng như tiện thể:

- Vậy mà không ai chết mới hên! Chúc mừng anh!

Chiều. Công an viên lại quay vào bệnh viện. Ba Rạng vẫn ngồi bên giường canh Hai Xuân đến đỡ đần người ra:

- Mấy ông vô nữa làm gì, tui không trốn đâu, chờ bạn tỉnh rồi tui sẽ ra đầu thú.

Người công an thờ dài quay ra. Năm Bèo và Tám Tèo bước vô. Lấy khăn ướt lau trán cho Hai Xuân, đôi mắt cô Năm ầng ậc nước:

- Biết vậy đừng có nhậu nhẹt bữa đó ha! Thiên hạ nóng tính quá nên làm đủ chuyện tầm phào không giống ai!

Xong liếc qua Ba Rạng chỉ chiết:

- Về với con quý Thiêng linh cái đi, còn đứng chân vắn đó làm gì!

Tám Tèo nhún vai:

- Thiêng linh cái mẹ gì, trái bưởi tròn u mà tối ngày lay sái cổ! Ông Ba, tui công nhận ông cao thủ thiệt đó, gây chấn động chứ không vừa à ghen!

Làm kiểu không kể đến thằng chết nhất xiu lần quay trước trò thả đom đóm, trùm áo trắng đi cà kheo của mình, Ba Rạng ngập ngừng nói với Năm Bèo:

- Cô đừng giận, đừng khinh tui ghen cô Năm! Xin lỗi hết thấy mọi người!

Giận gì khinh gì anh ơi, tất cả là bởi tại vì mình không chiến thắng được con ma sân si ghen ghét ở trong lòng. Nó có nanh có vuốt hại người đến xanh xao sùi trán. Nói xong, Năm Bèo nghe hai má đỏ ửng lên, lần đầu tiên sau mấy tháng Ba Rạng bày trò Thiêng linh cái lùm xùm, cô mới nghe lòng vui vui. Tuổi "băm" nghiệt ngã của cô cũng còn đường kiếm chồng chứ không phải là không ★

Tôi là con gái nhà văn Nam Cao. Nhân dịp cuối năm, xin có mấy dòng tâm sự xung quanh một số bài viết liên quan đến gia đình tôi hoặc đến chính cha tôi. Mong sao, năm cũ qua đi, mọi sự sẽ tốt đẹp hơn.

Một lần, tôi đọc được bài báo *Nhà văn Vũ Bằng từng lật tẩy "con trai rôm" của Vũ Trọng Phụng* đăng trên tờ *Tiến Phong* số ra ngày 12.5.2009. Khi nhìn bức ảnh in kèm bài mà tác giả ghi là "nhà văn Vũ Bằng", tôi không sao nhìn được cười, bởi người trong ảnh chính là cha tôi (xem ảnh in kèm bài viết này).

Lần khác: Khi đọc quyển *Chân dung các nhà báo liệt sĩ* do Hội Nhà báo Việt Nam xuất bản, phần viết về cha tôi, tác giả bài viết ghi rằng: "Nam Cao lấy vợ, vợ ông là bà Trần Thị Sen theo đạo Thiên Chúa. Theo người làng kể lại, Nam Cao đã vượt qua những trở ngại về phong tục và tín ngưỡng để lấy được người mình yêu...". Thực ra, cha tôi mới chính là người sống trong gia đình theo đạo Thiên Chúa. Còn mẹ tôi là con cụ chánh Hội, người bên lương. Cuộc hôn nhân này là hoàn toàn do đôi bên gia đình sắp đặt, theo truyền thống cổ xưa, chứ không hề có sự tìm hiểu, yêu đương như thế hệ ngày nay đâu ạ! Khi ông bà ngoại tôi đồng ý nhận lời để mẹ tôi về làm dâu nhà ông bà nội tôi, thì dù chưa cưới hỏi, cứ đến mùa lễ Thánh mẹ tôi đều phải sang nhà chồng tương lai để làm thủ tục nhập đạo: đi lễ nhà thờ, học Kinh Thánh. Khi ấy mẹ tôi mới mười tám tuổi. Tới khi mẹ tôi tròn mười bảy, còn cha tôi tròn mười tám, mới được cha xứ rửa tội, đặt tên Thánh cho. Rồi phải làm phép cưới tại nhà thờ ở Cao Đà, cách làng khoảng bảy cây số. Trong buổi lễ ấy, cha xứ sẽ lần lượt chỉ vào cô dâu, chú rể và hỏi:

- Con có bằng lòng lấy người này làm chồng không?

- Con có bằng lòng lấy người này làm vợ không?

Nếu đôi bên đều trả lời "Con bằng lòng ạ!", thì hai người mới chính thức được công nhận là vợ chồng. Cũng theo luật tục Thiên Chúa giáo, con trai phải đủ mười tám, con gái đủ mười sáu tuổi mới được kết hôn và khi đã lấy nhau rồi, vợ chồng không được bỏ nhau.

Vậy là ở bài viết này, tác giả có sự nhầm lẫn về tôn giáo của cha mẹ tôi. Nhưng tác giả lại đúng khi nói rằng cha tôi đã vượt qua rào cản về tín ngưỡng. Vì vậy dấu hôn nhân của cha mẹ tôi do gia đình sắp đặt nhưng cuộc sống vợ chồng lại rất thuận hoà, tình nghĩa, thủy chung.

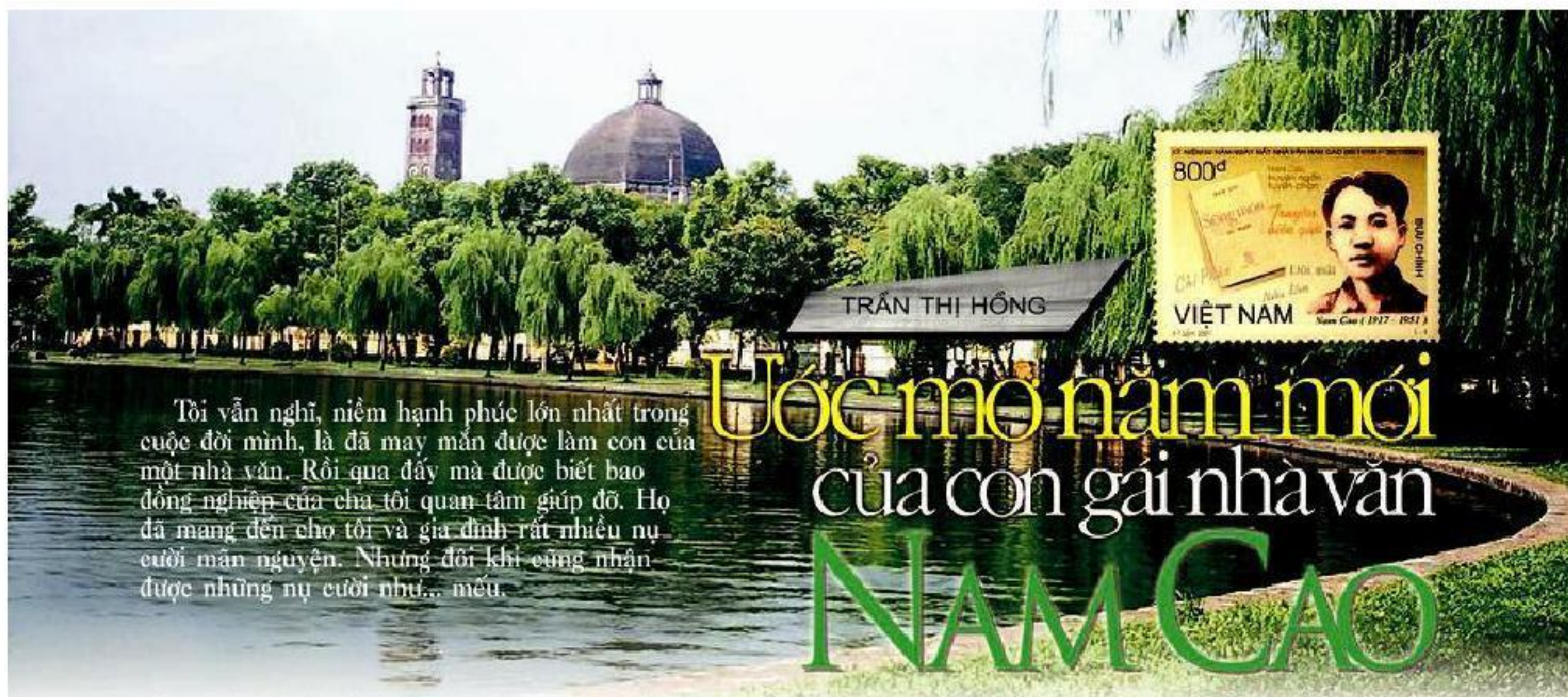
Lại có lần, tôi đọc được bài *Lão Hạc quý chó và... sợ chó* đăng ở báo *Văn Nghệ Công An* số ra ngày 5.7.2009, kể về những phiền toái của nhà văn Kim Lân khi ông đóng vai lão Hạc trong phim *Làng Vũ Đại ngày ấy*. Bài báo có đoạn: "Cứ theo những giai thoại của tác giả Nguyễn Bùi Vợi thì khi tham gia vai diễn này, lão nhà văn của chúng ta cũng đã gặp phải những điều bất như ý... Chuyện bắt đầu từ việc vợ có nhà văn Nam Cao từ dưới quê lên Hà Nội gặp các nhà làm phim để nhận nhuận bút... Sở tiền bà Nam Cao nhận về chẳng được là bao. Bà liền tìm đến nhà văn Kim Lân, người vừa là bạn của Nam Cao, lại vừa tham gia bộ phim nói trên để hỏi cho "ra ngô, ra khoai". Nghe Kim Lân giải thích, bà bủi mủi:

- Làm gì mà ông chẳng bênh chúng nó. Ông đóng phim ngồi nốc rượu tì tì, nhai thịt gà rau rầu, tôi còn lạ đếch gì?".

Sau khi trích lại giai thoại của nhà thơ Nguyễn Bùi Vợi, tác giả cũng kể rằng: Nhà văn Tô Hoài và nhà văn Kim Lân đều cho biết, mẹ tôi là người ôn hoà, tế nhị, chẳng bao giờ xảy ra chuyện như trên được.

Là người trong cuộc, tôi xin kể lại thực hư câu chuyện ấy có phần liên quan đến mẹ tôi như sau: Mấy tháng sau khi được xem bộ phim *Làng Vũ Đại ngày ấy* chuyển thể từ một số tác phẩm của cha tôi, mẹ tôi nhận được một ngàn đồng tiền nhuận bút. Cũng vào dịp ấy, mẹ còn được lĩnh tám ngàn đồng là tiền nhuận bút in quyển *Một đám cưới* của cha tôi. Thấy hai khoản tiền chênh lệch hơi nhiều, mẹ tôi nghĩ có sự nhầm lẫn nên bảo cậu út dẫn lên Hà Nội để hỏi nhà văn Tô Hoài. Bởi với mẹ tôi, bác Tô Hoài như người trong nhà. Và mẹ còn cho rằng mọi chuyện liên quan đến cha tôi, bác đều giải quyết được tất.

Mẹ và em tôi đi tàu hoả từ Nam Định lên Hà Nội tìm gặp

Tôi vẫn nghĩ, niềm hạnh phúc lớn nhất trong cuộc đời mình, là đã may mắn được làm con của một nhà văn. Rồi qua đây mà được biết bao đồng nghiệp của cha tôi quan tâm giúp đỡ. Họ đã mang đến cho tôi và gia đình rất nhiều nụ cười mãn nguyện. Nhưng đôi khi cũng nhận được những nụ cười như... mỉa.

Ước mơ nam mới của con gái nhà văn NAM CAO

nhà văn Tô Hoài. Tới nhà bác, ngồi vừa nóng chỗ, mẹ tôi đem ngay những khúc mắc về nhuận bút phim ra giải bày với bác.

Nghe xong, bác Tô Hoài cười hi hi, rồi nói thật nhỏ nhẹ:

- Việc này tôi phải hỏi ông Phạm Văn Khoa, bên xưởng phim cơ chị ạ!

Rồi thoáng một chút băn khoăn, bác tiếp lời:

- Nhưng đến nhà ông Khoa thì hơi xa, hay để cháu đưa chị sang nhà anh Kim Lân ở gần ngay đây thôi. Có thể anh ấy biết, vì anh ấy tham gia đóng vai lão Hạc mà!

Thế là mẹ tôi sang nhà bác Kim Lân. Khác với lúc ở nhà bác Tô Hoài, khi trò chuyện với nhà văn Kim Lân, mẹ tôi khá dè dặt. Bởi tuy hai bác đều là bạn của cha tôi, nhưng mẹ tôi đã được gặp bác Tô Hoài nhiều lần, kể từ ngày xa xưa bác từng đến nhà tôi chơi, có đợt bác ở lại cả tháng trời. Còn nhà văn Kim Lân, đây là lần đầu mẹ tôi gặp. Do vậy, sau khi hai người trò chuyện khá lâu, nào thăm hỏi sức khỏe, nào kể chuyện làm ăn, con cái, mãi rồi mẹ tôi mới cất được lời vào việc chính:

- Thưa anh! Tôi chỉ nhận được có một ngàn đồng về cái phim có chuyện thằng Chí Phèo của nhà tôi thôi. Thế mà, vừa qua in quyển sách được những tám ngàn anh ạ! Anh hỏi giúp tôi xem, họ có tính nhầm không, anh nhé!

Nhà văn Kim Lân trả lời mẹ tôi, thật nhỏ nhẹ như nói với chính mình: "Không nhầm đâu chị ạ, chị còn được một ngàn, chứ em chỉ được ngót chín trăm, mà còn phải mua con chó mất hai trăm. Đi mấy phiên chợ mới lụng mua được con ưng ý. Rồi còn phải nuôi nấng, chăm bẵm nó và suốt ngày chơi đùa với nó để nó quen hơi, bển tiếng mình dần đi thì vừa. Nếu không vậy, lúc vào việc nó lại cắn mình thì gay go lắm chị ơi. Đồng phim này, có khi em còn bị lỗ nữa ấy chứ. Nhưng mà

em vẫn rất vui, vì em được là nhân vật trong tác phẩm của anh mà".

Nghe những lời tâm huyết ấy của nhà văn Kim Lân, mẹ tôi không còn cần gì nữa. Bà vui vẻ lên đường về Nam Định, cho dù sau một ngày, một đêm vất vả, mất ngủ...

Bên cạnh mấy câu chuyện tôi vừa kể, vẫn còn những cái "râu ông nọ cắm cằm bà kia" khá hài hước thế này:

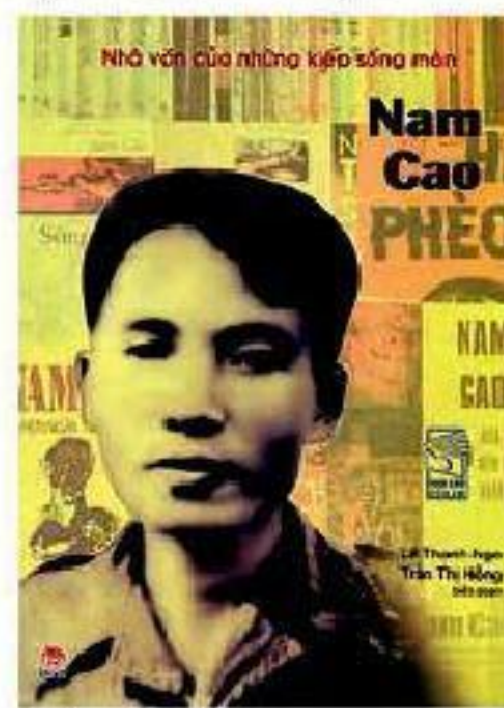
Một lần tôi đọc được bài *Chuyện về cụ bà Nam Cao* đăng báo *Đại Đoàn Kết*. Tác giả đăng bức ảnh mẹ tôi bế cháu Bích Thủy là con gái thứ hai của tôi, rồi ghi là: "Anh bà Nam Cao và bé Hồng nhân vật trong *Bài học quét nhà* cùng ngôi nhà ở quê". Chuyện nực cười: Nếu đây là "bé Hồng" thì khi ấy bà Nam Cao mới ở tuổi ngót ba mươi, còn đây là con thứ của "bé Hồng" nên bà Nam Cao đã ở tuổi sáu mươi rồi!

Tiện đây, tôi cũng xin có đôi lời tâm sự cùng các anh, các chị là biên tập viên của các báo. Thưa các anh, các chị, chúng tôi - những người ngoại đạo văn chương, thỉnh thoảng tập toang viết được mấy dòng gửi đến quý báo. Nếu được biên tập lại cho hay, rồi được đăng báo thì còn niềm hạnh phúc nào sánh bằng. Ấy vậy, nhưng cũng có đôi lần, bài được đăng mà niềm vui cũng chưa thật trọn vẹn. Tôi xin nêu một ví dụ:

Một lần, có đoàn cán bộ Viện Văn học Việt Nam về thăm gia đình. Trong câu chuyện, mọi người đều ca ngợi anh Sơn (con rể nhà văn Vũ Trọng Phụng), một người hết lòng với gia đình nhà vợ, nhất là với sự nghiệp văn chương của cha vợ. Sau khi được trực tiếp gặp anh Sơn, tôi càng nể phục, nên có viết một bài về anh. Trong bài viết này, tôi cũng có nhắc đến một số việc mà chồng tôi (con rể nhà văn Nam Cao) đã làm được cho cha vợ và gia đình tôi. Trong nội dung bài viết có một chi tiết tôi kể rằng: *Những khi mẹ tôi đau yếu thì chỉ có chồng tôi và các em tôi chăm sóc được*

mẹ. Còn tôi, phần bận con nhỏ, phần không phải là tuýp người tháo vát, nên không chăm sóc được mẹ nhiều. Đến khi đăng báo, người biên tập cắt ngay cái đoạn các em tôi chăm sóc mẹ. Hôm nhận được tờ báo toà soạn gửi cho, tôi xem lại bài ấy, thấy đầu choáng váng, mặt bừng bừng như lên cơn sốt. Bởi cha mẹ tôi sinh được năm người con. Một em gái mất sớm, hiện còn bốn chị em. Tôi là cả, vợ chồng tôi ở với mẹ. Nhưng sau tôi còn ba cậu em trai. Cha tôi mất sớm, chị em tôi đều được mẹ nuôi dạy chu đáo, nay đều đã trưởng thành, ít nhiều cũng có địa vị trong xã hội. Các em lại đều đã có vợ con. Rồi ngoài gia đình ra, còn có họ hàng, làng xóm. Làm sao tôi dám nói rằng, lúc mẹ ốm đau, chỉ có chàng rể chăm sóc. Dù tôi biết các em tôi rất hiếu chí, nên sẽ không có chuyện hiếu lắm trong gia đình chúng tôi. Nhưng báo đã ra, thì có phải chỉ những người trong gia đình đọc được đâu. Sau khi người khác đọc xong bài báo ấy, họ sẽ nghĩ gì khi tưởng rằng chính tôi đã đề cao chồng mình như vậy nhỉ?

Tôi vẫn nghĩ, niềm hạnh phúc lớn nhất trong cuộc đời mình, là đã may mắn được làm con của một nhà văn. Rồi qua đây mà được biết bao đồng nghiệp của cha tôi quan tâm giúp đỡ. Họ đã mang đến cho tôi và gia đình rất nhiều nụ cười mãn nguyện. Nhưng đôi khi cũng nhận được những nụ cười như... mỉa. Tôi mơ ước rằng sang năm mới, chúng tôi luôn nhận được những nụ cười rạng rỡ ★

NHÀ VĂN NAM CAO

THIẾU NỮ - TRANH CỦA ĐINH QUÂN

Tản mạn "tâm thức" sơn mài VIỆT

LÊ MỸ Ý

Trong lúc *Triển lãm Sơn mài Sài Gòn II* tại Applied Art, nhà trưng bày thuộc khuôn viên Trường đại học Mỹ thuật Sài Gòn diễn ra cho đến hết 12.02.2010, tức là lúc... tàn xuân Tàn Mãn, thì tôi ngồi nhà tản mạn về... sơn mài. Khi đọc giả cầm trên tay tờ báo này, triển lãm nói trên đã kết thúc. Nhưng những tản mạn vắn vơ (hoặc không vắn vơ) về sơn mài và nghệ thuật thì vẫn còn đó. Những tản mạn không chỉ của riêng tôi...

HỒ GUOM - TRANH CỦA XUÂN CHIỀU

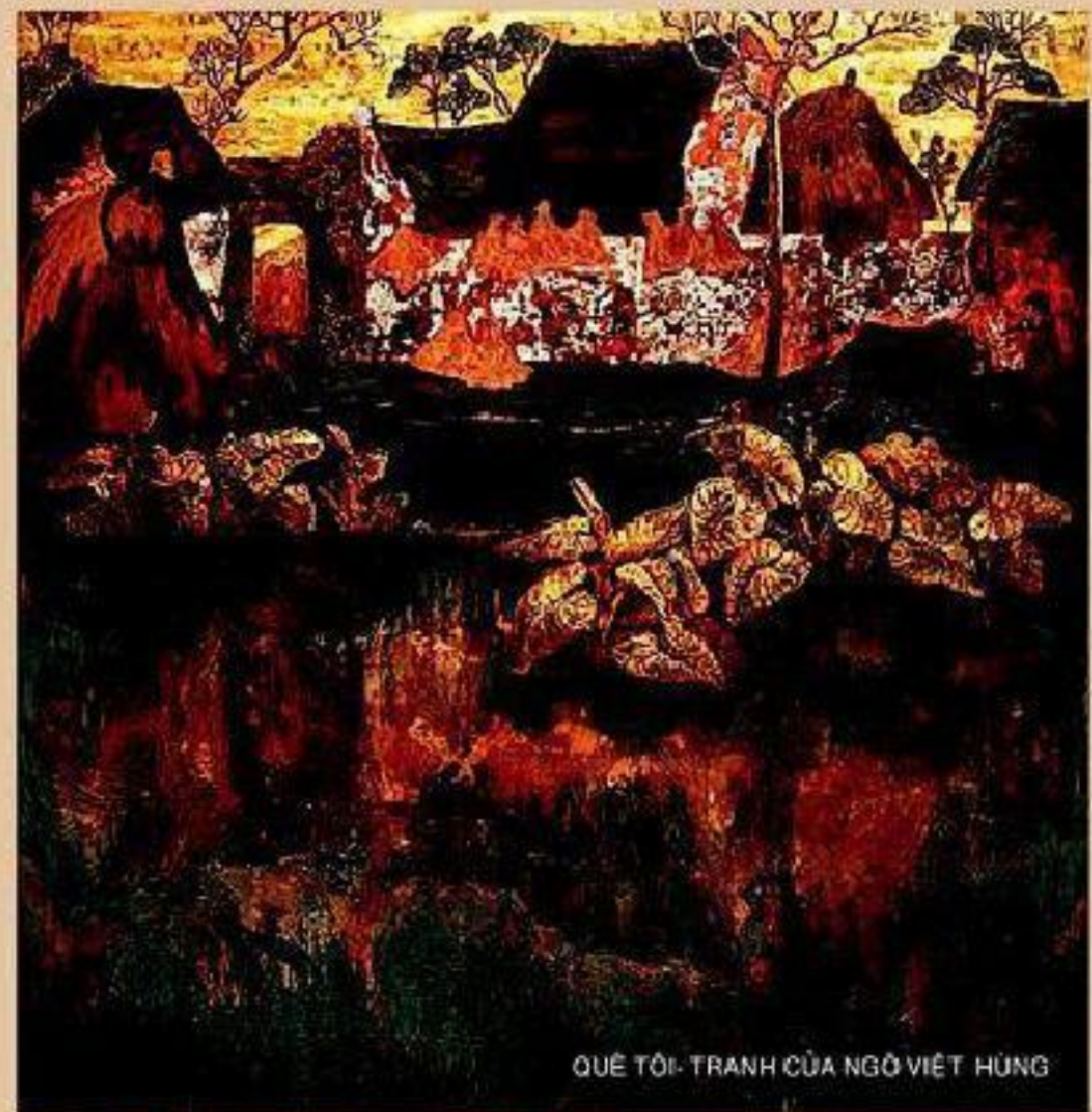
Theo tay chỉ, tôi thấy một mảng tường vàng rực những tấm ghép sơn mài vuông vắn; hình hoa nguyệt ngọc trắng, sao, xe cộ dát vàng, thép bạc.

Vì bạn bán được (dù rẻ) một mớ tranh, có tiền chơi xuân, thế là có cỗ chia vui!

Thế nhưng, khi về nhà, tôi vẫn không hết thắc mắc. Tại sao “Tây” chỉ thích hoa sen, mà không thích những thứ “Tây”, hoặc “có vẻ Tây” như trắng, sao, xe cộ? Trắng, sao, xe cộ... chỗ nào chẳng giống nhau, làm sao phân biệt trắng Việt Nam, xe Việt Nam, với trắng Tây, xe Tây... nhỉ?

Mang thắc mắc hỏi một nhà phê bình mỹ thuật. Anh bảo hỏi xưa như trái đất! Xưa nay, “Tây” chỉ thích áo dài, nón lá, phố cổ... làm gì có “Tây” nào thích váy đầm, nhà cao tầng... khi mua tranh ở Việt Nam. Họ đã có đầy những thứ đó. Chẳng thế mà Lê Thanh Sơn, Nguyễn Thanh Bình, Phạm Luận... mới bán tranh vèo vèo. “Tây” mua tranh Việt, thì phải tìm “đặc sản” Việt, hay nói chữ là “bản sắc Việt” chứ chẳng nhẽ họ lại... chỗ cùi về rừng?

Thế mới biết tại sao nhiều họa sĩ Việt chỉ chăm chú khai thác áo dài, nón lá. Cũng theo “gout” này mới biết tại sao họa sĩ Bùi Hữu Hưng dù đã qua thời vàng son, vẫn là cái tên “hút hàng”, chỉ trưng bày tranh tại các Sofitel, Metropole, hay các nhà trưng bày ở nước ngoài... với giá vài nghìn đô một bức,

QUÊ TÔI- TRANH CỦA NGÔ VIỆT HÙNG

CÁ- TRANH CỦA ĐÀO MINH TRÍ

mà vẫn bán dễ dàng!

Và thế mới biết tại sao các gallery đã “giấy nẩy” lên khi Lê Quảng Hà bỏ các motif phong cảnh, con người Việt Nam giản dị; chuyển qua “kết giao” với máy móc, thiết bị khổng lồ, người không ra người, máy không ra máy! “Ai mua thứ tranh đó” - về mặt ngao ngán của họa sĩ cực đoan này khi “tưởng thuật” lời một chủ gallery khiến người nghe cũng... cảm cảnh!

Nhìn chung lại, thì mới biết tại sao ở các phòng trưng bày tranh của ta bây giờ, hiếm hoi lắm mới... mới ra được một lời vẽ sơn mài không phong cảnh, không đồng quê, không hoa sen, không các thiếu nữ áo dài, áo yếm... Điển hình nhất là *Triển lãm sơn mài Sài Gòn II* mà tôi vừa nhắc ở trên, với 2/3 trong 60 tác phẩm trưng bày tiếp tục khai thác các đề tài vốn đã là một qui ước bất thành văn cho thứ tranh dễ bán nói chung, cũng là những hình ảnh bị gán cho cái mác “bản sắc

sơn mài Việt” nói riêng. Một triển lãm qui tụ 53 họa sĩ gần bó mật thiết hoặc “đính lưu” ít nhiều với sơn mài, trong đó, có những tên tuổi “chuyên trị” chất liệu này như Đào Minh Trí, Võ Nam, Mai Anh Dũng... nhưng vẫn tuân thủ “qui ước” đó, thì khó mà khiến người xem không... tán mạn vãn vơ!

RA THI TRƯỜNG... BÁN BUÔN BÁN LẺ

Một số người nghe tôi nêu thắc mắc trên đã mắng: “Đúng là... vớ vẩn! Họa sĩ ta vẽ áo dài, nón lá, hoa sen... là vì những thứ đó đã ngấm vào máu họ. Họ là người Việt, phải nói tiếng Việt, chứ đâu thể nói tiếng Tây! Đâu phải họ chỉ chăm chú vào chuyện xem khách hàng thích mua gì thì sản xuất thứ đó!”

Khách hàng thích mua gì thì sản xuất thứ đó là một nguyên tắc tối thiểu của kinh doanh. Nhưng tôi vẫn

chưa thoát khỏi những vãn vơ khi tán mạn cà phê cùng một cai thầu chép tranh.

Giờ một số mẫu tranh chép cho tôi xem, anh tuyên bố: “Nói thật, bây giờ “tay” nào dám nói là sống được bằng chép tranh sơn dầu, mình tôn làm sư phụ. “Tây” là “bố” của sơn dầu, qua Việt Nam, nó chỉ thích mua đặc sản Việt. Nhờ vậy mà sơn mài và hàng mỹ nghệ mới... sống tốt!”

Nói rồi, anh dẫn ra một loạt ví dụ A,B,C,D các tên tuổi đã mở phòng chép tranh sơn dầu ở Sài Gòn, chép đẹp, tay nghề cao, nhưng chỉ sống lay lắt một thời gian rồi dẹp tiệm.

Như vậy, vấn đề mấu chốt ở đây vẫn là khách hàng. Tất nhiên là khách Tây!

Nhưng lẽ nào người Việt không thích tranh, mua tranh? “Chắc chắn là vậy. Không nhắm vào khách Tây, tại sao ở những phố cổ Hà Nội như Hàng Ngang, Hàng Buồm...bây giờ,

tâm nhất Sài Gòn như Đồng Khởi, Nguyễn Huệ... cũng là phố của tranh? Những cửa hàng, những phòng tranh mở ra ở các con phố đó nếu không nhắm đến phục vụ Tây, thì phục vụ ai? - anh bạn tôi vặn.

Nghe có lý mà cũng buồn. Vẫn biết là cái văn hoá từ xem tranh đến mua tranh của người Việt còn xa lắm. Chẳng vậy mà một nhà phê bình đã chua chát: "Người Việt ta thích trưng LCD (ti vi màn hình phẳng) trong phòng khách hơn là treo tranh".

Thử làm một cuộc "reality" các phòng tranh trên đường Đồng Khởi- Sài Gòn xem sao, kết quả là: ở con phố này, chỉ có 3 gallery trưng bày tranh sáng tác. Trong đó, một gallery duy nhất trưng bày cả tranh sơn dầu, tranh sơn mài cùng các chất liệu màu, thuốc nước, lụa... của những họa sĩ "bán được" như Nguyễn Thanh Bình, Đinh Quân, Zet... Hai gallery còn lại chuyên bày tranh sơn mài và các sản phẩm thủ công mỹ nghệ bằng chất liệu sơn mài hoặc gán "mác" sơn mài. Còn tất cả các gallery khác, đúng hơn, chỉ có thể gọi là "cửa hàng tranh", trưng bày đủ từ tranh sáng tác của những họa sĩ không ai biết tên đến tranh chép, đồ thủ công mỹ nghệ, post card, áo pull, nón lá, cờ... Hầu hết đều nhắm đến nhu cầu mua hàng lưu niệm của du khách.

Cảm thấy chưa thuyết phục, anh bạn chuyên chép tranh và làm đồ mỹ nghệ dẫn tôi lên Bình Dương, nơi xưởng sản xuất của anh "đóng đô". Quả thật, khó có thể diễn tả hết nỗi bất ngờ của tôi khi thấy cơ man là các mặt hàng thủ công mỹ nghệ lớn bé, cái bé nhất là cái lót tách trà đến cái lớn nhất là những độc bình cao 2, 3 thước. Anh bạn hùng hồn: "Nói thật, đây mới là gốc của... Đồng Khởi. Những gì bày ở các cửa hàng Đồng Khởi đều từ đây mà ra! Thậm chí, có những cửa hàng bày ở Đồng Khởi chỉ để... bày, họ đặt hàng cho mình sản xuất theo từng loại rồi đóng vào container đánh ra nước ngoài."

Vậy là bạn mình đúng?! Bán buôn, bán lẻ, kiểu gì... thì tranh sơn mài hay đồ thủ công mỹ nghệ sơn mài, vẫn để phục vụ khách nước ngoài. Nếu không, thử hỏi tranh sơn mài "xịn", dát quỳ vàng, quỳ bạc truyền thống được tính bằng chỉ, bằng "cây"... nếu không phải là "Tây", thì mấy người Việt mua nổi?

Còn tranh Việt dán "mác" sơn mài thì sao? Cụ thể là thứ tranh không dùng chất liệu sơn mài truyền thống, không theo qui trình xử lý truyền thống với 7 bước mà chỉ cần sử dụng hoá chất, sơn Nhật, sơn hạt điều... không quá đắt, thì ai mua?

Vẫn anh bạn thâu chép tranh kiêm sản xuất hàng mỹ nghệ nói: "Ở Việt Nam, muốn mua tranh chép thì ra đường Trần Phú, Nam Kỳ Khởi Nghĩa (Sài Gòn) hay Nguyễn Thái Học (Hà Nội). Ở những nơi này, cũng có cả tranh Thái, tranh Đài Loan, tranh Tàu... đủ chủng loại nhập khẩu, bóng bẩy, được sản xuất hàng loạt với giá rẻ mạt. Tha hồ chọn! Tha hồ bẻ! Còn tranh dán "mác" sơn mài thì đã rẻ, lại rục rở, làm quà du lịch, ai quan tâm thật giả làm gì!"

Vậy còn những "đại gia" sở hữu các biệt thự, cao ốc, văn phòng với đủ thứ sảnh lớn, sảnh bé, họ chọn gì? Không nói cũng biết: tranh thêu, tranh đá quý- tha hồ... phú quý. Mấy ai đi treo tranh vẽ!

Vậy là thị trường tranh và tranh sơn mài, bán buôn, bán lẻ gì của ta cũng không có chỗ cho khách Việt Nam. Đúng hơn, khách Việt không có mặt trong cái gọi là thị trường tranh Việt. Trách gì một triển lãm sơn mài qui mô mọi tên tuổi của một đô thị lớn nhất nước vẫn không thoát khỏi "tâm thức" áo dài, nón lá, lũy tre... Hay nói một cách khác: sơn mài Việt chỉ thích hợp với những hình ảnh có thể gọi là đặc trưng cho văn hoá Việt, tâm thức Việt? ★

Chất liệu sơn mài không phải chỉ Việt Nam mới có, nhiều nước ở châu Á như Trung Quốc, Nhật Bản, Thái Lan, Myanma... đều có cây sơn. Mấy năm gần đây, một số họa sĩ Thái Lan, Hàn Quốc, Trung Quốc cũng đã bắt đầu sáng tác tranh sơn mài. Riêng về giảng dạy thì có thể nói thế này, các trường mỹ thuật ở Thái luôn có khoa Thai Arts, ở đây sơn mài và các chất liệu nghệ thuật truyền thống được đưa vào giảng dạy. Sơn mài là kỹ thuật sơn mài kiểu Thái, chỉ được dùng trong các công trình kiến trúc cổ, đền đài, chùa, tháp. Kỹ thuật sơn mài của Thái khác ta rất nhiều. Sinh viên khoa Thai Arts một mặt học lại qui trình kỹ thuật truyền thống nên họ có thể làm rất tốt công việc trùng tu, phục chế; mặt khác họ có nhiều bài tập để nâng cao Thai Arts nên vốn quý truyền thống của Thái luôn phát triển và mở rộng. Ngược lại, Việt Nam chưa có trường mỹ thuật nào mở khoa Viet Arts nên việc phát huy giá trị mỹ thuật, kỹ thuật truyền thống còn hạn chế; công tác phục chế, bảo tồn các công trình mỹ thuật cổ gặp nhiều vấn đề nghiêm trọng. Tạo hình đương đại ở ta cũng chưa tận dụng được hết vốn quý truyền thống. Hiện tại, trong sáng tạo và đặc biệt là tiêu chí chấm giải, ta còn mắc kẹt trong cụm từ "dân tộc và hiện đại" (tiền tiền, đậm đà bản sắc dân tộc). Hiểu nghệ thuật một cách nông cạn, máy móc để đi vào con đường sao chép hoặc thẳng thừng từ chối. Những tác phẩm đoạt giải thời gian gần đây thường là tác phẩm chiết trung, mỗi thứ một tí.

* *Chẳng phải sơn mài, chất liệu truyền thống, đã được các họa sĩ Việt tận dụng triệt để? Thậm chí, nói như một họa sĩ Nhật Bản: "Tranh sơn mài Việt Nam đã làm thế giới ngạc nhiên"? Ngay cả nhân anh cũng đã tận dụng vốn truyền thống để tạo ra nhiều biến thể khác?*

- Sơn mài chỉ là một chất liệu trong vô vàn chất liệu tạo hình theo quan niệm hiện nay, chúng ta không nên bán khoán về khả năng khai thác hay sử dụng nó nữa. Quan trọng là sử dụng như thế nào cho phù hợp với ý tưởng của mình. Ý tưởng sáng tạo mới là quan trọng nhất. Sơn mài tự bản thân vẫn vậy, nó chỉ là phương tiện. Tương lai sơn mài phụ thuộc vào năng lực sáng tạo của nghệ sĩ. Nghệ sĩ kém tài thì mọi chất liệu đều dở, chứ không riêng gì sơn mài. Sắp tới tôi sẽ làm một triển lãm sơn mài cá nhân tại TP.HCM. Tôi muốn đưa ra một định nghĩa về sơn mài theo cách thức của riêng tôi. Sơn mài với cách tôi làm vẫn có nhiều chiều kích cho tạo hình đương đại.

* *Anh có cho rằng ở ta hiện nay, thị trường đang tái định nghĩa thế nào là sáng tạo và cũng quyết định những "luật chơi"?*

- Hiểu một cách thấu đáo thì thị trường quyết định tất cả, kể cả nghệ thuật. Thời phục hưng các họa sĩ vẽ theo đơn đặt hàng của các giáo chủ, giới quý tộc... mà vẫn tạo ra một thời đại mỹ thuật huy hoàng trong lịch sử mỹ thuật nhân loại. Nếu nhìn vào

Máy móc, nông cạn dễ đi vào con đường sao chép

LÊ MỸ

Họa sĩ
Võ Xuân Huy
tốt nghiệp khoa
sơn mài Trường
đại học
Nghệ thuật Huế,
từng mở gallery
Cây Sơn tại Huế
(về sau đóng cửa),
triển lãm cá nhân
nhiều nhất với
chất liệu sơn mài,
đặc biệt với
ba triển lãm gần đây,
kể từ năm 2008 đều
từ các biến thể sơn mài.
Có thể hình dung
đầy đủ Huy là
một họa sĩ gắn bó
với sơn mài Việt Nam.
Thậm chí, anh còn có
một website cũng...
đi từ cây sơn:
www.huylacquer.com.
Hãy nghe anh nói về
kỹ thuật sơn mài Việt
và các nước láng giềng:

bản đồ nghệ thuật hiện nay, chúng ta sẽ thấy các kinh đô nghệ thuật đều nằm ở các nước tư bản. Đây là vấn đề tiền bạc và thị trường. Các họa sĩ châu Á như Trung Quốc, Indonesia, Ấn Độ... mấy năm gần đây cũng có những tác phẩm bán giá cao chót vót, có tầm ảnh hưởng; nguyên do chủ yếu là sự lớn mạnh của giới tư bản trong nước. Thị trường tranh Việt Nam cũng không nằm ngoài qui luật chung đó.

** Theo anh, nên làm gì để vừa bảo tồn được vốn quý truyền thống, vừa đa dạng hoá và làm phong phú thêm vốn quý chất liệu sơn ta?*

- Sơn ta, nếu thêm hoá chất khác khi đang vẽ thì nó sẽ không bao giờ khô. Có thể vẽ bằng sơn ta kết hợp với sơn công nghiệp khi nó đã hoàn toàn khô hẳn. Hiện nay trên thị trường, cái được gọi là sơn mài có

4 dạng cơ bản: 1 là sơn ta, 2 là sơn công nghiệp có nguồn gốc từ Nhật (pholysai, pholysit), 3 là sơn hạt điều, 4 là mực in. Tôi cho rằng họa sĩ có thể dùng bất cứ chất liệu gì, kết

hợp với bất kỳ loại chất liệu nào khác, miễn là tạo ra cái mới. Bản thân sơn mài đã là chất liệu tổng hợp rồi. Riêng việc bảo tồn sơn mài truyền thống, bên cạnh các triển lãm định kỳ, các giải thưởng riêng cho loại hình này, cần xác định những tiêu chí nghệ thuật rõ ràng được xây dựng bởi hội đồng chuyên môn thực chất. Cái đẹp trong nghệ thuật rất khó xác định; nhất là cái đẹp được phân định mới, cũ theo cách mà chúng ta đang áp dụng cho loại hình "sơn mài" hiện nay! ★

CHUYÊN ĐỂ ĐƯỢC THỰC HIỆN BỞI
HDYARTGALLERY. ĐỂ XEM LẠI BÀI VIẾT, MỜI QUÝ VỊ
TRUY CẬP WWW.HDYART.COM

Mới đây,
Thủ tướng Nga
Vladimir Putin đề xuất
hình phạt:
"Phải chặt tay
những kẻ ăn hối lộ
giống như thời Trung cổ",
và cũng theo ông:
"Chỉ cần bắt đầu thi hành hình phạt này,
nạn ăn hối lộ
sẽ chấm dứt ngay lập tức".
Ở nước ta thời xưa,
phu nhân Trần Thủ Độ
có ý muốn xin cho con
cháu lên chức này chức kia,
Trần Thủ Độ đã nói:
"Được! Nhưng phải
chặt mỗi đứa đi một
ngón tay,
để phân biệt
các quan thực tài
với chúng-
bọn bất tài,
nhưng được làm quan
vì là con cháu ta!"

Ngày xuân
luận chuyện:

TRẦN HUY THUẬN

Bất tài & tham nhũng

Lâu nay, Đảng và Nhà nước ta đã coi công cuộc chống tham nhũng là chống giặc nội xâm. Nhưng xem xét cụ thể, thì nhiều khi chống tham nhũng, không chỉ là chống nội xâm, mà còn là chống lại chính mình, chống lại chính lợi ích gia đình mình! Bởi thế, chống tham nhũng là một công việc vô cùng khó khăn, phức tạp.

Chống tham nhũng phức tạp bắt đầu ở chỗ "duy danh định nghĩa" hai chữ *tham nhũng*. Chúng ta thường nói rất nhiều về vấn đề gìn giữ sự trong sáng của tiếng Việt, vậy mà thực tế thì lại cứ lạm dụng tiếng nước ngoài, đặc biệt là chữ Hán. *Ăn cắp*- cho dù là ăn cắp của riêng hay của công cũng vẫn là ăn cắp, không có lý quan ăn cắp thì sang hơn kẻ trộm cướp, nên phải đổi lại thành *tham nhũng*? Thế là dẫn đến việc phải định nghĩa cái từ *tham nhũng* ấy để đưa vào luật- mà đáng ra chỉ cần gọi đích danh tội đó là ăn cắp, thì không cần giải thích gì nữa, không ai thắc mắc, hiểu lầm được nữa.

Chống tham nhũng phức tạp còn bởi hành vi trộm cắp này dường như đã trở thành "phương châm sống" của một bộ phận cán bộ có chức có quyền.

Trong dân gian đã truyền tụng câu: "Hy sinh đời bố, củng cố đời con". Đó chính là "tuyên ngôn" của bọn tham nhũng! Cơ sở nào để có "tuyên ngôn" như vậy? Xin thưa, chính là sự nhận định sau đây:

*Không phải mọi vụ tham nhũng đều bị phát hiện,
phát hiện chưa chắc đã đủ bằng chứng;
có đủ bằng chứng chưa chắc đã xử được;
xử được chưa chắc đã buộc tội được;
buộc tội được chưa chắc đã phải đi tù;
đi tù chưa chắc đã phải "ngồi bóc lịch";
ngồi bóc lịch chưa chắc đã ngồi mãn hạn!*

Nên bọn tham nhũng rất liêu lĩnh hoành hành là vì vậy!

Đó cũng là tình trạng chung của thế giới, không riêng gì Việt Nam ta. Là tình trạng chung của nhiều thời đại chứ không chỉ một thời đại nào!

Chẳng thế mà đầu năm 2008, trong cuộc họp với Hạ viện Nga hôm 11.3, Thủ

tướng Vladimir Putin đã phải đề xuất hình phạt: "Phải chặt tay những kẻ ăn hối lộ giống như thời Trung cổ!", và cũng theo ông: "Chỉ cần bắt đầu thi hành hình phạt này, nạn ăn hối lộ sẽ chấm dứt ngay lập tức".

Mới nghe tuyên bố trên của ông Putin, đã có người nói: Liệu sẽ là bao nhiêu triệu cái tay người Nga sẽ bị chặt đi đây, nếu ông Putin làm thật? Điều đó còn chờ xem. Nhưng điều dự đoán sau của ngài thủ tướng thì có thể tin được: Chỉ cần thật sự bắt đầu thi hành hình phạt này, thì có khi chỉ mới chặt vài trăm cái tay thôi, cũng đã đủ chấm dứt ngay lập tức nạn quan tham!

Nước ta thời các vua Trần cũng đã có chuyện: Khi phu nhân Trần Thủ Độ có ý muốn xin cho con cháu lên chức này chức kia, Trần Thủ Độ đã nói: "Được! Nhưng phải chặt mỗi đứa đi một ngón tay, để phân biệt các quan thực tài với chúng- bọn bất tài, nhưng được làm quan vì là con cháu ta"! Nghe vậy phu nhân đành phải chấm dứt những chuyện xin xỏ tương tự!

Dân ta xem thời sự trên VTV, thường hay bình luận: Phải mạnh tay xử lý quan tham như bên Trung Quốc, tức phải bắn bỏ ngay những tên đầu sỏ, để làm cho chúng chùn bước! Phải làm đầu chác đấy, chứ cứ bắt, rồi tha; nay có tội, mai vô tội; xử tội này, để lại tội kia; hoặc kéo dài điều tra... thì sẽ dẫn đến nhờn pháp luật!

Đảng và Nhà nước ta không phải không có chủ trương mạnh tay, nhưng tại sao thực tế Dân vẫn chưa thấy mạnh? Có thể là bởi nguyên nhân này chăng: Cơ quan chống tham nhũng đứng ra phải hoạt động độc lập, thì khi thảo luận ở Quốc hội, người ta lại muốn "nhất nguyên hoá", với lý lẽ "Đã giao chân ga thì phải giao cả chân phanh"- ví von thật dân dã! Quên rằng như thế chẳng khác gì

THÁI SƯ
TRẦN THỦ ĐỘ
TRONG PHIM
ĐO DIỄN VIÊN
THIÊN BẢO THỦ VAI

vừa đá bóng vừa thổi còi cả!
Phải mạnh tay! Thật sự mạnh tay!
Đó là biện pháp trước nhất, ít ra cũng là trong bối cảnh hiện nay! Không Trung cổ kiểu Putin, nhưng cần thấy rằng, đối với một người, mạng sống là vô cùng quan trọng. Một khi mạng sống đe dọa bị xóa bỏ thì tham đến mấy cũng phải chờn! Cho nên cách bắn bỏ của Trung Quốc có thể cũng rất hiệu quả!

Chống tích cực chính là phòng vững chắc! Khi quân xâm lăng đã tràn vào bờ cõi, thì chống xâm lược phải là hàng đầu. Tương tự, khi “giặc nội xâm” đang hoành hành trước mắt như hiện nay, thì chống phải là biện pháp trực tiếp, tối khẩn, để chặn đứng chúng lại!

Lâu nay chúng ta cứ sợ chống mạnh quá, là không đúng với phương châm lấy xây làm chính. Làm và nghĩ như thế chính là xa rời quan điểm vừa xây vừa chống của Đảng.

Vụ án “xử tử Cục trưởng Quân nhu Trần Dụ Châu” thời kháng chiến chống thực dân Pháp^[1], người mà trước đó bốn năm Bác đã ký quyết định đề bạt - là một điển hình của tư tưởng Hồ Chí Minh trong việc chống tham nhũng- “công ra công, tội ra tội”: “Công không ai phủ nhận nhưng tội thì lớn hơn, tội làm mất lòng tin của nhân dân, tội này không thể tha thứ”^[2], không thể làm và càng không thể lẫn!

Điều đáng lưu ý ở đây là, thời Bác Hồ ký quyết định tử hình đối với Trần Dụ Châu, tham nhũng còn rất ít nhưng quyết định của Bác chính là hành động cương quyết dập tắt tệ tham nhũng.

Trong giai đoạn toàn quốc đang học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh, thiết tưởng việc nhắc lại những bài học về vụ án này là rất cần thiết! ★

^[1] Vụ án Trần Dụ Châu là vụ án tham nhũng nổi tiếng những năm 50 của thế kỷ trước. Vụ này đã được nhà báo Hồng Hà viết trên báo *Cứu Quốc* ngày 20.9.1950: Châu lấy cắp của công quỹ một số tiền lớn: 57.959 đồng Việt Nam, 149 đôla Mỹ, các tài sản khác trị giá 143.900 đồng Việt Nam. Giá gạo ở Thái Nguyên- Bắc Kạn năm 1950 là 50 đồng một ký (“57959đ+ 143900đ= 201859đ: 50đ= 4020kg!”- THT).

^[2] Nghệ sĩ Tiến Lợi, người đóng vai Bác Hồ trong vở kịch *Đêm trắng*, trả lời phỏng vấn báo *Điện tử Đảng Cộng Sản* (ngày 22.8.2007).

Con cóc cọt

NGÔ PHAN LƯU

Hồi nhỏ ở làng quê- thôn Thanh Phú, xã Hoà Mỹ Tây, huyện Tây Hoà, tỉnh Phú Yên- tôi luôn gọi con cóc là con cóc cọt. Phải có “cọt” ở sau “cóc”, không thể là “cóc” trông không. Cả nhà tôi, cả làng tôi ai cũng gọi như thế. Hồi ấy, tôi nhớ có thằng bạn thò lò mũi xanh học lớp hai, nó cũng có tên là Cóc Cọt. Cái thằng Cóc Cọt ấy lúc sấm tối, đến nhà tôi, ngồi chơi ở bờ sân trông nó giống con cóc cọt cực kỳ. Một con cóc cọt khổng lồ, hiền khô và tài giỏi vô cùng. Mỗi lần đến, nó đổ một gói bột xuống giữa sân và xuống bếp gấp cục than lửa bỏ vào đấy. Lập tức khói bay nghi ngút, toả một mùi thơm lạ kỳ, hít nhiều có thể choáng váng mày mặt. Một chập sau, bọn cóc cọt trong vườn nhà tôi đều phóng cả vào sân. Lớn có, bé có, lớn nhón cả bầy có đến vài chục con. Chúng nhảy tới chỗ gói bột nghi ngút khói, đầu hất lên gấp xuống, lay như cần cổi. Thật là thần kỳ. Bọn chúng tôi không tưởng tượng nổi. Tôi phục thằng Cóc Cọt sát đất. Sau này gặng hỏi mãi, thằng Cóc Cọt mới hé cho chúng tôi biết, đó là gói bột hạt bồ lời phơi khô. Mùi thơm của khói bồ lời cực kỳ hấp dẫn đối với loài cóc. Chúng tụ tập để hít hà mùi thơm ấy cho sướng lỗ mũi.

Khi lớn lên, đi học xa, đi làm ăn xa, hoà nhập vào thế giới rộng lớn bên ngoài làng, tôi lại gọi con cóc là cóc. Tiếng cọt “đặc sản” của làng tôi đã biến mất hồi nào mà chính tôi cũng không hay. Đầu tiên, có lẽ do tôi sợ người ta cười mình là thằng nhà quê, nên bỏ tiếng “cọt” mà chỉ còn lại tiếng “cóc”. Gọi con cóc, cóc lóc như thế, như các nơi khác vẫn gọi, tôi cho đấy là lịch sự hơn chăng? Cũng không biết nữa, nhưng tiếng “cọt” phía sau tiếng “cóc” đã biến mất hẳn. Vậy mà lúc này, sau hơn 50 năm, con “cóc cọt” và cả thằng Cóc Cọt lại ủa về trong tâm trí tôi. Tôi thật sự trân trọng và thương mến cái tên đó quá. Ô, cái con vật xấu xí mà uy nghi ấy, đến cả vua Lê Thánh Tông cũng phải làm bài thơ vịnh:

Bác mẹ sinh ra vốn áo sồi

Chốn nghiêm thâm thăm một mình ngồi

Chép miệng dăm ba con kiến gió

Nghiến răng chuyển động bốn phương trời

Từ trong sâu thẳm tình quê của người nhiều trải nghiệm, tôi lại thấy con vật ấy phải có tên là “cóc cọt” thì mới xứng là “cậu ông trời”.

Còn nhớ hồi nhỏ, mỗi lần tôi bị cảm, bà nội thường đi kiếm bắt con cóc cọt để “đánh ban” cho tôi. Bà xô tay vào bao bóng, rồi chui vô gầm giường, nắm ngay eo lưng con cóc cọt đang ngủ ở đó. Bà luôn để ý và biết đích xác chỗ con cóc cọt nằm. Tiếp theo, bà áp con cóc cọt vào ngực tôi, cạo sần sạt. Chỉ một chốc là “ban” nổi lên đỏ ngực. Tôi nằm ngửa liếc mắt nhìn xuống, thấy chú cóc cọt mắt muốn lồi ra, lườm lườm nhìn tôi, dằng dằng sát khí, trong khi miệng chú ta lại ngậm cứng, can đảm chịu đựng, không hề hé răng. Chà sần sạt vào ngực xong, bà nội lại mang cóc cọt xát vào lưng tôi. Đánh “ban” xong, bà thả con cóc cọt xuống đất, nó không đi nổi nữa vì dính “ban bình” của tôi. Chập sau, nó mới thất thểu lết được vào gầm giường. Ban đầu, bị “đánh ban” như thế, tôi sợ lắm nhưng sau lại quen đi. Sau này, mỗi lần bệnh là tôi hồi thức bà nội bắt cóc “đánh ban”. Đánh được “ban” ra ngoài là người nhẹ hẳn. “Con cóc cọt là cậu ông trời, có cậu ông trời dính vào là hết bệnh”- bà nội luôn bảo thế.

“Kể chuyện con cóc cọt là cậu ông trời cho con nghe đi, bà nội!”. “Con cóc cọt đang nằm mệt dưới gầm giường, bà không dám kể”- bà nội trả lời. Và, tôi cũng không đòi kể chuyện nữa. Ngủ thiếp đi. Tôi bình nằm trên giường. Dưới gầm giường có con cóc cọt nằm một lử, thở phì phò vì ban bình của tôi truyền sang. Dưới bếp, bà nội nấu nồi lá xông. Mẹ đi làm đồng. Bố đi núi hái củi. Con chó Ki nằm gác mõm lên bờ sân, lim dim ngủ. Không gian yên lặng. Gió thổi hiu hiu. Tôi đang bệnh mà cảm thấy dễ chịu và hạnh phúc vô cùng ★

Trong thời gian gần đây, có rất nhiều kênh truyền hình cáp ra đời và quảng cáo ra rả suốt ngày. Nhiều khi họ không biết và cũng không cần biết sản phẩm mà họ quảng cáo có tác hại gì đến người tiêu dùng hay không, để rồi những hình ảnh và lời lẽ “ngọt mật chết ruồi” đó đã đánh lừa được mọi người...

Quảng cáo & vô cảm

BÙI VĂN TUẤN

nhạc, văn hoá nghệ thuật, du lịch, thể thao... Tất nhiên, xen vào giữa các chương trình là không ít thời lượng quảng cáo. Song, suy cho cùng, các đài truyền hình cũng là những đơn vị sản xuất kinh doanh. Mà đã là đơn vị sản xuất kinh doanh thì phải có “đạo đức kinh doanh”. Hàng hoá quảng cáo đưa ra thị trường phải chất lượng, đảm bảo chất lượng, không làm nguy hại đến người tiêu dùng.

Trong thời gian gần đây, có rất nhiều kênh truyền hình cáp ra đời và quảng cáo ra rả suốt ngày. Nhiều khi họ không biết và cũng không cần biết sản phẩm mà họ quảng cáo có tác hại gì đến người tiêu dùng hay không, mà chỉ biết đến tiền (tất nhiên nhà đài không phạm luật). Để rồi những hình ảnh và lời lẽ “ngọt mật chết ruồi” đó đã đánh lừa được mọi người. Có những

phòng khám đông y có bác sĩ Trung Quốc mượn MC nổi tiếng phỏng vấn bệnh nhân giả theo kịch bản chữa bệnh siêu phàm, rồi hợp đồng với nhà đài quảng cáo liên tục với chi phí hàng mấy tỉ đồng một năm. Hậu quả thì sao? Dân ta “tiền mất tật mang”. Còn bọn họ thì vẫn nhớn nhoe, túi bạc mỗi lúc một phình to.

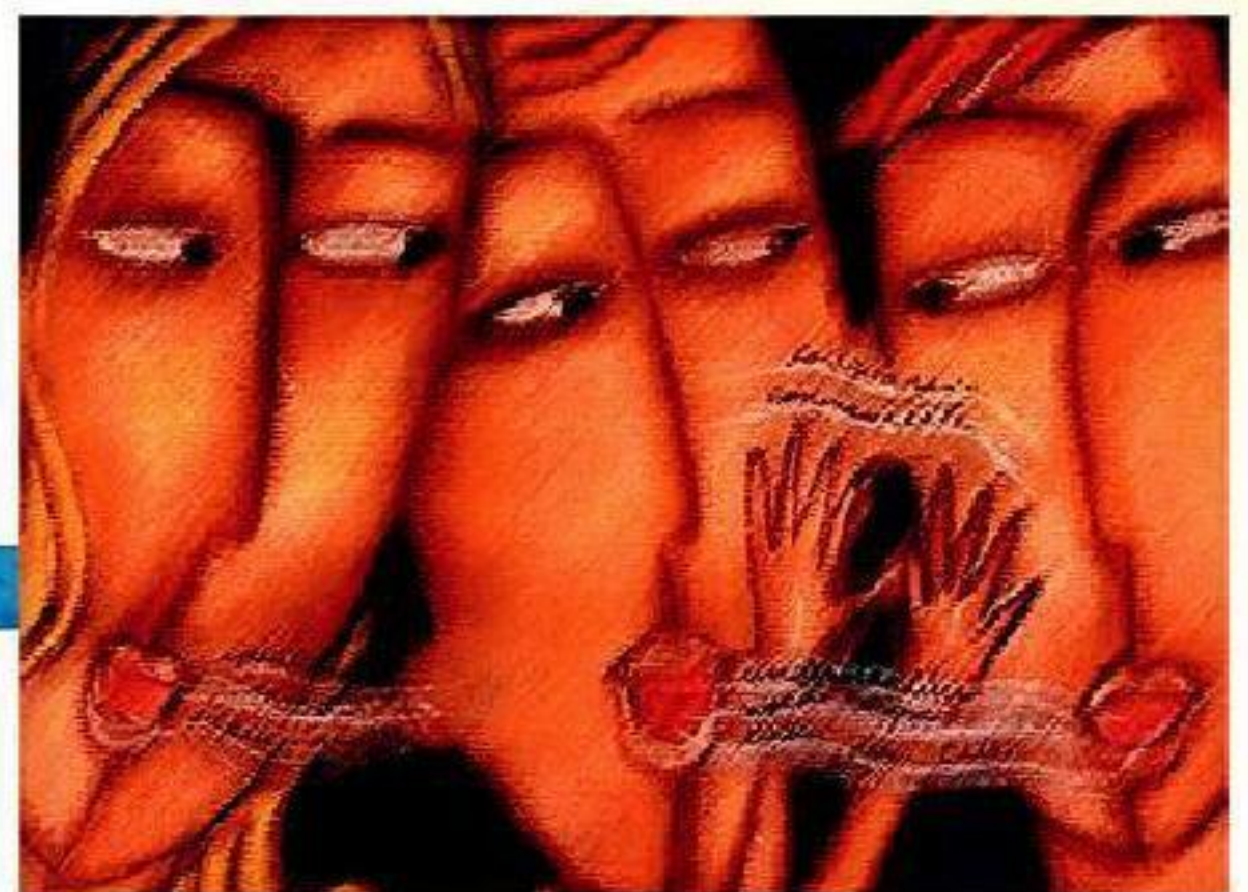
Ngẫm nghĩ mà thương cho dân mình, thương cho những người lỡ mang trong mình căn bệnh nan y. “Còn nước còn tát”, họ đã nghe theo những lời “đổi trả ngọt ngào” cứ “mê hoặc” liên tục trên tivi để bỏ tiền ra chữa bệnh. Càng mĩa mai thay, khi báo chí lên tiếng lật tẩy và phanh phui kiểu làm ăn lừa bịp ở những phòng khám đó, các bác sĩ Trung Quốc đã bỏ chạy mất dép khi có cơ quan chức năng đến kiểm tra, vậy mà một số đài truyền hình tỉnh vẫn còn quảng cáo phòng khám của họ một cách vô tư (!).

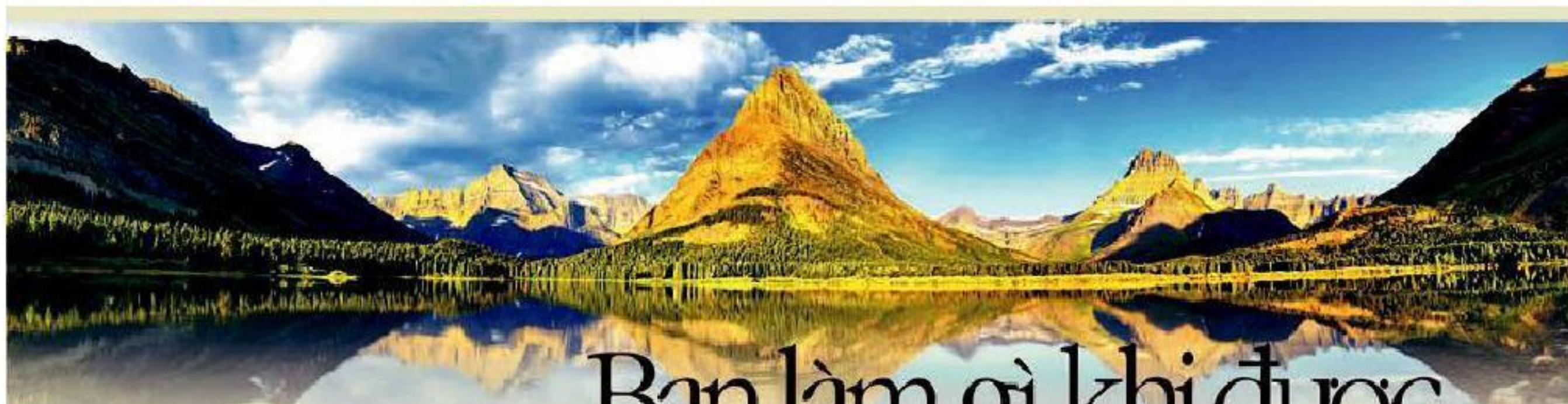
Một kiểu làm ăn lừa lọc với những người tham gia và điều hành không có cái tâm, cộng với nhà phát hành quảng cáo “vô cảm”, chỉ biết đến tiền thì sớm muộn gì người tiêu dùng cũng lãnh đủ ★

“Quảng cáo nói láo ăn tiền!”, đây là câu nói được lưu truyền trong dân gian từ rất lâu nhưng đến nay xem ra vẫn còn hiệu nghiệm. Trong thời buổi kinh tế thị trường với mức độ cạnh tranh ngày càng khốc liệt, quảng cáo luôn được các nhà đầu tư chú trọng hàng đầu. Để bán được sản phẩm và chào mời dịch vụ, người ta luôn tìm mọi cách để quảng bá và đánh bóng tên tuổi. Có không ít doanh nghiệp đã thành công rực rỡ từ quảng cáo. Như một nhãn hàng thức uống chỉ toàn hương liệu và nước đường mà quảng cáo đa hiệu nghiệm về dinh dưỡng lẫn sức khỏe nên hàng bán chạy như.. tôm tươi! Và tất nhiên, đây là một trong những “đại gia” hàng đầu về quảng cáo trên các phương tiện truyền thông hiện nay. Nhiều doanh nghiệp rao bán những sản phẩm và dịch vụ không hề mang lại chút lợi ích nào cho người tiêu dùng, thậm chí còn rất nguy hại đến sức khỏe mà họ vẫn cứ tồn tại!

Bất cập thế nhưng tại sao họ vẫn bán được hàng? Người tiêu dùng vẫn bỏ tiền ra mua sản phẩm của họ? Đó là vì họ luôn phô trương bằng cách thường xuyên mở “hội nghị khách hàng” rồi tổ chức các lớp dạy chui cho đội ngũ bán hàng truyền tiêu.

Đài truyền hình là cơ quan ngôn luận thường xuyên cập nhật và phát đi những tin tức, thời sự, sự kiện xảy ra trong ngày cũng như những chương trình ca

Bạn làm gì khi được thăng chức?

Không gì căng thẳng hơn khi bỗng chốc bạn lặn ngụp giữa rất nhiều việc khác nhau ở cương vị mới: đảm bảo tiến độ công việc của mình, đáp ứng những chỉ thị riêng của cấp trên, quan tâm đến từng nhân viên dưới quyền... Có những điều bạn cần thực hiện nếu muốn giữ vững chức vụ hiện tại và vững vàng với những bước tiến trong tương lai.

CÔNG MINH VÀ ĐIỀM TĨNH

Về nhận thức, bạn cần phải hiểu rằng mặt sau của việc thăng tiến là sự cô đơn. Bạn phải chịu trách nhiệm một cách độc lập hơn, sẽ có nhiều người đồng nghiệp cũ trước là bạn bè nay là cấp dưới của bạn. Dù thế nào, ứng xử giữa hai bên sẽ có phần xa cách. Hãy chấp nhận điều đó và làm chủ cảm xúc của mình để có thể cư xử đúng hoàn cảnh: trong công việc chung thì công minh, quan hệ thường ngày thân mật điềm tĩnh.

CÓ TÂM NHÌN BAO QUÁT HƠN

Bạn phải nhìn mọi việc với góc nhìn rộng hơn, bao quát hơn. Mỗi người trong đơn vị, công ty đều có những vai trò khác nhau, làm lãnh đạo cần có tầm nhìn bao quát, nhìn nhận sự việc trong những mối quan hệ biến đổi. Ban đầu, bạn sẽ mất nhiều thời gian để làm chủ tình hình. Hãy suy nghĩ cân nhắc bất cứ lúc nào có thể. Tránh việc tập trung vào chuyên môn quá nhiều mà hết thời gian suy nghĩ đến việc điều hành chung, đây mới là nhiệm vụ chính ở cương vị mới.

MỌI VIỆC PHẢI XUẤT PHÁT TỪ LỢI ÍCH CHUNG

Hãy luôn đề cao tính mục đích và hiệu quả của công việc chung trước tiên. Bạn hãy luôn đặt cho mình câu hỏi, bạn đang làm vì điều gì, làm thế nào để đạt được mục tiêu đó tốt nhất, điều gì cản trở bạn? Khi là người đứng mũi chịu sào, điều tiếng đôi lúc không tránh khỏi, bạn đã chuẩn bị đối mặt với thách thức như thế nào. Những ai bạn cần nghe, những ai cần bỏ qua. Hãy xuất phát từ lợi ích chung để trả lời các câu hỏi đó.

TRÁNH TỐI ĐA MANG VIỆC VỀ NHÀ

Hãy quan tâm đến gia đình nhiều nhất có thể. Gia đình không phải là người đầu tiên hưởng lợi khi bạn ở vị trí lãnh đạo nhưng lại là những

Việc bạn được thăng chức đã chứng tỏ niềm tin của mọi người đối với năng lực của bạn. Đó vừa là quyền lợi vừa là trách nhiệm khi áp lực công việc nhiều hơn. Nếu bạn không có những phương pháp làm việc và quyết sách hợp lý thì sự thăng chức lắm lúc còn là gánh nặng. Làm sao để hoàn thành trách nhiệm mới một cách tốt nhất?

MY TRANG

người đầu tiên thiệt thòi khi bạn luôn vắng nhà. Đừng trút lên người thân những khó khăn trong công việc, họ có thể không hiểu gì nhiều để bạn chia sẻ, ngược lại cả hai bên đều thấy căng thẳng. Hãy dành cho gia đình khoảng thời gian quan tâm nhất định, tránh tối đa mang công việc về nhà.

TÌM ĐÚNG NGƯỜI ĐỂ GIAO VIỆC

Yếu tố quyết định thành công của nhà lãnh đạo chính là thuật dùng người. Chọn người theo nguyên tắc đúng sở trường kèm theo đam mê, có như thế mới đảm bảo thành công cuối cùng của

công việc. Khi đã chọn được rồi nên đặt niềm tin vào họ, đúng theo phương châm "đã dùng thì tin, không tin không dùng". Nếu mỗi lần bạn được sếp khen mà đã thấy hài lòng luôn là chưa đủ, hãy làm sao để cả nhóm của bạn đều hoàn thành tốt công việc của mình. Đó mới là lời khen thực sự dành cho nhà lãnh đạo.

QUAN TÂM ĐẾN CẢM XÚC

Điều này khác với làm việc theo cảm tính hay thiếu kiểm chế cảm xúc. Cần nhìn nhận, công sở không phải là nơi tập hợp những cái máy làm việc. Hãy tôn trọng và tạo điều kiện tối đa cho những cá tính sáng tạo của mỗi nhân viên, đồng thời cũng cần tìm hiểu những thói quen của cấp trên. Việc đón ý mỗi người để công việc tiến triển thuận lợi là lời quản lý linh hoạt phù hợp với các công sở phương Đông.

KHÔNG KẾT LUẬN CỤC ĐOAN

Quan niệm cũ cho rằng người lãnh đạo luôn cần có phán xét đúng sai rõ ràng thì mới tạo được niềm tin nơi cấp dưới. Nhưng nay quan niệm đó đã thay đổi. Lãnh đạo không phải là người quyết định mà là người gợi mở, định hướng và giải quyết khó khăn. Người lãnh đạo phải học cách lắng nghe nhiều hơn, trở thành cầu nối giữa công việc và nhân viên, giữa cấp trên và cấp dưới. Phản ứng linh hoạt trước mọi tình huống là bí quyết không thể thiếu để đi tới thành công trong công việc trước mắt lẫn lâu dài của bạn ★
(Theo Job-sky)

Khi là người đứng mũi chịu sào, điều tiếng đôi lúc không tránh khỏi, bạn đã chuẩn bị đối mặt với thách thức như thế nào. Những ai bạn cần nghe, những ai cần bỏ qua. Hãy xuất phát từ lợi ích chung để trả lời các câu hỏi đó.

LINH NHI

Bí mật mùi hương & nụ cười

Một chiếc mũi thính giỏi phát hiện mùi thì dễ nhạy cảm, xúc động hơn.

Đối với phái đẹp, họ khó nỡ ngay một nụ cười khi nghe chuyện hài hước, nhưng khi đã hiểu đã cười rồi thì họ lại... cười rất lâu.

MÙI THÍNH MÙI SẼ DỄ XÚC ĐỘNG

Từ thực tế cuộc sống cho thấy phụ nữ nhạy cảm về mùi hơn so với nam giới và phái đẹp cũng được xem là nhạy cảm về những biểu hiện cảm xúc hơn. Theo khám phá khoa học, mùi hương đóng một vai trò to lớn trong thế giới động vật, khi có khả năng phát hiện những thay đổi hoá học tinh tế ở bạn đời hoặc đối thủ, đồng thời mùi hương cũng giúp tìm bạn để giao phối hoặc tìm đích xác vị trí con mồi.

Đối với con người, mùi hương đóng vai trò ra sao? Mùi hương gắn liền với xúc cảm. Một bóng hồng lướt qua, mùi hương quyến rũ của nàng làm nhiều chàng trai ngẩn ngơ. Nhưng cũng có nhiều đôi uyên ương phải "đường ai nấy đi" vì không chịu nổi... mùi của nhau.

Theo tờ *National Geographic*, nhà hoá học Denise Chen thuộc Đại học Rice ở Texas, Mỹ đã tiến hành một cuộc khảo sát, khi đề nghị 22 đôi nữ sinh viên đại học sống trong ký túc xá mặc cùng một loại áo thun đi ngủ, rồi sau một đêm họ thử ngửi mùi những chiếc

áo này. Mỗi nữ sinh được phát 3 áo thun, trong đó có 1 áo do bạn cùng phòng mặc, 2 cái còn lại do những sinh viên khác mặc. Họ được yêu cầu sau khi ngửi mùi, xác định chiếc áo nào do bạn cùng phòng đã mặc. Rồi họ được kiểm tra độ nhạy cảm xúc. Những ai chọn đúng chiếc áo bạn cùng phòng mặc sẽ ghi điểm cao trong cuộc kiểm tra...

Qua quá trình nghiên cứu, Denise Chen đi đến kết luận: khứu giác và cảm xúc đến từ một vùng giống nhau trên não. Mùi và cảm xúc có chung những liên kết về kết cấu và chức năng. Vùng não điều khiển khứu giác gối lên vùng não điều khiển cảm xúc và có đóng góp đến quy trình tiến triển của nhau. Nghĩa là những ai sở hữu một chiếc mũi thính sẽ nhạy cảm hơn.

PHÁI ĐẸP LÂU CƯỜI NHƯNG... CƯỜI LÂU

Các nhà khoa học phát hiện rằng phái đẹp tiếp thu chuyện cười chậm hơn nam giới nhưng họ thường thức câu chuyện lâu hơn một khi đã hiểu. Trong lúc nghe một câu chuyện cười, phụ nữ không chờ đợi rằng nó đáng cười, và họ cũng sử dụng bộ não nhiều hơn đàn ông để xử lý lời nói dí dỏm. Do đó, khi đã hiểu câu chuyện, họ nhận được nhiều hơn niềm vui từ nó.

TRANG ẢNH DO NISNA
LONG THUYẾT THỰC HIỆN

Trong một cuộc khảo sát, theo *Dailymail*, các nhà nghiên cứu đã yêu cầu 10 người đàn ông và 10 người phụ nữ nhìn vào hàng loạt những biếm họa trắng đen và đánh giá chúng trên thang điểm hài hước. Họ cũng trải qua việc chụp quét phức tạp để tái hiện những phần sáng lên trong não, cũng như thời gian khi những phần não này phản ứng với chuyện cười. Kết quả cho thấy phụ nữ có khuynh hướng dùng những phần cố định trong não hơn so với nam giới, bao gồm vỏ não trước trán, vùng giúp chúng ta giải mã ngôn ngữ sàng lọc những điều không thích hợp.

Theo nhà nghiên cứu Allan Reiss thuộc Đại học Stanford ở California của Mỹ, phát hiện trên phù hợp với một mẫu sẵn về cách thức nam và nữ phản ứng với những điều hài hước. Các nhà khoa học cũng phát hiện những hoạt động mạnh hơn trong vùng vỏ não trước trán ở phụ nữ, và phụ nữ xử lý những tác nhân kích thích liên quan đến vùng ngôn ngữ của não. Điều đó chỉ ra rằng phụ nữ có khuynh hướng phản ứng nhiều hơn với chuyện kể và có tài đối đáp hơn là những trò tiêu lâm.

Từ sự phân tích về vùng não phát sinh những cảm xúc vui sướng, được gọi là các nhân nằm kế cận (nucleus accumbens), cũng cho thấy nam giới và phụ nữ có những thái độ khác nhau đối với sự hài hước. Giáo sư Allan Reiss tiết lộ rằng phụ nữ có vẻ ít mong đợi một sự tưởng thưởng, mà ở đây là điểm nút trong tranh biếm họa, nên khi nhận thức được điểm nút thì họ sẽ vui nhiều hơn. Đối với những tranh biếm họa rất hài hước, các nhân nằm kế cận của phụ nữ hoạt động nhiều hơn. Điều này không xảy ra ở nam giới, vì dường như các đảng mây râu vốn đã xác định từ đầu rằng biếm họa nghĩa là... cười! Allan Reiss tiếp tục tiến hành thí nghiệm tương tự ở trẻ em để xác định liệu những khác biệt về giới tính có thể là do sinh lý hay sự giáo dục...

Trong khi đó, qua nghiên cứu của các nhà khoa học

Canada cũng cho thấy nam giới và nữ giới sử dụng khả năng nhận thức hài hước ở những giới hạn khác nhau.

Các đảng mây râu có khả năng dùng hài hước châm biếm để phê phán người khác và thiết lập ưu thế cho mình khi đối thoại, trong khi phái đẹp lại dùng sự hài hước để duy trì mối quan hệ và giúp nhau có được cảm giác thoải mái dễ chịu hơn trong cuộc sống ★

Ellips, nguồn dưỡng chất cần thiết cho mái tóc của bạn

Công ty Cổ Phần Phân Phối Liên Minh, 18 Cộng Hòa, P.4, Q. Tân Bình, TP HCM.
ĐT: (08) 381 18 555 - Website: alliancedistribution.com.vn

Công ty Cổ Phần Phân Phối Liên Minh là nhà nhập khẩu và phân phối độc quyền nước khoáng thiên nhiên EVIAN, bánh TímTam, các sản phẩm chăm sóc trẻ em B&B Kids, Master Kids, hóa phẩm chăm sóc cơ thể Ellips, Samantha, Sasha,... với chất lượng và giá cả cạnh tranh nhằm mục tiêu nâng cao chất lượng cuộc sống và đảm bảo sự hài lòng của khách hàng.

Tất cả các sản phẩm của chúng tôi đều đảm bảo các tiêu chuẩn vệ sinh an toàn thực phẩm cũng như các quy định của Bộ Y tế về sức khỏe cho người sử dụng và được phân phối rộng khắp tại các hệ thống siêu thị, các cửa hàng và chợ trên toàn quốc.

Chúng tôi hy vọng sẽ đáp ứng được nhu cầu ngày càng cao của khách hàng thông qua các sản phẩm và dịch vụ mà chúng tôi đại diện phân phối

Ái ân là chuyện không thể thiếu trong đời sống con người, nhưng làm sao để giữ được “phong độ” và không rơi vào cảnh “no xôi chán chè” là cả một nghệ thuật phòng the, nhất là cánh mày râu. Các nhà nghiên cứu tính rằng, nếu sống đến già, trung bình mỗi người sẽ sinh hoạt tình dục khoảng 4.500 - 5.000 lần...

THU MINH

Ái ân điều độ & công thức số 9

Đối với phái đẹp, việc quan hệ tình dục nhiều vẫn vô hại, thậm chí còn giúp phụ nữ “thể dục” tốt. Nhưng đối với phái nam thì hãy coi chừng “tuột dốc không phanh”. Bởi vì sinh hoạt tình dục cũng giống như mọi sinh hoạt khác trong đời sống, việc gì cũng cần phải điều độ thì mới giữ được bền lâu và có lợi cho sức khỏe của mình.

PHÁI ĐẸP KHÔNG CẦN E NGẠI

Từ kết quả nghiên cứu của Viện Sức khỏe Hoa Kỳ, cho thấy nếu phụ nữ có quan hệ tình dục với tần suất ít nhất 2 lần mỗi tuần, thì buồng trứng, tuyến thượng thận sẽ giải phóng estrogen nhiều hơn. Trong cơ thể, loại hormon này có tác dụng làm đẹp da, mượt tóc.

Bài “thể dục” buổi sáng hay buổi tối của 2 người trên giường ngủ có tác dụng cho phụ nữ, làm tất cả các cơ được khởi động, từ các cơ bắp chân, cơ mông, cơ bụng đến cơ bả vai. Khi thường xuyên hoạt động tình dục làm cho thân hình phụ nữ thon thả, uyển chuyển hơn. Nếu 1 phụ nữ ở thời kỳ tiền mãn kinh và khỏe mạnh, việc sinh hoạt tình dục nhiều hơn bình thường chẳng có hại gì cả. Ngược lại, nếu “kiêng khem” sex, chị em còn có thể gặp một số rủi ro. Phụ nữ tuổi tiền mãn kinh, việc hạn chế sinh hoạt tình dục dễ dẫn đến nhiều dấu hiệu không tốt.

CÁC ĐẮNG MÀY RÊU THÌ HÃY COI CHÚNG

Đối với nam giới, nếu “công cụ” bị

“lạm dụng” có thể mang đến tổn thương tạm thời hay vĩnh viễn. Dương vật dù có khả năng phục hồi tốt, nhưng bất cứ cái gì cũng có giới hạn của nó. Việc làm tổn thương “súng ống” thường thấy ở một số thanh niên có thể lực tốt, ham thích tình dục mạnh mẽ. “Công cụ” cần phải được “nghỉ ngơi” - đó là khi nó “thờ”: Lượng máu trong nó được thay thế với lượng oxy. Khi cương cứng, chỉ một lượng rất ít máu lưu chuyển đến dương vật. Khi di chuyển trong quá trình giao hợp, sức ép có thể tăng lên cao bằng 200ml nước. Vì máu không được vận chuyển lúc đó nên dễ hấp thụ oxy, các mô tế bào ở dương vật phải được thả lỏng.

Tham lam, quý ông không cho nó được “nghỉ ngơi”, thì mô tế bào không thể hấp thụ được lượng oxy cần thiết. Khi để tình trạng cương cứng kéo dài, dẫn đến thiếu oxy... có thể phải khổ sở với hội chứng cương cứng kéo dài. Cơ bị ứ máu gây đau đớn, sức ép bên trong tăng lên. Các tế bào bắt đầu chết dần, tăng sức ép và thiếu lưu thông máu. Cuối cùng các cơ sẽ chết,

khi đó thật nguy hiểm.

SINH HOẠT BAO NHIÊU LÀ VỪA?

Việc mật độ giao hợp có thích hợp hay không có thể lấy ngay cảm giác của ngày hôm sau để làm tiêu chuẩn phán đoán. Nếu tinh thần sảng khoái, cả 2 đều không thấy mệt mỏi, chứng tỏ mật độ “giao ban” như vậy là tương đối thích hợp. Nếu có cảm giác đầu nặng, chân nhẹ, chân tay rã rời, nhức đầu mỏi lưng... chứng tỏ đã bạn đã quá đà, không điều độ.

Thời gian sinh hoạt phòng the cần có giãn cách nhất định. Không những có lợi cho sức khỏe tâm hồn và thể xác mà còn tăng thêm tinh thần mật, tăng thêm khoái cảm. Nhiều nghiên cứu cho thấy mỗi tuần tiến hành chuyện ấy 1 - 2 lần thường rung động hơn, mãn nguyện hơn là cứ 1 - 2 ngày hoặc hàng ngày. Mật độ cho “chuyện ấy” còn phụ thuộc vào nhiều yếu tố khác như tuổi tác, sức khỏe, thời gian, hoàn cảnh...

Các nhà nghiên cứu tính rằng, nếu sống đến già, trung bình mỗi người sẽ sinh hoạt tình dục khoảng 4.500 - 5.000 lần. Nhưng tần suất của các lần sinh hoạt tình dục không đều nhau. Nhu cầu này khác nhau theo khả năng của mỗi người và theo độ tuổi. Tuổi càng cao, sự ham muốn và nhu cầu sinh hoạt tình dục càng giảm dần theo sức khỏe và thời gian ★

Kết luận của các nhà tình dục học cho biết có thể tính nhu cầu sinh hoạt tình dục theo tuổi của con người với công thức bội số của 9: nếu độ tuổi 20, số lần sẽ là $2 \times 9 = 19$, nghĩa là 1 tuần 8 lần, tương tự ta có độ tuổi 30 sẽ là 2 tuần 7 lần, tuổi 40 sẽ là 3 tuần 6 lần, tuổi 50 sẽ là 4 tuần 5 lần, tuổi 60 sẽ là 5 tuần 4 lần, tuổi 70 sẽ là 6 tuần 3 lần... Công thức này cho biết mức độ trung bình của con người và không có chuyện “hết tuổi” sinh hoạt tình dục mà chỉ là giảm số lượng. Các bạn hãy thử tìm hiểu công thức ấy có phù hợp cho mình!

ĐI XE ĐẠP NHIỀU CÓ LIÊN QUAN TỚI VÔ SINH

Cảnh giác bệnh vô sinh ở phái nam

CHÂU BẢO

Các chuyên gia y học cho biết trung bình 30% cặp vợ chồng tham gia vào các cuộc khảo sát vô sinh đã nghĩ rằng “yếu tố vô sinh” nằm ở nam giới; 20% cho rằng “lỗi” ở cả hai phía là như nhau. Tuy nhiên, ý kiến bác sĩ mới quyết định và họ luôn luôn tìm nguyên nhân ở cả chồng lẫn vợ để đưa ra biện pháp thích hợp nhất. Riêng đối với phái nam muốn có con thì cần phải cảnh giác những yếu tố sau đây có thể làm tăng nguy cơ vô sinh: thừa cân, đạp xe quá nhiều và một số chứng bệnh...

YẾU TỐ NÀO GÂY VÔ SINH NAM?

Những bất thường ở tinh hoàn: Theo bác sĩ John La Puma, chuyên gia về vô sinh nam, các khuyết tật về di truyền trên nhiễm sắc thể Y và những bất thường về nhiễm sắc thể nói chung thường làm tăng nguy cơ vô sinh nam.

Một số bệnh nhất định: Nếu như bạn đang phải điều trị bệnh ung thư, tinh hoàn ẩn, giãn tĩnh mạch tinh (varicocele), các chấn thương vùng bẹn, tràn tinh dịch (hydrocele), hoặc quai bị thì nhiều khả năng bạn bị vô sinh nam.

Xuất phát từ tinh trùng: Bệnh ít tinh trùng (oligospermia), không có tinh trùng (azoospermia), hoặc bệnh tinh trùng di chuyển chậm (asthenozoospermia) đều là yếu tố gây vô sinh nam. Bởi số lượng tinh binh liên quan đến vô sinh là điều dễ hiểu, nhất là trường hợp bộ máy sản sinh ra chúng hoàn toàn không hoạt động. Nhà máy sản xuất có thể vẫn vận hành bình thường, cung cấp đủ “quần số” nhưng sức khỏe của chúng eo uột, tinh chiến đấu không cao thì cũng vô tích sự.

Các nguyên nhân khác ở tinh hoàn: Các bệnh nhiễm trùng khác nhau, tắc ống dẫn tinh, phóng tinh ngược hoặc lỗ tiểu lệch (hypospadias) có thể là nguyên nhân gây vô sinh nam.

Máy tính xách tay: Nhiệt độ máy tính xách tay tỏa ra do khi làm việc thường đặt lên đùi có thể làm tăng nhiệt độ tinh hoàn tác động xấu đến sự sản sinh và phát triển tinh trùng.

NHỮNG YẾU TỐ KHÁC QUAN TỪ BÊN NGOÀI

Kết quả nghiên cứu của các chuyên gia Trung tâm Y tế Đại học Maryland, Mỹ còn đưa ra những nguyên nhân bên ngoài gây vô sinh nam khác, dù chúng ít được chú ý hơn nhưng ta cũng không thể bỏ qua. Đó là:

Thừa cân và béo phì: Một thống kê trên một số rất đông nam giới cho thấy tình trạng thừa cân và béo phì đang ngày càng phổ biến đã làm tăng tỷ lệ nam giới bị vô sinh lên tới 10% trong hơn một thập kỷ qua.

Lạm dụng hoá chất: Việc sử dụng ma túy (cocain và cây gai dầu) có thể làm giảm cả số lượng lẫn chất lượng của tinh trùng. Tuy nhiên đối với rượu còn thì chưa

có công trình khoa học nào chứng minh nó có ảnh hưởng trực tiếp đến tinh trùng.

Các gốc tự do: Các chất oxy hoá hoặc những phân tử không bền và khi bị phân huỷ giải phóng ra các gốc tự do như các sản phẩm phụ của nhiều quá trình hoá học xảy ra bên trong cơ thể. Sự nhiễm trùng, các hoá chất và những “tấn công” khác từ môi trường có thể sinh ra các chất này với hàm lượng cao. Tinh trùng đặc biệt dễ bị tổn thương khi gặp phải chúng.

Đi xe đạp: Gần đây, các nhà y học đã kết luận rằng đi xe đạp có liên quan đến vô sinh nam. Sức ép của yên xe lên các mạch máu và thần kinh ảnh hưởng đến khả năng cương cứng. Đi xe đạp địa hình để treo núi tạo áp lực lên khoảng giữa hậu môn và túi tinh hoàn làm tăng nguy cơ chấn thương lên tinh hoàn- nhà máy sản xuất tinh trùng. Một nghiên cứu đã chỉ ra những người đi xe đạp thường xuyên trên những con đường xóc được phát hiện có những bất thường ở túi tinh hoàn như kết lắng canxi và xoắn các tĩnh mạch quanh bộ phận sinh dục của họ ★

(Theo HealthDay)

NAM GIỚI Càng nặng Càng dễ VÔ SINH (ẢNH CHỈ MANG TÍNH MINH HOẠ)

ĐINH CÔNG BẢY

kiến
văn
y
học

Vấn nạn béo phì

Hiện nay, béo phì là một trong những bệnh được xã hội quan tâm vì những hệ lụy của nó đối với cuộc sống. Tổ chức Y tế thế giới (WHO) cũng đã đưa ra những cảnh báo về sự nguy hại của bệnh béo phì. Béo phì là nguyên nhân gây ra các bệnh như: tăng cholesterol trong máu, xơ vữa động mạch, bệnh lý động mạch vành dẫn đến nhồi máu cơ tim, cao huyết áp, đột quỵ, đái tháo đường, gan nhiễm mỡ, sỏi túi mật...

Bệnh béo phì đã ảnh hưởng lên 500 triệu người trên thế giới. Nhưng hầu hết các liệu pháp điều trị bằng thuốc đã không mang lại hiệu quả mong muốn.

Theo Tổ chức Y tế thế giới, vào năm 2015, dự kiến sẽ có khoảng 2,3 tỉ người trưởng thành có tình trạng tăng thể trọng và hơn 700 triệu người mắc bệnh béo phì.

Béo phì là tình trạng cơ thể

tích tụ quá nhiều chất mỡ, do năng lượng hấp thu vào nhiều hơn nhu cầu năng lượng của cơ thể liên tục trong một thời gian dài làm trọng lượng cơ thể tăng hơn 20% so với tiêu chuẩn bình thường.

Trọng lượng tiêu chuẩn (của người trên 18 tuổi) được tính dựa theo chỉ số BMI (Body Mass Index) như sau: lấy trọng lượng cơ thể (tính bằng kg)

chia cho bình phương số đo chiều cao (tính bằng m).

Chỉ số BMI không dùng cho người chưa đủ 18 tuổi, phụ nữ đang mang thai, vận động viên môn thể hình.

Kết quả phân loại tình trạng béo phì như sau:

- BMI < 18,5: suy dinh dưỡng.
- BMI từ 18,5 đến 24,9: bình thường.
- BMI từ 25 đến 29,9: béo phì độ I (nhẹ).
- BMI từ 30 đến 40 : béo phì độ II (trung bình).
- BMI > 40 : béo phì độ III (nặng).

Ở người béo phì, tùy theo

chỗ phình to nhất của mông tính bằng cm). Nếu WHR > 0,95 (nam) hoặc > 0,85 (nữ) thì được xem là

LÁ TRÀ

bụng phệ có nguy cơ mắc các loại bệnh nêu trên. Chứng bụng phệ tương ứng với vòng eo có số đo trên 102cm ở đàn ông và 88cm ở phụ nữ.

Trong các y văn cổ của Đông y, người béo phì được gọi là "nhục nhân" (người thịt) hoặc "phì nhân" (người béo). Đông y cho rằng nguyên nhân phát sinh bệnh có liên quan đến các yếu tố là thấp, đàm và hư. Đa số người béo phì đều bị thấp, đàm và khí hư.

Hiện nay, có rất nhiều loại trà và thuốc giảm béo phì được chế biến từ thảo dược. Các loại thuốc này có tác dụng điều hoà hệ nội tiết, điều hoà hoạt động của các

QUẢ MÔ

SINH TỐ DƯA LEO

lượng mỡ thừa phân bố bộ phận trên cơ thể nào nhiều thì có thể dự báo nguy cơ bệnh tật sẽ xảy đến:

- Nếu lượng mỡ thừa tích tụ ở vùng eo lưng và bụng (bụng phệ) sẽ dễ bị mắc các bệnh như đái tháo đường týp II, xơ vữa động mạch, bệnh lý mạch vành, nhồi máu cơ tim, cao huyết áp, đột quỵ.

- Nếu lượng mỡ thừa tích tụ nhiều ở mông, háng, đùi (dạng hình quả lê) thì nguy cơ bệnh tật sẽ ít hơn dạng bụng phệ.

Có thể đánh giá tình trạng bụng phệ bằng cách tính dựa vào tỷ số WHR (Waist Hip Ratio) như sau: lấy số đo vòng eo ngang rốn (tính bằng cm) chia cho số đo vòng mông (được đo xung quanh

BÍ ĐÀO

RÀU BẮP (NGÔ)

KHOAI TÂY

Một số điều cần lưu ý để phòng chống béo phì

- Không để mất ngủ thường xuyên hoặc ngủ quá ít.
- Cần tạo lập môi trường sống lành mạnh, vệ sinh, an toàn. Nếu môi trường bị ô nhiễm sẽ tác động mạnh tới một số hormone kiểm soát trọng lượng cơ thể.
- Nên tập thích nghi với nhiệt độ nóng lạnh của thời tiết. Không nên làm việc thường xuyên trong phòng có điều hoà không khí, vì không khí được điều hoà thì cơ thể sẽ không bị tiêu hao năng lượng.
- Thận trọng khi sử dụng một số loại thuốc chữa bệnh. Có nhiều loại thuốc, bao gồm thuốc ngừa thai, thuốc chứa hormone, thuốc chữa đái tháo đường, thuốc chống suy nhược, thuốc chữa cao huyết áp... thường là nguyên nhân tăng trọng cơ thể.
- Hạn chế ăn uống các loại thực phẩm động vật giàu béo, các loại sản phẩm nhiều đường, các thức ăn nhanh, bia rượu các loại. Nên sử dụng nhiều loại rau, củ, quả, rong biển, các loại đậu hạt, các loại nấm lành.
- Khi ăn, cần ăn chậm, nhai thật kỹ để việc tiêu hoá được tốt hơn và chống lại cảm giác thèm ăn.
- Cần ăn uống một cách lành mạnh và đúng lúc. Ví dụ nên ăn tối trước 18 giờ. Ăn muộn là nguyên nhân làm cơ thể tích tụ mỡ nhiều hơn, nhanh hơn.
- Câu ngạn ngữ: *Ăn như một ông vua vào buổi sáng, như một ông hoàng vào giữa trưa và như một dân nghèo vào buổi tối* được công nhận là rất hợp về khoa học về dinh dưỡng.
- Thường xuyên tập luyện một số môn thể thao như đi bộ, chạy chậm, đi xe đạp, bơi lội, cầu lông, bóng bàn, khiêu vũ, khí công, yoga, thái cực quyền...

tạng phủ như can, thận, tâm, phế...; thông qua sự điều chỉnh khí huyết, tân dịch, giúp cho các tạng phủ vận hành bình thường, thông lợi, từ đó mà đạt mục đích giảm béo phì.

Phép chữa trị của Đông y có cơ sở lý luận chặt chẽ và được thực hiện bằng nhiều cách như: dùng phương thuốc (đơn phương, nghiệm phương), khí công, châm cứu, được thiện (thức ăn phối hợp với dược liệu).

* RAU CỦ CÓ TÁC DỤNG GIẢM CÂN

- Bí đao

Bí đao không chứa mỡ mà chứa muối natri, có công dụng lợi tiểu, khử thấp. Cơ thể của đa số người béo phì tích chứa một lượng nước khá lớn, cơ bắp thì mềm nhũn, trong dân gian thường dùng bí đao để nấu canh ăn và uống nước, hiệu quả giảm béo trong trường hợp này rất rõ rệt. Mùa đông dùng khoảng 30g vỏ bí đao khô nấu lấy nước uống cũng có thể giảm cân.

- Dưa leo

Trong dưa leo có chứa một chất có thể ức chế sự chuyển hoá đường thành mỡ. Dưa leo còn chứa khá nhiều chất xơ, có thể thúc đẩy nhu động ruột làm tăng bài tiết, đồng thời làm giảm sự hấp thu cholesterol. Người béo phì thường xuyên ăn dưa leo sẽ có tác dụng giảm cân.

- Quả mơ

Mơ là loại thực vật giàu acid hữu cơ và acid vô cơ,

đặc biệt là acid citric, có tác dụng chuyển hoá nhiệt lượng khá tốt.

- Lá trà

Lá trà có thể giải tác dụng của chất béo, giúp giảm béo phì, nước trà đậm thì hiệu quả càng rõ rệt hơn.

- Giấm ăn (giấm nuôi)

Những năm gần đây, ở một số quốc gia Âu Mỹ, những người béo phì thường dùng giấm để giảm cân, vì trong giấm có chứa nhiều loại acid amin, không những có thể làm tiêu hao mỡ trong cơ thể mà còn thúc đẩy quá trình chuyển hoá chất đường và protein được thuận lợi. Mỗi ngày dùng 10-15ml giấm trong các bữa ăn cùng với rau quả, liên tục trong một tháng có thể giúp cơ thể giảm từ 2-4kg.

- Râu bắp (ngô)

Râu bắp có tác dụng lợi tiểu, lợi mật, hạ huyết áp. Dùng 10-15g râu ngô khô ngâm trong 250ml nước sôi để uống, có tác dụng lợi tiểu, giảm cholesterol và có công dụng giảm béo phì.

- Khoai tây

Hàm lượng mỡ trong khoai tây chỉ có 0.1%, hiện nay nó được xem là loại thực phẩm chứa rất ít chất béo. Mỗi ngày ăn 100-150g khoai tây có thể giảm hấp thu mỡ, khiến cho lượng mỡ thừa dần dần được chuyển hoá, từ đó giảm béo phì.

CỦ CẢI TRẮNG

- Củ cải trắng

Củ cải trắng có chứa thành phần tinh dầu cải, vị cay, có tác dụng thúc đẩy quá trình chuyển hoá mỡ tốt hơn, tránh được việc tích tụ mỡ dưới da.

- Rau hẹ

Trong hẹ có hàm lượng chất xơ khá cao và không dễ tiêu hoá, có thể thúc đẩy nhu động ruột, có tác dụng thông tiện (trị táo bón) khá mạnh,

GIÁ ĐẬU XANH

RAU HẸ

từ đó có thể bài tiết được những thành phần dư thừa trong đường ruột.

- Ớt

Ớt giàu chất capsaicin, có thể thúc đẩy chuyển hoá mỡ, đồng thời có thể hoà tan mỡ, ức chế sự tích tụ mỡ trong cơ thể. Tuy nhiên, không nên ăn quá nhiều ớt.

- Giá đậu xanh

Giá đậu xanh có nhiều chất dinh dưỡng nhưng chứa nước nhiều, sau khi vào cơ thể sẽ sản sinh ít nhiệt lượng, càng khó hình thành lớp mỡ tích tụ dưới da.

- Giấm đậu nành

Cách chế: rửa sạch đậu nành, để ráo nước, sao thơm khoảng 2-5 phút (chú ý đừng để cháy), đợi nguội thì đổ vào hủ, đổ giấm ăn vào ngâm, đậy nắp kín lại, một tuần sau có thể dùng được. Mỗi ngày dùng 2 lần (sáng, tối), ăn vài hạt đậu giấm, có hiệu quả giúp giảm béo phì ★

(Kỳ sau: một số món ăn và thức uống giảm béo phì)

“Thế giới đi về đâu nếu thiếu vắng ái ân”.
Câu thơ ấy thêm lần nhắc nhở chuyện đời sống
tình dục là một phần rất quan trọng của loài người.

Mỗi chúng ta cần phải biết rằng, tình dục
không chỉ tốt cho sức khỏe, tăng cường thể chất,
giảm bớt áp lực mà còn giúp phát hiện sớm
bệnh tật qua một vài triệu chứng bất thường.

Đồng thời để tránh tuột dốc
khi chuẩn bị lên “đỉnh”
bạn cũng cần có nghệ thuật...

THU HÀ

Tình dục: & sức khỏe & nghệ thuật

ĐỐI VỚI PHÁI ĐẸP

Chảy máu khi giao hợp: Có thể bạn đang viêm cổ tử cung, ung thư cổ tử cung hay gặp tổn thương khác bên trong cổ tử cung. Ngay cả khi lượng máu rất ít, phụ nữ cũng đừng chủ quan mà nên đến bệnh viện để kiểm tra bởi đây có thể là dấu hiệu hơi muộn các căn bệnh trên.

Dịch bất thường: Để khẳng định chắc chắn điều này, phụ nữ cần quan sát cả màu sắc và mùi nếu có. Bởi đây có thể là dấu hiệu cảnh báo viêm âm đạo do nấm; nhiễm khuẩn âm đạo.

Đau bụng: Sau khi quan hệ tình dục có các triệu chứng đau dạ dày, đau lưng có thể bạn đã mắc bệnh viêm vùng chậu, màng trong dạ con có vấn đề...

Ngực cứng, có khối u: Dấu hiệu này rất dễ phát hiện trong màn dạo đầu. Nếu bạn cảm thấy ngực căng cứng, chạm vào có khối u thì nên đi kiểm tra sớm.

ĐỐI VỚI PHÁI MÀY RÀU

Rối loạn cương dương: Loại bỏ các yếu tố tuổi tác, những thói quen xấu, ăn nhiều chất béo, thức ăn giàu đạm cao... có khả năng bạn đang mắc bệnh tiểu đường, cao huyết áp, tim mạch và các bệnh liên quan đến mạch máu nào.

Hàm muốn tình dục thấp: Nếu gặp phải dấu hiệu này, kèm với cơ thể mệt mỏi, khó chịu, dễ đổ mồ hôi, thân nhiệt thấp và các triệu chứng khác... có thể do vấn đề nội tiết.

Tình dịch màu đỏ: Nguy cơ cao nhất là viêm tuyến tiền liệt. Tuy nhiên, chúng ta không thể loại trừ nguyên nhân mạch máu bị vỡ do bệnh cao huyết áp, tiểu đường gây ra.

Xuất tinh bất thường: Bao gồm xuất tinh sớm, chậm xuất tinh và không xuất tinh... có thể do bệnh béo phì, tiểu đường gây nên.

LÀM SAO “HẠ CẢNH” AN TOÀN SAU KHI LÊN “ĐỈNH”?

Trong sinh hoạt tình dục, khi đang chuẩn bị “lên tới đỉnh” thì những cơn đau mỗi dịp đến khiến bạn như bị trượt dốc không phanh. Các chuyên gia tình dục đã đúc rút một số mẹo giúp bạn vượt qua tình huống này.

Dùng thật nhiều gối: Bạn có thể dùng gối đặt dưới lưng, mông... để tránh hoạt động nhiều, mạnh gây đau mỏi. Hiện nay trên thị trường có bày bán những loại gối được sản xuất chuyên dụng cho các tư thế khác nhau song giá cả lại rất đắt. Bạn có thể sử dụng các loại gối thông thường nhưng với các loại kích cỡ khác nhau. Bạn sẽ thấy được những khác biệt rõ rệt.

Giảm hoạt động vùng thắt lưng và hông: Đây là vùng cơ thể dễ bị đau mỏi khi quan hệ. Nếu bạn bị đau ở vùng thắt lưng và hông thì nên tránh hoạt động quá mạnh, nhanh và những cú giật. Điều này có thể khó kìm hãm khi cả hai đã hưng phấn cao độ song nếu bạn cố tình lờ nó đi thì những cơn đau sau khi đã qua bên kia đỉnh sẽ khiến hưng phấn của bạn cho những lần kế tiếp suy giảm và mất nhiều thời gian để khôi phục lại hiện trạng như ban đầu.

Thường xuyên tập thể dục: Lời khuyên dành cho bạn là nên thường xuyên tập thể dục. Trong lúc luyện tập như vậy, bạn sẽ tăng khả năng uốn dẻo và sức chịu đựng của cơ thể. Những động tác như lắc hông, gập gối, tay... khi được vận dụng vào “chiến đấu” sẽ mang lại cho bạn kết quả không ngờ.

Tránh hoạt động nhiều ở vùng bị

đau: Nếu bạn bị đau lưng hay đau cổ, bạn nên tìm ra những tư thế mà vùng cổ và lưng không phải hoạt động nhiều. Những tư thế đòi hỏi phải xoay người, vặn người quá nhiều sẽ khiến bạn bị đau đột ngột khi đang “chinh chiến” và gây đau mỏi kéo dài sau đó.

Để tránh bị đau chân: Những tư thế phải để chân lên cao nhiều khiến bạn dễ đau, mỏi và hưng phấn suy giảm. Vì thế, trong lúc quan hệ, chỉ em có thể sử dụng gối để kê chân hoặc thử những tư thế như để chân lên vai hoặc quắp chân quanh vùng eo của đối phương sẽ trợ giúp việc “lên đỉnh” được thoải mái.

Làm mới các tư thế: Bạn không nên bó buộc mình trong một tư thế duy nhất khi quan hệ. Dù có thể chỉ mất 10 - 20 phút là bạn đã đạt tới cực khoái song hãy biến 20 phút đó thành những trải nghiệm không giống nhau và thực sự mới mẻ với các tư thế ★

70 ĐƯƠNG THỜI

Đây là câu hỏi từng ám ảnh nhiều người. Những câu chuyện dưới đây có thể giúp những người rơi vào hoàn cảnh éo le ấy tham khảo

Cuộc chia tay gần như vất kiệt Kathleen Anderson. Cô mất cả 3 đứa con trong cuộc chiến giành quyền giám hộ với chồng, và tài chính cũng suy sụp vì việc trợ cấp cho những đứa trẻ.

Người chồng đầu tiên đã bỏ cô và 30 ngày sau đó kết hôn ngay với một người bạn thân thiết. Vị quan tòa cũng khẳng định cô không đủ tiền để nuôi các con, và chúng sẽ sống tốt hơn trong gia đình có cả bố lẫn mẹ.

"Tất cả những gì tôi có thể làm khi đó là khóc suốt ngày", Anderson, giờ đã 54 tuổi, sống ở bang Kansas, Mỹ, kể lại: "Tình hình tài chính của tôi khi đó rất ảm đạm. Tôi học cách kiểm soát tiền, bán đồ cũ và làm các việc bán thời gian". Cô thậm chí còn nhặt rác ở bên đường và nhận trông người già hàng xóm để kiếm thêm thu nhập.

Nhưng đó là câu chuyện của 20 năm trước. Giờ đây, cùng với chồng mới là chủ một trang trại, bà đã đoàn tụ với ba người con lớn và có thêm hai người con nữa. Nhưng Anderson không bao giờ quên thời khắc cuộc sống của bà đã chao đảo như thế nào ở thời điểm ly hôn.

"Tôi ngẫm ra rằng chuyện xảy ra với những người khác cũng giống như chuyện của mình, và chúng tôi có thể chọn cách hoặc ngồi đó mà than khóc, hoặc đứng lên và làm lại từ đầu. Ly hôn, tôi phát hiện ra rằng đó không phải là cả thế giới sụp đổ, mà là một sự bắt đầu và tôi đã trưởng thành nhờ điều đó", bà tâm sự.

Hơn một nửa số cuộc hôn nhân tại Mỹ - hơn 2 triệu vào năm 2009 - kết thúc bằng việc chia tay, theo số liệu của Ủy ban Quan hệ gia đình quốc gia nước này.

Nguy cơ cuộc hôn nhân đầu tiên tan vỡ trong vòng 5 năm sau cưới là 20%. Sau 10 năm, khả năng chia tay là 33%. Sau sự cố này, phụ nữ thường bị ảnh

THUY AN

Làm cách nào vượt cú sốc ly hôn?

hưởng nặng nề hơn đàn ông, khi họ cố gắng xoay sở với cuộc sống mới bằng số thu nhập ít ỏi hơn, trong khi lại chịu trách nhiệm chăm con nhiều hơn và khó mà hẹn hò trở lại.

Một báo cáo đăng trên tạp chí *Marie Claire* cho biết chất lượng cuộc sống của phụ nữ giảm 45% sau khi ly hôn.

Stacy Schneider, luật sư và là tác giả một cuốn sách dạy phụ nữ cách giành lợi thế trước chồng trong cuộc ly hôn, nhận định phụ nữ thường sai lầm trong việc chần chừ chờ chồng dứt khoát chia tay mà không vạch ra ngay kế hoạch tài chính cho mình. Bà đã chứng kiến nhiều chị em đã quá nhút nhát hay quá ủy mị khi bảo vệ quyền lợi tài sản của mình.

Một nghiên cứu từ Viện Nghiên cứu hành vi và xã hội học, Đại học Iowa-Mỹ cho thấy ly hôn không làm ảnh hưởng ngay lập tức đến sức khỏe phụ nữ, song nó để lại ảnh hưởng dai dẳng đến tinh thần, dẫn tới bệnh tật xuất hiện sau đó cả thập kỷ. Con số thực tế là 10 năm sau ly hôn, số phụ nữ bỏ chồng bị đau ốm nhiều hơn 37% so với phụ nữ có chồng.

Nguyên nhân của tình trạng này có thể là do sự cô đơn trong giao tiếp và công việc bấp bênh sau khi ly dị. Một phụ nữ sống ở Texas cho biết, quãng đời khó khăn nhất sau khi ly hôn của chị là vừa đi làm, vừa nuôi một bé gái 2 tuổi. "Vừa lo lắng về tài chính, tôi vừa căng thẳng trong tình cảm. Đầu tiên là tôi thiếu thời gian để chăm sóc cậu con trai của mình giống như tôi từng hy vọng, mặc cảm tội lỗi và thiếu giao tiếp với người xung quanh, cộng thêm nỗi lo về tương lai có thể xảy ra với con...". Thậm chí bà mẹ 35 tuổi này còn không có thời gian để trò chuyện với mọi người và hẹn hò nữa.

Còn Andra Brosh, một nhà tâm lý 44 tuổi, sống ở California, cũng tưởng rằng

cuộc hôn nhân của mình là hoàn hảo, cho đến khi chồng cô bỏ đi với tình nhân lâu năm. Cùng với một người bạn, cô đã thành lập một website chuyên về "tái thiết cuộc sống sau hôn nhân" để trợ giúp những phụ nữ rơi vào hoàn cảnh như mình.

Với những phụ nữ tách ra từ một cuộc hôn nhân lâu năm, bà cho biết phản ứng đầu tiên thường là rất sốc. Nó cũng có thể mang lại vấn đề về sức khỏe, chẳng hạn phụ nữ quên chăm sóc bản thân, hoặc đôi khi ăn uống vô tội vạ. "Ngay cả những người sống rất quy củ cũng sẽ ngạc nhiên nhận thấy những công việc dù là thường nhật cũng trở nên khó làm biết bao".

Phụ nữ cũng sẽ bức tức nếu bạn đời nhường hết trách nhiệm trông trẻ lại cho họ. "Đột nhiên, bà mẹ đơn thân có rất nhiều việc phải làm. Sẽ lại càng nản lòng cho họ nếu người kia có vợ mới và dường như đang trở lại thời hoàng kim của mình".

Tuy nhiên, sau khoảng 10 tuần, hầu hết phụ nữ bắt đầu có những cải thiện đáng kể. Họ học được cách kiểm soát cảm xúc của mình, bắt đầu các mối quan hệ mới. Điều này cũng đã xảy ra với Susan B., sống ở Pennsylvania. "Khi đi đến quyết định ly dị, tôi gần như sụp đổ. Các con tôi khi đó mới 13 và 15 tuổi. Tôi đã phải bán nhà và chuyển đến thị trấn khác. Các con tôi phải chuyển trường. Nhưng sau tất cả những điều đó, chúng tôi lại sống tốt hơn nhiều. Chúng tôi phải trưởng thành lên để phù hợp với những điều kiện mới. Vâng, tuy đã vất vả, nhưng chúng tôi ngày nay đã mạnh mẽ hơn", cô tâm sự với trang ABC.

Các con cô giờ 20 và 22 tuổi, và "chúng tốt hơn bao giờ hết". "Chúng vẫn nói chuyện với cha mình, vẫn là những đứa trẻ hạnh phúc và dễ thương", người mẹ nói ★

pigeon

NƯỚC RỬA BÌNH SỮA PIGEON
100% thành phần
thiên nhiên
SẠCH & AN TOÀN

Rửa sạch hiệu quả và an toàn

Nước rửa bình sữa Pigeon rất lý tưởng và an toàn cho việc vệ sinh những đồ dùng của bé như bình sữa, núm vú, đồ chơi... cũng như các loại trái cây và rau xanh.

Công thức chứa 100% thành phần thiên nhiên, đủ mạnh để làm sạch các vết bẩn, cặn sữa nhưng vẫn nhẹ nhàng với làn da của bạn & an toàn cho bé.

Sản phẩm hiện có mặt tại
hệ thống các siêu thị **Maximark**

Nhãn hiệu
hàng đầu Nhật Bản

www.imv.com.vn/pigeon.html

CÔNG TY CỔ PHẦN QUỐC TẾ MINH VIỆT
87 Hoàng Văn Thám, Phường Tân Phú, Quận 7, TP.HCM
Tel: + 84 8 5416 5858 - Fax: +84 8 5416 5959
Tư vấn khách hàng: 08-2213 3022

CT TNHH MỸ PHẨM **MỸ DIÊN**

D/C: 26 Trần Xuân Hoà, P.7, Q.5, TP.HCM
Tel: 38.554.286

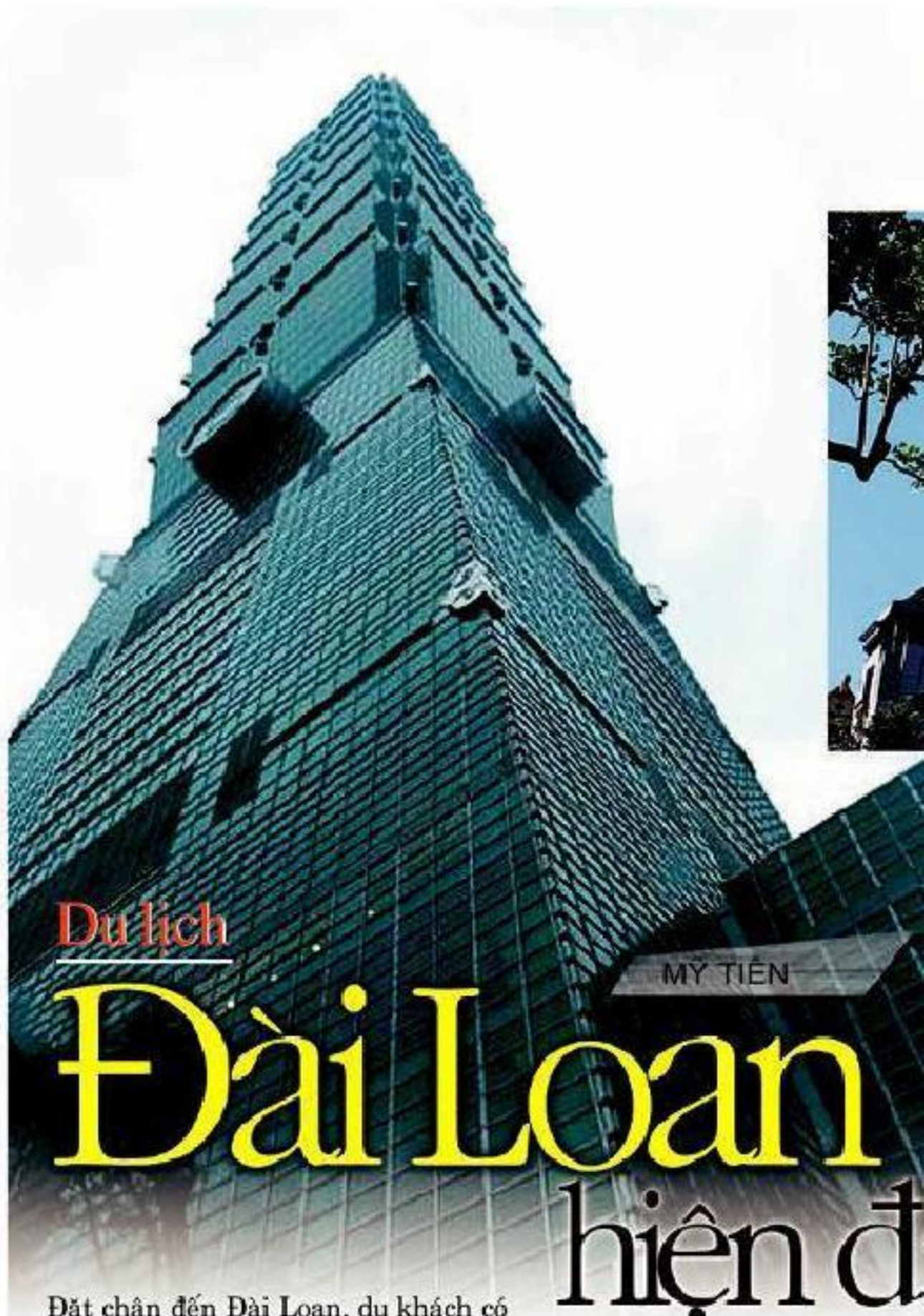
DU LỊCH THẨM MỸ TIÊU DÙNG

MAXIMARK

Khám phá sự hoàn hảo

Du lịch

MỸ TIẾN

Đài Loan

hiện đại & cổ kính

Đặt chân đến Đài Loan, du khách có thể được lên toà tháp Taipei 101 tầng, đi thang máy nhanh nhất thế giới (37 giây lên được tầng thứ 85). Nhiều hàng hiệu nổi tiếng về quần áo, giấy dếp, mỹ phẩm... cũng có mặt tại đây. Ngoài ra ở toà nhà cao thứ hai thế giới này còn có nhiều loại đá được cho là mang lại vận may cho người kinh doanh.

Từ tháng 11.2010 đến tháng 4.2011, tại Đài Bắc diễn ra Hội chợ hoa Flora với chủ đề "Sắc hoa, Lưu Thủy, Tán Thị Giới" trong chu vi rộng hơn 90 ha, thu hút 23 quốc gia tham gia như Nhật Bản, Trung Quốc, Mỹ, Pháp, Italia, Tây Ba

Nha, Đức... và cả Việt Nam. Đặc biệt, tại khu triển lãm này có toà nhà Eco Ark cao 3 tầng độc đáo, được xây dựng bằng 1,5 triệu chai nhựa tái chế, đủ chống chọi với động đất, mưa bão, với kinh phí xây dựng khoảng 3,8 triệu USD. Những ngày quá nóng, toà nhà có hệ thống tự phun nước làm mát để các chai không bị biến dạng.

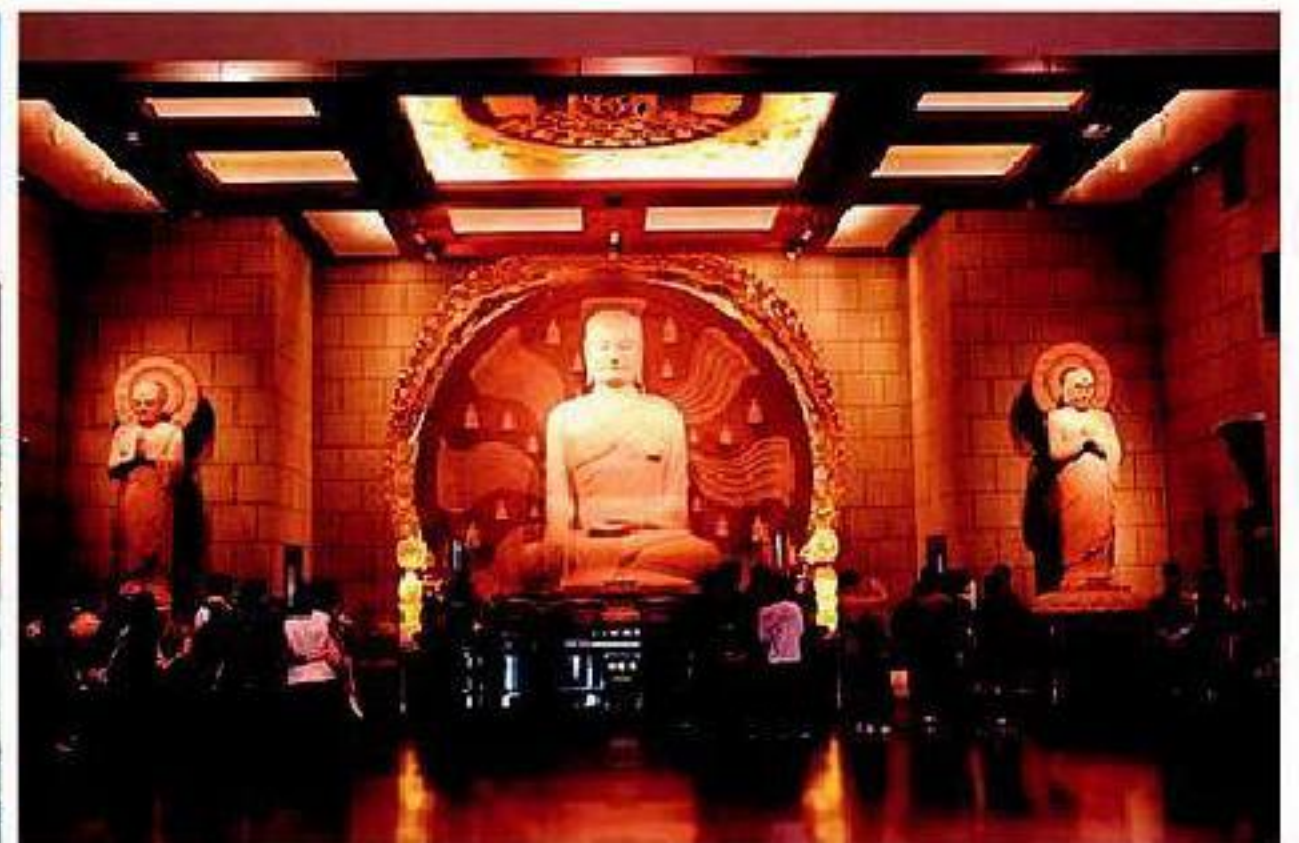
Trong khi đó, Viện Bảo tàng Cố Cung (National Palace Museum) của Đài Loan được công nhận là một trong bốn viện bảo tàng lớn nhất thế giới, lưu giữ hơn

Đài Loan là điểm du lịch khá hấp dẫn, nơi còn lưu giữ nhiều nét cổ kính bên cạnh những công trình kiến trúc, văn hoá hiện đại. Hai phần ba diện tích Đài Loan là đồi núi và rừng cây rậm rạp. Màu xanh bao phủ làm cho con người có cảm giác luôn sống giữa thiên nhiên.

600.000 tác phẩm nghệ thuật quý giá. Ngoài ra còn Bảo tàng Gốm ở thị trấn Yingge cũng luôn thu hút du khách trong các tour du lịch.

Khách phương xa còn có thể tìm hiểu về văn hoá dân tộc thiểu số Đài Loan và chơi các trò cảm giác mạnh tại công viên vui chơi giải trí - làng văn hoá các dân tộc thiểu số Cửu Tộc. Khu công viên này rộng 65 ha, được xem là hiện đại bậc nhất hiện nay.

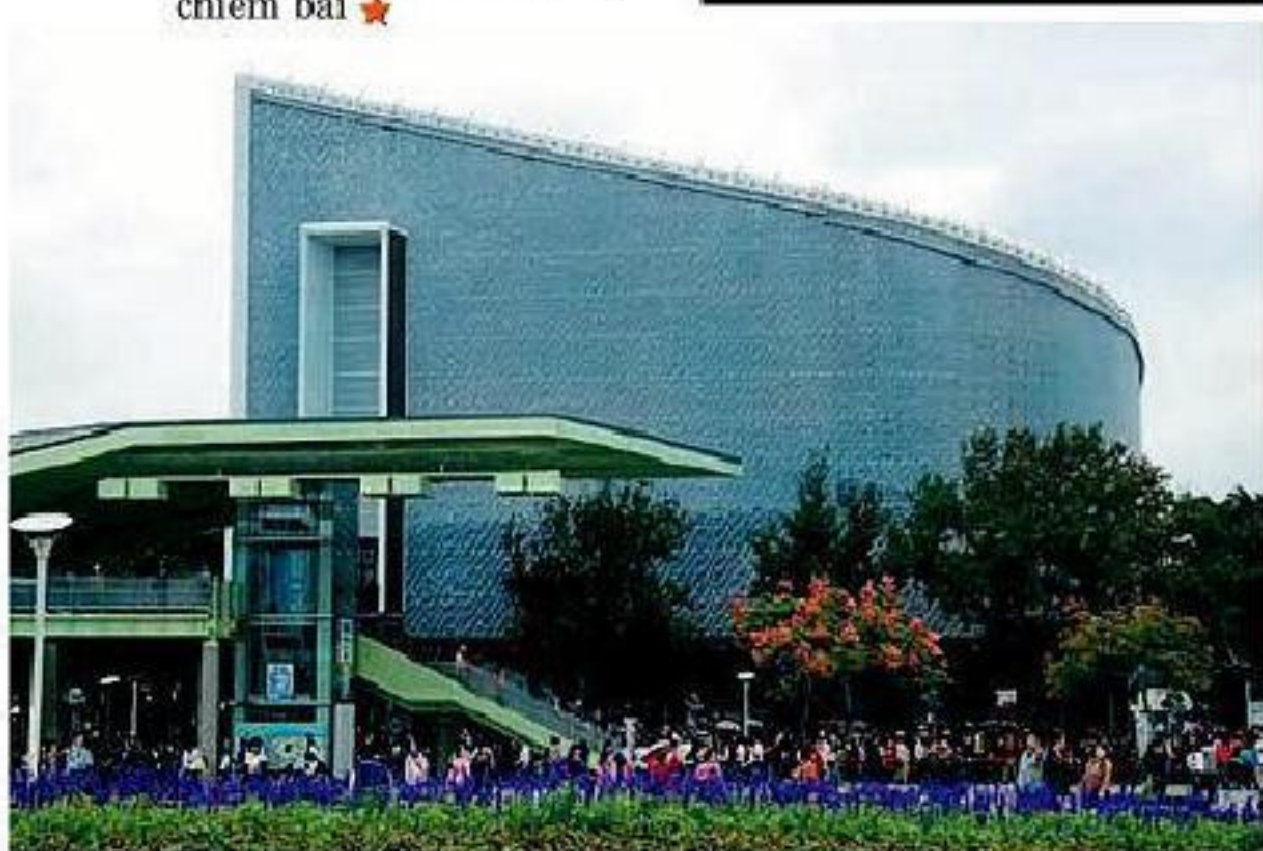
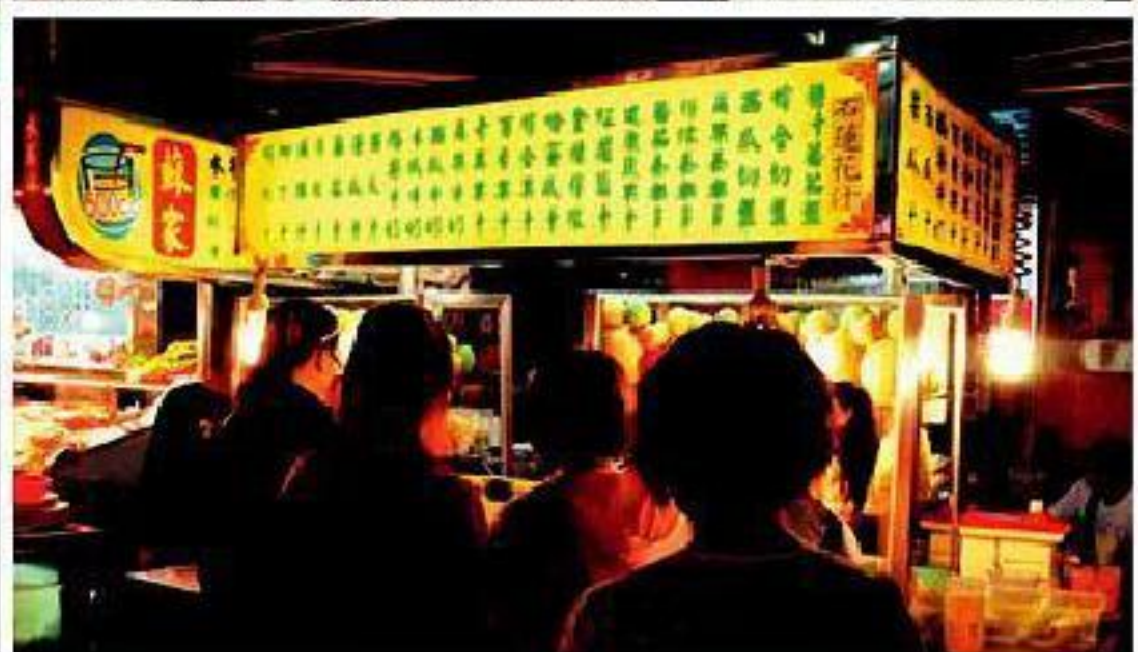
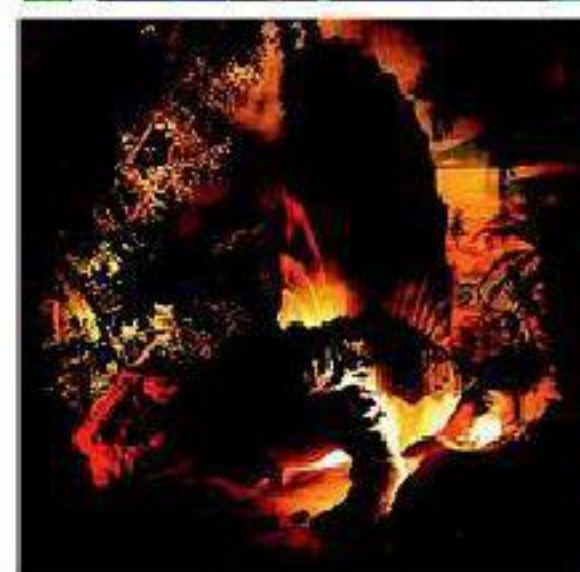
Rời từ Đài Trung, nếu đi xe khoảng 2 tiếng về hướng đông nam thì du khách

sẽ đến Nhật Nguyệt Đàm, tức Đàm Nhật Nguyệt- hồ nước ngọt lớn nhất của Đài Loan, rộng khoảng 900 ha. Vào tháng 9 hàng năm ở đây đều có cuộc thi bơi.

Một thành phố khác là Cao Hùng vốn nổi tiếng bởi con sông Tình Yêu, luôn thu hút nhiều bạn trẻ hò hẹn đến đây. Buổi tối ở Cao Hùng, du khách có thể lên đỉnh tòa nhà cao 85 tầng để uống cà phê, cocktail và thưởng thức đêm nhạc jazz, độc tấu violon hoặc những bài hát nổi tiếng từ nhiều thập kỷ qua với gần 350 Đài tệ (tương đương 250.000 đồng). Đây còn là điểm để chụp ảnh khá lý tưởng khi màn đêm buông xuống. Còn người lớn tuổi có thể đến Trung Đài Thiên Tự, ngôi chùa lớn thứ hai ở Đài Loan, đã đoạt giải kiến trúc đẹp nhất. Chùa này được xây năm 1992 và khánh thành năm 2001, gồm 37 tầng lầu, luôn có khách thập phương đến tham quan, chiêm bái ✨

Cứ sau giờ rước ông bà về ăn Tết vào trưa ngày ba mươi âm lịch, theo thói quen, mọi người lại đổ ra chợ hoa. Đây là thời điểm bán tháo bán đổ hàng của các chủ hàng hoa. Theo qui định, tất cả các chợ hoa phải dọn dẹp, trả lại mặt bằng trước mười hai giờ trưa ngày ba mươi để nhân viên công ty dịch vụ môi trường địa phương làm vệ sinh chuẩn bị đón giao thừa.

Gặp mùa hoa hiếm bán được giá, hàng tồn ít thì đỡ khổ. Trúng năm hoa về đội chợ ào ạt, chủ hàng hoa tiếc công tiếc vốn để cầm cự đến phút chót là... cười ra nước mắt!

Vào giờ chót, các loài hoa được người bán "ghim" lại chờ Tết năm sau bán tiếp thường là đào, mai, trúc, các loại kiểng lá... Các loại phải "đẩy" đi bất kể giá cả là hồng, cúc, thược, tặc (quất)... vì các loại này để lâu không được. Nếu như vào các ngày cao điểm của chợ hoa (từ 23-29 Tết), một cặp chậu cúc đại đoá nhỏ giá 60.000 đồng, đến "giờ G" phải thanh toán để trả mặt bằng, chỉ còn khoảng 20.000 đồng/ cặp. Tương tự với tặc, một cặp trái

đỏ sinh sôi ngày cao điểm 200.000 đồng, đến "giờ G" giá có thể giảm đến 80%.

Người mua hoa canh "giờ G" có hai dạng: nhà nghèo chờ giá hạ để đủ tiền "rinh" hoa về chưng Tết, nhà khá giả muốn sưu tầm thêm hoa với cảm giác "hời" khi mua được chậu hoa giá chỉ bằng 20% trước đó. Người bán hoa vào "giờ G" cũng có hai dạng: chủ vườn bán trực tiếp nên khá "đồng đánh" ở khoản kiện quyết "ghim" hàng chờ về quê tười tằm tiếp chờ Tết sau, người mua hoa bán lại sống dở chết dở với khoản thanh lý liền tay hên xui may rủi.

Nếu mua bán đang hoàng theo thỏa thuận lúc chợ còn ra chợ thì không nói làm gì. Đàng này, thói đời hay tranh thủ "đục nước béo cò" để vợ vào lúc tranh tối tranh sáng. Giữa lúc loa công cộng đang réo rất yêu cầu dẹp chợ (nếu không xe ủi sẽ vào xúc hết hoa đem... đổ), bà sồn sồn "nghĩa" cặp tặc kêu 50.000 đồng (tối hôm trước còn kêu 150.000 đồng/ cặp) để nhất quyết trả giá xuống còn... 20.000 đồng. Cậu trai chủ hàng tuổi hai mươi dân Cái Bè năn nỉ bà bỏ cả hai mắt mới được nâng lên 30.000 đồng/ cặp. Bà sồn sồn còn bỏ thêm câu: "Không bán để xe ủi xúc cũng vậy à!". Ở góc bán bông thược, người mua chen lấn nhau như... cướp khi chủ bán xả hàng 20.000 đồng/ cặp. Tranh thủ lúc đông không kiểm soát được, nhiều người còn ôm hoa... đi luôn, không trả tiền với nụ cười hớn hờ (!). Ở góc bán hoa hồng, khi xe ủi vừa lù lù xuất hiện, người bán chưa kịp tuyên bố gì với vài trăm chậu còn ế, đám người đi săn hoa đã bỏ vào giành giật. Hai vợ chồng chủ hàng đứng khóc ròng! Người chồng tên Nguyễn Văn Luông, 38 tuổi, tâm sự: "Vợ chồng tui tui ở Sa Đéc, không có đất ruộng, bán sạp hàng bông nhỏ nhỏ ở chợ để nuôi hai đứa con. Tết gom vốn, lượm mượn thêm cha mẹ họ hàng, tính đánh một xe bông lên thành phố bán, kiếm tiền mua tôn lợp lại mái nhà. Ông trời không

AI MUA MÙA XUÂN

Tết đã qua nhưng xuân vẫn còn vương vất đâu đây trên ngàn hoa nội cỏ. Mọi người háng hái bước vào công việc đầu năm mẫn mông sao cho "đầu xuôi đuôi lọt". "Dư âm" chợ hoa- một nét đặc sắc của Tết Việt- vẫn còn ở lại với mọi nhà là chậu cúc đại đoá vàng tươi, chậu bông t h o

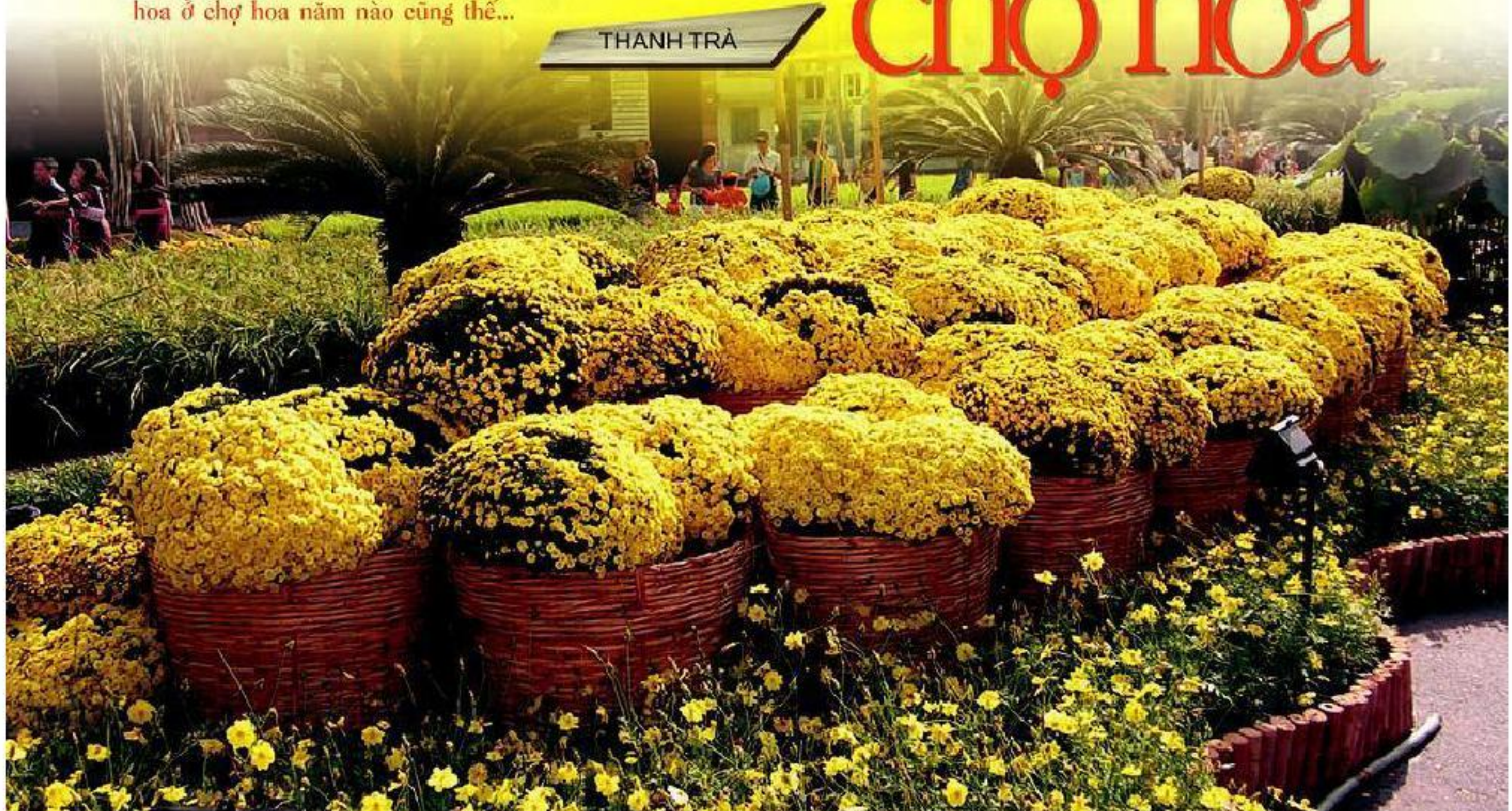
bách niên giai lão, cội mai già tiếp tục cho đời những nụ hoa ế áp cuối mùa... Ngắm hoa còn lại của mùa xuân chợt nhớ nỗi khổ của hoa và người bán hoa ở chợ hoa năm nào cũng thế...

Văn hoá

THANH TRÀ

chợ hoa

CÚC MÀM XÔI
TRÊN ĐƯỜNG HOA NGUYỄN HUỆ
TP.HCM

CƯỜI Tươi NHƯ HOA

thương bất bán ế,
lại còn bị dân
thành phố giành
giật hết hàng
luôn!". Nếu không
bị giành giật, anh
chị sẽ làm gì với
mấy trăm chậu
bông chưa bán
được đó? Chị vợ
bộc bạch mắt đỏ
hoe: "Tui tui sẽ
xin mấy ông dịch
vụ cho thêm chút
thời gian, kêu xe
chở về cắt bông
cắt nụ, bó lại gốc,
bỏ rế cho nhà
vườn, vớt vát lại
chút vốn để qua
Tết còn mà tiếp
tục buôn bán".

Ép giá, giành
giật hoa là cái cách mà mọi người hay áp dụng vào "giờ
G" ở các chợ hoa để có thêm hoa mang về nhà chưng Tết.

Khi ngắm những chậu hoa này, các chủ nhân có thấy
chạnh lòng khi nghĩ về người chủ hàng hoa nghèo khó
"cắt cùm" lưng vốn để bán hoa như vợ chồng anh Luồng ở

Sa Đéc? Và có cả những gia đình phải huy động cả con
nhỏ đi theo ra chợ hoa để phụ khuôn vác, com nước cho
người lớn buôn bán. Mồ hôi, nước mắt và sự chịu khó của
những gia đình này hoàn toàn xứng đáng để họ có thêm
ít tiền sau mùa hoa nhằm trang trải cuộc sống. Thế mà...
mọi thứ lại công cốc như một bức tranh xin màu vẽ lòng
tham! Nàng xuân cũng công cốc khi khoác cho muôn hoa
tấm áo muôn màu ngát hương mà lại bị loài người
đối xử tàn bạo thế!

Nói đi cũng phải nói lại, trong dòng người canh "giờ
G" ở các chợ hoa vẫn có người đi mua hoa với sự sẻ chia
một công đôi việc: vừa được mua hoa giá rẻ, vừa mở hầu
bao vớt vát cho chủ hoa ít tiền gỡ vốn theo yêu cầu giá cả
trao tay. Cũng là một nghĩa cử đẹp cho đôi đảng khi năm
mới đang đến rất gần! Có người đi mua hoa còn tình
nghĩa gói ít xôi nếp, gà quay tặng người bán hoa ăn đỡ
lòng trên đường hỏi giá cấp tập, chỉ mong sao họ được trở
về nhà trước giao thừa. Bán cái đẹp cho mọi người đón
xuân, người bán hoa cũng cần được sống với gia đình yên
ấm trong thời khắc đầu năm mới! ★

CÁ NHÀ BÁN HOA TẾT

Bí quyết học ngoại ngữ

THUY MINH

**Cách tốt nhất để hiểu được người nước
ngoài nói gì là phải cố gắng nói y hệt như họ.
Đó là bí quyết do một chuyên gia ngôn ngữ tại
Anh đưa ra.**

Bí quyết trên là kinh nghiệm của bà Lucie
Harrison, thành viên Trung tâm huấn luyện Ngôn
ngữ quốc tế Trường đại học Ngôn ngữ và kịch nói
tại London, Anh.

Theo bà Harrison, điều đầu tiên cần làm khi
học một ngôn ngữ mới là tìm đúng người bản địa.
Chẳng hạn bạn muốn nói tiếng Pháp thì hãy tìm
một người Pháp, muốn nói tiếng Nhật hay Trung
Quốc thì hãy tìm học chính người Nhật hay Trung
Quốc.

Bước tiếp theo là kiếm một bộ sách trong đó
chứa mọi sự thay đổi nguyên âm và phụ âm trong
một ngôn ngữ. Có ba cuốn sách được các chuyên
gia ngôn ngữ sử dụng là *Arthur the Rat*, *The Rain-
bow Passage* và *Comma Gets A Cure*. Khi đó bạn
nhờ người bản địa của bạn đọc to lên trong khi
bạn ghi âm lại giọng nói của họ. Khi bạn nghe lại,
hãy ghi lại mọi khác biệt trong phát âm của mỗi
từ, mỗi phụ âm và nguyên âm, với cách bạn
thường nói.

Có một vấn đề nhỏ trong phương pháp này là
khi mọi người đọc to một bài viết lạ, giọng nói của
họ sẽ hơi bị cứng, đặc biệt nếu họ đọc trước một
người lạ. Để giải quyết điều này, hãy hỏi họ hai
hoặc ba câu hỏi về những điều họ quan tâm để
họ trở nên hứng thú và nói chuyện trôi chảy hơn.
Bạn có thể hỏi về nơi ở, kỳ nghỉ hay thức ăn và
những thú vui mà họ yêu thích.

Nghe lại các câu trả lời của người bản địa cũng
sẽ giúp bạn nắm rõ cách phát âm của họ, nhưng
điều quan trọng nhất là giúp bạn nghe ra sự khác
biệt trong nhịp điệu và sự âm vang của giọng nói.

Khi họ nói, theo dõi cả chuyển động cơ mặt.
Môi, má, cằm, lưỡi và răng di chuyển như thế nào
khi họ phát âm từng từ?

Bạn sẽ nhận thấy rằng người Scotland và người
Nga thì nghe âm phát ra từ họng, bởi lưỡi của họ
xuất phát từ sau vòm miệng và đẩy âm vang trở
lại mỗi khi họ nói. Người Anh thì giọng nói như
phát thẳng ra từ môi bởi sự chuyển động của các
khớp đẩy mọi thứ lên phía trước. Trong khi giọng
người Australia lại đẩy âm mũi bởi miệng không
mở to.

Sau khi quan sát người bản địa nói, hãy nhìn
mình trong gương khi phát âm và nhìn ra sự khác
biệt trong chuyển động cơ mặt.

Vấn đề nguồn gốc của ngôn ngữ cũng rất quan
trọng. Đôi khi vị trí địa lý của mỗi vùng miền ảnh
hưởng tới giọng nói. Vùng Texas của Mỹ rất bằng
phẳng, nên giọng người Texas cũng bẹt. Xứ Wales
thì nhấp nhô núi đồi nên giọng người Wales cũng
trám bồng lên xuống.

Chúc bạn có được phương pháp học ngoại ngữ
thành công!

NƯỚC RỬA MÓNG
TAY HƯƠNG HOA
ĐÀO VÀ HƯƠNG
HOA Bưởi CỦA
CÔNG TY
PRORANCE
COMESTIC:
200ML/ 53.500
ĐỒNG

MAI LONG

Biến ảo những ngón tay mềm

**Xu hướng trang điểm
Xuân hè 2011
chính là những
"gam" màu ấm áp
tạo nên phong cách
tự nhiên:
má hồng dịu dàng,
bờ mi cong dày
quyến rũ và đôi môi
chín mọng.**

**Một gương mặt hài
hoà và trang nhã đi cùng
bộ cánh quý phái phối
thật tinh tế với màu sắc
biến ảo trên những ngón
tay mềm chính là sự hấp
dẫn của phái đẹp. "Thắm
mỹ móng" với bộ sưu tập
sơn móng tay tại các cửa
hàng thuộc hệ thống
Maximark sẽ khiến bạn
tự tin hơn.**

Thắm mỹ móng bao gồm
chăm sóc móng tay, móng
chân; sơn và dưỡng móng.
Móng mềm yếu, khô, dễ gãy,
bề mặt móng sần thô và nổi
sóc là những dấu hiệu cho
thấy sức khỏe của bạn đang
có vấn đề. Nếu muốn sở hữu
đôi bàn tay và bàn chân
khỏe đẹp, bạn cần thời gian
chăm sóc móng. Sau khi vệ
sinh móng sạch sẽ, đưa đầu

móng cho đều, rồi phủ một
lớp sơn dưỡng móng và thoa
sáp dưỡng vùng da quanh
móng, sau đó sơn 2 lớp sơn
màu bạn yêu thích, cuối cùng
dùng sơn phủ để bảo vệ móng
(thường là sơn loại trong
suốt). Cần thời gian để móng
tay khô hoàn toàn; nếu móng
còn đang ướt, tay chân hoạt
động thì móng sẽ bị bong tróc
sơn. Ngoài ra, bạn có thể sử
dụng móng nhân tạo. Cách
sử dụng rất đơn giản, chỉ cần
mua vớ và dán lên móng
bằng loại keo chuyên dùng.
Tuy nhiên, móng nhân tạo
rất dễ rớt và gây viêm móng.

Màu sắc của mùa xuân như
tím nhạt, vàng cam, hồng nâu
sẽ là "mốt" của năm nay. Màu
cam và hồng nâu sẽ là sự lựa

chọn sành điệu nhất. Móng
tay màu nude (màu da) vẫn
chưa có xu hướng hạ nhiệt;
xanh biển nhạt, hồng đào cũng
là những sắc màu rất được ưa
chuộng. Sắc tím hợp với hầu
hết màu da; trong khi màu xám
kim loại mang đến cho bạn
phong cách hiện đại, cá tính,
vô cùng mới mẻ ★

NƯỚC RỬA MÓNG TAY CỦA CÔNG TY
GIBI: 20.000 ĐỒNG/ CHAI

DUNG DỊCH DƯỠNG MÓNG TAY SESIE
THẢO DƯỢC CÁC LOẠI:
120 ML/ 13.200 ĐỒNG

SƠN MÓNG TAY VỚI NHỮNG MÀU ĐƠN NHƯ TRẮNG SỮA,
XANH LÁ ĐẬM NHẠT, NÂU ĐỒNG, TÍM

DUNG DỊCH RỬA MÓNG TAY CÔNG TY MỸ PHẨM ĐỒNG Á
100- 200ML/ 13.600- 23.000 ĐỒNG

SƠN MÓNG TAY PRORANCE MANICURE CỦA CÔNG TY GIBI NỔI BẬT VỚI CÁC MÀU DA
CAM, HỒNG CÁNH SEN, TÍM CÁNH SEN, ĐỎ: 29.700 ĐỒNG/ LÔ

SƠN MÓNG TAY DIANA MANICURE VỚI CÁC MÀU NHƯ XANH LỤC, NHƯ XÁM ĐEN, NHƯ
VÀNG: 19.800 ĐỒNG/ LÔ

Trong 100g sữa chua có khoảng 100kcal, 3g chất đạm, rất giàu canxi, vitamin (đặc biệt là B12) và nhiều khoáng chất cần thiết cho cơ thể. Vốn được làm từ sữa tươi nên sữa chua giúp tăng cường sức đề kháng và giá trị dinh dưỡng của nó không hề thua kém các loại sữa uống hàng ngày khác. Hơn nữa, lợi thế của sữa chua so với các loại sữa uống khác là quá trình lên men mang đến cho sữa chua một số vi khuẩn tạo nên enzyme proteaza, có lợi cho đường ruột, giúp hệ tiêu hoá dễ dàng. Một nghiên cứu ở Đại học Tufts, Mỹ cho biết loại vi khuẩn lactic trong sữa chua giúp kích thích sự gia tăng số lợi khuẩn trong đường ruột và giúp khử hoạt tính của một số hoá chất gây hại cho cơ thể. Những vi khuẩn này giúp kích thích tiêu hoá, tạo cảm giác ngon miệng và tăng hiệu quả hấp thu dưỡng chất từ thực phẩm. Do đó, sữa chua có thể được xem là một "vaccine" tự nhiên để ngăn ngừa và giảm bớt triệu chứng những căn bệnh dạ dày, đường ruột phổ biến như: khó tiêu, ợ chua, viêm loét dạ dày và cả ung thư dạ dày...

Một ưu điểm lớn của sữa chua: trong khi một số người sợ uống sữa do cơ thể thiếu khả năng hấp thu men lactose trong sữa nên rất dễ gặp vấn đề về tiêu hoá, thì với sữa chua bất kỳ ai ăn vào cũng thấy thích thú, ngon miệng vì vị chua chua, béo béo không gây nên sự khó chịu nào cho hệ tiêu hoá của mình.

Từ thập niên 1970, Georgia là đất nước có tỉ lệ người sống thọ trăm tuổi cao nhất thế giới, mà bí quyết là nhờ ăn sữa chua hàng ngày. Ngoài việc chống

lão hoá, giúp cơ thể trẻ trung, tăng cường sức đề kháng ngăn ngừa bệnh tật, thì ăn sữa chua còn được xem là lựa chọn lý tưởng cho những ai quan tâm đến việc giữ dáng, giảm cân. Trong thực đơn

Từ thập niên 1970, Georgia là đất nước có tỉ lệ người sống thọ trăm tuổi cao nhất thế giới nhờ ăn sữa chua hàng ngày. Nhiều câu chuyện thần kỳ từ sữa chua cũng đã được truyền tụng, nhưng loại thực phẩm này có giá trị dinh dưỡng thực sự ra sao? Nghiên cứu cho thấy: ai ăn sữa chua 3 lần/ tuần có thể tăng tuổi thọ hơn so với người chỉ ăn 1 lần/ tuần. Nếu ăn mỗi ngày 1 hộp sữa chua còn giúp giảm bớt các triệu chứng dị ứng và giảm 25% nguy cơ bị cảm lạnh cùng nhiều chứng bệnh khác... Đồng thời, sữa chua còn được xem là lựa chọn lý tưởng cho những ai quan tâm đến việc giữ dáng, giảm cân.

TÂM ĐỨC

Điều thần kỳ từ sữa chua

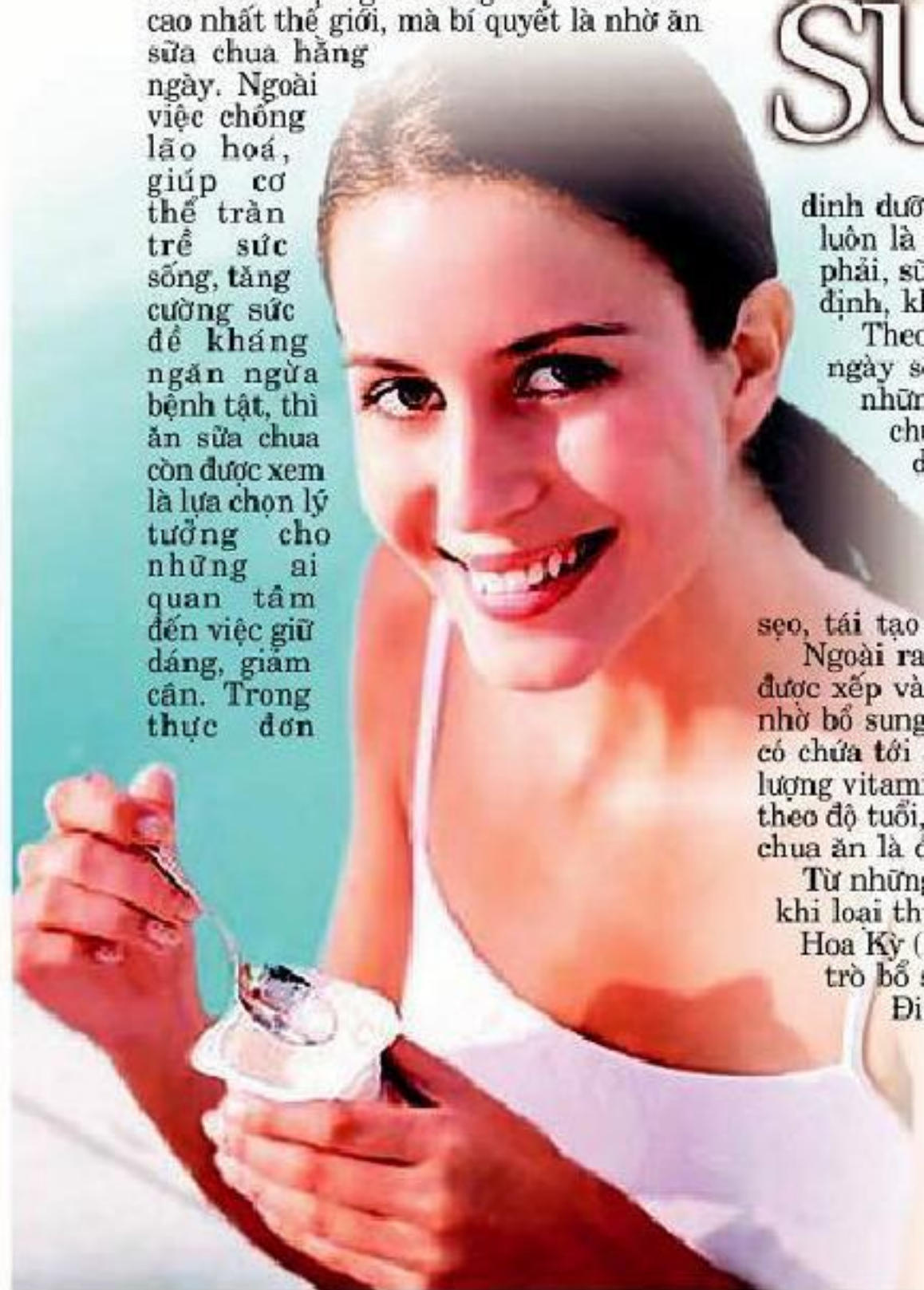
dinh dưỡng mỗi ngày của các siêu mẫu, vận động viên... trên thế giới, sữa chua luôn là món không thể thiếu. Với hàm lượng carbohydrate, protein ở mức vừa phải, sữa chua vừa có tác dụng giảm đói vừa giúp duy trì lượng đường huyết ổn định, khiến người cần giữ chế độ ăn nghiêm ngặt vẫn không ảnh hưởng gì.

Theo nghiên cứu của Đại học Tennessee, Mỹ thì những ai ăn sữa chua hàng ngày sẽ giảm được 61% lượng mỡ toàn phần và 81% lượng mỡ bụng so với những người ăn cùng thực đơn nhưng không có sữa chua. Đồng thời, sữa chua cũng là một loại "thần dược" chống lão hoá da, nhờ có đầy đủ các dưỡng chất cần thiết cung cấp cho da. Acid lactic trong sữa chua có tác dụng ngăn ngừa sự xâm nhập và kiểm chế hoạt động của các loại vi khuẩn có hại cho da. Đây được xem như chiếc "mặt nạ tự nhiên" giúp da mịn màng, tươi trẻ. Các vi khuẩn lên men chua có thể tiết ra chất kháng sinh tự nhiên, kích thích quá trình làm lành da, giúp mau liền sẹo, tái tạo da mới.

Ngoài ra, Viện Dinh dưỡng quốc gia Hoa Kỳ còn cho biết loại sữa chua ăn còn được xếp vào nhóm thực phẩm cần thiết nhất để phòng chống bệnh loãng xương, nhờ bổ sung lượng canxi cho cơ thể cao hơn cả sữa tươi. Một hộp sữa chua ăn 250g có chứa tới 370mg canxi (so với 300mg canxi trong 250ml sữa tươi). Thêm vào đó, lượng vitamin D dồi dào sẵn có trong sữa chua giúp cơ thể dễ hấp thu canxi hơn. Tuy theo độ tuổi, chúng ta cần cung cấp cho cơ thể mình mỗi ngày trung bình 2-3 hộp sữa chua ăn là đã có thể an tâm đảm bảo phần lớn nhu cầu canxi.

Từ những tác dụng kỳ diệu của sữa chua đối với cơ thể con người, không có gì lạ khi loại thực phẩm có lợi cho sức khoẻ này đã được Cục Quản lý dược- thực phẩm Hoa Kỳ (FDA) khuyến khích mọi người nên sử dụng hàng ngày, nhất là trong vai trò bổ sung canxi, chống loãng xương và tăng cường sức đề kháng cho cơ thể.

Điều cần chú ý là phải bảo quản sữa chua ở 6 độ C, nhằm bảo đảm các giá trị dinh dưỡng và các lợi khuẩn trong sữa chua khi chúng ta sử dụng loại thức ăn thần kỳ này ★

CÔNG TY TNHH OTTOGI VIỆT NAM

NHÀ MÁY: LÔ G-3-CN. Đường NA1, KCN Mỹ Phước 2,
H. Bến Cát, T. Bình Dương.
ĐT: 0650-355 6177 Fax: 0650-355-6178.

VPĐD: CENTEC TOWER, Tầng 6, Phòng 605.
Số 72-74 NTMK, P.6, Q.3. TP.HCM.
ĐT : 08- 62994001/02 Fax: 08- 62994003.

NPP PHÚ SĨ

ĐC: 110 C/c 52/2 Đường Thống Nhất,
P. Tân Thành, Q. Tân Phú.
ĐT : 0903.825.315

XÚC XÍCH NGON NHẤT

Được tạp chí "The Word HCM" bình chọn
Sản xuất theo công nghệ Đức và Thụy Sĩ

Nhãn hiệu xúc xích Swiss Alps- Thảo Nguyên đã xuất hiện trên thị trường từ năm 2000, xúc xích được làm từ nguyên liệu tự nhiên, không dùng phẩm màu và hương liệu. Những sản phẩm xông khói cũng được sử dụng loại xông khói gỗ tự nhiên.

Xúc xích Swiss Alps- Thảo Nguyên được làm bằng tay, xuất phát từ trái tim, được yêu chuộng vì nguồn gốc cổ điển.

Cty Nhật Nam, Tel: 08-38479 216- Fax: 08-38479 215.
E-mail: nhatnam@hcm.fpt.vn

ngon hơn với nước mắm
Phú Quốc SASCO

Tel: (08) 38 487 177 - Fax: (08) 38 487 165 - Email: sttc@sasco.com.vn

Hãy tạo ấn tượng với gia đình và bè bạn bằng
bia đẳng cấp quốc tế Zorok
 mà không cần tốn quá nhiều tiền

Đua - sang
không
cần tiền

Tết - này
già
không tiền

Zorok
LAGER BEER

Sản phẩm đến từ Singapore

**HỖ TRỢ
 ĐIỀU TRỊ ĐỐI VỚI
 BỆNH NHÂN TIỂU ĐƯỜNG**

Nhà nhập khẩu:
 Công Ty TNHH TV Tâm 646M Nguyễn Trãi P.11, Q.5, TP.HCM
 Điện Thoại : 38546888, Fax: 38590792

Món ăn giải khát cho mọi người.
 Sản phẩm bảo đảm An toàn Vệ sinh Thực phẩm.
 Chất lượng sản phẩm là uy tín của chúng tôi.
 Hãy dùng ngay để cảm nhận chất lượng.

NOVAS

CÔNG TY TNHH TM-DV HIỆU HẠNH
 ĐC: 71 Vĩnh Hội, Phường 4, Quận 4, TP.HCM
 ĐT: (08) - 39404400 - 39404705 - 37135960 - Email: hieu-hanh@hcm.fpt.vn

**GFOOD
 NEW WAY**

4 PHÚT

Mì ăn liền không qua chiên
 Hương vị tự nhiên, thơm ngon đậm đà

NEW WAY

MỠI

ENLIVEN™

DÒNG MỸ PHẨM ĐƯỢC NHẬP TỪ ANH QUỐC
HTX TRƯỜNG THỊNH NHẬP KHẨU & ĐỘC QUYỀN PHÂN PHỐI

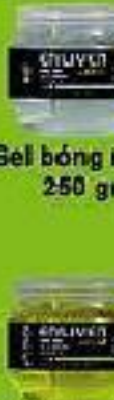
Dầu gội 2 trong 1
400 ml

Dầu gội dành cho phái mạnh có chiết xuất từ nhân sâm American Pro-Vitamin giúp tóc khỏe mạnh, dễ chải và dễ tạo kiểu.

Sữa tắm Nam
275 ml

Sữa tắm dành cho phái mạnh với công thức làm sạch, loại bỏ trên da cảm giác ngứa và tươi mát.

Gel bóng mềm
250 gr

Gel vuốt tóc Siêu bóng & Bông mềm với mùi thơm nhẹ nhàng luôn mát, gọn gàng kết hợp Pro-Vitamin B5 giúp tóc luôn chắc khỏe, dễ chải kiểu và giữ nếp lâu hơn.

Sữa tắm Dừa - Vaní
275 ml

Sữa tắm dành cho phái đẹp với chiết xuất dừa giúp nước dưỡng tạo độ ẩm cho da và hương vani thật dễ chịu.

Sữa tắm Mắm xôi - Táo
275 ml

Sữa tắm dành cho phái đẹp với chiết xuất gạo nếp và táo giúp da nhạy cảm, giúp chống lại tác nhân gây lão hóa và chống nhăn da.

Sữa tắm Kiwi - Bông
275 ml

Sữa tắm dành cho phái đẹp với chiết xuất Kiwi và Bông với vitamin A, B, C giúp da khỏe mạnh đồng thời giữ độ ẩm và tạo độ sáng cho da.

Enliven là dòng sản phẩm sữa tắm cấp cho các siêu thị Anh Quốc
sử dụng được có một tuổi 60 quốc gia trên thế giới.

HTX SẢN XUẤT - THƯƠNG MẠI - DỊCH VỤ
TRƯỜNG THỊNH

Địa chỉ: 11B CX Phan Đăng Lưu, Phường 3, Quận Bình Thạnh - TP. Hồ Chí Minh
Tel: (08) 3841 2628 Fax: (08) 3551 3531 Email: enliven@hxtuongthinh.com

FAMILIAR
Products for Life

- Giúp làn da trắng mịn, mềm mại.
- Giữ ẩm cho da.
- Hương thơm quyến rũ.

CÔNG TY TNHH SX-TM MỸ PHẨM GIA ĐÌNH
4379 Nguyễn Cửu Phú, Q. Bình Tân, TP. HCM
ĐT: (84.8) 39609407 Fax: (84.8) 38385521

**biếng ăn
lười uống**

**đã có
váng sữa**

Vì sự phát triển toàn diện của bé

váng sữa dinh dưỡng
Bổ sung năng lượng và các chất dinh dưỡng cho trẻ, giúp tăng trưởng về trí tuệ và thể trọng, đặc biệt hiệu quả cho trẻ biếng ăn và suy dinh dưỡng (có thể thay thế bữa ăn nhẹ cho bé.)

Monte

Tham khảo thêm về sản phẩm
www.zottimonte.com

SẢN PHẨM CÓ BÁN TẠI HỆ THỐNG SIÊU THỊ: MAXIMARK - CITIMART - TIỆM SỮA & TẠP HÓA

CÔNG TY CỔ PHẦN QUỐC TẾ SAO VÀNG
ĐC: LÔ K3A, ĐƯỜNG SỐ 3, KCN LÊ MINH XUÂN,
H. BÌNH CHÁNH, TP. HCM
ĐT: 08.3768 2248 FAX: 08.3766 3243
EMAIL: saovang.saovang@yahoo.com.vn

Tã Dr. Care, Khăn ướt, Băng Vệ Sinh
nguyên liệu chính từ Mỹ
Sản xuất theo công nghệ Nhật

RAU QUẢ, TÔM CÁ LÀ THỨC ĂN
GIÚP HOÀNG ĐẾ KHANG HY
SỐNG LÂU LẠI LUÔN SUNG MÃN

Ít có vị vua nào
giữa đây áp
cao lương mỹ vị
mà vẫn chủ trương
ăn uống hợp lý,
điều độ như
Khang Hy.
Ông rất coi trọng
vai trò
của ẩm thực
đối với sức khỏe.
Đó là nguyên do
chủ yếu giải thích
vì sao Khang Hy
là ông vua
có nhiều vợ nhất
triều đại nhà Thanh
nhưng sống đến
68 tuổi -
một trong những vị
hoàng đế cao tuổi nhất
trong lịch sử
Trung Hoa.

Chẳng những là vị hoàng đế lừng danh trong lịch sử chính trường Trung Hoa, Khang Hy còn là vị vua sành sỏi bậc nhất về y học, mà trong đó những quan niệm của ông về nghệ thuật ẩm thực và sức khỏe đến nay vẫn là bài học đáng quý cho con người.

GIẢN DỊ VÀ ĐIỀU ĐỘ

Hoàng đế Khang Hy vốn thích giản dị, ghét sự cầu kỳ trong những bữa ăn hằng ngày. Theo tài liệu ghi chép lại, người ta không tìm thấy nhiều những món ăn được chế biến từ thịt trong các bữa ăn của ông. Khang Hy thích ăn những món được chế biến từ cá, tôm và rau. Ông từng nói: “Đạo dưỡng sinh, phải lấy việc ăn uống làm đầu. Ta từ khi lên ngôi đến nay, những món ăn hầu hết đều rất bình thường”. Đồng thời, Khang Hy cũng rất chú ý đến sự điều độ trong ăn uống. “Những thức ăn dù ngon đến bao nhiêu, cũng không nên ăn quá nhiều”.

ƯU TIÊN RAU QUẢ

Theo quan niệm của Khang Hy, người già nên ăn đạm bạc, ăn nhiều rau quả mới có lợi nhiều cho sức khỏe. Ông nói rằng đó cũng chính là bí quyết khiến ông đến già vẫn khỏe mạnh, tráng kiện, sung sức. Khang Hy còn chủ trương không uống rượu và hút thuốc. Thời trẻ, Khang Hy vốn nghiện thuốc lá nhưng sau đó vì muốn toàn dân bỏ hút thuốc nên tự ông phải tự bỏ thuốc trước để làm gương, đồng thời xem đó như một việc rèn luyện, bảo vệ sức khỏe của bản thân.

CHỌN LỌC THỨC ĂN VÀ CÁCH ĂN

Hoàng đế Khang Hy cho rằng nên căn cứ vào thể tạng của từng người mà lựa chọn thức ăn và cách ăn cho thích hợp. Ông cũng đưa ra những căn cứ để lựa chọn bao gồm: con người, thời gian, địa điểm và bệnh tật.

Về con người: Không chỉ bản thân mình mà cả cha mẹ, anh chị em của mình, cũng không được cưỡng ép họ ăn uống nếu họ không thích. Mỗi người thích hợp với những loại thức ăn và cách ăn riêng.

Về thời gian: Mùa nào phải ăn thức đó. Khang Hy cho rằng, yêu cầu và sự

hấp thu của con người trong mỗi mùa không giống nhau. Vì vậy, ông cực lực phản đối việc ăn những thứ trái mùa.

Về địa điểm: Các thức ăn sản sinh ở những vùng khác nhau cũng sẽ đem lại những tính năng khác nhau đối với cơ thể con người.

Về bệnh tật: Đối với những người bị bệnh, việc lựa chọn thức ăn phải phù hợp với yêu cầu dưỡng bệnh của người đó.

Theo sử sách, vào thời gian tuổi già, hoàng đế Khang Hy còn một thói quen đáng chú ý: sau khi ăn xong ông luôn giữ tâm trạng vui vẻ, nghe chuyện vui, nói chuyện cười. Điều ấy theo ông cũng là bí quyết: “Sau khi ăn xong, ta thường nói chuyện vui hoặc nhìn những đồ vật mà mình yêu thích. Như thế giúp việc tiêu hoá dễ dàng hơn, rất có lợi cho sức khỏe”. Quan niệm về ẩm thực và sức khỏe của một nhân vật lịch sử cách xa chúng ta hàng mấy trăm năm trước xem ra đến nay vẫn còn nguyên giá trị ★

(Theo JKW)

HOÀNG ĐẾ KHANG HY

LÊ VĂN

Hoàng đế Khang Hy

ăn gì sống lâu, sung mãn?

Bánh quê Phú Yên

PHÙ SA LỘC

Nước ta, từ thành thị tới nông thôn, trước kia, các loại bánh dân gian được bán rất phổ biến. Nhưng từ chục năm trở lại đây, các loại bánh được làm thủ công đang dần mất vị thế trong thị trường bánh vốn đang rầm rộ xuất hiện nhiều chủng hàng “hiện đại” được sản xuất theo dây chuyền công nghệ mới. Các loại bánh này, dù nhập khẩu hay sản xuất nội địa cũng được người tiêu dùng ưa thích bao bì xinh xắn, hợp vệ sinh... Cho nên thị phần bánh dân gian đang ngày càng thu hẹp một cách đáng tiếc, có nguy cơ mai một. May thay, ở Phú Yên lại khác. Bánh dân gian đã được người dân xứ “nẫu” đưa vô nhà hàng pha chế trong những quầy kệ tinh tươm sạch sẽ, khách đi ngang không thể không thích thú, nhất là bị gọi thêm.

Đầu tiên là bánh nậm. Tuy là đặc sản Huế nổi tiếng, nhưng bánh nậm Phú Yên cũng không kém. Dĩa bánh dọn ra bàn với những chiếc bánh nậm ẩn mình trong lớp lá chuối hấp có màu vàng xanh. Lật lớp lá chuối ấy ra đã thấy chiếc bánh màu trắng trĩnh nguyên ừng “nhụy” vàng ruộm là những con tôm vừa chín tới cùng sợi nấm mèo nâu nâu. Gắp miếng bánh cho vào chén nước chấm, cắn “thử” một cái, cảm nhận đầu tiên là vị ngọt của tinh bột chín hoà vị ngọt tôm nước lợ mới ngon làm sao. Miếng ăn càng thêm thì vị với những sợi nấm mèo giòn giòn hoà mùi hành lá nồng nồng khứu giác. Rồi vị chua chua ngọt ngọt cay cay của chén nước chấm khiến ta như không biết “mệt mỏi” khi... ăn.

Tiếp theo là bánh bèo và bánh ớt. Cũng như các địa phương khác, bánh bèo và bánh ớt Phú Yên có chung một công thức. Cái ngon của hai loại bánh này là nóng hổi “vừa thổi vừa ăn”. Dĩa bánh bốc hơi nghi ngút, tỏa mùi thơm của bột gạo cùng gia vị khó lòng kềm chế dịch vị. Vậy là cứ chan nước mắm vô chén bánh bèo, bánh ớt rồi từ từ gắp từng chiếc cho vô miệng...

Nhưng ngon độc đáo là bánh xèo Phú Yên. Không giống bánh xèo Nam Bộ “bự tổ chẳng”, “đầy một chảo” với ề hề những củ hủ dừa, củ sắn, thịt nạc băm, tép băm, nấm rơm, nấm mèo cùng nhiều gia vị; bánh xèo Phú Yên nhỏ nhắn như cô thôn nữ. Giống y bánh khoai Huế, nhưng bánh xèo Phú Yên có một “dung nhan” khác cùng hương vị vô cùng độc đáo. Được làm bằng bột gạo, giá, thịt băm, tôm hoặc mực băm nhưng bánh xèo Phú Yên ít mỡ nên không khiến thực khách phải ngán như bánh khoai Huế. Để tăng thêm hương vị cũng như sự bổ béo cho cơ thể, người ta có thể yêu cầu quán cho vào chiếc bánh xèo nhỏ cỡ đĩa nước mắm kia một trái trứng. Bánh dọn ra bàn vừa nóng vừa mềm giòn, càng nhai càng nghe mê ly răng lưỡi với rau thơm các loại cùng nước mắm tỏi ớt cay chua dịu dàng trong cuống họng.

Bánh xèo Phú Yên có hai loại: bánh xèo vỏ và bánh xèo thịt. Bánh xèo vỏ khi đúc để nguyên màu bột gạo trắng tinh, còn khi đúc bánh xèo thịt thì pha thêm vào bột gạo nước nghệ. Bánh xèo vỏ khi ăn hơi dai. Đây là loại bánh của con nhà nghèo. Chỉ cần chấm với mắm đục giã chung vài tép tỏi cùng trái ớt xiêm là đã có một bữa ngon đến no nê bụng da. Còn bánh xèo thịt sẽ cho ta thưởng thức cái màu vàng bắt mắt của nghệ, khiến miếng ăn như ngon thêm mấy phần. Cái ngon càng ngon hơn khi biết nghệ cũng là một vị thuốc nam, có lợi cho sức khỏe. Những ngày mưa dầm hoặc tiết trời cuối năm lạnh lạnh, ngồi bên bếp đúc bánh xèo là phút giây hạnh phúc nhất đời, là kỷ niệm khó quên với những ai bước chân “giang hồ” rời xa quê cha đất tổ.

Nằm tiếp cận biển Đông nên ưu thế hải sản của Phú Yên rất dồi dào. Theo thống kê địa phương này có đến 500 loài cá, 38 loài tôm, 15 loài mực cùng nhiều hải sản quý khác. Chính vì vậy mà nền văn hoá ẩm thực của Phú Yên ngoài sự phong phú còn cho ta cái sự ngon của các

BÁNH NẬM

BÁNH XÈO

BÁNH CÁNH DÂN DÃ

BÁNH BỘT LỌC

loài hải sản tươi roi rói vừa mới được đánh bắt từ đại dương lên. Trong các món bánh dân dã của Phú Yên không thể không kể đến bánh canh. Tuy là món ăn bình dân nhưng bánh canh Phú Yên khá phong phú. Ngoài bánh canh bột gạo, bánh canh bột lọc còn có bánh canh chả cá, bánh canh hẹ...★

Thực phẩm

ĐỨC VIỆT

Vừa ngon vừa lành

Nhà phân phối tại TP HCM

Công ty cổ phần thương mại Đức Tân

70 Võ Huy Tấn, phường 3, quận Bình Thạnh, TP HCM

Tel: (08) 6286 8934 * Fax: (08) 3517 8588 * Email: ducvietthcm@ducvietfoods.vn

CÔNG TY TNHH XUẤT NHẬP KHẨU THỰC PHẨM

Á CHÂU

ASIA FOOD STUFFS IMPORT EXPORT COMPANY LIMITED

Ấp Đông Hòa, Xã Song Thuận, Huyện Châu Thành
Tỉnh Tiền Giang

ĐT: 073.3611990 - 073.3611992 - FAX: 073.3611997

Văn phòng đại diện tại TP.Hồ Chí Minh

405-406 Đường 16 - Khu B - Phường An Phú - Quận 2 - TP.HCM

ĐT: 08. 62813331 - FAX : 08. 62813439

Chuyên Cung Cấp Bánh Quế,
Đậu Phộng Các Loại.

Contact Us:
HOT LINE:

Sản phẩm của: CTY TNHH SX-TM-DV ÁI HUẾ
ĐC: CV17E Phạm Hùng, Xã Bình Hưng, H. Bình Chánh, TP HCM
Tel: 08-22120765 * Fax: 08-54315390

CÔNG TY TNHH TM SX

S.G.M

Địa chỉ: 69H Quang Trung, P.10,
Q. Gò Vấp, TP.HCM

ĐT: 08.3880 3890 - Fax: 08.6256 0877

- Chuyên sản xuất gia công các loại gia vị như :
Hạt nêm thịt, nêm tôm, nêm nấm, gia vị lẩu thái,
hải sản,...

Nước hoa quyến rũ

ÁI NGHĨA

Thân hình hoàn hảo, mái tóc dài thướt tha, khuôn mặt yêu kiều chưa hẳn đã là một phụ nữ quyến rũ. Biết cách hoà hợp vẻ đẹp hình thể và nội tâm mới thực sự là người phụ nữ truyền cảm hứng cho phái mạnh. Duy nhất một phương thức vừa thể hiện sức hấp dẫn của cơ thể vừa bộc lộ cá tính của phái đẹp: cách sử dụng nước hoa phù hợp. Những chai nước hoa nồng nàn tại các cửa hàng thuộc hệ thống Maximark là món quà đáng yêu và ý nghĩa dành tặng người yêu, người bạn đời.

Nước hoa là tinh túy của thiên nhiên được các nhà thiết kế chiết xuất và pha chế vô cùng công phu từ mùi hương đặc trưng của hoa quả, các loại gỗ đến gia vị. Hương thơm căng tràn sức sống của quýt, hoa cam, trái đào. Hoa mẫu đơn trắng, loài hoa thanh khiết toả hương

thơm nhẹ nhàng, tinh khôi như sương mai. Mùi hương dịu ngọt đặc trưng của những chai nước hoa chiết xuất từ hoa diên vĩ hồng khiến ai cũng say mê. Giản dị và tinh tế, những cô gái toả hương hoa nhài thơm ngát, loài hoa nở vào ban đêm và khép mình vào buổi sớm mai. Nữ hoàng của các loài hoa, hoa hồng, mùi hương nhẹ nhàng và âm áp dành cho những người tràn

đầy tự tin và nhựa sống. Khác hẳn hương hoa hồng, hoa đình hương lại là một mùi gắt khiến nhiều người không chịu được nhưng ai đã trót yêu nó rồi thì không thể dứt ra được. Những mùi hương được chiết xuất từ gỗ như mùi gỗ cây lan dạ hương tạo cảm giác khoan khoái, thư giãn. Trong khi mùi xạ hương gợi lên hình ảnh một người phụ nữ

Dior, Marc Jacobs... Kiểu dáng đặc trưng, hình thiếu nữ thướt tha trong tà áo dài và vành nón lá nghiêng che, bộ ba Miss Sài Gòn: Hà Nội-Huế- Sài Gòn với mùi hương quyến rũ có giá 62.000 đồng. Dòng sản phẩm Cindy, nữ hoàng sắc đẹp cũng thuộc công ty SCC với hai bộ sưu tập Cindy thường, Pretty, Charming, Pure và Classic 46.200 đồng/ chai; Cindy Glamour, Fresh và Classic 47.300 đồng/ chai. Cindy dành cho những người phụ nữ thành đạt, quý phái còn những cô gái trẻ năng động lại chọn dòng sản phẩm Essy; 4 hương thơm Passion, New Trend, Romance, Beautiful Dream 77.000 đồng/ chai. Thật thiếu sót nếu

không kể đến bộ nước hoa được đặt tên theo số thứ tự từ 1 đến 17 với 17 hương thơm khác nhau như nước hoa buổi tối, nước hoa văn phòng, nước hoa quyến rũ... có giá từ 91.500- 370.000 đồng/ chai. Thế mới thấy, những nhà sản xuất Việt Nam rất giỏi trong nghiên cứu và sáng tạo những mùi hương tuyệt vời. Sản phẩm nước hoa của nhãn hàng thể thao Adidas mang lại một mùi hương khoẻ khoắn với các mùi Floral Dream, Pure Lightness, Fruity Rhythm, Tropical Passion và Free Emotion 183.000 đồng/ chai. Thương hiệu Esprit không chỉ nổi tiếng với các sản phẩm quần áo thời trang mà nước hoa Esprit cũng thu hút sự chú ý của nhiều bóng hồng với hương thơm tinh tế, sang trọng. Hai sản phẩm Esprit Connect và Esprit Celebration có dung tích 30- 50ml/ 450.500- 536.700 đồng ★

gợi cảm, huyền ảo. Sự sáng tạo chưa dừng lại ở những chai nước hoa một mùi, các nhà sản xuất vẫn tiếp tục nghiên cứu và pha chế ra những loại nước hoa có mùi tổng hợp từ nhiều loại hoa, gỗ, rêu, nhựa cây, ớt, rượu rum hay cả mùi ngọt lịm của sữa tươi, của những thanh sô cô la tạo nên một phong cách độc quyền. Khoác lên mình chiếc áo vô hình của hương hoa ngọt ngào, hương gỗ ấm áp... ai cũng sẽ thấy mình xinh tươi, quyến rũ và tự tin hơn rất nhiều. Sử dụng những mùi hương trùng nhau, các bạn hãy yên tâm vì nước hoa khi tiếp xúc da mỗi người lại toả ra một mùi hương khác nhau, không bị "đụng hàng". Không nên xịt nước hoa quá gần làn da dễ gây dị ứng; nên xịt nước hoa ở vùng gáy, những vùng gợi cảm thì mùi thơm sẽ lưu giữ lâu hơn.

Sản xuất nước hoa là một trong những ngành công nghiệp thời trang lớn trên thế giới. Tại Việt Nam, Miss Saigon là nhãn hiệu nước hoa cao cấp của Công ty Mỹ phẩm Sài Gòn (SCC) được chị em tin dùng bên cạnh các thương hiệu nổi tiếng thế giới như Calvin Klein,

MAXIMARK

LÊ NA

Sự kỳ diệu từ nấm

Nấm là một trong những loại thực phẩm rất được ưa thích trong các bữa ăn từ chay đến mặn vì dễ ăn lại có hàm lượng dinh dưỡng cao. Mời bạn cùng tìm hiểu những tác dụng kỳ diệu của nấm và cách chế biến những món ăn hấp dẫn, quen mà lạ từ nấm với các loại nấm được bày bán tại các cửa hàng thuộc hệ thống siêu thị Maximark.

NẤM KIM CHÂM: rất tốt cho trẻ em vì trong 100g nấm kim châm khô có hơn 31g protid, 6g lipid cùng nhiều loại vitamin và acid amin, đặc biệt là lysine rất cần thiết cho quá trình phát triển trí lực và cải thiện chiều cao. Hơn nữa, hàm lượng kẽm và kali trong nấm tương đối cao nên rất hữu ích cho người già và những bệnh nhân tăng huyết áp. Nấm còn có tác dụng giảm mỡ trong máu.

NẤM LINH CHI NÂU (thủy tiên nâu): rất tốt cho những người bị suy nhược cơ thể, suy nhược thần kinh; bị các bệnh về đường hô hấp, cao huyết áp, thiếu năng tuần hoàn não.

NẤM LINH CHI TRẮNG (thủy tiên trắng): vị ngọt, chứa hàm lượng cao với 36% chất xơ, 21% chất đạm, tăng cường khả năng miễn dịch của cơ thể, nâng cao năng lực tạo máu của tủy xương, cải thiện chức năng của gan và thận, thúc đẩy quá trình tổng hợp protid trong gan, làm giảm cholesterol máu, chống phù.

NẤM BẠCH TUYẾT (hải sản): màu trắng sáng, thịt nấm rất mềm, khi ăn có vị như hải sản nên còn có tên gọi khác là nấm hải sản. Nấm chứa nhiều protein và acid amin rất tốt cho sức khỏe. Nấm bạch tuyết có tác dụng tăng cường trí lực, ngăn ngừa ung thư và giảm quá trình lão hoá, thông gan, sáng mắt, tốt cho dạ dày.

NẤM ĐÔNG CÔ (nấm hương): được mệnh danh là "hoàng hậu thực vật" vì trong 100g nấm đông cô khô có 12-14g protein giúp tăng cường năng lực miễn dịch của cơ thể, ức chế tế bào ung thư, hạ huyết áp, giảm cholesterol trong máu, phòng ngừa sỏi mật và sỏi tiết niệu. Đây là thực phẩm lý tưởng cho người bị

máu do thiếu sắt, rối loạn lipid trong máu, bị tiểu đường, trẻ em suy dinh dưỡng.

NẤM ĐÙI GÀ: có phần nón hình cầu, thân dài như đùi gà; thịt nấm rất giòn, thơm. Nấm có chứa nhiều vitamin, acid amin thiết yếu cho cơ thể và khoáng chất tăng cường trí lực, lưu thông khí huyết. Nấm đùi gà còn có tác dụng ngăn ngừa ung thư.

MỘC NHÌ ĐEN: chứa nhiều protid, chất khoáng và vitamin; phòng ngừa bệnh đông máu do nghẽn mạch, ngăn cản sự hình thành các mảng xơ vữa trong huyết quản, chống lão hoá và ung thư.

MỘC NHÌ TRẮNG: vị ngọt, tính bình, là thức ăn thanh nhiệt bổ dưỡng phù hợp với người cao tuổi. Chất xơ, vitamin B2, sắt, lưu huỳnh, canxi, kali có trong nấm làm tăng cường khả năng diệt khuẩn của bạch cầu.

90 ĐƯƠNG THỜI

NẤM RƠM: là loại nấm được sử dụng rộng rãi nhất, có giá trị dinh dưỡng khá cao, rất tốt cho người bị xơ vữa động mạch, tiểu đường, ung thư và các bệnh về tim mạch.

Món ăn ngon từ nấm:

Hamburger nấm

Nguyên liệu: thịt cua, trứng gà, nấm rơm, hành tây, cà chua, xà lách, bánh mì tròn, phô mai mềm và gia vị.

Cách làm: thịt cua, hành tây và nấm rơm sau khi đã rửa sạch, băm nhỏ, trộn đều cùng gia vị và trứng gà đem chiên chín vàng 2 mặt từng miếng tròn, dẹt. Cắt đôi bánh mì, xếp theo thứ tự xà lách, thịt cua, cà chua và phô mai. Vậy là bạn đã có bánh kẹp hamburger đẹp mắt và ngon miệng.

HAMBURGER NẤM

Nấm xúc bánh đa mè

Nguyên liệu: thịt ức gà, nấm rơm, nấm đông cô tươi, ớt chuông xanh, hạt sen tươi, hạt bắp tươi, hành tây, dầu hào và bánh đa mè.

Cách làm: ức gà, ớt chuông, hành tây và nấm rơm rửa sạch, thái hạt lựu. Nấm đông cô thái nhỏ. Hạt sen hấp sơ, bỏ tim. Phi hành tỏi thơm rồi cho hành tây vào xào sơ, trút ức gà vào đảo nhanh cho thịt săn lại; tiếp tục cho nấm, ớt chuông, hạt sen và bắp vào đảo đều cho chín. Cuối cùng cho dầu hào vào đảo đều, nêm nếm vừa ăn. Bánh đa mè bẻ nhỏ xúc hỗn hợp nấm để dùng.

Nấm nướng giấy bạc

Nguyên liệu: nấm đùi gà, nấm kim châm, nấm đông cô, nấm linh chi, nấm mèo, nấm bào ngư, nấm bạch tuyết... (tùy vào sở thích của mỗi người mà chọn các loại nấm). Phụ gia kèm theo gồm có nhánh tiêu xanh, nước tương, ớt xanh, giấy bạc và gia vị.

Cách làm: nấm đùi gà thái miếng vừa ăn, nấm kim châm và nấm linh chi bỏ gốc, nấm đông cô tỉa đầu nấm cho đẹp, nấm bào ngư bỏ gốc, nấm mèo ngâm nước cho nở, thái nhỏ, cho tất cả vào bát lớn trộn hành tím băm nhỏ, tiêu xanh cùng gia vị, để khoảng 10 phút cho nấm ngấm. Sau đó, cho hỗn hợp nấm vào túi

NẤM XÚC BÁNH ĐA MÈ

SALAD NẤM KIM CHÂM

HIEP THANH PLASTIC

Nhóm sản phẩm:

- Nhựa gia dụng và công nghiệp
- Nhựa Melamine cao cấp
- Nhựa sợi tổng hợp PP
- Dây thùng nhựa

Đặc Biệt: Các Loại Pallet liên khối sử dụng 1 mặt, 2 mặt và 3 đường thẳng

Mọi chi tiết xin liên hệ:

VP: 34-36 Cao Văn Lầu P.1 Q.6

ĐT: (08) 38552013 - 38536240 Fax: (08) 38555083

E-Mail: hitaco@hcm.vnn.vn

Website: www.hiepthanhplastic.com.vn

giấy bạc gói kín, nướng khoảng 10 phút cho nấm chín vừa, không nên nướng lâu, nấm dễ bị nhũn mềm, không ngon. Món này ăn kèm nước tương và vài ba lát ớt cho thêm đậm đà.

Salad nấm kim châm

Nguyên liệu: dưa chuột, cà rốt, nấm kim châm, thịt thăn, rau mùi, nước salad.

Cách làm: trước tiên, pha sẵn nước salad bằng các gia vị đường, giấm, chanh, tỏi đập dập và dầu đã phi tỏi cho thơm. Thịt thăn luộc chín, thái chỉ. Dưa chuột và cà rốt thái chỉ, trộn chung với nước salad, bóp nhẹ sao cho nước salad ngấm đều vào dưa chuột và cà rốt. Cho nấm kim châm chần qua nước sôi chín tới và thịt thăn vào trộn đều với dưa chuột, cà rốt và nước salad rồi rắc rau mùi lên trên ★

THANH HÀ

Ly đĩa muổng nĩa đi picnic

Bạn đi picnic cùng bạn bè hoặc gia đình thân yêu với những bữa ăn nhanh ngoài trời đã có rất nhiều chủng hàng ly đĩa muổng nĩa bằng giấy, nhựa cao cấp của các cửa hàng thuộc hệ thống Maximark phục vụ vô cùng tiện lợi và đảm bảo vệ sinh tuyệt đối. Những buổi họp mặt, tiệc tùng, sinh nhật của bạn nếu thiếu người phục vụ cũng có thể dùng các chủng hàng này như một sự sẻ chia, tính toán thiết thực nhất! Xong ngày vui (cuộc vui), với những mặt hàng mỏng mảnh,

ít tiền bạn có thể gom chúng lại cho vào sọt rác, thế là nhẹ nhàng! Sự tiện ích của đồ dùng ăn thực bằng giấy, nhựa không chỉ dừng lại ở những cuộc vui hay hội hè mà chúng cũng tỏ ra cực kỳ “cơ động” trong chuyện phục vụ người bệnh, người già, trẻ em... Ưu thế của chủng hàng ly đĩa muổng nĩa giấy, nhựa cao cấp phải kể thêm là vận chuyển tiện lợi, nhẹ nhàng, không sợ bị vỡ. Tất nhiên, bên cạnh đó là giá thành chúng không cao lắm, phù hợp với túi tiền mọi

người mọi nhà mọi lúc mọi nơi. “Chuyên gia” lĩnh vực ly đĩa muổng nĩa giấy, nhựa cao cấp là các công ty trách nhiệm hữu hạn LD- BB United, FnB, Tân Hiệp Hưng, Kim Oanh, Thanh Nhân... sản xuất hàng trăm chủng hàng được các cửa hàng thuộc hệ thống Maximark giới thiệu rất tận tình với:

* LY TÒ CHÉN ĐĨA PHÙ HỢP VỚI TỪNG CÁCH ĂN

- Ly giấy cao cấp nền trắng, hoa văn lập thể nâu xanh hồng hoặc hình thú ngộ nghĩnh rất phù hợp để phục vụ trẻ (tránh đổ vỡ) có nhiều khung giá (còn tùy chất lượng giấy) cho cỡ 20 ly: 8.200 đồng, 13.400 đồng, 15.700 đồng, 21.300 đồng...

- Ly nhựa đủ màu, đủ kích cỡ nếu sử dụng khéo léo có thể giữ lại dùng nhiều lượt (tất

nhiên sau khi rửa sạch sẽ) có giá từ 3.600- 25.000 đồng/ cỡ (10 ly).

- Ly nhựa dày, trắng; nắp nấu kín đáo, hợp vệ sinh có thể dùng chứa thức ăn (cháo) cho người bệnh trong bệnh viện hoặc các cháu mẫu giáo: 25.000 đồng/ cỡ (5 cái).

- Tò trắng nhựa đục, nhựa trong: 9.400- 30.000 đồng/ cỡ (6 cái). Vật dụng này đặc biệt giải quyết sở thích ăn món nóng, có nước như canh, mì, nui, hủ tiếu... cho phụ nữ, người già, trẻ em...

- Chén giấy nhỏ dùng đựng muối tiêu, nước chấm: 6.300 đồng/ cỡ (10 cái).

- Đĩa tròn, đĩa hạt xoài bằng giấy trắng tinh dùng đựng gà quay, trứng chiên, xúc xích, xá xíu... đủ cỡ có giá từ 1.500- 3.000 đồng/ cái.

***ĐẶC BIỆT PHONG PHÚ
Ở KỆ HÀNG Đũa MUỒNG
NỈA ĐAO**

- Dao răng cửa trắng (hàng Thái) chắc chắn có thể cắt thịt ăn ngon lành trong những buổi tiệc barbecue giữa trời Tây Nguyên đầy nắng gió: 40.000 đồng/ lô (100 dao). Thịt nướng được cắt ra cần có que tre để xiên ăn gọn gàng đã có que tre Thanh Nhân: 6.200 đồng/ bịch (100 que).

- Đũa gỗ Bồ Đề cao cấp ăn một lần rồi bỏ được bọc giấy từng đôi rất hợp vệ sinh: 18.500 đồng/ bịch (100 đôi). Nếu nhu cầu ít hơn có thể chọn

đũa tre Thanh Nhân: 2.400 đồng/ 10 đôi.

- Muỗng nĩa có hai màu xanh trắng được xếp lại thành từng bịch (mỗi bịch từ 30-50 cái) có giá từ 5.000-15.000 đồng/ bịch. Đặc biệt muỗng nhựa xanh cao cấp HK giá 14.600 đồng/ bịch (15 cái) đang được khuyến mại "mua 2 tặng 1".

- Ống hút nhựa phục vụ nhu cầu ăn uống thanh tao cũng kịp chen chân trong các kệ hàng với nhiều loại trắng sọc, trắng trơn, màu sọc, màu trơn có giá 3.800 đồng/ bịch★

MAXIMARK

Cái thú
bắt đầu
một ngày mới
bằng ly cà phê
đậm đà,
thơm lừng đã
trở thành
thói quen
của người Việt.
Dù vội vàng
đến mấy,
nhiều người vẫn tranh
thủ
thưởng thức
ly cà phê đầu ngày.
Việt Nam
có lắm cà phê ngon,
chẳng thế mà du khách
nước ngoài luôn muốn
thưởng thức hương vị đặc
trưng của
cà phê Việt.
Cà phê đóng gói
là một trong những
món quà ý nghĩa nhất gửi
tặng bạn bè,
người thân.
Những nhãn hiệu
cà phê có tiếng của
nước ta như
Trung Nguyên, Quê
Hương, Phương Vy...
luôn được bày bán tại các
cửa hàng thuộc
hệ thống Maximark
để người
tiêu dùng có thể
thoải mái lựa chọn.

Tuỳ theo sở thích của mỗi
người mà ly cà phê có vị
đắng, ngọt khác nhau. Phổ
biến nhất vẫn là cà phê đen
và cà phê sữa được pha
dạng phin chứ không cầu kỳ
như cappuccino, espresso,
latte... được pha bằng máy.
Đây là điểm khác biệt trong
cách pha chế cà phê của ta
với các nước trên thế giới.
Nhìn sơ qua có vẻ đơn giản
nhưng thực chất lại không hề
đơn giản. Bí quyết pha cà phê
ở mỗi miền mỗi khác. Nôm
na, pha cà phê ngon là phải

CÀ PHÊ HOÀ TAN HIGHLANDS ĐẬM
VÀ NỒNG NÀN 30.000ĐỒNG/ HỘP
15GỖI X 17GR

Làm bạn với cà phê

VINACAFÉ:
26.000- 108.000ĐỒNG/ HỘP

biết cách giữ nóng cà phê.
Nước pha là nước vừa sôi,
nếu nước nguội nhanh cà
phê ra chưa hết chất và
hương vị không trọn vẹn. Tốt
hơn, làm nóng phin trước khi

cho bột cà phê vào. Cà phê
mới xay cho ta một ly cà phê
với hương thơm lan tỏa khắp
phòng. Do đó, sau khi khai
gói cà phê, nên cố gắng
uống hết trong vòng 4 tuần.
Bạn không nên
hâm lại cà phê vì
sẽ gây vị đắng
khó chịu. Pha cà
phê đúng tỷ lệ,
không quá nhiều
cũng không quá

QUÊ HƯƠNG: CÀ PHÊ
GỎI NGỦ CẨM HÙNG
40.500ĐỒNG/ GỖI 500GR

TRUNG NGUYÊN: CÀ PHÊ SÁNG TẠO: 48.000ĐỒNG/ HỘP;
CÀ PHÊ LEGENDEE: 185.000ĐỒNG/ HỘP

NESCAFÉ: CÀ PHÊ VIỆT: 45.000ĐỒNG/ HỘP;
CÀ PHÊ 3IN1: 35.000ĐỒNG/ HỘP

94 ĐƯƠNG THỜI

ít mới ngon (khoảng 180ml nước ứng với 10g cà phê). Cà phê sau khi pha không nên để quá 15 phút mới dùng vì để lâu quá hương thơm sẽ phai và nguội uống gắt cổ.

Ngày nay, đi uống cà phê đã trở thành một nét văn hoá trong đời sống mọi người. Những ly cà phê đen, cà phê sữa hay bạc xỉu nay đã có thêm nhiều bạn mới mà nổi bật là 3 “anh chàng”

cappuccino, espresso và latte. Hương vị khác lạ và cách thưởng thức mới mẻ của các chủng loại cà phê phong phú đã khiến nhiều bạn trẻ mê mẩn. Tuy nhiên, dù pha chế bằng kiểu gì đi chăng nữa thì cái gốc chính vẫn là những hạt cà phê được trồng ở vùng đất đỏ bazan đầy nắng gió. Nhân hiệu Trung Nguyên có lẽ hiểu rõ nhu cầu của người tiêu dùng khi tung ra hàng loạt những sản

CÀ PHÊ PHƯƠNG VY:
6.900Đ/ GỖ/ GỖ 100GR

MAXIMARK

Khám phá sự hoàn hảo

phẩm cà phê hoà tan có hương cappuccino quyến rũ hay mocha ngọt ngào, G7 cho phái mạnh và dành riêng cho phái đẹp cà phê Passion nhẹ nhàng. Nescafé cạnh tranh không kém Trung Nguyên khi cho ra đời những dòng sản phẩm phù hợp nhu cầu khách hàng như Café Việt - cà phê đen đặc trưng; 3 loại Nescafé sữa tử nhật, vừa đến đậm đặc dành cho những cô cậu học sinh, sinh viên phải thức khuya dậy sớm. Vinacafé thơm nức mũi lại quá quen thuộc với giới nhân viên văn phòng bận rộn. Cà phê hoà tan tiện lợi, chỉ cần 5 phút bạn đã có ngay ly cà phê giúp tinh thần sáng khoái.

Cà phê có chất caffeine giúp chúng ta tỉnh táo và sáng khoái. Nó làm tăng sự minh mẫn, tỉnh sáng tạo và giúp tập trung trong các hoạt động tư duy. Caffein giúp giảm các cơn hen và những biểu hiện dị ứng. Ngoài ra, uống cà phê đều đặn làm giảm nguy cơ mắc bệnh tiểu đường và các tổn thương gan do đồ uống có nồng độ cồn

cao gây ra. Uống cà phê hàng ngày giúp bạn giảm nguy cơ bị lão hoá. Caffein còn có tác dụng giảm đau, khi đau đầu uống một ít cà phê, chắc chắn bạn sẽ cảm thấy thoải mái hơn. Cà phê có tác dụng tăng sức mạnh cơ bắp khiến ta chạy nhanh hơn, nhảy cao hơn vì caffeine kích thích việc đốt cháy chất béo.

Tuy nhiên, cà phê không phải không có hại nếu dùng quá liều lượng. Nó có thể gây nghiện nếu bạn uống quá nhiều trong một ngày. Lượng caffeine tăng đáng kể trong máu sẽ gây mất ngủ, tim đập mạnh, bồn chồn, bứt rứt trong người. Uống cà phê quá đậm sẽ gây táo bón. Những người bị loãng xương không nên dùng cà phê vì tác dụng lợi tiểu làm tăng nhẹ lượng canxi bài tiết góp phần làm giảm độ cứng cáp của xương. Một điều thú vị là các nhà khoa học đã chứng minh caffeine với liều lượng vừa phải không gây ra bệnh vô sinh cũng như chất này không hề liên quan đến các bệnh như ung thư vú, u xơ, ung thư buồng trứng...★

MAXIMARK

HOÀNG GIA

Bạn đã có bộ sưu tập **Mèo** chưa?

Bộ sưu tập mèo bằng sứ Đài Loan cao cấp được trưng bày tại các cửa hàng thuộc hệ thống Maximark sẽ mang đến cho các bạn tiện ích "3 trong 1": sự may mắn "cát tường" trong năm mới Tân Mão, trưng bày làm đẹp nhà và "bỏ ống" tiết kiệm. Dù giá tương đối cao nhưng chắc chắn bộ sưu tập này sẽ vừa ý bạn với:

- Mèo mẹ bông con vàng lấp lánh với 6 chú mèo con trước bụng toàn tài toàn lộc. Chú mèo đeo lục lạc vàng với đôi chim hạc nâng bước này sẽ mang đến cho bạn vạn điều như ý. Giá bán: 829.000 đồng/ chú.

- Mèo đồng hồ trắng: vẫn đôi mắt híp vui tươi tinh nghịch như mẹ bông con vàng lấp lánh nhưng chú mèo này cực kỳ sinh động với một tay xách chú miu con be bé nũng nịu và tay kia là quả tròn tím xinh xinh. Sự ngộ nghĩnh đã luôn nhắc nhở bạn đúng giờ với tiếng kim giây lúc nào cũng tích tắc bên tai (899.000 đồng/ chú).

- Mèo trắng mang bầu rượu- túi thơ tung tăng thưởng xuân với quả bóng tròn trong tay cùng một chú miu cát tường: 449.000 đồng/ chú.

- Mèo đen đại cát đại may cao 17,5cm với bàn tính trong tay xứng đáng là bầu bạn doanh nhân thông qua tín hiệu buôn may bán đắt: 539.000 đồng/ chú.

Cùng không phải là ngẫu nhiên khi đi kèm với bộ sưu tập mèo là món quà duyên dáng hình cô dâu chú rể e ấp trong ngày vui biểu trưng cho hạnh phúc vững bền và sự sinh sôi nảy nở không ngừng. Giá bán: 409.000 đồng/ món.

Đây là những món quà đáng giá và ý nhị nếu bạn mua dành tặng người thân, bạn bè trong các dịp lễ tết, tân gia, cưới xin... Giá trị thẩm mỹ của món hàng sẽ thay bạn nói bao nhiêu lời muốn nói...★

AGIFISH

HOME OF PURE PANGASIUS

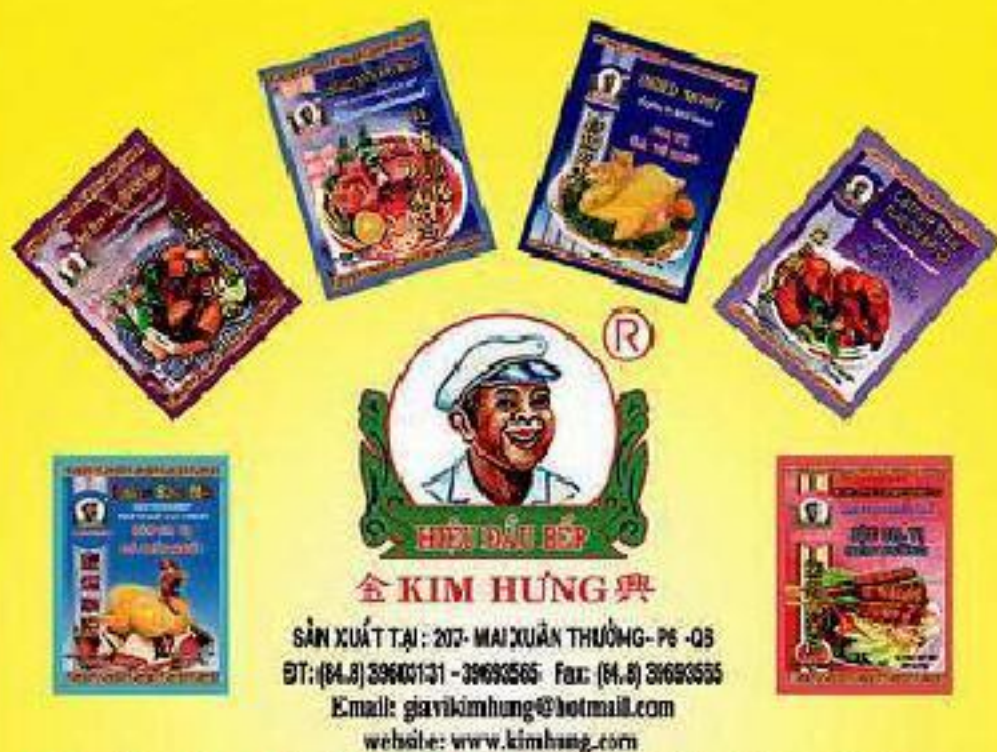

CÔNG TY CỔ PHẦN XNK THỦY SẢN AN GIANG

Đc: 1234 Trần Hưng Đạo, Long Xuyên, An Giang, VN
Tel: (076) 3858504 - Fax: (076) 3858828
Website: www.agifish.com.vn - Email: thien.nh@agifish.com.vn

CÔNG TY CP. KD NƯỚC MẮM PHAN THIẾT MŨI NÉ:
117 Chu Văn An, Q. Bình Thạnh, TP.HCM
ĐT: 08 35113559 Fax: 08 35172034
Sản xuất và đóng chai tại:
DNTN Nước mắm Phan Thiết Mũi Né
47-49 Khu Chế Biến Nước Mắm P. Phú Hải, TP. Phan Thiết
Website: www.nuocmamphanthietmuine.com

SẢN XUẤT TẠI: 207-MAI XUÂN THƯỜNG-P6-Q5
ĐT: (84.8) 39603131 - 39693555 Fax: (84.8) 39693555
Email: giavikimhung@hotmail.com
website: www.kimhung.com

Chuyên sản xuất các loại bột gia vị, nước chấm, đồ chua...

CÔNG TY TNHH SX - TM PHÚC HẢO
MÌ AN LIÊN PHÚC HẢO
TÂN BÌNH - TÁI KHÉT

ĐC: 1/147 Nguyễn Văn Quà, P. Đông Hưng Thuận, Quận 12, TP. Hồ Chí Minh
ĐT: (08) 37194615 - 37194616 - 37190077 - 54362695 / Fax (08) 37194617
Email: phuchao@hcm.tpt.vn / Website: www.phuchao.com.vn

A
AN PHONG

MAXIMARK

Khám phá sự hoàn hảo

DUONG THOI TẬP 28 (52). NXB DÂN TRÍ - CÔNG TY AN PHONG

CHỦ TRÁCH NHIỆM XUẤT BẢN: BÙI THỊ HƯƠNG, BIÊN TẬP: NGUYỄN HUY HÙNG
CHẾ BẢN VÀ IN TẠI CÔNG TY IN TRẦN PHÚ: 71-75 HAI BÀ TRUNG, Q.1, TP.HCM

SỐ ĐĂNG KÝ KHXB: 531-2010/CXB/ 1,7 - 34/ DT, NGÀY 03.6.2010. QUYẾT ĐỊNH XUẤT BẢN SỐ 531-1,7 NGÀY 31.12.2010
IN 17.500 CUỐN; IN XONG VÀ NỘP LƯU CHIẾU THÁNG 02.2011